

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Toplantı

13 Kasım 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri

- a)Tarım ve Orman Bakanlığı
- b)Orman ve Su İşleri Bakanlığı
- c)Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
- ç)Orman Genel Müdürlüğü
- d)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- e) Meteoroloji Genel Müdürlüğü
- f)Türkiye Su Enstitüsü

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin sunumunda 2018 yılı kesin hesabına daha fazla yer vermesini rica ettiğine ilişkin açıklaması

2.- Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz'ın, Sayıştay raporlarıyla ilgili

belgelerin resmî yoldan TBMM’de yapılan denetlemenin adına dosyaya girmesini ve Genel Kuruldaki milletvekillerinin de bundan haberdar olmasını istediğine ilişkin açıklaması

3.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu’nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin sunumunda Sayıştay raporlarıyla ilgili gerekli bilgiyi vermediğine ilişkin açıklaması

4.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin Sayıştay raporlarıyla ilgili bilgi vermesi için süre verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

5.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu’nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin Sayıştay raporlarına değinmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

6.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk’ün, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin bütçe görüşmelerinin devamında Sayıştay raporlarına değineceğinden emin olduğuna ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan’ın, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli’nin bütçe görüşmeleri devamında Sayıştayla ilgili soruları cevaplayacağına ve bakanlıklara Sayıştay raporlarının sunumda yer alması hususunu söyleyeceğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan’ın, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin Komisyon üyesi milletvekillerinin yerlerine otururken izin konusuna riayet etmeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan’ın, Antalya Milletvekili Hasan Subaşı’nın Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen Komisyon üyelerinin yerlerine oturulmamasına yönelik açıklamanın şık olmadığıyla ilgili ifadesine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

13'üncü Toplantı
13 Kasım 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.15'te açılarak üç oturum yaptı.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu,

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin sunumunda 2018 yılı kesin hesabına daha fazla yer vermesini rica ettiğine,

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin sunumunda Sayıştay raporlarıyla ilgili gerekli bilgiyi vermediğine;

Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz, Sayıştay raporlarıyla ilgili belgelerin resmî yoldan TBMM'de yapılan denetlemenin adına dosyaya girmesini ve Genel Kuruldaki milletvekillerinin de bundan haberdar olmasını istediğine,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin Sayıştay raporlarıyla ilgili bilgi vermesi için süre verilmesi gerektiğine,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin Sayıştay raporlarına değinmesi gerektiğine,

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin bütçe görüşmelerinin devamında Sayıştay raporlarına değineceğinden emin olduğuna,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan,

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin bütçe görüşmeleri devamında Sayıştayla ilgili soruları cevaplayacağına ve bakanlıklara Sayıştay raporlarının sunumda yer alması hususunu söyleyeceğine,

Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin Komisyon üyesi milletvekillerinin yerlerine otururken izin konusuna riayet etmeleri gerektiğine,

Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen Komisyon üyelerinin yerlerine oturulmamasına yönelik açıklamanın şık olmadığıyla ilgili ifadesine,

İlişkin açıklamalarda bulundu.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunum yapıldı.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkerelerinin Komisyon görüşülmelerine devam edilerek;

Tarım ve Orman Bakanlığının,

Orman Genel Müdürlüğünün,

Devlet Su İşlerinin,

Meteoroloji Genel Müdürlüğünün,

Türkiye Su Enstitüsünün,

2020 yılı bütçeleri ve 2018 yılı kesin hesapları;

Orman ve Su İşleri Bakanlığının,

2018 yılı kesin hesabı,

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 22.42’de toplantıya son verildi.

13 Kasım 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.15

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 13'üncü Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri()*

a)Tarım ve Orman Bakanlığı

b)Orman ve Su İşleri Bakanlığı

c)Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

ç)Orman Genel Müdürlüğü

d)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

e) Meteoroloji Genel Müdürlüğü

f)Türkiye Su Enstitüsü

BAŞKAN – Gündemimizde, Tarım ve Orman Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları, Orman ve Su İşleri Bakanlığının kesin hesabı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Türkiye Su Enstitüsünün bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun Sayıştay Raporu bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Tarım ve Orman Bakanımız Sayın Pakdemirli'ye söz vereceğim ancak usul açısından bir talep var.

Sayın Kuşoğlu, bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin sunumunda 2018 yılı kesin hesabına daha fazla yer vermesini rica ettiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

(*) (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri ve Sayıştay tezkereleri 24 Ekim 2019 tarihli 4'üncü Toplantı tutanağına eklidir.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; dikkat ettiğiniz üzere şimdiye kadarki sunumlarda 2018 kesin hesabına fazla yer verilmiyor ama bugün Tarım ve Orman Bakanlığıyla ilgili olarak, 2018’le ilgili olarak Sayıştay raporları çok ayrıntılı, önemli. O konuda Sayın Bakanın sunumunda bilgi vermesini de rica ediyoruz, sadece 2020 bütçesine değil, 2018 kesin hesabına da daha fazla yer vermesini rica ediyoruz.

Sayıştay raporlarıyla ilgili cevapları şimdiden verebilirse memnun oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

2.- Ankara Milletvekili Durmuş Yılmaz’ın, Sayıştay raporlarıyla ilgili belgelerin resmi yoldan TBMM’de yapılan denetlemenin adına dosyaya girmesini ve Genel Kuruldaki milletvekillerinin de bundan haberdar olmasını istediğine ilişkin açıklaması

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Dün burada Sağlık Bakanlığımızın bütçesini görüştük. Dolayısıyla, bize sunulan Meclis adına denetim yapan Sayıştayın raporuyla ilgili olarak gün içerisinde değişik perspektiflerden eleştirilerimizi, önerilerimizi vesaireyi dile getirdik. Günün sonunda Sayın Bakan sorulara cevap verirken en sonunda bir belge ortaya koydu ve bu belgeye göre Sayıştay raporunda öne sürülen bütün meselelerin ortadan kalktığını söyledi. Uzaktan gördük, A4 kağıdının yarısından da daha az bir şey var. Demek ki Sayıştaya bir yazı yazmışlar veyahut da görüşmüşler, onun sonucunda bir durum ortaya çıkmış. O çerçevede de Sayıştayın ortaya koyduğu denetim bulguları ortadan kalkmış oldu ve biz buna izin mi verdik, ne oldu, bilmiyorum.

Dolayısıyla, benim sizden istediğim şey şu; bir: Bu yazı bize de gelsin ve bize dağıtılsın. İki: Bu konuyla ilgili olarak eğer bundan sonra gelecek olan bakanlıkların da böyle bir durumu varsa biraz önce sayın konuşmacı Bülent Bey’in de belirttiği gibi bize baştan verilsin, biz buna göre boşuna vakit harcamayalım. Ben sizden Sayıştaya bir yazı yazılarak bu yazının bize resmi yoldan, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan denetlemenin adına bu dosyaya girmesini ve Genel Kuruldaki milletvekillerinin de bundan haberdar olmasını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sayın Başkan ben sayın milletvekillerimizin çok değerli talep ve isteklerini aldım ama Sayıştay raporuyla ilgili şu kadar döküm, not var. Eğer ben bunlara baştan girersem Bakanlığımın faaliyetlerini anlatamam.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, hiç olmazsa yarısına yakınına buna ayırmanız lazım.

BAŞKAN – Bir miktar girelim, önemli olduğunu düşündüğünüz üç beş konuya girebilirsiniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yani eğer süreyle ilgili sıkıntımız olmayacaksa ben Bakanlık faaliyetlerimi anlattıktan sonra buraya girebilirim ama onun haricinde...

CAVİT ARI (Antalya) – Biz buradayız Sayın Bakan, dinleriz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bizim için sorun yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O yüzden biz, kesin hesabı ayrı yapalım diyoruz Sayın Bakan ama maalesef kesin hesabı ayrı yapmıyorlar.

BAŞKAN – Şimdi sunumlarını yapmak üzere Sayın Pakdemirli’ye söz veriyorum.

Süreniz otuz dakika.

Buyurun lütfen.

IV.- SUNUMLAR

1.- Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesini görüşmek üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tarım, orman ve su, stratejik olarak ülke ekonomisinin yapısına göre belirlenen tarım politikası çerçevesinde şekillenmekte ve desteklenmektedir. Politikada öne çıkan unsurlar rekabetçi, örgütlenmiş, sürdürülebilir bir üretim modelidir. Tarım ve ormanın ekonomik, sosyal ve çevresel etkisi vardır. Ekonomik olarak katma değer oluşturmaya, sosyal olarak iş gücüne katkısı doğallık ve yeşil olma özelliğiyle çevresel etkisi öne çıkmaktadır. Toprak, orman ve su gelecektir. Bu nedenle çok iyi korunmalı ve nesillerimize aktarılmalıdır. Koruma ve gelişim, uygulanan politikayla belirlenir. Özellikle teknoloji ve değer zincirinin bir bütün olarak ortaya çıkmasıyla 2020 yılını “Tarım ve Orman Bakanlığı dijitalleşme yılı” olarak ilan ettik.

Tarımda dijital kayıtlılıkla üretimde ve gıda sanayisinde beklenen gelişim ve verim artışı en kısa yoldan sağlanabilecek, dijital değer akışı haritalamayla tarladan sofraya kayıtlılık ve yapay zekâ uygulamaları üzerine hedef koyarak, hem üreticinin gelir seviyesini artıracak hem de tüketicinin daha kaliteli, zamanında ve uygun fiyata beslenmesini sağlayacak bir üretim planlamasını hedefledik.

Kıt olan kaynakların verimliliğini artırmak için yeni teknoloji ve teknikleri kullanarak daha az girdiyle daha fazla ürüne birim maliyeti azaltarak ulaşabiliriz. Bu amaçla, tedarikten lojistiğe kadar tüm süreci optimize edecek bir sistemi de tanımladık. Erken uyarı sistemleriyle iklim değişimi, toprak analizi, teknolojik eğitim, ürün ve girdi fiyatlarının takibi, küçük ölçekli işletmelerin üretim ve fiyat alanında karşılaşabilecekleri sorunları önceden tespit ederek geleceğe yönelik alınması gereken tedbirleri alacağız.

Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettikleri gibi, tarım bir millî güvenlik meselesidir. Güçlü Türkiye yolunun güçlü tarımdan geçtiğini asla unutmamak zorundayız. Yediğimiz, içtiğimiz, her gün boğazımızdan geçen yiyeceklerin üzerinden siyasi istismar yapmak doğru değildir. Tarım orman sektörünü daha ilerilere taşımak adına, tüm paydaşlar olarak elimizi taşın altına koymamız gerekiyor.

Bu yüzdendir ki Türkiye’de tarımsal ve orman ürünlerinin üretimini arttırmak, güvenilir gıda teminini, doğal kaynaklarımızın sürdürülebilirliğini, çiftçimizin refahını ve planlı üretimi sağlayacak çalışmalar yapmak ve stratejiler geliştirmek amacıyla Tarım Orman Şûrası'nı yapıyoruz. Cumhuriyet tarihimizin en büyük plan proje kütüphanesi oluşturuldu.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir müsaade eder misiniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tabii.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, ayakta kalan milletvekillerimiz var. Cengiz Bey, sizi de lütfen hemen şu yan tarafa alalım. Milletvekili olmayan arkadaşlarımız, ayakta olan arkadaşlarımız lütfen arka bölüme geçsinler, milletvekillerimizin arkasında yer almasınlar. Ayakta milletvekilimiz kalsın. Bu bölümde de öyle, lütfen öbür tarafa alalım.

Ayakta olan milletvekilimiz var mı? Yok.

Buyurun Sayın Bakanım.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – 21 Kasım'da kapanışını yapacağımız Tarım Orman Şûrası'yla tüm paydaşlarımızdan gelen bilgi ve öneriler damıtılarak, ortak akıl ve bilimin önderliğinde bir yol haritası çizilecek. Yani tarım ve ormancılıkta önümüzdeki beş yılı planlayarak gelecek yirmi beş yıla ışık tutmayı hedefliyoruz. Bizlere düşen, Tarım Orman Şûrası'nı fırsat bilip sorumlu olduğumuz alanlarda doğru yönetimle, doğru planlamayla var olanı koruyup, eksik olanı da gidererek ülkemizi sağlıklı bir şekilde büyütüp bizden sonraki nesillere teslim etmektir.

Bu sebeple çalışma belgelerinin hazırlanmasında emeği geçen, başta çiftçilerimiz ve üreticilerimiz olmak üzere, akademisyenlerimize, Bakanlığımız ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının konu uzmanlarına, sivil toplum kuruluşları temsilcilerine, özel sektör temsilcilerine ve “Görüşünü Bildir” sayfası üzerinden görüşlerini bildiren tüm vatandaşlarımıza bu vesileyle teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum. Bu vesileyle siz değerli Komisyon üyelerini açılış ve kapanış toplantılarına davet ediyorum.

Şûrada bolluk vardır, bereket vardır, hayır vardır. Şûra ve istişare, aynı zamanda, inancımızın bir geleneğidir.

“Çiftçimizin yüzü gülsün, çocuklarımız ormanla büyüsün.” sloganıyla çıktığımız yolda, çocuklarımızı ormanlar içinde büyütmeye hedefimizden hareketle daha yeşil bir Türkiye için 11 Kasım 2019'da 11 milyon fidanı geleceğe nefes olarak miras bıraktık. Milletimiz bu kampanyamıza o kadar sahip çıktı ki hedeflediğimiz 11 milyon, bugün itibarıyla sahiplenilen fidan sayısı yaklaşık 14 milyona yaklaştı. Bu, milletin projesi oldu artık.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından her yılın 11 Kasım günü de Millî Ağaçlandırma Günü olarak ilan edilmiştir. 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'yle ülkemizin etrafını çepçevre saracak kadar fidanı toprakla buluşturduk. Bu, sevgi demektir, barış demektir, nefes ve gelecek demektir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından yayınlanan 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü meslek mensuplarımıza, ormancılık camiasına ve aziz milletimize hayırlı uğurlu olsun.

Gerek dünyadaki gerekse ülkemizdeki değişen koşullar ihtiyaçlarımız doğrultusunda daha çok çalışmamız gerektiğini gösteriyor. Bundan yola çıkarak, tarım ve orman faaliyetlerinin her aşamasını kayıt ve kontrol altına alıyoruz. Tarım ve Orman Bakanlığının veri ve sistem mimarisini oluşturduk. Veri kalitesini artırarak doğru zamanda doğru veriye ulaşacağız. “Bilgi yok ise yönetemezsiniz.” bakış açısıyla “Önce bilgi.” sloganıyla 2023 hedeflerine doğru yolumuza emin adımlarla devam edeceğiz.

Bu bakış açısıyla 2020 yılı bütçemizin, üreticilerimiz başta olmak üzere, milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Yapacağınız her türlü yapıcı eleştiri, katkı ve yorumlarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarım sektörümüze ait bazı temel verileri sizlerle paylaşmak istiyorum: Yaklaşık 3 milyon tarımsal işletmede, 38 milyon hektar tarım ve mera alanında emek ve alın teri dökülmüştür. 2018-2019 üretim sezonunda 119 milyon ton bitkisel üretim, 68 milyon baş hayvan; 22,1 milyon ton süt üretimi; 1,1 milyon ton kırmızı et üretimi; 19,6 milyar adet tavuk yumurtası üretimi; 2,2 milyon ton tavuk eti üretimi yapılmasını öngörüyoruz.

Tarım orman sektörümüz 2018 yılını yüzde 2,5 büyümeyle tamamlamış, 2019 yılı birinci çeyrekte yüzde 1,3; ikinci çeyrekte de 3,4 büyüyerek sanayi ve hizmet sektörlerine göre pozitif bir büyüme göstermiştir. Ülkemiz, çok şükür, 2003-2018 döneminde yıllık ortalama olarak yüzde 2,72'lik büyümeyle Hollanda, İspanya, Fransa gibi birçok Avrupa ülkesini geride bıraktı. Ülkemiz 44 milyar dolarlık tarımsal gayrisafi yurt içi hasılayla Avrupa'da lider ülkeler arasındadır.

Dünyada yaşanan hem ekonomik olumsuzluk hem de iklim değişikliklerine rağmen sektörümüz 2003-2018 döneminde on yedi yılın on dördünde büyüyerek sürdürülebilir gelişmesini devam ettirmiştir ve uygulayacağımız politikalarla ettirmeye de devam edecektir inşallah.

Türkiye tarımsal üretim bakımından Avrupa'nın ve dünyanın önde gelen ülkelerinden biridir. Tarım orman sektörü 2018 yılında gayrisafi yurt içi hasılaya yüzde 5,8'lik katkı sağlayarak ülke ekonomisine destek oldu. 2002 yılında tarımsal hasılamız 37 milyar lira iken 2018 döneminde yüzde 486 artışla 216,7 milyar liraya yükseldi. 2019 yılı ilk altı aylık verilerine göre, tarım orman sektörünün gayrisafi yurt içi hasılası 2018 yılının ilk altı aylık dönemine göre yüzde 27,4'lük artış göstererek 72,1 milyar lira olarak gerçekleşti.

Ülkemiz, çok şükür, 195 ülkeye, 1.690 tarımsal ürün ihraç ederek ihracatçı bir ülke olduğunu bir defa daha ispat etti. Tarımsal ihracatımızı -2002 yılında 3,8 milyar dolar iken- 4,7 kat artırarak 2018 yılında 17,7 milyar dolara çıkardık. Dış ticaret fazlası ise yaklaşık 4,8 milyar dolar oldu. 2019 yılının ilk dokuz ayında ise 12,4 milyar dolar tarım ve gıda ürünleri ihracatı yapılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada olduğu gibi ülkemizde de doğal kaynaklar sınırlı olup bu kıt kaynakları optimize ederek ülke ekonomisine daha fazla katma değer sağlayacak, böylece tarım orman sektörüne yatırım imkânlarının artmasına yol açacağız.

2002 yılında tarımsal destekler 1,8 milyar lira iken 2018 yılında 14,5 milyar lira, yüzde 17 artışla 2019 yılında 16,9 milyar lira ve 2020 yılında yüzde 36,7 artışla yaklaşık 22 milyar lira tarımsal destekle en yüksek artış sağlıyoruz. Böylece, tarım orman sektöründe emek harcayan ve üretime büyük katkı sağlayan çiftçilerimize verdiğimiz önemi ve desteğimizi de göstermiş olduk. Bakanlığımız 2020 yılı bütçesinin yüzde 54,5'ünü tarımsal desteklere de ayırdık, şükür.

Hükümetlerimiz döneminde yeni ve etkin destekleme politikaları geliştirdik. Üreticiler bu dönemde ilk kez verilen desteklerle tanıştı. Bakanlığımız tarafından 2019 yılı tarımsal destek uygulamalarında, gübre desteği başta olmak üzere, bazı desteklerde birim destek miktarlarını artırdık, bazı konularda ise yeni destekler başlattık. 2019 yılında 12 yeni destek ve 32 destek birim fiyatında da artış sağlayarak çiftçimizin yanında olduğumuzu gösterdik. Tarım Orman Şurası'ndan çıkacak tavsiye kararına göre, imkânlar dâhilinde destekleme modelinde de revize yapabiliriz.

Mazot maliyetinin yüzde 50'sini desteklemeye devam ediyoruz. Gübre desteğini ise hububatta yüzde 100 oranında artırdık. Gübrede KDV'nin kaldırılmasıyla çiftçimize dolaylı olarak 2 milyar lira destek sağladık. Mazot ve gübreye son on yedi yılda toplam 20,1 milyar lira, yem bitkilerine 5,9 milyar lira, sertifikalı tohum kullanımına 2 milyar liranın üzerinde, organik tarıma 835 milyon lira, iyi tarım uygulamalarına ise 881 milyon lira destekleme yaptık. Tarımsal yer altı su kısıtı görülen havzalarda az su tüketen nohut, mercimek ve yem bitkisi yetiştirenlere ilave yüzde 50 destek veriyoruz.

2019 yılında bugüne kadar, 9,9 milyar lira bitkisel üretim destekleme ödemesi yaptık. Tarımsal destekleri, verimlik ve kaliteyi artıracak şekilde çeşitlendirerek kırsal kalkınmayı ve sektörde sürdürülebilir gelişmeyi sağlayan etkin bir yapıya kavuşturduk. Bu kapsamda, tarıma yapılan çeşitli desteklemelerin yanı sıra, 2003-2018 döneminde çiftçilerimize 117,4 milyar lira direkt nakit destekleme ödemesi yaptık. 2019 yılı içerisinde Ekim ayı sonuna kadar ise toplam 14,5 milyar lira nakit destekleme ödemesi yapılmış olup yıl sonuna kadar 16,9 milyar lira destekleme ödemesi gerçekleştirilmiş olacaktır.

Tarımsal üretimdeki başarıımızı, birim alandan elde edilen verimdeki artış, tarımda mekanizasyonun yaygınlaşması, Bakanlığımızın üreticilerimize vermiş olduğu destekler, özel sektörün tarıma olan ilgisinin ve yatırımlarının artmasıyla sağladık. Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar ve üretime yönelik desteklerle çok sayıda tarım ürününde dünya liderliğimiz devam ediyor. Ülkemiz, fındık, kiraz, incir,

kayısı ve ayva üretiminde dünya 1'inci; haşhaş, kavun, karpuz üretiminde dünya 2'ncisi; mercimek, Antep fıstığı, kestane, vişne ve hıyar üretiminde ise dünya 3'üncüsü'dür. Ülkemiz, buğday unu ihracatında dünyada 1'inci, makarna ihracatında 2'ncidir.

Son on yedi yılda hayvancılık desteklerini üretimi ve kaliteyi artıracak ve geliştirecek şekilde çeşitlendirerek destek miktarlarını artırdık. Bu kapsamda, 2002 yılında 83 milyon lira olan destek miktarını 45 kat artırarak 2018 yılında 3,7 milyar liraya çıkardık. 2019 yılında ise Ekim ayı sonu itibarıyla 4,4 milyar lira destekleme ödemesi yaptık ve yıl sonunda da 5,2 milyar liraya ulaşmasını öngörüyoruz. 2020 yılında ise hayvancılık destekleri 6,6 milyar lira planlanmıştır. Ben bir yandan okurken, bir yandan da bazı grafikleri arkadaşlar burada televizyona veriyor, daha rahat takip edebilirsiniz. Böylece 2003-2019 döneminde toplam 33 milyar lira hayvancılık desteği ödemiş olacağız.

Yüzde 50 hibe destekli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı'nı 81 ilimizde uygulamaya devam ediyoruz. Ulusal bütçeyle desteklenen ve bugüne kadar 12 etap başvurusuna çıkılan programın 13'üncü etap başvurularına 2019 Ağustos ayında başladık. Yaklaşık 7 bin yatırım için on-line başvuru yapılmıştır. Kırsal alanda yatırımlara hibe desteği sağlayan proje kapsamında bugüne kadar yaklaşık 11 bin adet projeye 4,5 milyar lira hibe desteği sağladık. 2019 yılında 490 projenin yatırımı devam ediyor. Bu projelerle kırsal alanda 9 milyar liralık yatırım ve yaklaşık 92 bin yeni istihdam sağlandı. "Kırsala Yatırım, Üreticiye Gelir, İstihdama Katkı" sloganıyla kırsal kalkınma hedeflerini ortaya koyduk.

IPARD kapsamında kırsal kalkınma desteklerimiz devam ediyor. Türkiye, IPARD uygulamasında AB'ye aday ülkeler içinde en başarılı ülkedir. Bugüne kadar IPARD kapsamında toplam 14.315 projeye 4 milyar lira hibe sağladık. Bu hibelerle kırsalda 10 milyar liralık yatırım ve 60 bin yeni istihdam oluşturuldu. IPARD yatırımları vergilerden muaf olduğundan, yatırımcılara 1,5 milyar liralık dolaylı bir katkı sağlandı. 2019 yılında, IPARD-2 kapsamında toplam hibe bütçesi 2 milyar lira olan 3 başvuru çağrısına çıktık. IPARD kapsamında olan "LEADER" yani "Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması" AB'ye aday ülkeler içerisinde ilk kez Türkiye'de başladı.

2023 yılına kadar IPARD kapsamında hedeflerimiz şu şekilde: IPARD-1'de 10.695 olan proje sayısını 20 bine, 3,2 milyar lira olan hibe miktarını 8 milyar liraya, 7 milyar lira olan yatırım miktarını 15 milyar liraya, 57 bin olan istihdam sayısını ise 100 bine çıkarmayı hedefliyoruz.

Tarımsal kredilerde yüzde 25 ile yüzde 100 arasında faiz indirimi uygulaması ile hayvancılık sektöründe sıfır faizli kredi uygulaması devam ediyor. Faizsiz kredi kapsamında, Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri tarafından 2018 yılında, 498 bin üreticiye, 8,7 milyar lira; 2019 yılında Eylül ayı sonu itibarıyla 282 bin üreticiye 6,6 milyar lira; 2010-2018 döneminde ise 923.449 üreticiye toplam 19,4 milyar lira kredi kullanıldı. Tarımsal kredilerin geri dönüşü 2018 yılında ortalama yüzde 97,8 oranındadır.

Sayın milletvekilleri, hükümetlerimiz döneminde, tarımın stratejik unsurlarından biri olarak gördüğümüz sertifikalı tohum üretimini artırıp denetimleri etkinleştirdik. Sertifikalı tohum üretimini 145 bin tondan 7 kat artışla 1 milyon 59 bin tona çıkardık. Toplam tohum ihtiyacımızın yüzde 96'sını yurt içinde üretiyoruz; yüzde 4'üne tekabül eden 40 bin tonluk kısmını da ithal ediyoruz. İhtiyacımızın yüzde 96'lık kısmını oluşturan tohumun yüzde 80'ini yerli çeşitlerden, yüzde 20'sini de yabancı menşeli çeşitlerden yurt içinde üretiyoruz. Sebze alanının, yaklaşık yüzde 45'inde yerli, yüzde 55'inde yabancı menşeli tohum kullanılmaktadır. Tohumluk ihracatımızı 19 milyon dolardan, 8 kat artışla 152 milyon dolara çıkararak 86 ülkeye ihracat yaptık.

Halkımızın tükettiği şekerin tamamı yerli üründür. Pancar şekeri satışlarında cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdık. Şeker kotalarında yaptığımız düzenlemeyle nişasta bazlı şeker kotası 2018 yılında yüzde 10'dan yüzde 5'e, 2019 yılında ise yüzde 2,5'e düşürüldü. Böylelikle, çiftçimizin ilave 1,5 milyon ton pancarı kota kapsamında üretmesi sağlandı. Şeker pancarının tonu 2018 yılında 235 lira iken 2019 yılında yüzde 28'lik artışla tonunu 300 liraya çıkardık. Yaptığımız bu düzenleme doğrultusunda, ülkemizde 2002 yılına göre pancar üretimimizin yüzde 21 artışla 2019 yılında yaklaşık 20 milyon ton olmasını öngörüyoruz. 2019 yılında bir önceki yıla göre pancar üretiminde yüzde 13'lük bir artış bekliyoruz. Pancar verimimiz ise 2002 yılı öncesinde dekara 4 ton seviyelerinde iken bugün yüzde 50 artışla 6 tonun üzerine çıkarıldı. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından, 2019-2020 pazarlama yılı için şeker kotaları 2,7 milyon ton olarak belirlendi.

Cumhuriyet tarihinin rekorlarını kırıyoruz. Ülkemizde 2002-2018 yılları arasında; büyükbaş sayısı 9,9 milyondan yüzde 74 artışla 17,2 milyona, küçükbaş sayısı 31,9 milyondan yüzde 44 artışla 46,1 milyona, kanatlı sayısı 251 milyondan yüzde 43 artışla 360 milyona, arılı kovan sayısı 4,1 milyondan yüzde 95 artışla 8,1 milyona, süt üretimi 8,4 milyon tondan yüzde 163 artışla 22,1 milyona, kırmızı et üretimi 420 bin tondan yüzde 167 artışla 1 milyon 118 bin tona, tavuk eti üretimi 696 bin tondan yüzde 207 artışla 2,1 milyon tona, yumurta üretimi 11,5 milyar adetten yüzde 70 artışla 19,6 milyar adede, bal üretimi 74.500 tondan yüzde 45 artışla 107 bin tona yükseldi.

2019 yılı ilk altı ay verilerine göre -TÜİK verileridir bunlar- büyükbaş hayvan varlığı 1 milyon artışla 18,2 milyona, küçükbaş hayvan varlığı ise 4 milyon artışla 50 milyona ulaştı. Ülkemiz, Avrupa'da toplam hayvan ve küçükbaş hayvan varlığında 1'nci, büyükbaş hayvan varlığında ise 2'nci sırada bulunuyor. Hedefimiz, nüfusumuz kadar küçükbaş hayvan varlığına sahip olmak. 2018 yılında 1,4 milyar dolar hayvansal ürün ihracatı yaptık. 2019 yılının ilk dokuz ayında, hayvan ve hayvansal ürün ihracatımız 1 milyar 60 milyon dolar olarak gerçekleşti. Hayvancılığa sağlanan destekler ve kredilerle uygulanan projeler neticesinde, 2002-2018 döneminde 50 baş ve üzeri büyükbaş işletme sayısı 8 kat artarak 46.475'e yükseldi. Kişi başına düşen süt üretimimiz yıllık 126,6 kilogramdan yüzde 113 artışla 270 kilograma, kırmızı et üretimimiz 6,3 kilogramdan yüzde 115 artışla 13,6 kilograma, tavuk eti üretimimiz 10,5 kilogramdan yüzde 150 artışla 26,3 kilograma, yumurta üretimimiz yıllık 174 adetten yüzde 37 artışla 240 adede yükseldi.

Değerli milletvekilleri, burası önemli. Tarım topraklarını koruma çalışmaları kapsamında ülkemiz genelinde, bugüne kadar toplam alanı 7 milyon 120 bin hektar olan, 2017 yılında 192, 2018 ve 2019 yıllarında 73 olmak üzere toplamda 265 adet büyük tarımsal ovası koruma altına aldık. Koruma altına alınan büyük ova sayısını, 2020 yılında 280'e, takip eden yılda da 300'e çıkarmayı hedefliyoruz. 2005 tarihinde çıkarılan Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile 1989 yılından kanunun yayımlandığı yıla kadar tarım arazilerini tarım dışına kullanıma tahsis miktarı 1,9 milyon hektardır. 2005 yılından 2018 yılı sonuna kadar ise 673 bin hektardır. Yani otuz yıl içerisinde 1989'dan 2018 yılı sonuna kadar da toplam 2,6 milyon hektar tarım arazisi tarım dışı kullanım amacıyla tahsis edilmiştir. Büyük ova koruma alanı ilan edilmesi ve tarım dışı kullanıma tahsis edilen alanlar, büyük ova ilanı yapılmadan önceki yıl olan 2016 yılında 56 bin hektar iken 2017 yılında 39 bin hektar, 2018 yılında 18 bin hektar, 2019 yılında ise Eylül ayı itibarıyla 8.168 hektar alan tarımsal yapılar ve tarım dışı amaçla kullanım için tahsis edilmiştir.

6537 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la tarım arazilerinin Türkiye genelinde ilçe bazında belirlenen yeterli gelirli arazi büyüklüğü altında bölünmesinin önüne geçtik. Çıkarılan yasalarla mirasa konu tarım arazilerinde mülkiyet devrini zorunlu hâle getirdik. Böylelikle toplam 1,4 milyon hektar alanın miras ve satış yoluyla

hisselendirilmesi ve bölünmesini de engellemiş olduk. Tarımsal Arazi Edindirme ve Değerlemesi Projesi’ni Bakanlığımız yatırım programına aldık ve 15 il, 17 köy, 36 bin parsel ve 25.335 hektar tarım arazisinde pilot çalışmaları başlattık. Bugüne kadar 15 ilde, 199 köyde, 16.151 çiftçi ailesine 1 milyon 43 bin 620 dekar hazine arazisi dağıttık. Hâlen 7 ilimizde, 28 köyde, yaklaşık 254 bin dekar alanda arazi dağıtım çalışmalarına devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, su ürünleri yetiştiriciliğine bugüne kadar 1,3 milyar lira destek verdik. Su Ürünleri Kanunu’nda köklü bir değişiklik yaptık. Bu kanun değişikliğiyle 1971 yılında yürürlüğe giren kanunu günümüz koşullarına uyumlu hâle getiren Gazi Meclisimize teşekkür ederiz. Su ürünleri yetiştiriciliğinde 2018 yılında 315 bin ton olan üretimimizi, 2023 yılında 600 bin tona çıkarmayı ve 2 milyar dolar ihracat yapmayı hedefliyoruz.

Ülkemizin bağımsızlığında önemli bir konu olarak gördüğümüz ve üzerinde hassasiyetle durduğumuz tohum konusunda 2019 yılında TAGEM tarafından bahçe, tarla ve süs bitkileri alanında 73 tane bitki çeşidini tescil ederek kullanıma sunduk. Ayrıca, her yıl tüm türlerde 50 çeşit geliştirme hedefiyle yerleşme çalışmalarımız devam edecek. Önemli bir gen kaynağı olan ülkemizin bu zenginliğini korumak ve gelecek nesillere aktarmak için TAGEM bünyesinde kurulan gen bankalarında yaklaşık 400 bin örnekle koruma altına aldık. TAGEM yüz yıllık AR-GE deneyimi ve kültürüyle TÜBİTAK tarafından proje hazırlamada en başarılı kamu kurumu olarak örnek gösteriliyor. Bu kapsamda üreticimizin en önemli sorunu olan mazot kullanımını azaltmak ve çevreci yaklaşımları benimsemek için yüzde 100 yerli ve millî, kırk beş dakikada şarj olan ve yedi saat aralıksız çalışabilen çevre dostu ve sessiz elektrikli traktör prototipini geliştirdik.

Küçükbaş hayvancılıkta sağım işini kolaylaştırarak sağılmayan sütün ekonomiye kazandırılması ve aynı zamanda süt kalitesini de arttırmak için güneş enerjisiyle çalışan “gezen hibrit sağımcı” adında sağım makinasını geliştirdik.

Hayvancılıkta her türlü hayvan kayıtlarının tutulması için hassas tarım tekniklerinden faydalanıp verimliliği arttıracak akıllı küpe geliştirme çalışmalarına başladık. Zirai mücadelede değişken oranlı gereksinime göre ilaçlama yapacak otonom ilaçlama robotu geliştirme çalışmalarını başlattık.

Tarım sigortalarıyla çiftçinin alın teri güvence altına alındı. Çiftçimizin emeğini doğal afetlere karşı korumak amacıyla TARSİM sigorta poliçe bedellerinin yüzde 50’si Bakanlığımız tarafından karşılanıyor.

Değerli milletvekilleri, “tarladan sofraya güvenilir gıda” anlayışıyla tüketici sağlığını en üst düzeyde korumaya yönelik çalışmalarımız aralıksız devam ediyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, ıspanakta olduğu gibi mi?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan “güvenilir gıda” diyor.

BAŞKAN - Sayın Gürer...

Arkadaşlar, dışarıdan geliyorsunuz sayın vekiller olarak...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Dışarıdan kimse gelmiyor Sayın Başkan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Dışarıdan olur mu?

BAŞKAN – Hayır, Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri olarak geliyorsunuz ama Komisyonumuzun da düzenini bozmayın lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Memurlar orada, karıştırma, biz milletvekiliyiz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Mecliste Meclis lokantasında ıspanak yok.

BAŞKAN – Sayın Bakan konuşmasını bitirsin, size söz vereceğim.

Sayın Bakan, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Bitki Sağlığı Uygulamaları ve Kontrolü Projesi kapsamında 200 milyon dekar alanda 644 hastalık ve zararlı etmenle mücadele çalışmasını sevk ve idare ediyoruz. Risk esaslı olarak Türkiye genelinde yürütülen kontrollerde 2018 yılında 1 milyon 124 bin 918, 2019 yılında ise Ekim ayı itibarıyla 985.188 adet gıda denetimi yapılmış olup denetimlere devam ediyoruz. Son on yedi yılda konusunda uzman 7 bin personelle dev bir kontrol ve denetim ordusu oluşturuldu. Toplam 138 adet kamu ve özel laboratuvarıda gıda analizi yapılıyor. 123 gıda kontrol laboratuvarı TÜRKAK tarafından akredite edildi. Dün olduğu gibi bugün de halkın sağlığıyla kimsenin oynamasına müsaade etmeyeceğiz. Sağlıksız gıda üreten taklit ve tağşiş yapan gıda firmalarını kamuoyuna ifşa ediyoruz. 2012-2019 yılları arasında 21 kez kamuoyuna açıklama yapıldı. 2.444 parti ürün taklit-tağşiş kapsamında, 372 parti ürün ise içerisinde bulunmaması gereken unsurlar nedeniyle ifşa edildi. Uygulama kapsamında, Alo 174 gıda hattı bugüne kadar toplam 2,2 milyon kez arandı. Yapılan aramalardan ihbar, şikâyet kapsamında olan 645 bin başvurunun 643 binini sonuçlandırarak denetimler kapsamında 50 binden fazla cezai işlem uyguladık.

Değerli milletvekilleri, tabiat turizmi için ülkemizin potansiyelini ortaya çıkardık. Bugün ülkemiz genelinde 599 adet, 3 milyon 210 bin hektar korunan alanımız bulunuyor. 44 adet millî park, 247 adet tabiat parkı, 116 adet tabiat anıtı, 30 adet tabiat koruma alanı, 81 adet yaban hayatı geliştirme sahası ve 14’ü Ramsar alanı olmak üzere 81 adet sulak alanımız bulunuyor. Korunan alanlarımıza gelen ziyaretçi sayısı bu yıl 43 milyona ulaştı.

“Her şey daha yeşil bir Türkiye için.” dedik, son on yedi yılda dünyadaki orman varlığı azalırken orman varlığımızı 1,8 milyon hektar artırdık. 2002 yılında 20,8 milyon hektar olan orman alanımızı bugün 22,6 milyon hektara çıkardık. Orman alanımız bugün ülkemizin yüzde 29’unu kapsamaktadır. 2023 yılına kadar bir yandan bozuk ve verimsiz ormanları ıslah ederek verimli hâle getirmek, diğer yandan da orman alanlarını genişleterek ülke yüz ölçümünün yüzde 30’u olan 23,4 milyon hektara çıkarmak öncelikli hedeflerimiz arasında bulunuyor. 2023’e kadar dünya nüfusu kadar yani 7 milyar fidanı toprakla buluşturacağız.

Az önce de bahsettiğim gibi 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü’nde 11 milyon fidanı milletimizle birlikte, yediden yetmiş yediye toprağa kavuşturduk. Yaklaşık 13 bin futbol sahası kadar, 80 bin dekar alanı ağaçlandırmış olduk. Orman teşkilatı güçlü bir teşkilat ve her yıl milyonlarca ağaç dikmekte. Bu program vesilesiyle halkımızla yapılan 11 milyon fidanın toprakla buluşması bu çalışmalara daha büyük anlam yüklemiştir. Bu vesileyle tekrar halkımıza teşekkür ederim.

5 Bin Köye 5 Bin Gelir Getirici Orman Projesi kapsamında bugüne kadar 4.800 köyde 14 milyon adet gelir getirici tür fidanını toprakla buluşturduk. On yedi yılda 30 bin futbol sahası alanı kadar toprağın erozyonla taşınmasını önledik. Hedefimiz 2023 yılında erozyonla taşınan toprak miktarını 130 milyon tona düşürmek. Dünya pazarında önem arz eden toprak organik karbonu stoklarını ülke ölçeğinde modelleyerek haritaladık. Ülke rezervi 3 milyar 516 milyon ton olarak hesaplanmıştır. Uluslararası çölleşme ve erozyonla mücadele eğitimi kapsamında Afrika, Orta Asya, Kafkaslar ve Doğu Avrupa’da yaklaşık 100 ülkeden gelen yabancı uzmanlara çölleşmeyle ilgili mücadele eğitimleri verdik. Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sekreteryası 17 Haziran 2019 Dünya Çölleşme ile Mücadele Günü etkinliğini, çölleşmeyle mücadele konusunda lider konumda olan ülkemiz gerçekleştirmiştir.

Orman köylümüzün daima yanındayız, destekleri artırmaya devam ediyoruz. 2002 yılında 15 milyon lira olan destek miktarını, 2019 yılında 206 milyon liraya çıkardık. Yangınla mücadelede ilk müdahale süremizi, 2003 yılında kırk dakika iken bugün on iki dakikaya indirdik. Yangınla mücadele stratejimiz: Yangın çıkmasına mani olmak, erken uyarı, hızlı ve etkin müdahale, yanan alanların yangına dirençli hâle getirilecek şekilde ağaçlandırılmasıdır.

1999-2008 döneminde, yılda ortalama olarak 2.119 adet orman yangını çıkmış ve zarar gören alan ortalama 11.158 hektar iken, son on yılda 2009-2018 döneminde yılda ortalama -daha fazla- 2.388 orman yangını çıkmış ve zarar gören alan ortalama yarıya yani 6.665 hektara düşmüştür.

Ormanlarımızı 776 adet kuleden yirmi dört saat gözetliyoruz. 117 gözetleme kulesinde 254 kamera kullanıyoruz. Ayrıca insansız gözetleme kulelerini hizmete soktuk. Orman varlığımızı, ülke toplam alanının yüzde 30'una, verimli orman alanımızı ise 14 milyon hektara çıkaracağız.

Değerli milletvekilleri; vatandaşlarımızın kaliteli ve güvenilir içme ve kullanma suyuna ulaşması için içme suyu tesisleri ile içme suyu havzalarını korumak ve gelecek nesillere sağlıklı şekilde bırakmak adına evsel atık su arıtma tesisleri inşa ediyor, sulama ve toplulaştırma yatırımları gerçekleştiriyoruz.

Hidroelektrik enerji tesisleriyle ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltıyoruz. Taşkın ve rüsubat kontrol tesisleriyle yerleşim yerlerimizi ve tarım arazilerimizi taşkın zararlarından koruyoruz

Baraj sayımızı 2003-2019 yıllarında 276 adetten yüzde 205 artışla 841'e, HES sayımızı 2003-2019 yıllarında 97 adetten yüzde 570 artışla 650'ye, gölet ve bent sayımızı 228 adetten yüzde 164 artışla 602'ye, sulama sayımızı 1.764 adetten 3.105'e, içme suyu sayımızı 84 adetten 323'e, atık su sayımız sıfır iken 18'e, toplulaştırma sayımızı 10 adetten 217'ye, taşkın kontrol sayımızı 5.018 adetten 9.894 adete çıkardık.

Enerji, içme suyu ve sulama maksatlı inşa edilen baraj yapımlarına hız verdik ve toplam 166 milyar metreküp depolama hacmine ulaştık.

Enerjide dışa bağımlılığımızı azaltmak için yerli, milli ve yenilenebilir enerji kaynağı olan, hidroelektrik potansiyelimizi harekete geçirdik.

Kamu 12.558 megavat ve özel sektör 15.920 megavat yatırımlarıyla toplamda 28.478 megavat kurulu güce ulaştık.

Teknik ve ekonomik olarak sulanabilir alan 8,5 milyon hektar arazinin 6,6 milyon hektarını sulamaya açtık. Bu alanın 2018 yılı sonu itibarıyla 4,31 milyon hektarı Devlet Su İşleri tarafından sulamaya açılarak çiftçimize 32 milyar lira yıllık net gelir artışı sağlandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – 2023 yılında sulanabilir arazilerimizin tamamını yani 8,5 milyon hektar alanı sulamaya açmayı hedefliyoruz. Sulamada basınçlı boru şebekeyle büyük tasarruf sağladık. Devlet Su İşleri tarafından hizmete açılmış alanlarda 2003 yılında yüzde 6 iken şu anda inşa aşamasında olan sulama yatırımlarının da yüzde 94'ü kapalı sistem şebekedir.

Ülkemizde toplulaştırma yapılmaya uygun 14,3 milyon hektar alanın 8,2 milyon hektarında toplulaştırma çalışmalarına devam ediyoruz. Bugün itibarıyla toplulaştırması tamamlanan alan tescil itibarıyla 4 milyon hektardır. 2020 yılında toplulaştırma çalışması devam eden 1 milyon 430 bin dekar arazinin tescil işlemlerini bitireceğiz.

81 vilayetimiz için içme suyu eylem planlarını hazırladık. DSI'nin tamamlandığı 323 tesisle 43 milyon vatandaşımıza içme suyu temin ettik. Tamamlanan arıtma tesisleriyle günde 8,6 milyon metreküp kaliteli içme suyu üretilmektedir. 2023 yılına kadar 12 milyon kişiye, tüm projelerin tamamlanmasıyla yaklaşık 20 milyon kişiye içme suyu temin edeceğiz.

Ankara'nın asırlık rüyası Gerede sistemini tamamladık. Ankara'nın 2045 yılına kadar içme suyu problemini çözecek olan Gerede Tüneli'nin tamamını Aralık 2018 itibarıyla açtık ve Ankaralıların hizmetine sunduk. Kısıtlı su kaynaklarından azami ölçüde yararlanabilmek için yer altı su potansiyelimizin geliştirilmesi çalışmalarına da ağırlık verdik. İlk etapta 100 adet yer altı barajı ve suni besleme yeri tespit ettik. 2020 yılında 10 adet yer altı barajı yapmayı planlıyoruz ve 2021 yılında da kullanıma açıyoruz. Kullanılmış suların yeniden kullanılması maksadıyla çalışmalara başladık. Kentsel su kirliliği açısından hassas su alanları ve nitrata hassas alanları tespit ederek gerekli tedbirleri belirledik.

Su kaynakları ve insan sağlığı üzerinde tehlikeli olan kimyasalları belirleyerek, havza izleme programlarına dâhil ettik. 25 havzada ulusal izleme ağı oluşturduk ve Ulusal Su Bilgi Sistemi'ni kurduk.

Değerli milletvekilleri, kendisini sürekli yenileyen bir bilinçle çalışan Meteoroloji Genel Müdürlüğü yüzde 90'ları aşan tahmin tutarlılığıyla ihtimali bilim yapan bir disiplin oluşturdu. Tarımsal faaliyetlerin planlanmasında, verimliliği artırmak amacıyla tarımsal hava tahmini internet sayfasını hizmete sunduk.

TİGEM tarafından tarım sektörünün temel girdilerinden sertifikalı tohum ve üstün vasıflı damızlık üretiminde son yıllarda önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Ayrıca, atıcılık sektörüne yönelik çalışmalarda yetiştirdiği safkan Arap atı taylarıyla da bu alanda öncü bir kurum durumundadır.

Uygulanan finans yönetimi sonucunda, 2018 yılında 9 milyon 323 bin 110 lira zarar eden TİGEM, 2019 yılında 50 milyon lira kâr elde etmeyi hedeflemektedir.

Değerli milletvekilleri, Toprak Mahsulleri Ofisi, iç ve dış piyasaları yakından takip etmekte, piyasaların sağlıklı işlemesine yönelik düzenleyici tedbirler almak suretiyle de üreticiyi korumakta ve tüketiciyi kollamaktadır.

Toprak Mahsulleri Ofisi, 2019 döneminde 14 üründe hasat dönemi öncesi alım fiyatı açıklayarak bugüne kadar 156 bin üreticiden toplam 2,4 milyon ton ürün alımı gerçekleştirmiş ve karşılığında üreticilerimize de 4,8 milyar lira ödemiştir.

Toprak Mahsulleri Ofisi, üretici mağduriyetini önleme amacıyla hasat öncesinde fiyat açıklamış ve hasat zamanında da hasat dönemlerinde de asla ithalat yapmamıştır.

Sert ekmeklik buğday fiyatı yüzde 29 artırılarak 1.350 liraya, arpa fiyatı yüzde 33 artırılarak tonda 1.100 liraya, fındık alım fiyatı ise 2017 yılında kilogramda 10,5 lira iken yüzde 62 artışla 2019 yılında kilogramda 17 lira olarak hasat öncesinde açıklanmıştır.

2016 yılında 800 bin ton seviyelerinde olan ülkemiz lisanslı depo kapasitesi, Bakanlığımızın verdiği destekler ve TMO'nun alım garantisi sayesinde bugün için 4,4 milyon ton seviyesine yükselmiştir.

Et ve Süt Kurumu, besicileri korumak ve hayvancılığın sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, üretim maliyetlerini göz önüne alarak hayvan alım fiyatlarını düzenli olarak güncellemektedir. 2019 yılı ilk dokuz ayında 203.182 büyükbaş ve 72 bin ton kırmızı et ürettik, 3 milyon 943 bin adet kanatlı

hayvan alımı yaptık ve 7.245 ton beyaz et ürettik. Toplamda 33.280 ton kırmızı et ve 5.005 ton beyaz et satışı gerçekleştirdik. 2019 yılının ilk dokuz ayında besicilerimize 1 milyar 962 milyon lira ödeme yaptık.

Et ve Süt Kurumu, 2019 yılının ilk dokuz ayında alınan 133.019 ton çiğ süttten 10.911 ton yağsız süt tozu üretmiştir. Süt regülasyonu kapsamında son dört yılda piyasadan toplanan 1 milyon 122 bin 246 ton arz fazlası çiğ süttten 92.330 ton yağsız süt tozu üretilerek ihraç kaydıyla satılmıştır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde üretilen yaş çayın yüzde 50-55'i ÇAYKUR'un 46 adet yaş çay fabrikasında işlenmektedir.

2018 yılında kilogramda 2,32 lira olan yaş çay fiyatı yüzde 25 artışla, 2019 yılında kilogramda 2,90 lira olarak açıklanmıştır. 2019 yılı yaş çay alım kampanyasında ekim ayı itibarıyla ÇAYKUR 750 bin ton yaş çay alımı yapılmıştır.

Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 2018 yılında toplam 8 milyar lira, 2019 yılında ise ilk dokuz aylık dönemde ise 4,9 milyar lira tarımsal kredi kullanılmıştır. Tarım Kredi Kooperatifleri, 2019-2020 yıllarında bağlı 13 şirket bünyesinde, 457 milyon lira tutarında yatırım hedeflemiştir.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılı Bakanlığımızın hedefleri; 2020 yılı, bitkisel ürün miktarının arttığı ve meraların optimum kullanıldığı bir yıl olacaktır. Bitkisel üretimimizi yüzde 5 artırarak yaklaşık 125 milyon tona, sertifikalı tohum üretimimizi yüzde 5 artırarak 1,2 milyon tona çıkaracağız.

Tohum bizim için gelecektir. Bu sebeple 2020 de tohumda yüzde 100 yerlilik hedefinde daha hızlı mesafe aldığımız bir yıl olacaktır. Tohum sektörünün pazar büyüklüğünü 1,4 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz.

Tarımsal ürünlerdeki lider olma hedefimiz 2020 yılında zeytin üretimiyle de devam edecektir. Cumhuriyet tarihinde ilk defa dane yani sofralık zeytini 2019 yılında fark ödemesi desteği kapsamına aldık, kilograma 15 kuruş destek vereceğiz.

2020 yılı, küçükbaş hayvan varlığını artırmada hamle yılımız olacaktır. Küçükbaş Sürü Büyütme Projesi desteği kapsamında sürüye katılan hayvan başına ilave 100 lira destek ve diğer projelerle 56 milyon baş hedeflenmektedir.

Küçükbaş hayvanlardaki sayısal artış, büyükbaş hayvanlardaki üremeye bağlı kayıpların azaltılması ve etçi kombina buzağılara ilave 250 lira destekle kırmızı et üretiminin 1,25 milyon ton olmasını hedefliyoruz. Beyaz et üretiminin 2,4 milyon ton olması hedeflenmektedir.

2020 yılı, kırsala yatırım, üreticiye gelir, istihdama katkıyı artırma yılı olacaktır. Kırsal Kalkınma Destekleme Programı kapsamında toplam 4,1 milyar lira tutarında yatırım desteklenecek ve 16 bin istihdam sağlanacaktır.

Tarıma dayalı sanayi bölgelerimizi artırarak sanayi üretimine katkı sağlayacağız. Örtüaltı üretimde yeni teknolojileri uygulamayı teşvik ederek hem gelir hem de istihdam sağlayacağız.

30 adet topraksız serada yıllık yaklaşık 31 bin ton domates yetiştirilip ürünler ihraç edilerek 155 milyon lira katma değer sağlanacaktır. Projede bin kişi çalışacaktır.

Su ürünlerinde de ilkleri yapacağız. 16.500 ton kapasitede Avrupa'nın ve ülkemizin ilk tarıma dayalı ihtisas organize su ürünleri yetiştiricilik bölgesi kurulacak. Karadeniz'de yetiştiricilik projeleri desteklenerek Türk somonu üretimi, 9 bin tondan 30 bin tona çıkarılacak.

Yerli ve millî üretimle dışa bağımlılığı azaltacağız.

Ülkemizin tavukçuluk üretimini garanti altına alacak sistemler kurulmuş olup 220 bin yerli etçi ve yumurtacı damızlık civciv üretimi yapılacaktır. Bu damızlıklar kullanılarak 30 milyon tavuk üretililebilecektir.

Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Ülkesel Projesi kapsamında 80 bin damızlık koç/teke üretimi gerçekleştirilecektir.

Gelecek için AR-GE ve inovasyona ilişkin çalışmalarımıza hız kesmeden devam edeceğiz. AR-GE'ye 27 milyon lira uluslararası finansman sağlayacağız. Özel sektöre AR-GE Destek Programı kapsamında 21,4 milyon lira destek vereceğiz.

Elektrikli traktörün 65 beygirlik ikinci prototipini ve kendi yürür ilaçlama makinesinin prototipini üreteceğiz.

Çay üreticimizi desteklemeye devam edeceğiz. Yaş çay alım miktarı 650 bin tona, ihracat dâhil kuru çay satışı ise 115 tona çıkarılacaktır.

Doğal kaynaklarımızı korumaya devam edeceğiz. Korunan alan sayısını 599'dan 605'e çıkaracağız. Keklik ve sülün gibi kanatlı hayvan üretimini 95 binden 105 bine çıkaracağız. Kırmızı benekli doğal alabalık üretimini 3 milyon 700 binden 4 milyona çıkaracağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Az kaldı Sayın Başkanım.

Orman varlığımızı 2020 yılı sonunda 22,9 milyon hektara ulaştıracağız. Ülkemizde akarsular tarafından denizlere taşınan toprak miktarını 154 milyon tondan 140 milyon tona düşüreceğiz.

Zirai don tahminlerimizi 493 ilçemiz için de yaparak toplamda 922 ilçeye çıkaracağız.

841 olan baraj sayımızı 856'ya, 177 milyar metreküp olan depolama hacmini ise 178 milyar metreküpe çıkarmayı hedefliyoruz.

3.105 adet olan sulama tesisini 3.201'e çıkaracağız. Böylece, 52 bin hektar araziye daha sulamaya açarak sulanan arazileri 6 milyon 703 bin hektara yükseltip çiftçimize yıllık toplam 390 milyon lira ek gelir artışı sağlayacağız.

Toplulaştırma ile üretimde ve gelirden artış sağlayacağız. 230 olan toplulaştırma projesi sayısını 237'ye yükseltip 143 bin hektar toplulaştırma yapacağız. Tescil olan toplulaştırma alan miktarını da 4,5 milyon hektara çıkaracağız. 72 adet gölet ve bent yapacağız. 161 adet taşkın koruma tesisi inşa ederek 291 meskün mahal ve 3.618 hektar araziye daha taşkınlardan koruyacağız.

Çiftçimizin tüm işlemlerini e-devletten yapılabilir hâle getireceğiz. Böylelikle birlik/dernek aidatı baskısı ortadan kalkacak, çiftçi evinden işlem yapacak, kamuda da iş yükü azalacak. 854 olan e-devlet hizmet sayımızı 904'e çıkaracağız. E-devlet hizmetlerinden alınan 251 belge sayısı sıfırlanacaktır.

2020 yılı hedeflerimize, Tarım Orman Şûrası tavsiye kararlarına göre yön vereceğiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2018 yılı kesin hesaplarına göre Bakanlığımız bütçesi 39 milyar 957 milyon 575 bin 13 lira olup bunun yüzde 96'sı harcanmıştır. Bakanlığımız 2020 yılı bütçe teklifi bir önceki yılın bütçesine göre yüzde 19,4 artarak 40,3 milyar lira olmuştur. 2020 yılı bütçesinin yüzde 54,5'ini oluşturan 21 milyar 968 milyon lira tarımsal desteklemeler için kullanılacaktır.

AK PARTİ hükûmetleri döneminde, yürüttüğümüz tarım ve ormancılık politikalarıyla üretimi ve üreticiyi destekledik. Önümüzdeki dönemde de büyüme odaklı, tarım ve ormancılığı geliştirecek, sürdürülebilirlik temelli kalkınmayı destekleyen politikaları uygulamaya devam edeceğiz. 2020

yılı bütçemizi bu hedeflerle uyumlu, ülkemizin sürdürülebilir büyüme ve kalkınmasını destekleyen bir çerçevede hazırladık. Kamu harcamalarını, ekonominin üretken potansiyelini artıran alanlara yoğunlaştıracamız. Politika ve uygulamalarımızla yatırım ve istihdamı desteklemeye devam edeceğiz. Böylece, bir yandan ülkemizin büyüme potansiyelini desteklerken diğer yandan da güçlü kamu maliyesiyle makroekonomik istikrarı koruyacağız.

Bakanlığımızın faaliyet alanlarına ilişkin özet olarak sunduğum bilgilerin detaylarını sizlere dağıttığımız kitapçıkta bulabileceksiniz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime burada son verirken bütçenin hazırlanmasında desteğini eksik etmeyen Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Bakanlığımız bütçesine vereceğiniz desteklerden dolayı siz sayın milletvekillerimize şimdiden teşekkür ediyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, usulle ilgili yine söz istiyorum.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Bakan, ormanlar yanarken uçaklar vardı ama uçaklar havalandırılmadı, ondan da bahseder misiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, süre verin, Sayıştaya da girsin ne olacak yani.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zamanı yetmedi arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR(Devam)

3.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin sunumunda Sayıştay raporlarıyla ilgili gerekli bilgiyi vermediğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuz için teşekkür ederiz, sağ olun. Başarılar diliyoruz fakat biliyorsunuz, bu yıl hem 2018'in kesin hesabını veriyorsunuz... Yani harcamaları yaptınız, şimdi 2020 yılı bütçesini Meclise sunuyorsunuz, bu bütçe için olur istiyorsunuz Meclisten, yasama organından ama daha sonra yine geldiğinizde gelecek dönemlerde, aldığınız bu bütçeyle ilgili, bu 40 milyarla ilgili harcama iznini nereye harcadığınızla ilgili hesabı vermezseniz biz bütçe hakkını yerine getirmemiş olacağız. Yasama organı olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, Türk milleti olarak görevimizi yapmamış olacağız. Şimdi, 2018'le ilgili olarak yapılan aşağı yukarı 20 milyarlık bir harcama var. Bununla ilgili tek kelime etmediniz. 20 milyarlık bir harcama yapılmış. Bu harcamalar nereye gitti?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zamanı yetmedi Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, Sayıştay raporları var. Size bu raporlar geldi. Raporlarda çok önemli eleştiriler var. Bu eleştiriler doğrultusunda sizin en azından bir on beş-yirmi dakikanızı ayırıp bazı konularda Sayıştay raporları doğrultusunda gereğini yaptığınızı, bazı konularla ilgili olarak da Sayıştay raporlarının haklı olmadığını söyleyebilmeniz gerekirdi mesela. Bizim de ona göre yorumlarımızın olması lazımdı. Bu usulün böyle olması lazım. Yeni Anayasa'mıza göre Meclisten güvenoyu almıyorsunuz, buna ihtiyacınız yok ama bu bütçe hakkı bütün anayasalarda var, bizim Anayasa'mızda da var ve çok önemli bir konudur. Bunu ihmal etmememiz lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

4.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin Sayıştay

raporlarıyla ilgili bilgi vermesi için süre verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biz milletin vekilleriyiz ve milletin vekilleri olarak yürütmeye bir yetki veriyoruz, diyoruz ki: Şu kadar lira harcayabilirsin. Sayıştay da bizim adımıza yani Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yürütmeyi denetliyor biliyorsunuz ve raporlar çıkarıyor. Şimdi, biz bugün elbette 2020 yılıyla ilgili Sayın Bakanın hedeflerini duymaktan memnuniyet duyduk ancak aynı zamanda 2018 yılının kesin hesabını da görüyoruz ve bu anlamda da Sayın Bakanın bir hesap verme günüdür bugün. Bakın, üç yüz altmış beş gün çalışıyorsunuz, geliyorsunuz, bir gün milletin vekillerine hesap veriyorsunuz. Sayın Bakan açılışa tek bir dakika bu hesabı vermedi.

Sayın Başkan, sizden istirhamım bir on beş dakika süre verin lütfen. Bakın, biz on iki saat konuşacağız, bir on beş dakika daha süre verin, belki konuşmalarımızdan tasarruf da ederiz. Hani, Sayın Bakan bunlarla ilgili on beş dakika bir konuşma yaparsa belki bizim on iki saat yerine, on saat konuşmamız yeterli olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim sizden istirhamım lütfen bir on beş dakika daha süre verin, Sayıştay raporlarıyla ilgili de gerekli bilgileri alalım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben de kısa bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

5.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin Sayıştay raporlarına değinmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz.

Ben de aynı konuyu vurgulamak istiyorum çünkü o zaman bütçe süreci tamamlanmamış sayılır. Bu süreç hem yeni bütçeyle hem de kesin hesaplara ilgili bir süreç. Dün de tartışması oldu, Sayıştay bir yargı ve kamunun hesaplarını denetleyen bir kurum ve bunun raporlarının üzerinde durmazsak hatta dün akşamki gibi bu raporları sanki bağımsız denetim firmasının raporlarıymış gibi tartışmaya açarsak o zaman bu süreçleri de yani Komisyonun bütçe sürecinin de anlamı kalmaz. O nedenle ben de hepimiz adına yani Komisyonumuz adına, Parlamento adına Sayıştay raporlarına da değinilmesi gerektiğini düşünüyorum. Doğrusunun da bu olduğunu düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

6.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk'ün, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin bütçe görüşmelerinin devamında Sayıştay raporlarına değineceğinden emin olduğuna ilişkin açıklaması

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum. Eskilerin ifadesiyle “Efradını cami, ağyarını mâni.” derler yani gerçekten geniş kapsamlı bir sunum yaptınız. Tabii, arkadaşların...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fındığa değinmedi ama...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değinecek fındığa mutlaka, fındık çok önemli. Değindi fındığa da...

Görüşmelere geçildiğinde belki birçok soruya daha geniş kapsamlı cevaplar verileceğini düşünüyorum. Sayın Bakanımız hem bu konuda dolu, eminim kendisi de konusuna hâkim, Bakanlığına hâkim. Elbette 2018 yılı bütçesinin kesin hesaplarını da görüşeceğiz. Dolayısıyla, bu konuda acele etmeyelim hemen –sanki usul üzerine söz almış gibi oldu bunlar- ben eminim, Sayıştay raporlarına da değinilecektir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi değinilsin istiyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Takdir kendilerinin bu konuda...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz de istiyorsunuz herhâlde Sayıştay raporlarına değinilmesini.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hepimiz istiyoruz. Niye istemeyelim yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – E, tamam, hepimiz istiyorsak sorun yok.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zaman olsa da aslında İç Tüzük değişikliği yapar ayrı bir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alt komisyon yapmakta bir sakınca yok ki, alt komisyon yapabilir, bizim irademiz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir şey gizlediğimiz yok.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – 2017 fındık ile 2019'u karşılaştırdı. 2018 nerede?

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin bütçe görüşmeleri devamında Sayıştayla ilgili soruları cevaplayacağına ve bakanlıklara Sayıştay raporlarının sunumunda yer alması hususunu söyleyeceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sayın Bakan sunuşunu yaptı, Bakanlığın faaliyetleri, bir yıl içerisinde yaptıkları çalışmalardan bahsetti. Tabii, sunuş içeriğinin takdiri Sayın Bakanın ve Bakanlığın ama herkes şundan emin olsun ki burada elbette Sayıştay raporları var, Sayıştay raporlarını da biz Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşacağız, tartışacağız. Her arkadaşımız, her Komisyon üyesi Sayıştay tarafından ortaya konulan bulgular, tespitler ne ise bunlarla ilgili görüşlerini ifade edecekler ve günün sonunda da Sayın Bakan Sayıştayla ilgili konular da dâhil olmak üzere tüm sorulan sorulara cevabını verecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, usul tasarrufu olur ama bakın, biz hepimiz konuşacağız Sayıştay raporlarını.

BAŞKAN – Elbette.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Belki sunumunda izahatları bizi tatmin eder ve daha az konuşuruz. Usul tasarrufu açısından süre verin lütfen.

BAŞKAN – Bu sunuş neticede Sayın Bakanın takdiri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın.

BAŞKAN – Dolayısıyla, burada elbette bununla ilgili lütfen, Sayın Paylan, değerli arkadaşlar, görüşleriniz, düşünceleriniz neyse Sayıştay da dâhil olmak üzere hepsini aktarın. Bununla ilgili olarak gerekirse Sayıştaydaki arkadaşlara da söz vermek suretiyle Sayın Bakan bunların cevabı ne ise bu cevapları bizlere aktaracak ama bundan sonraki süreçte de özellikle ben bakanlıklara bu Sayıştay konusunun sunuşlarında yer alması hususunu ısrarla söyleyeceğim. Bunu özellikle ifade ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, açılışta söylediniz ama olmadı.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tekrar ilgili bakanlarımızı ben bizatihi kendim arayıp sunuşlarında mutlaka Sayıştaya yer vermeleri gerektiğini ifade edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aramanıza gerek yok, Sayın Bakan karşınızda.

BAŞKAN – Elbette soru-cevap bölümünde...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, o zaman faaliyetlerini anlatamaz ki siz de biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya yapmayın!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayıştayın bulgularına başlarsa bir saat sürecek.

BAŞKAN – Sayın Aydemir... Sayın Aydemir...

Lütfen arkadaşlar ya, lütfen ya, lütfen... Ne oluyor? Lütfen, sakın olalım.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Bir talep var.

BAŞKAN – Gelin, siz yönetin o zaman, ben bırakayım burayı, siz yönetin.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Yok estağfurullah, öyle bir...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başkanı üzmeyin!

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar ya, bir sakın olun ya! Merak etmeyin, her birinize söz vereceğim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Beş dakika, Başkanım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz on iki saat konuşacağız, Sayın Bakan yarım saat “icraatın içinden konuşması” yapacak, biz hesap görmüş olamayacağız. Yapmayın ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, sizin de burada karşılıklı birbirinizle konuşma üslubunuz yok, böyle bir şey yok. Lütfen, söz istersiniz, söz veririm, konuşursunuz. Laf atıyorsunuz sürekli, o ona atıyor, o ona, o ona; bir uğultu... Arkadaşlar, 200 kişi var bu salonda. Yapmayın ya, lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Milletvekiline ayrılan süre az, ondan oluyor.

BAŞKAN – Ondan mı? Peki.

2.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin Komisyon üyesi milletvekillerinin yerlerine otururken izin konusuna riayet etmeleri gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Sındır, size söz vereceğim ama önce Bakan Yardımcılarımızdan, daha sonra bürokrat arkadaşlarımızdan kendilerini tanıtmalarını isteyeceğiz ama bunu istemeden önce özellikle milletvekillerimize yönelik olarak bir hususu burada dile getirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, günde aşağı yukarı on beş, on altı saat sürekli çalışan Komisyon üyelerimiz yani şu anda burada, Plan ve Bütçe Komisyonunda üye olan arkadaşlarımız her gün on beş, on altı saat çalışıyorlar. Her bir Komisyon üyemizin de burada yeri var. Yani bakarsanız önde, Sayın Paylan'ın,

Sayın Şener'in, Sayın Kuşoğlu'nun, her bir arkadaşımızın yeri var. Şimdi ben özellikle Komisyon üyesi olmayan arkadaşlardan şunu rica ediyorum: Salona geldikleri takdirde –her partinin de grup sözcüsü var- grup sözcüsü arkadaştan, mutlaka işte “Şu vekilimin yerine oturabilir miyim?” diye en azından bir izin isteyip ona göre oturmalarını ben talep ediyorum çünkü zaman zaman ben bakıyorum, Komisyon üyesi arkadaşımız –günde on beş saat çalışıyor burada- geliyor, ayakta bekliyor. Şimdi bunu yapma hakkımız yok, kimse kusura bakmasın çünkü Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız evet, üç saat, dört saat geliyorlar, daha sonra ayrılıyorlar ama bu arkadaşlarımız her gün on beş saat buradalar. Dolayısıyla, bizim Komisyon üyesi olan arkadaşlarımızın yerlerine lütfen gereken riayeti gösterelim. Her partimizin sözcüsü var, CHP'den Sayın Kuşoğlu, HDP'den Sayın Paylan, İYİ PARTİ'den Sayın Tathioğlu ve MHP'den Sayın Kalaycı veya Sayın Aksu'dan, bu arkadaşlarımıza “Buraya oturabilir miyim?” diye sorup izin almaları gerekir diye düşünüyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Kusura bakmayın çünkü gerçekten çok yorgun arkadaşlarımız, buna rağmen, ayakta kaldıkları zaman ben rahatsız oluyorum.

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

II- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Tarım ve Orman Bakanlığı (Devam)

b)Orman ve Su İşleri Bakanlığı (Devam)

c)Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (Devam)

ç)Orman Genel Müdürlüğü (Devam)

d)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (Devam)

e)Meteoroloji Genel Müdürlüğü (Devam)

f)Türkiye Su Enstitüsü (Devam)

BAŞKAN – Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Tarım ve Orman Bakanlığımızın değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri ve salonumuzda bulunan değerli konuklar; Tarım ve Orman Bakanlığımızın 2018 yılı kesin hesap ve 2020 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Öncelikle, Bakanlığımıza ve tüm çalışanlarına bugüne kadar verdikleri emeklerden dolayı teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanımızın sunuşunda 2002-2018, 2019 -bugün de dâhil, bugüne kadar olmak üzere- karşılaştırmalı, hatta “Cumhuriyetin rekorlarını kırdık.” diyerek, altını da çizerek ifade ettiği birçok konu yer aldı. Ama kimi zaman 2002'yle karşılaştırıldı, kimi zaman iki farklı yıl arasında karşılaştırma yapıldı. Herhâlde rakamlar hangi şekilde daha çarpıcı gösterilebiliyorsa öyle sunmaya çalıştı ama şu 2018 yılının Sayıştay raporları üzerine herhangi bir ifadesi olmadı, bundan da sakındı. Yoksa eğer bu konuda bir çekincesi olmasaydı herhâlde rahatlıkla hemen söz alma gayreti içerisinde olup, ek süre isteyip bunları kısaca geçerd; bizler de bunları ifade etmek zorunda kalmazdık.

Ama görüyorum ki Tarım ve Orman Bakanlığımızın 2018 Yılı Sayıştay raporlarında çok madde var ki... Mesela “Taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapılmaması, mali tablolarda gösterilmemesi.” “Mali işlemlerin denetim dışı bırakılması.” “Geriye dönük kayıtlarda sonradan değiştirme yapılması.” Çok ciddi şeyler bunlar aslında. Örneğin “Muhasebe yetkilisi sıfatı bulunmayanlar tarafından muhasebe işlemlerinin yapılmış olması.” “Bazı kuruluşlara, örneğin tarımsal amaçlı kooperatiflere kullandırılan kredilerden kaynaklanan alacak tutarının gerçek tutarı göstermemesi.” Meralarla ilgili “İlgililerden kiralanan veya tahsis amacı değişikliği yapılan meralarla ilgili alınan teminatların muhasebeleştirilmemesi, mali tablolarda gösterilmemesi.”

Değerli arkadaşlar, bunlar ciddi şeyler. Yani bir kamu kurumunda, örneğin bir üniversitenin bir fakültesinde bir bölüm başkanı tabloda 1 kuruşluk bir hata, eksiklik yaptığında Maliye tepesine binerken ve kamu adına, daha doğrusu, tüyü bitmemiş yetimin hakkını savunan devletin teftişini yapan Maliye müfettişleri tarafından denetlenirken, Bakanlığın o kadar ciddi meselelerde o kadar büyük eksiklikleri var ki ben aslında gerçekten çok şaşıyorum Sayın Bakan. Yani Tarım ve Orman Bakanlığı... Ben bir tarım akademisyeniyim, bütün hayatım tarım üzerine geçti; Bakanlığımızın çok değişik kademelerinde, çok değişik bürokratlarla, genel müdürlerimizle, müsteşarlarımızla değişik platformlarda birlikteliklerimiz oldu, çalışmalarımız, araştırmalarımız oldu ama böyleki köklü gelenekleri olan bir Bakanlıkta bu kadar ciddi ve maddi hataların olması ve bunlar da hiç önemsenmiyor gibi bir tavır içerisinden olmanızdan gerçekten üzüntü duyuyorum.

Yani bakın, Sayın Bakanım, “İdari para cezalarının tahakkuk kayıtlarının yapılmaması, faaliyet hesaplarında raporlanmaması.” Daha nice, ben bu kadar çok sayıda bu kadar ciddi... Örneğin, denetim görüşünün dayanaklarına istinaden 10 tane bulgu, “Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler” başlığı altında 33 tane, hepsi birbirinden önemli ve ciddi bulgular var.

Sayın Bakanım, bakın “Genç Çiftçi Projesi için TİGEM tarafından satın alınan hayvanların teknik şartnamede belirtilen özellikleri taşıyor olması.” Ne kadar ciddi bir şey aslında. Yani hayvanları alıyorsunuz, teknik şartnameye uygun değil. Nasıl olur bu? Yani nerede görülmüş! “Yakın dereceli akrabalarından satın alınmış gibi gösterilmesi bu hayvanların.” Örneğin, “Altyapının yetersizliği nedeniyle hayvan hastalıklarıyla mücadele için kullanılan aşıların zayi olması.” Bu kabul edilebilir değil. “TÜRKVET’in her yaştan hayvan kaydına açılmasının sisteme sanal hayvan kayıtları yapılmasına yol açması, bu yönüyle destekleme ödemelerinde kamu zararı riski oluşturmaması.” Şimdi, siz “bilişim teknolojileri” “bilgi sistemleri” “Her şeyi kayıt altına alıyoruz.” diyorsunuz ama daha burada, destekleme ödemelerinde kamu zararı riski oluşturmamaya şekilde hayvan kayıtları yapılamıyor. Yapılamıyor mu, bunu da sormak lazım. Yapılmak mı istenmiyor? Yani bir hata, bir kusur gösterilip burada başka bir iş mi yapılıyor? Bunu sizin açıklamanız lazım Sayın Bakanım yani biz bunu sizden duymak istiyoruz.

“Bakanlık tarafından ithaline izin verilen hayvanlar listesinde yer almayan hayvan ırklarının ülkeye girişine izin verilmesi.” Bu nasıl olur Sayın Bakanım?

“İthal edilen hayvanların bazılarında yirmi bir günlük karantina süresine uyulmadan hayvan kaydının yapılması.” Yani karantina süresine uyulmuyor, hayvan kaydediliyor. E, bu hayvanlar hastalıklı çiksa, kayda girmiş bu hayvanlar ülkeye girdiğinde biz nasıl baş ederiz bununla Sayın Bakanım?

Mesela “Ana ihale usulleri yerine Kamu İhale Kanunu’nun istisnai olarak uygulanmasını öngördüğü pazarlık usulüyle yapılan yapım ve hizmet alım işleri.” Artık bu pazarlık usulü, İhale Kanunu’nun pazarlık usulü sadece sizin Bakanlığınızın değil, diğer birçok bakanlığın çok temel bir ihale yöntemi hâline geldi. Hâlbuki bu usul, özellikle istisnai bir durumda uygulanması gereken bir usul.

“Doğrudan temin yoluyla yapılan alımlarda yasaklılık kontrolünün yapılmaması.”

Örneğin “Mera Kanunu’nun 18’inci maddesinde öngörülen mera araştırma bölümlerinin kurulmaması.” Ya, nasıl olur Sayın Bakanım? Şimdi, siz “Mera alanları tarım alanlarıyla birlikte büyüyor, şöyle oluyoruz, böyle oluyoruz.” diyorsunuz. Hatta sunuşunuzda mera alanlarıyla ilgili çok özel bir ifade de kullandınız, dediniz ki: “Buralarda ciddi çalışmalar yapıyoruz.” Hâlbuki mera alanları daha hâlâ ıslah edilmeyi bekliyor.

“Kapatılan il özel idarelerinden tarım il müdürlüklerine devredilen alacaklar ve yapılan tahsilatın muhasebeleştirilmemesi ve raporlanmaması.” Nasıl olur Sayın Bakanım?

Yani daha o kadar çok var ki. Örneğin “Pazarlık usulü şartları mevcut olmadığı hâlde bazı korunan alanların belediyelere 51/g’yle kiraya verilmesi.”

Bu, sadece Bakanlığın Sayıştay Denetim Raporu. Buna benzer, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Sayıştay Denetim Raporu’nda da önemli unsurlar var. “Taşınmazların fiili envanterinin yapılmaması.” Devlet Su İşleri gibi bir kurum, Sayın Bakanım, yani eminim, sizin de bunların üzerinde durmanız gerekiyor. “Kiraya verme işlemlerinin hatalı muhasebeleştirilmesi.” DSİ’nin. “Mülkiyeti kuruma ait arazi ve arsaların üzerinde bina yapılmasına rağmen tapu kayıtlarında cins tahsislerinin yapılmaması.” gibi 24 adet, artı 4 de denetim, 28 adet bulgu var.

GAP Bölge Kalkınma İdaresinin Sayıştay Raporu GAP’ın ne durumda olduğunu gayet açık ve net gösteriyor. “GAP Eylem Planı’nda bulunan projelerin büyük bir kısmının gerçekleştirilmemesi.” diye Sayıştay raporuna da girmiş durumda. Yani biz bunu her seferinde söylüyoruz, GAP projesi yüzde 30-31 oranında tamamlanmış -sulama yatırımları- daha yüzde 70’e yakın kısmı GAP projesinin su bekliyor Sayın Bakanım, su. Yani toprak su istiyor, çiftçi su istiyor. Biz su sayesinde verimde artış sağlayabiliriz, üretimde büyümeyi arzu ettiğimiz rakamlara ulaştırırız. Ama bunun yatırımını yapmazsanız bu olmaz. Doğu Anadolu aynı, Doğu Karadeniz Projesi, Konya Ovası; bunların gerçekleştirilememiş olması Sayıştay raporlarına doğrudan girmiş durumda.

Orman Genel Müdürlüğümüzle de ilgili... Bakın, Sayın Bakanım, Bakanlığınızın adı daha önce “Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı”ydı ve kapsamı da tabii ki... “Tarım”ı ben aslında kabul etmiyorum. Tarım, bitkisel ve hayvansal üretimi kapsayan bir terimdir terminolojik olarak. “Gıda, tarım ve hayvancılık” diye hayvancılığın sanki tarımın dışında bir alanmış gibi gösterilmesi de kabul edilebilir değil. Şu anda iyi oldu, orman da bunun içerisine girdi, aslında su işleri de bunun içerisine girdi, kapsamınız çok büyüdü yani çok büyük bir yatırımcı kuruluş hâline geldiniz aslında Sayın Bakanım. Çok zor, gerçekten çok kapsamlı, işiniz, yükünüz çok ağır, sorumluluğunuz çok büyük ama bunların denetlenmesi, sizin önderliğinizde bunların, bu bahsedilen sorunların mutlaka giderilmesi lazım sağlıklı yol yürüyebilmek adına.

Orman Genel Müdürlüğümüzle de ilgili... Örneğin, maden izni teknik raporlarının yönetmeliğe uygun düzenlenmemesi nasıl olur? Maden izin sahalarında etkin denetim yürütülmemesi -bunlar Orman Genel Müdürlüğünün Sayıştay raporundan- ve sınır aşımalarıyla ilgili oluşan ağaçlandırma ve arazi tazminatlarının mali tablolarında yer almaması, orman vasfından çıkarılarak hazineye devredilen araziler karşılığında Orman Genel Müdürlüğüne hangi arazilerin verileceğinin belli olmaması, orman olarak sınırı belirlenmiş alanların yüzde 17’sinin tapuya kayıt edilememiş olması -Sayın Bakanım, yüzde 17’sinin de- kurum tarafından yapılan arsa karşılığı inşaat ihalesine katılım olmayınca yeniden yapılan ihalelerde ihale bedelinin aynı kalması veya daha düşük tutulması gibi çok ciddi meseleler var. Bütün bunlara dikkatinizi çekmek istedim.

Ben esasen tarımın geneli üzerinde konuşacağım, değerli milletvekili arkadaşlarımız bu konuda daha teknik, daha detaylı bilgileri sizinle paylaşacak; zaman kısıtımız nedeniyle ancak böyle bir bölüşüm oldu. Biz, sizin bu sunumunuzla tarım, her şey mükemmel, çok güzel gidiyor gibi bir algıya kapılabiliriz. Hâlbuki durum böyle mi buna bir bakmak lazım.

Sayın Bakanım, çiftçimiz borç batağında, toplam borcu 160 milyar liraya ulaştı çiftçinin. Bankalara 116 milyar lira, tarım kredi kooperatiflerine 14 milyar lira, sulama borçlarının anaparası 2,1 milyar, faizi 1,8 milyar; bankalara kredi borçları, enerji borçları, tarım kredi, kredi kartı borçları... Borçla borç ödemeye, takla attırmaya devam ediyor. Daha fazla detayına girmeyeceğim ama bunun tarımsal desteklemeler ayağına baktığımızda, dilimizde tüy bitti aslında siz de bunu biliyorsunuz, buna yönelik –nasıl dersiniz bilemiyorum ama- tarımsal desteklemelerde... Tarım Kanunu’nun –sizin çıkardığınız kanun-21’inci maddesinde “Gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1’inden az olamaz.” diyor. Bu kanunun ilgili maddelerine baktığınızda... Ne kadar destekleme yapılmış diye baktığımızda, örneğin eğer kanuna uyularak destekleme yapılmış olsaydı bugün, 2016 yılından bugüne kadar çiftçiye yaklaşık 325,5 milyar lira destekleme yapılmış olması gerekiyordu oysa 180 milyar lira eksik şekliyle bu destekleme gerçekleştirildi. Hatta şunu da söyleyelim: 2011 yılına kadar yüzde 1’in yarısını belki biraz geçen bir orandı ama 2011’den bugüne kadar yüzde 1’in yarısı yani binde 5’i bile bulmayan destekleme aktarımı yapıyorsunuz. Bunun da kanuna aykırı bir uygulama olduğunu belirtmek isterim.

Şimdi, bunu söylerken arkadan şunu da eklemek istiyorum özellikle: Bu yapılan destekleme bu durumdayken, örneğin OECD Tarım Politikası İzleme ve Değerlendirme 2019 Raporu, OECD ve AB ülkeleriyle birlikte toplam 53 ülkedeki çiftçilere yıllık ortalama 528 milyar ABD doları doğrudan destek sağlandığını gösteriyor. 528 milyar 53 ülkeye eşit dağıtırsanız ortalama 10 milyar avro yapar ülke başına. 10 milyar avro da bizde bugün 60 milyar TL’yi bulur; sizin gururla, övünerek söylediğiniz 22 milyar lira desteğin yanında hemen hemen hiç gibi bir rakam, bir durum ortaya çıkar.

Sayın Bakanım, ben aslında şunu da merak ediyorum: 2020 yılı bütçe teklifine baktığımda, 2020 yılı bütçe teklifi 40 milyar 302 milyon olarak görünüyor. 2021 yılının tahminini düşürmüştünüz 38 milyar 594 milyona, sonra 2022’yi tekrar artırmışsınız 40 milyar 786 milyon liraya. Nedenini anlayamadım. Buna baktığımda, bunun, bu düşüşün cari transferler içerisinde olduğunu gördüm yani siz 2021’de daha da az bir desteklemeye doğru mu gitmeyi düşünüyorsunuz? Bu azaltmanın, bütçede cari anlamda bu tahmini düşürmenin gerçek anlamda nedeni nedir, bunu özellikle sormak istiyorum.

Sayın Bakanım, dış ticaret dengesi konusunda “Net ihracatçı ülkeyiz.” diyorsunuz ama 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda -hemen söyleyeceğim- bu işlenmiş tarım ürünleri, daha doğrusu gıda ürünlerini siz hep katarak söylüyorsunuz, oysaki buradaki rakamlara bakarsanız bitkisel üretimde ithalatımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Sındır, buyurun, tamamlayın lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Biraz daha, bir iki dakika rica edeceğim Sayın Başkan.

Bitkisel üretimde 2019 yılında 5 milyar 789 milyon dolar ithalatımız var, karşılığında 2 milyar 697 milyon dolar ihracatımız var yani ihracatımızın 2 katından fazla ithal etmişiz bitkisel üretimde. Hayvansal üretimde yine aynı, ihraç ettiğimiz 273 milyon, ithal ettiğimiz 465 milyon, neredeyse 2 katı; hayvansal üretimde net ithalatçı bir ülke konumundayız. Ha, siz buraya “gıda ürünleri ve içecek” diyerek bunu da dâhil etmeye kalkarsanız bu gerçekçi olmaz; bu, doğrudan çiftçimizin, tarım sektörünün, üretimin ürettiği ürünün dış ticaret dengesi açısından gerçek, doğru bir değerlendirme olmaz.

Sulama yatırımlarında DSİ için yine Cumhurbaşkanlığının verdiği rakamlarda, ortalama tamamlanma süresi 12,6 yıldan 2019'da 26,8 yıla uzatılmış projeler. Bundan kaynaklanan 2018'de 148.679 hektar ilave sulama alan miktarı ifade edilirken 2019'da 50 bin hektara düşürülmüş. On Birinci Plan hedefi 2 milyon hektar olduğu hâlde 2020'de de bu, bu rakama düşecek görünüyor. Yani anlaşılan şu ki: Sulama yatırımlarından artık imtina etmeye çalışıyorsunuz, bunu biraz da örtmeye çalışıyorsunuz, öyle görünüyor.

Sayın Bakanım, size benim somut olarak önerim şu: Yani Türk tarımını kaldırmak istediğinizden hiç şüphem yok. Kaldırmak istiyorsanız ve ülke ekonomisini en hızlı şekilde üreterek büyüyen bir ekonomi hâline getirmek istiyorsanız diretin, Sayın Cumhurbaşkanına diretin, kim varsa karşınızda diretin, deyin ki: “Bu bütçemi ben en az 3 katına çıkarmak istiyorum, en az 3 katına.” Üreterek büyümek istiyorsak bu ülkede, tarıma önem veriyorsak...

Gülmeyiniz, Sayın Bakan, bu gülüşünüz gerçekten konuya ne kadar ciddiyetle yaklaştığınızı...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yok yok.

BAŞKAN – Sayın Sındır, lütfen tamamlar mısınız.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İzin verirsiniz...

BAŞKAN – İzin verdim ama.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Grubumuz adına söz aldım, genel olarak toparlıyorum, detay da konuşmuyorum Sayın Bakanla ilgili.

BAŞKAN – Elbette, elbette, artı süre de verdim, artık tamamlayalım lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Biliyorum, bir dakika verdiniz henüz.

BAŞKAN – Hayır, şu anda üç dakika oldu artı süre.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Peki, teşekkür ediyorum, devam etmek istiyorum.

Tarımsal destekleme ödemelerinizi en az 2 katına çıkarınız Sayın Bakan, en az. Burada tarımsal yayıma ve bilgiye önem veriniz. Bunun gereği nedir? Bilgiye önem vermenin gereği nedir? Sadece bilişim teknolojileriyle bilgi teknolojileri, bilgi sistemleri kurmak değil o bilginin üreticiye ulaşmasını sağlamak için o bilgiye ulaştıracak ziraat mühendislerini, veteriner hekimleri, gıda mühendislerini, teknikerleri, teknisyenleri kadro olarak artırın. Bakın, taşra birimleri olarak sizin 1.196 harcama biriminiz var, taşra birimi. Bütün bunların hepsi dökümlerinizde de var, özellikle sunduğunuz performans programında da. Kadronuz yetersiz hem de çok yetersiz, araç durumunuz çok yetersiz. İlçe müdürlüklerinde ziraat mühendisleri Çiftçi Kayıt Sistemi'nin başında, bilgisayarın başında oturmaktan başka bir şey yapamıyorlar. Bizim görmek istediğimiz tablo, köylerde köy köy dolaşan, araçlarıyla, arazi araçlarıyla tarla tarla dolaşan, ahır ahır dolaşan ziraat mühendisleri, veteriner hekimler, gıda mühendisleri, işletmeleri dolaşan...

BAŞKAN – Sayın Sındır, teşekkür ediyorum, lütfen tamamlayalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama bunun mümkün olmadığını görüyoruz.

Bir iki şey vardı, onu da söyleyeceğim, bitiriyorum Sayın Başkan.

Üreticileri üretim teknikleriyle örgütlenme konusunda satış ve pazarlama, finansman konusunda, lisanslı depoculuk konusunda farkındalık yaratarak “Öyle yaptık, oldu, hadi gelin, lisanslı depoculuğumuz var.” değil, üreticiye lisanslı depoculuğu anlatarak, ikna ederek, onu teşvik ederek ve Türkiye'nin dört bir yanında, sadece belli sayıda illerde değil, çevre korunumunu anlatarak, yeni teknolojileri, tohum,

makine, gübre, ilaç vesaire hasat sonrası işleme teknolojileriyle katma değer yaratarak piyasa gözetim ve denetimi yaparak... Bu yapılmıyor Sayın Bakanım. Yani bu Merkez Bankasına devredilmiş Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Denetleme Komisyonu, bence görevini yapmıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İzlenebilirliğin sağlanması, ürün piyasalarının regüle edilmesi önemli konular. Meraların ıslahı çok önemli. Girdi maliyetlerini azaltmanız işte onun için desteklemeyi artırmanız çok önemli. Gübre fiyatlarını, bitki koruma ürünlerindeki artan yüksek maliyetlere karşı üreticinin ürün fiyatlarını kontrol etmeniz, meralarımızdaki ıslah konusu çok önemli.

Ormanla ilgili bir konuyu artık soru olarak ifade edeceğim ama 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü diyorsunuz, aslında bizim ağaçlandırma günümüz var her yıl kutladığımız.

BAŞKAN – Sayın Sındır, teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 21 Mart, o günde de bunu yapabiliriz diyorum.

Ben tekrar şahsınızda, nezdinizde bütün Bakanlık personelimize ve meslektaşlarım olarak ifade ettiğim tüm çalışanlarımıza başarı diliyorum.

Bütçemiz hayırlı olsun ama bu desteklemeyle hayırlı sonuçlar getiremeyeceğinin özellikle altını çizerek belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyelerimiz, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimiz saat on ikiye kadar isimlerini yazdırsınlar. Kabul ettiğimiz usul gereği on ikiden sonra isim yazdıran milletvekillerimiz daha sonra söz alamayacaktır. Başkanlık Divanına, buraya isimlerini yazdırmayan arkadaşlarımız isimlerini yazdırsınlar.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, sevgili milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; 2020 yılının bütçesi, bütçe süreci tekrar hayırlı olsun. İnşallah ülkemizin kaynaklarını çok daha etkin kullanacak bir çalışma şekliyle sonuçlanır.

Öncelikle, tabii, Sayın Bakan sunumunda değil ama belki cevaplama konuşmasında değinecektir Sayıştay raporlarına, çok sayıda arkadaş da değinecek. Ben özellikle de biraz ekonomik konulara, daha ziyade rakamlara değinmek istiyorum ama bir şey çok dikkatimi çekti bu Sayıştay raporlarıyla ilgili; özellikle hastalıklı hayvan ithalatı. Hastalıklı hayvan ithalatının Sayıştay raporunda yer alacak büyüklükte olması gerçekten birçok açıdan önemli yani bütün 82 milyonun sağlığı açısından ve nasıl bir denetim mekanizmasına sahip olduğumuzun da çok açık göstergesi. Mesela, çok basit örnek, 2018 yılında Romanya'dan giriş yapan 13.420 büyükbaş hayvanın 1.637 tanesi karantinada hastalıktan dolayı ölmüş. Ya, bu ithalatın yüzde 15'ine denk geliyor. Yani biz eğer bunu kapatamıyorsak, bunu denetleyemiyorsak Türkiye olarak gerçekten çok “vah” dememiz gerek.

Şimdi, tarım sektörü olarak baktığımızda, öncelikle tarımsal alanların bir düşüşü söz konusu. 2008’le karşılaştırdığımızda, hatta 2002’yle karşılaştırdığımızda tarımsal alanların 27 milyar hektardan 23,4’e düştüğünü görüyoruz.

Bir başka konu: SGK'ye kayıtlı çiftçi sayımız 2008'de yaklaşık 1 milyon 127 binken 697 bine düşüyor tarım sektöründe. Yani biz biliyoruz ki Türkiye'de istihdamda 21,5 milyon SGK'ye kayıtlı çalışan var, aşağı yukarı 6-6,5 milyon da kayıtsız çalışan var. Bu kayıtsız çalışanların önemli bir kısmının tarım sektöründe olduğunu biliyoruz ama tarım sektöründeki kayıtlı kısmın da düştüğünü buradan bir defa daha görüyoruz.

Bir başka konu iç ticaret hadleriyle de alakalı ve tarım sektörünün toplam olarak ekonomide aldığı payla alakalı. Yani mesela, 1998'de yaklaşık olarak milli gelirin 12,5'u tarım sektörüne aitken 2017'de 6,10; 2018 itibarıyla da 5,70 civarlarında. Bunu şöyle diyebiliriz belki: "Ya, milli gelir çok arttı ve bu milli gelir artışından tarımsal kesime düşen pay eksildi." gibi bir şey söylenebilir ama bu iddia da doğru olmaz. Şöyle bir örnek yaparsak: Mesela, 2008'de tarım sektörünün payı yüzde 7,5'muş, 2008'de fert başına milli gelir 10.500 dolar, 2019 yani bugün itibarıyla 9 bin dolar fert başına milli gelir, tarımın payı da 5,70. Yani milli gelir büyüklüğü içerisindeki tarım sektörünün küçülmesi değil, milli gelirle beraber küçülmesi ve milli gelirden daha fazla küçülmesi söz konusu, aşağı yukarı üçte 1'lik bir küçülme söz konusu tarım sektöründe. Tabii ki bunun sonuçları var yani ekilen alanlara baktığımızda da buğdayda aşağı yukarı 93 milyon dekadardan 72'ye düşmüşüz. Keza arpada 36 milyondan 26 milyona düşmüşüz, şeker pancarında da 3 milyon 700 binden 2 milyon 900 bin civarına düşmüşüz. Bu çerçevede, bir örnek olarak çok milli yemeğimiz kuru fasulyede de ciddi bir ithalatçı olmuştuk herhâlde, ya kuru fasulye yemeyi artırdık ya da para kazandırmıyor herhâlde kuru fasulye. 51 milyon dolarlık bir kuru fasulye ithalatımız gözüküyor 2017 yılında, 2018 yılında da 36 bin ton kuru fasulye ithalatına karşılık şimdilik 40 milyon dolar civarında bir ödememiz söz konusu. Bunu bir eleştiri olarak söylemiyorum yani dikkat çekici bir anekdot olarak söylüyorum. Yani Türkiye'de kuru fasulyenin ithal edilmesi bizim Türkiye açısından ilginç. Yani bunu ilginç bir not olarak düşmek istiyorum burada.

Şimdi, tarımsal üretim ve girdi maliyetleri ilişkisine baktığımızda, Sayın Bakan, özellikle 2017'den sonra ciddi bir iç ticaret hadlerinde kötüleşme var yani 2017'den sonra. Şimdi, mesela, sulama suyu elektriği yüzde 68 zamlanmış, üre fiyatları yüzde 67 zamlanmış bu tarihler içerisinde, 2017-2019, mazot yüzde 46 zamlanmış, buğday yüzde 43 bir artış yapmış. Girdi maliyetleri ile fiyatlar arasında gerçekten ciddi bir sıkıntı var.

Diğer yandan, toplam tarım desteğinin de, bu konu tartışmalı... Avrupa Birliği bazında açıklama, tanımlamalarla Anayasa'dan kaynaklanan o milli gelirin yüzde 1'lik destek mecburiyeti tartışılıyor ama bunun da çok düştüğü gözüküyor yani en iyi ihtimalle 0,60'larda, hatta son 2019 yılında sıfır o yani yüzde 1'in altında, binde 3,8'lere düştüğü hesaplanıyor. Bu, gerçekten çiftçinin kamudan bir alacak birikimi, bunun da herhâlde yaklaşık olarak 40 milyar liranın üzerinde bir alacak birikimi, hatta bazı hesaplara göre 70 milyar, bazı hesaplar biraz daha bunun üzerinde bir açıklama ifade ediyor ve bu çerçevede bir borçluluk söz konusu oluyor. Özellikle iç ticaret hadlerinde mesela sanayile tarımı karşılaştırdığımızda da 2017 yılından itibaren tarım üretim endeksinde bir düşüş var iç ticaret hadlerinde, sanayide. Yani aslında iç ticaret hadleri bakımından 2003'ten 2017'ye kadar başa baş bir gelişme var ama 2017'den itibaren tarımın aleyhinde ciddi bir gelişme söz konusu. Bilhassa da burada çok ciddi bir tarım girdisi olarak mazot fiyatlarında 2002'den itibaren yüzde 454'lük bir artış dikkate alınarak bu, maliyet ve fiyat arasındaki fark olarak karşımıza çıkıyor.

Bir başka ilginç veri. Türkiye'de gıda fiyatları dünya gıda fiyatlarının daha üzerinde artıyor gözüküyor. Yani 2018 sonu itibarıyla baktığımızda, Türkiye'de Gıda Fiyat Endeksi'nde aşağı yukarı 100 puanlık bir artış söz konusu ama Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün açıkladığı Küresel Gıda Fiyat Endeksi'nde ciddi bir artış bile yok yani dünya gıda fiyatlarında ciddi bir artış bile söz

konusu değil ama bizde 100 puanlık bir artış var. O zaman bizim tarım politikamızı, ithalat politikamızı, üretim politikamızı sorgulamamız gerekiyor yani bizim daha pahalı bir gıda tüketimine sahip olmamız gibi bir durum söz konusu ki bu, o zaman politikaların ciddi eleştirisine neden olur.

Mesela, başka bir satın alma gücü açısından, Sayın Bakanım, 2009 yılında bir velinin çocuğunun eğitim maliyetleri için 92 litre süt satması gerekirken bugün 130 litre süt satması gerekiyor. Türkiye'deki eğitimin durumu ve eğitim maliyetlerinin yükseleceğini dikkate alarak esasen, işte tarım sektöründen kopuş, yeni neslin tarım sektörüne girmeyişini buralarda aramak lazım. Yani hayvancılık ve süt hayvancılığı yapan biri, besleyeceği inekleri çocuklarının eğitimi nedeniyle, aynı eğitim nedeniyle daha fazla artırmak durumunda. Buralarda, özellikle de günümüzde eğitimin ve bilimin servetin kaynağı olduğu bir dönemde, bu farkları ciddi takip etmek ve burada bir fark yaratmamak, aslında daha da tersine bazı desteklerle, eğitim destekleriyle buradaki eğitim maliyetlerini azaltmak gerekiyor. Mesela, ben şahsen tarım sektöründe küçük ailelere yani tarımda küçük ve orta ölçekli ailelere bizzat buna odaklanan bir eğitim destek paketinin olabileceğini düşünüyorum çünkü buralar eğitimde daha fazla... Bunlar eğitildiği takdirde hem daha fazla katma değerli bir üretim yapacaklardır hem de toplumumuzun eğitim seviyesi daha da yükselecektir. Mesela 2,5 milyon civarında bir çiftçi ailesi var. Biz geçen gün arkadaşlarla bunu konuştuk, bununla ilgili politikalar çalışıyoruz. Aslında her ailede 1 kişi tarım meslek lisesi mezunu olmalı, bunu sağlamalıyız. Bu ne demek biliyor muyuz arkadaşlar? Senede 100 bin mezun versek yirmi beş yılda tamamlıyoruz. Bakın ne Eğitim Bakanımız ne bir başka bakanımız ne de siyasetimiz, bugün siz değil, genel olarak on yıldır bunu hiç konuşmuyoruz. Biz kendi çalışmalarımız çerçevesinde bunları gündeme getirdik, toplumla paylaşacağız inşallah 30 Kasım'da Adana'da, bekleriz, bir tarım sempozyumumuz var. Adana'da "Tarımda Türkiye'nin Yönü" diye bir tarım sempozyumumuz var.

Şimdi bir okullaşmaya başlasak ne zaman mezun verebiliriz? Ama yılda 100 bin tarım meslek lisesi veya meslek yüksekokulu mezunu yapsak, Türkiye'de her aileye 1 tarım meslek lisesi mensubunu ancak yirmi beş yılda yapabiliyoruz, çok önemli bence. Zaten sanayide bunu yapamadık, sanayide Almanya sınıfında bir meslek eğitimi Türkiye'de sadece Bursa'da var, BUTGEM; sadece o çerçevede, bu da özel sektörün yapıp şimdi, Ticaret ve Sanayi Odasına naklettiği. Bu çok önemli hani "Burası önemli." dediniz ya burası gerçekten önemli. Biz eleştiriyoruz ama hepimiz, bu eleştirilerle belki terörist ve benzeri iddialara da sebep olabiliyoruz ama bunlar hep iyi niyetli politika üretimleri. Ben olsam şuradaki Komisyon'da -AK PARTİ, MHP hepsi dâhil- gerçekten bunu tartışacak zeminler düzenlerim çünkü burada birçok insan -biraz önce CHP sözcüsü de- anlıyorum ki çok ciddi emekler vermişler bu sektöre. Bu, yeni gelişen bilişim sektörü gibi değil ki insanların yüzyıllarca birikip gelmiş sorunlarının özeti.

Efendim, bu anlamda mesela yine maliyetler gerçekten çok ciddi şekilde tarımın aleyhine. Mesela, üre 2002'de 237 liraymış ton olarak, şimdi 3.400 lira olmuş. Amonyum sülfat 162 liraymış 2.500 lira olmuş. Süt yemi tonu 2008'de 534 liraymış 3 bin lira olmuş. Besi yemi 523 liraymış 2.800 lira olmuş. Etlik piliç yemi 784 liraymış 4 bin lira olmuş. Maliyetlerin bu kadar kontrol edilemediği yerde bu iş olmaz.

Sayın Bakan ve değerli bürokrat arkadaşlar; ben tarımla ilgili başka bir şey söyleyeyim, ben liberal ekonomiciyim ama tarım asla piyasanın dalgalanmalarına teslim edilemez. Biz Türkiye'de bir tarım politikası üreteceksek, lütfen bir temsilcinizi 30 Kasım'da gönderin, Adana'da Çukurova Belediyesinin salonunda küçük ve orta ölçekli işletmelere zarar yazmayan bir politika koymamız lazım.

Bir politikanızı, bir gelişmeyi de takdirle burada belirtmek istiyorum: Büyük sermayeyi tarıma sokmamız lazım, aynı sanayi gibi. Küçük ve orta ölçekli işletmeler ve büyük işletmelerde olduğu gibi tarıma bunu yapmamız lazım yani büyük sermayeyi. Mesela Bingöl’de çok güzel bir yatırım oluşturdunuz, Bingöl’e bir Bursalı firmayı 20 bin baş süt hayvancılığı ve bin ton süt üretim... Bunun faydası nedir biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) - İstihdamı da buradan artırabiliriz, şöyle bir faydası var: Şimdi, Sayın Bakan veya ben bir tarım işletmesi açsak 100 hayvanlı veya 200 hayvanlı, insanlar burada çalışmayı arzu etmiyorlar çünkü uzun süreli istikbal görmüyorlar. Ama markalı firmalar olursa mesela Bingöl’deki gibi, SÜTAŞ gibi ne bileyim büyük firmalar olursa o zaman insanlar burada istihdam edilmek için siyasileri bile araya koyuyorlar. Çünkü o, güven veriyor yani kamu gücü gibi güven veriyor. Mesela Muş’u söyleyeyim size Sayın Bakanım, 1 milyon 670 bin dönüm bir ova var ve burada karpuz var, burada kavun var, burada üzüm var ve buradan Karasu, Murat ve Fırat geçiyor. Ya Muş, değerli arkadaşlar, millî gelir bakımından Türkiye’nin sondan 3’üncü şehri. Biz istiyoruz ki coğrafya kaderimiz olsun bizim, coğrafya kaderimiz olsa ne Erzurum orada öyle olur ne de Muş burada böyle olur. Bu konuda ortak politika üretelim yani bu politikaların üretilmesinde lütfen ortak... Bu, inşallah, siyasal iklim değişir bize nasip olur ama bunu beklemenin gereği yok, bunlar nihayetinde yürüten bir devlet ve milletin meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum efendim.

Bunlarla ilgili şimdi bir araştırma var, yeni bir araştırma, 81 ilde 644 ilçe, 3.100 çiftçiyle ilgili bir araştırma yapılmış. Ben bunun sonuçlarını paylaşayım: Çiftçilerin yüzde 80’i -kararsızlar dağıtıldıktan sonra- tarım politikalarından, devlet politikalarından memnun değil, yaklaşık yüzde 50’si de kooperatif üyesi ama bunların da yüzde 58’i buradan memnun değil çünkü etkin olarak görmüyorlar.

Bir başka konu, Çiftçi Kayıt Sistemi’ne göre 2 milyon 200 bin, 2 buçuk milyon çiftçi bulunuyor ama bunların 800 bini tarımdan çıkmak üzere yani yaklaşık yüzde 40’ı üretime devam etmeyecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir başka konu, efendim, bu Tarım Kredi Kooperatiflerinde kredilendirme konusunda ve tarım kredileri konusunda tam bir keşmekeş yaşandığı ve bunun da üretime çok yansımadağı şeklinde.

Ben teşekkür ederim, saygılar sunarım, hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Turan, buyurun.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Değerli Bakan ve bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu sabah bir hırsızlık haberiyle güne başladık, uyandık. İdil, Peri, Yenişehir ve Hazro'ya yeni kayyumlar atandı. Kayyumlar yalnızca halkın siyasetle olan ilişkisini dinamitlemekle kalmıyor, demokratik bir nizamın temelini yok etmekle kalmıyor, aynı zamanda halkın kendi işesini sağlamak noktasında tarımla kurduğu ilişkiyi de dinamitliyor.

3 bin köyün yakıldığı, 17 binden fazla faili meçhulün yaşandığı o dönemlerde takdir edersiniz ki Kürtlerin yoğun yaşadığı illerden, Kürt illerinden batıya yoğun bir taşınma, yoğun bir akış meydana geldi. Bu insanlar bir biçimde hayata tutunmaya çalıştılar. Ağırlıklı olarak inşaat sektöründe iş bulmaya çalıştılar. Bulamayanlar da başka hizmet sektörlerinde kendilerini var etmeye başladılar.

Son yıllarda bölgedeki belediyeleri alan HDP, bölgede kentten kırsala yeniden dönüş amaçlı bazı projeler başlattı. Bu çerçevede de oluşturmaya başladığı kooperatiflerle büyük kentlerde çok zor koşullarda yaşayan insanların tekrar köylerine dönmesi, tekrar tarımsal faaliyetlere başlaması noktasında da ön açıcı oldu. Belki HDP bunu başından sonuna bizatihi örgütlenmedi ama belediyenin vermiş olduğu imkânları da kullanmak suretiyle, gerek makine parkı desteği gerekse tarım arazisi desteği gibi birtakım destekleri oluşturmak suretiyle insanların yeniden aşa, işe kavuşmasına sebep oldu. Şu anda yanlış saymamışsam 18 belediyemize kayyum atandı, bu şekilde burada daha önceden yaşamış olan ve köylerinin yakılması nedeniyle büyük kentlere gitmiş olan insanların bir kısmı geri gelmeye, tarımla uğraşmaya, bitki tarımı ya da hayvancılık yapmaya tekrar başladı. Fakat bugün 4 ilçemize daha atanan kayyumla birlikte bundan önceki 14'ü de hesaba katarsanız; kayyum, geldiği hemen her yerde belediyenin her türlü sosyal projesini tasfiye ettiği gibi, tarım alanında yaptığı projeleri de bir bir tasfiye ediyor. Özellikle kooperatifler, kadın kooperatifleri, üretici kooperatifleri, tarım satış kooperatifleri çerçevesinde başlatmış olduğu çalışmaların tümü kayyum tarafından “terör faaliyeti” olarak yaftalanmak suretiyle tasfiye ediliyor.

Bu insanlar zaten bir mağduriyet yaşayarak büyük kentlere göçtüler. Üç beş kuruşa tekrar kavuşabilmek, yeniden işlerini sürdürebilmek için kendi köylerine geldiler. Şu ana kadar yerel yönetimimize atanan hiçbir kayyumun ne hukuki ne etik açıdan, siyasi açıdan bir zemini var. Bu tam anlamıyla HDP belediyelerini yok etme ve tasfiye etme politikası olarak işliyor. Şimdi size soruyorum: Bu insanlar ne yapsınlar? Düşünün, HDP 6 milyondan fazla oy alan bir parti. 6 milyondan fazla oy alan bir partinin hitap ettiği kesimin 18-20 milyona yakın olduğunu tahmin etmek güç değil. Siz bir ülkenin demografisinden 18-20 milyonu, 81 milyon olan ülkemizin demografisinden 18-20 milyonu çıkardığınızda, bunların günlük işe biçimlerini, üretim biçimlerini, tarımla kurdukları ilişkiyi ortadan kaldırdığınızda o memlekette tarımın, hayvancılığın ve tarımın diğer sektörlerinin düzelmesi, bir düzene gelmesi, en azından muasır medeniyetler seviyesine çıkması mümkün mü değerli arkadaşlar? İşte, aslında kayyumun yaptığı şey, bu 6 milyon oy alan partinin siyasi iradesini yok sayarak onun seçmenlerinin iradesini yok sayma ve onların kendi geleceklerini tayin etmeleri hakkında, ülkenin geleceğinde söz sahibi olma hakkında atacakları bütün adımları dinamitlediği için bu, ülkemiz tarımı açısından da muazzam bir engel.

Bakın, geçen seneki bütçede ağırlıklı olarak vurgularımız özellikle yayla yasağı ve güvenlik operasyonları sonucunda meydana gelen orman yangınlarıydı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – O ormanları da işte o saydığın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müdahale etmeyin, müdahale etmeyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Doğru söylüyor, söylemesin mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ormanları onlar yakıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bırak ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

RIDVAN TURAN (Mersin) – O güzel fikirlerinizi daha sonra söz alarak kullanabilirsiniz yani buna hiç engel yok.

Şimdi ise evet, yine yayla yasakları sürüyor, yine hayvancılık noktasında Kürt illerinde yoğun bir problem var.

BAŞKAN – Sayın Turan, şimdi “Kürtlerin yoğun yaşadığı iller” ifadesini kullanabilirsiniz.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Onu da kullanıyorum Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle dedi zaten ilk başta.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Yanında oturuyorsunuz Sayın Paylan, öyle demedi.

BAŞKAN – Bakın, dili, dini, ırkı, etnik yapısı ne olursa olsun 82 milyon vatandaşımız Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıdır. Hele hele bir ile “Kürt ili” diyemezsiniz, böyle bir ifadeyi kullanamazsınız.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Başkanım, düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ilk açıklamasında öyle dedi zaten.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Öyle de söyledim, öyle de söyledim.

BAŞKAN – Lütfen düzeltelim.

Buyurun.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Ağaca takılıp ormanı görmezden gelmeyin arkadaşlar, esas mesele orman meselesi yani geri planında ben başka bir şey anlatıyorum, burada takıldığınız şey başka bir şey. Her neyse, her neyse...

Daha önce yayla yasaklarıydı ağırlıklı olarak. Şimdi gelinen noktada aynı zamanda kayyum politikalarının bölgedeki tarıma verdiği zararı konuşuyoruz. Bu mesele böyle gittiği sürece, neredeyse üçte 1'e hitap eden bir nüfusun üretimden bu kadar koparıldığı bir yerde takdir edersiniz ki tarımın da diğer alanların da kalkınması mümkün değil.

Gelelim diğer konumuza. Şimdi, Sayıştay raporu, evet, burada konuşulmadı fakat bir taraftan Sayın Bakanın yaptığı sunum son derece rakamlara boğulmuş bir sunumdu. Şurada şu rakam bu oldu, burada bu oldu... Teknik terimlere ve rakamlara boğulmuş bir sunum yaparken bunun içerisinde rakamları konuşmak istiyoruz diye ifade ettiğimiz Sayıştay raporunun konuşulmasının bir usul meselesi olarak görülüyor olması büyük bir eksiklik. Bu bir usul meselesi falan değil, bu esastan bir mesele. Biz eğer tarımı konuşacaksak, bütçe hakkımız varsa, bunu millet adına kullanıyorsak ve Sayıştay da bu hakkı kullanmanın olmazsa olmaz taraflarından bir tanesiye hiç kuşku yok ki burada Sayıştay raporunun konuşulması gerekiyordu. Yaşamın ironisi gerçekten fazla, bir taraftan bu kadar rakam konuşup diğer taraftan Sayıştayın rakamlarını konuşmamak enteresan. Kaldı ki bütçede rakamlar bol ama bütçede emek yok. Örneğin, mevsimlik tarım işçileri yok, tarımda kadının pozisyonu yok, ekoloji yok; varsa yoksa daha fazla kâr, daha fazla rant üzerine kurulmuş bir bütçeyi Sayıştay rakamları olmadan konuşuyoruz. Bunun kabul edilebilir bir tarafının olmadığını takdir edersiniz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’de tarımın, tabii, çok boyutlu problemleri var. Bu problemleri hep beraber konuşuyoruz. Aslında konuşurken de bir süreçten bahsediyoruz yani biz bugün AKP politikalarını eleştirirken bunun bir öncesi var. Özellikle 1970’li yıllardan bugüne kadar gelen ve 1980’lerle birlikte 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte ve 24 Ocak kararlarıyla beraber, tarımın idam fermanının imzalandığı o günlerden bugünlere Türkiye tarımı ne yazık ki uluslararası tarım tekellerinin yönlendiriciliği altında kaldı. Uluslararası tarım tekelleri bizim gıda egemenliğimizi elimizden aldı, gıda güvenliğini elimizden aldı. Türkiye çiftçisi uluslararası tarım tekellerinin karşısında örgütsüz

kaldı, yalnız kaldı. Burada kuşkusuz kabahatin hepsi AKP’de değildir; bu noktaya gelene kadar, AKP iktidarına gelene kadar, 1980’den bu yana uygulanan neoliberal tarım politikaları zaten önemli ölçüde çiftçiye yalnızlaştıran bir hüviyet edindi. Bugün, ortalama çiftçi yaşı 50’lerin üzerine çıkmış durumda. Takdir edersiniz ki 50 yaşın üzerine çıkmış çiftçilerin üretim potansiyellerinin gençler kadar güçlü olmayacağı bir vakiadır. Bunun böyle olmasının en önemli sebebi de çiftçinin yaşadığı yalnızlaşmadır, kırsal kesimin tasfiyesidir. Kırsalın tasfiyesiyle birlikte başlayan o sürecin nihayetinde, bir yaş faktörü olarak üretmekte zorlanan bir kesime tarımın bırakılmış olması, emanet edilmiş olmasıdır.

Bakin, Türkiye’de 24 Ocak Kararlarından sonra çiftçi ile devlet arasındaki bağın kopmasının 6 önemli temel sebebi var. Bu 6 temel sebepten biri bazı genel müdürlüklerin kapatılması. Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü, Gıda Kalite Kontrol Genel Müdürlüğü, Ziraî Mücadele ve Karantina Genel Müdürlüğü, Toprak Su Genel Müdürlüğü’nün kapatılmasıyla birlikte aslında çiftçinin devletin sırtını dayayacağı teknik destek, bilimsel destek başta olmak üzere pek çok konuda destek alabileceği imkânlar tamamen ortadan kalkmış oldu. AKP’nin bunun üzerine diktığı tüy ise şuydu: Özellikle örgütsüzleşmiş ve yalnız bırakılmış çiftçi AKP’nin tohum politikasıyla, 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu’yla birlikte ortadan kalktı.

Biz çiftçiye kendi tohumunu üretebilen, kendi ürününü yetiştirebilen insanlar olarak tarif ederiz. Tohum üretemeyen çiftçi ancak ve ancak tarla bekçisidir değerli arkadaşlar. Bunun hemen ardından gelen Büyükşehir Belediyesi Yasası’yla birlikte ise yerel yönetimler, kırsal alan bir anda tasfiye edildi ve bunun sonucunda da devasa bir boşlukla tarımın tabutuna son çivinin çakılmasıyla karşı karşıya kaldık. Bu da AKP’ye nasip oldu.

Geçen seneye ilişkin fiyatlar dikkate alındığında, örneğin sarımsak fiyatında yüzde 177, konservelede yüzde 40,3; kuru fasulyede yüzde 37 gibi devasa fiyat artışlarıyla karşı karşıya kaldık. 2019 tarım desteklerinde geçen yıla göre birçok kaleme artış yapılmadı, dekar başına tahıl ürünleri için 27 lira, baklagiller için 26 lira, tane mısır için 29 lira, pamuk için 66 lira destek verildi. Gıda fiyatlarında keza, yine 2003 yılından bu yana yani son on altı yıldaki en yüksek seviyeye ulaşmış olduk.

Gübre fiyatları olağanüstü arttı, ki çiftçinin en fazla mağdur olduğu noktalardan bir tanesi budur. En pahalı DAP gübresi ve fazla kullanılan gübre çeşitleri kıyaslanırsa rekor fiyat artışı karşımıza çıktı. Yüzde 21 azot içeren gübre 2002’den bu yana yüzde 950; DAP yüzde 1.030 oranında değer kazandı, pahalılaştı. EPDK’nin verilerine göre mazot 3 kat arttı.

Artan girdi maliyetleri çiftçinin alım gücünü azalttı, rekoltede zayıflık ve makro görünümde bozulmalar meydana geldi. Buna mukabil olarak da traktör satışında yüzde 34 bir daralma söz konusu oldu.

Yine kuru soğanda gümrük vergileri geçen sene itibarıyla, dönemsel olarak sıfırlandı; arpa, mısır, pirinç ve kuru baklagiller için gümrük ithalatı sıfırlandı. Bunların hepsi şunu gösteriyor: Burada fiyatı regüle etmek amacıyla ithalat bir silah olarak kullanıldığı sürece, olan Türkiye’deki çiftçilere oluyor. Oysa regülasyonu yapması gereken kurumlar az önce sözünü ettiğim kurumlardır, piyasayı bunlar dengelerler, bunlar düzenlerler. Bunların olmadığı yerde siz ithalatı bir tür silah olarak kullanırsanız Türkiye tarımının bundan kurtulması ne yazık ki mümkün değil.

Yine çiftçi çok yoğun bir biçimde tarımsal kredilerde takibe düşmeye başladı. BDDK’ye göre üç yıllık tarımsal kredilerde takibe düşme oranı yüzde 2’den yüzde 4,34’e yükseldi.

Üretim ayağına bakınca da buğday üretiminin ithalatı bu yılın sekiz ayında geçen yıla göre yüzde 53 artırılmış durumda. Yine ayçiçeğinde de yüzde 51, mısırdan da yüzde 40 oranında bu ithalat artmış durumda. Türkiye'nin Ukrayna'ya ihraç ettiği 38 bin ton domates geri gönderildi. Yine Rusya'ya ihraç ettiğimiz çilek geri gönderildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

İki dakika veriyorum.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Yine Afrin'de yoğun bir zeytin ağacı katliamı söz konusu oldu, oradaki çetecilerin el koyduğu zeytinyağının Türkiye'ye gönderilmesiyle birlikte hem Türkiye'de üretici zor durumda kaldı hem de uluslararası planda ciddi bir prestij kaybıyla karşı karşıya kaldık.

Tabii, dert çok fazla. Bunların her birini ayrı ayrı değerlendirmek ve konuşmak gerekli ama sonuçta bizi bir taraf olarak görüyorsunuz madem...

Son olarak Tarım Bakanlığının geçen yılın sonunda açıkladığı ankete bakarak sözlerimi bitirmiş olayım. Çiftçiler arasında yapılan bu ankete göre çiftçilerin 2.296'si bitkisel üretim gerçekleştiriyor, bu çiftçilerin 971'i ise hayvancılıkla uğraşiyor; yüzde 84,9'u akaryakıt fiyatlarının yüksek olmasını büyük sorun olarak görüyor, yüzde 94'ü gübre fiyatlarının yüksek olmasını büyük bir sorun olarak görüyor, yüzde 67,3'ü zirai ilaç fiyatlarının yüksek olmasını büyük bir sorun olarak görüyor. Çiftçilerin yüzde 87'si ürün fiyatlarının dalgalı olmasını büyük bir sorun olarak görüyor, yeni neslin tarımda çalışmak istememesini yine yüzde 82'si büyük bir sorun olarak görüyor, araçların çok olmasını yüzde 70 civarı büyük bir sorun olarak görüyor. Yine, çiftçi örgütlerinin etkin olmamasını da yüzde 75 gibi bir kesim çiftçi büyük bir sorun olarak görüyor. Aynı ankette yine, mazot, gübre desteğinden memnuniyetsizlik oranı yüzde 82, fark ve prim desteğinden memnuniyetsizlik oranı da yüzde 71 durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

Buyurun.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Keza, süt üreticilerinin yüzde 77'si prim desteğinden memnun değil.

Şimdi değerli arkadaşlar, bu Tarım Bakanlığının yaptırmış olduğu anket, ben söylemiyorum bunu. Buradan da görülen şu ki: Biz havaya konuşmuyoruz, palavra konuşmuyoruz. Tarım Bakanlığının yaptırmış olduğu anket Türkiye çiftçisinin durumundan hoşnut olmadığını çok net bir biçimde bize gösteriyor. Bunun tek bir alternatifi var: Bunun gerçekleştirilmesi için Türkiye'de tarımın ayakları üzerine oturabilmesi için bir, uluslararası tarım tekellerinin Türkiye çiftçisi üzerindeki hegemonyasının ortadan kaldırılmasına ilişkin planlamaların yapılması gerekli ve küçük aile çiftçiliği ekseninde kooperatiflerin mutlaka kurulması gerekli, esas bu.

İkinci mesele: Kürt sorununun demokratik ve siyasi bir biçimde çözülmesi, üretilmeyen alanların üretime dâhil edilmesi, üretim dışına düşmüş olan kesimlerin de büyük bir hızla üretim içerisine çekilmesi lazım. Bu olduğunda üreten ürettiğinden memnun olduğunda, kazancından memnun olduğunda Türkiye'nin tarım problemlerinin de önemli ölçüde düzeleceğini tahmin etmek zor değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, muhterem milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın güzide mensupları; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Öncelikle, biraz önceki hatibin devletimizin bir kararı olan kayyum atama konusundaki yaptırımını “hırsızlık” diye ifade ederek devletimizi itibarsızlaştırma çabalarını kabul etmediğimizi bildirmek istiyorum.

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Siz niye halkın iradesini gasbediyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Türkiye Cumhuriyeti devleti çok büyük bir devlettir ve hiç kimsenin Türkiye Cumhuriyeti devletimizi itibarsızlaştırmasına müsaade etmeyeceğimizin de bilinmesini istiyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçemizin, çiftçilerimiz başta olmak üzere, aziz milletimize ve ülkemize hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

Tarım, toprak demektir; toprak ise beşer. Beşer, yaradılışı gereği topraktan gelmiş ve bir gün tekrar toprağa dönecektir. Bu dönüş mukadderat, Hakk’a vuslat yani Yaradan’a kavuşmadır. Hem inancımız gereği hem kültürümüz gereği bizler bu coğrafyada toprağı Rabb’in emaneti, şühedanın mirası olarak görürüz. Bundan dolayıdır ki ülkemiz özelinde her şeyden önce tarımsal nüfusun azalmamasına gayret göstererek işe başlamalıyız. Bütçemizi bu tasarrufta değerlendirmeli, adımlarımızı bu temel gayeyle atmalıyız.

Geçmiş yıllarda Türkiye, kırdan yaşayan nüfusun kente oranla daha fazla olduğu, tarımda kendi kendine yeten bir ülke olarak bilinirdi. Daha sonrasında ekonomik, siyasi ve sosyal sebeplerden dolayı kırsaldan kentlere bir göç akımı başladı ve maalesef, bu durum doğru politika ve destekler uygulanamayarak önlenemedi, dolayısıyla doğal üretim azaldı.

Sayın Bakanım, üzülerek belirtiyorum ki çiftçilerimiz zor durumda. Üretime ilişkin girdi maliyetleri çok fazla. Gübre, mazot ve elektrik fiyatları tarım emekçilerinin belini büküyor; bu sebeple endişe yaşayan çiftçilerimiz çareyi topraklarını bırakıp kente göçmekte arıyor. Bu sene meydana gelen doğal afetler de işin tuzu biberi oldu. Zaten zor durumda olan emektar insanımız daha da zor duruma düştü.

Geçtiğimiz yıl tarımsal kredi borçlarının faizlerinin silinip anaparalarının yapılandırılmasını ve ertelenmesini talep etmiştik. Bu ricamızı geri çevirmediniz, faizlerin ciddi bir kısmı silindi ve yapılandırma imkânı sunuldu. Fakat Sayın Bakanım, mevcut girdi maliyetleriyle ve yaşanan doğal afetlerle çiftçimiz bu parayı ödeyemediği gibi üstüne tekrar borçlandı. Bizim burada talebimiz faizlerin yeniden tamamen silinerek anaparanın taksitlendirilmesi ve çiftçiye ödeme kolaylığı sağlanmasıdır.

2020 yılı bütçesinde tarıma ayrılan kaynağın 40,3 milyar liraya çıkarıldığını görüyoruz. Bu durumu olumlu karşılıyor ve bu bütçenin etkin kullanılacağını umuyoruz.

Tarımsal destek programları için ayrılan kaynağın 2019 yılı ödeneklerine göre yüzde 37 oranında artırılarak 22 milyar TL’ye çıkarılması bizi ümitlendirmektedir. Tarımsal destekleri olumlu buluyor, hatta daha da kapsamlı hâle gelmesini arzu ediyoruz. Özellikle IPARD desteklerinin 41 ille sınırlı kalmaması, 81 ilin tamamında uygulanmasını önemsiyoruz.

Seçim bölgem olan Kayseri ilinin tarımsal desteklerden hak ettiği ölçüde nasiplenmesini beklemekteyiz. Kayseri Ovası İç Anadolu Bölgesi’nin en geniş tarım arazilerine sahip illerinden bir tanesidir fakat çiftçilerimiz yeterince destek alamadıkları için, maddi sıkıntılarından dolayı topraklarını terk edip büyük şehirlere göç etmektedirler.

Ülkemiz nüfusunun yüzde 50'si IPARD illerinde yaşamaktadır. Ülkemiz yüz ölçümünün ve tarım alanlarının yüzde 70'ini IPARD illeri oluşturmaktadır. Büyükbaş hayvan ve koyun varlığının yüzde 70'i IPARD illerinde bulunmaktadır. Süt üretiminin de yüzde 70'i IPARD illerinde yapılmaktadır. Buna karşın Kayseri'miz tarım ve hayvancılık alanındaki destekler konusunda ne yazık ki yıllardır geri kalmış durumdadır. Verilecek hibe desteğiyle yatırımcılarımız yeni projelerini hayata geçirecek, hayata geçirilen yeni projelerle birlikte hem ilçelerimizdeki göç önlenecek hem ülke ekonomisine ve istihdama katkı sağlanacaktır. Sizlerden öncelikli talebimiz, Kayseri'mizin bu teşviklerden ve bu hibelerden yararlanmasıdır. Gayemiz, millî ve yerli üreticilerimize destek vermek, Türkiye'yi yeniden kendi kendine yeten ülke hâline getirmek, ülkemizi ithal ürün kıskacından kurtarmaktır. Bu nedenle bu proje kapsamına Kayseri'mizin de alınmasını istiyoruz.

Ülkemiz genelinde millî tarımın desteklenmesi adına çalışmalar yapılması gerekmektedir. Her bölgenin kendine has ürünlerine destek verilmelidir. Stratejik ve ekonomik ürünler önerilmeli, teşvik edilmeli ve endüstriyel ürünlerin ekimi ve üretimi de desteklenmelidir.

Hayvancılık özelinde baktığımız zaman, Türkiye'nin pastırma, sucuk ve kavurma merkezi olan ilimiz et üretiminin en fazla olduğu şehirlerden birisidir. Kayseri gerek büyükbaş hayvan sayısı gerek et üretimi noktasında önde gelen illerden biri olmakla birlikte, ilimizde maalesef Et ve Süt Kurumunun bir kombinasyonu bulunmamaktadır. Bu durum özellikle ilimizde faaliyet gösteren besicilerimiz için büyük sıkıntılar oluşturmaktadır. Ayrıca, ilimiz daha önceki yıllarda verilen buzağı desteğinden son yıllarda maalesef mahrum bırakılmıştır. Talebimiz, şehrimizin yeniden bu desteklerden faydalanmasıdır.

Çiftçimizin bir diğer kanayan yarası ise yem fiyatlarıdır. Hayvancılık sektöründe yem, toplam üretim maliyetinin yaklaşık yüzde 75'ini oluşturmaktadır. Meralar bol miktarda ve düşük maliyetle kaba yem sağlanabilecek en önemli doğal kaynaktır. Ancak mera alanlarımız disiplinsiz ve dikkatsiz kullanım neticesinde bozulmuştur. Meraların korunarak kullanılması sağlanmalıdır. Mera ıslah projeleri bir an önce hayata geçirilmeli, Toprak Mahsulleri Ofisi ve diğer devlet kurumlarımız besicilere ucuz yem tedariki sağlamalıdır.

Sayın Bakanım, seçim bölgem olan Kayseri'mizin diğer bir sorunu ise sulamadır. İlimiz genelinde sulama imkânları oldukça yetersizdir. Kayseri'de 2014 yılında tamamlanması öngörülen Develi 2'nci Merhale Sulama Projesi ile Bahçelik ve Yamula Barajı Sulama Projeleri ödenek yetersizliği gerekçesiyle hâlâ tamamlanamamıştır. Yöre çiftçisi dört gözle bu barajların sulama ayağı projelerinin bitirilmesini beklemektedir. Kayseri'de sulu tarım oranını ciddi mahiyette artıracak bu projelerin bir an önce tamamlanması oldukça önemlidir.

Develi ilçesi Gümüşören köyü mevkinde, Zamanlı Irmağı üzerinde bulunan, temelleri 1974 yılında atılan Gümüşören Barajı Projesi'nin sulama kısmının tamamlanması da bölgemiz için son derece önemlidir. Eğer projenin ikinci aşamasında yer alan tesisler tamamlanırsa sulu tarıma açılacak alan 58.681 hektara çıkacaktır.

Bahçelik Barajı ise 2005 yılında tamamlandı. 49 bin hektarı sulayacak Bahçelik Projesi de enerji ve taşkın koruma amaçlı çok büyük bir projedir. Pınarbaşı, Bünyan, Sarioğlu, Tomarza, Develi ve Ağırnas'taki çiftçilerimiz bu projenin bir an önce tamamlanmasını ümit etmektedir.

Bu projelerin bir an önce bitirilmesi zor durumdaki çiftçimizi rahatlatacaktır. Aynı sorun Yamula Barajı için de söz konusudur. Yamula Barajı'nın da hâlen sulama projesi tam olarak bitmemiştir. Barajda toplanan 3,5 milyar metreküp suyu toprakla buluşturacak tesisler ise henüz bitmediği için havzadaki 187.600 hektar alan sulu tarıma açılmıyor. Bu proje sadece Kayseri için değil; Kırşehir, Nevşehir ve Yozgat illeri için de önemlidir.

Sayın Bakanım, ben çalışmalarınızda başarılar diliyor, 2020 yılı bütçemizin hem Bakanlığımıza hem devletimize hem milletimize hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan bir kez daha niyaz ediyor, saygılar sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

Sayın İbrahim Aydın, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Evet, grup sözcülerimiz konuşmalarını yaptılar, dinledik, orman konusuna hiç girilmedi. Ben Komisyonumuzun orman mühendisi, ormancı bir milletvekili olarak, ağırlıklı olarak, şahsımın da otuz yıl hizmet ettiği ve mensubu olmaktan şeref duyduğum Orman Genel Müdürlüğü, ülkemizin orman kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlayarak kaynakların milletimizin menfaatine sunulmasından sorumlu, yüz seksen yıllık geçmişli olan, köklü bir kurumumuzla ve ormancılık faaliyetleriyle ilgili konuşacağım.

Orman Genel Müdürlüğü, mevcut ormanların geliştirilmesi, verimliliğinin artırılması ve alanlarının genişletilmesi, ormanların sağladığı ürün ve hizmetlerden toplumun azami faydalanmasının temini için önemli çalışmalar yapmaktadır. Son on yedi yılda çevre alanında gurur duyduğumuz çok önemli gelişmeler kaydedildi. Ülke orman varlığımız yüzde 8 artarak 2 Kıbrıs Adası büyüklüğünde bir alan orman varlığına dâhil edildi.

Son olarak, ağaca ve çevreye değer veren Hükûmetimizce 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü ilan edilerek Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla “Geleceğe Nefes” kampanyası kapsamında 11/11/2019'da saat 11.11'de 81 ilde 2.023 noktada 11 milyon fidan toprakla buluştu. Bu şunu gösteriyor: Gerçekten, ülkemizde insanlarımız çevreye ve fidana çok önem veriyorlar ve o gün tüm Türkiye ayakta idi. Ayrıca, 233 bin adet fidan dikimiyle Endonezya'ya ait olan bir saat içerisinde tek bir alanda en fazla fidan dikme rekoru o gün Çorum'da 300.150 fidan dikilerek kırılmıştır. Yani “Ne yaparsa Çorumlu yapar.” diye bir tabir vardı, tam, iyi de olmuş, onların sloganlarına da uymuş.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kahraman Çorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın Çorumlu da değil.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; son on yedi yılda yaklaşık 5,3 milyon hektar alanda ormancılık faaliyeti gerçekleştirilerek yaklaşık 4 milyar 330 milyon adet fidan toprakla buluşturulmuştur. 2020 yılında ise 300 milyon adet fidanı, 2023 yılı sonunda dünya nüfusu kadar, 7 milyar adet fidanı toprakla buluşturup ülke topraklarının yüzde 30'u olan 23 milyon 400 bin hektara çıkarılması hedeflenmektedir.

Ülkemizin çölleşme ve erozyonla mücadele konusunda ciddi çalışmaları var. Özellikle erozyonla mücadelede dünya lideriyiz. Sıkça yaşanan sel, heyelan, çığ felaketlerini önlemeye yönelik ÇEM Genel Müdürlüğümüz önemli projeler üretmektedir.

Orman varlığının artırılmasına yönelik bir taraftan Orman Genel Müdürlüğünce faaliyetler yürütülürken bir taraftan da özel sektörün katkısının artırılmasına yönelik özel ağaçlandırma ve özel sektör fidancılığı çalışmaları da desteklenmektedir. Özel ağaçlandırma çalışmalarına bugüne kadar 144 milyon TL destek sağlanmış, son on altı yılda 181 milyon adet fidan vatandaşlarımıza ücretsiz

dağıtılmıştır. Ayrıca, alım garantili sözleşmeli fidan üretimi kapsamında özel fidanlıklarına 2018 yılında 1,1 milyon adet fidan ürettirilerek 1,6 milyon TL ödeme yapılmış, son on yılda 10,6 milyon TL kredi kullanılmıştır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; ülkemizde odun ham maddesi ihtiyacı, artan nüfusa ve gelişen sanayiye bağlı olarak artmaktadır. Bu ihtiyacın tamamen yurt içi kaynaklardan karşılanabilmesi ve ormanların sürdürülebilir yönetim ilkeleri çerçevesinde yönetilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Endüstriyel Ağaçlandırma Eylem Planı (2013-2023) hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Yapılan çalışmalarda, 2030 yılında ülkemizin endüstriyel odun ihtiyacının 45 milyon metreküp civarında olacağı ön görülmekte olup hazırlanan eylem planıyla endüstriyel odun ihtiyacının yerli kaynaklardan karşılanması, ithalatın minimum seviyeye çekilmesi ve doğal ormanlar üzerindeki üretim baskısının azaltılması hedeflenmektedir. Doğal ormanlarımızın mevcut verim güçleri ve yapısı göz önüne alındığında, ham madde arz açığının sadece doğal ormanlardan yapılacak üretimle karşılanması olası görülmemektedir. Bu amaçla yeni kaynakların devreye sokulması ve mevcut kaynakların etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Ormanlarımızın verim gücü esas alınarak ve koruma/kullanma dengesi gözetilerek ülkemizin orman ürünleri ihtiyacının yerli kaynaklardan karşılanması gayesiyle son yıllarda önemli adımlar atılmıştır. Önceki yıllarda yıllık ortalama 7 milyon metreküp olan endüstriyel odun üretimi, sektördeki ihtiyaç artışına uygun olarak son yıllarda önemli oranda artırılmıştır. Bu üretimin büyük bir kısmı ormanlarda yapılan bakım müdahaleleriyle gerçekleştirilmektedir. 2014-2017 yılları ortalaması olarak 16 milyon metreküp endüstriyel odun üretimi yapılmış olup 2018 yılında üretim artırılarak 19,1 milyon metreküp endüstriyel odun üretimi gerçekleştirilmiştir. 2019 yılı içinde 24 milyon metreküp endüstriyel odun üretimi yapılacak, bu miktarın 2020 yılında 25,6 milyon metreküp çıkarılması hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bilindiği üzere, orman köylüleri Orman Genel Müdürlüğünün en önemli dış paydaşları arasında yer almakta olup düşük gelir seviyesine sahiptirler. Orman Genel Müdürlüğü kendisine verilen yasal görevleri tam olarak yerine getirebilmek için, söz konusu paydaşlarıyla olan ilişkilerini geliştirmek ve orman köylüsünün refah düzeyinin artırılmasına katkı sağlamak durumundadır. Bu kapsamda kendi görev, yetki ve sorumluluk alanları çerçevesinde orman köylüsünün refah seviyesinin artırılmasına yönelik önemli çalışmalar yürütmektedir. Bunlardan bazılarına değinecek olursak şöyle özetlemek mümkündür: Orman köylüsünün doğrudan yada üretim işçiliği, ağaçlandırma, erozyon kontrolü, rehabilitasyon, odun dışı orman ürünleri üretimi ve benzeri dolaylı desteklerle gelirlerinin artırılmasına katkı sağlanmaktadır. 2019 yılında 1 milyar 950 milyon TL olarak gerçekleşmesi bekleniyor. Kırsal nüfusun gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve ülke ekonomisine fayda sağlaması amacıyla, ceviz, badem, dut gibi gelir getirici türler ile Yabani Zeytin Rehabilitasyonu Eylem Planı uygulamaya geçirilmiştir. 2015-2019 dönemi için uygulamaya konan 5 Bin Köye 5 Bin Gelir Getirici Orman Projesi'yle dikilen meyveli orman ağaçları üretime geçtiğinde orman köylülerimize ilave gelir sağlanmış olacaktır. Proje kapsamında bugüne kadar 4.800 köyde gelir getirici tür ağaçlandırması yapılmış ve 14 milyon adet gelir getirici tür fidanı toprakla buluşturulmuştur. 200 köyde daha gelir getirici tür ağaçlandırma çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2021 yılı sonu itibarıyla orman kadastro keskinleşen alanların tescilleri sağlanacak, 2023 yılı sonunda da 2/B programları tamamlanacaktır. 1937 yılında orman kadastrounu beş yılda bitireceğiz diye hedef koymuşuz, maalesef 2000'li yıllara gelinceye kadar orman kadastro bir ayrı çalışmış, tapu kadastro bir ayrı çalışmış ve bu çalışmaların sonucunda da uyumsuzluklar olmuş. 2004 yılından sonra 2 genel müdürlük beraber çalışınca, şu anda tescilleri yapılmıştır. Böylece uzun yıllar çözilemeyen ve orman halk ilişkilerini olumsuz etkileyen mülkiyet

sorunları tamamen çözümlenmiş olacak, ormanlarımızın daha etkin bir şekilde korunması da sağlanmış olacaktır. Nitekim yapılan çalışmalar neticesinde teknik ve hukuki problemler azalmış, yargıya intikal eden davalarda ciddi düşüşler olmuştur. Orman köylüsüyle hasım değil hısım olunmuştur.

Odun dışı orman ürünleri üretimi 2002 yılında 31 bin ton iken 2018’de 701 bin tona çıkarılmış, 2019 yılı odun dışı orman ürünleri üretim programı ise 750 bin ton olarak belirlenmiştir. Odun dışı orman ürünlerinin sürdürülebilir şekilde üretilmesini sağlamak, orman alanlarında biyolojik çeşitliliği korumak, ülke ekonomisine katkı sağlamak maksadıyla önemli ve ekonomik değeri olan trüf mantarı, salep, sakız, defne, reçine, maviyemiş gibi ürünlerde 38 adet eylem planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. Ayrıca, arıcılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi maksadıyla 514 adet bal ormanı kuruluştur gerçekleştirilmiştir. Böylece, 2009 yılında toplam bal üretiminde ülkemiz dünyada 6’ncı sıradayken 2018 yılında 2’nci sıraya yükselmiştir. Çam balı üretiminin yaklaşık yüzde 90’ı ülkemizde yapılmakta olup 2018 yılında 30 bin ton üretimle dünya 1’incisi olunmuştur.

Ülkemiz tıbbi ve aromatik bitkiler açısından da önemli bir potansiyele sahiptir. Bildiğiniz gibi 26’ncı Dönemde tıbbi ve aromatik bitkileri araştırma komisyonu kurulmasına karar verildi. 27’nci Dönemde, bu dönemde benim de Komisyon Başkanı olduğum -burada da birçok üye arkadaşımız var- 5 partinin önerisiyle kurulmuş bir komisyondur. Ülkemiz, gerçekten 12 binin üzerinde bitki çeşitliliği olan ve bunun 3.600’ü endemik olan, yalnız Artvin’de bile Almanya’dan daha fazla bitki çeşitliliği olan bir zenginliğimiz var ama bu zenginliğimiz... Dünyada 115 milyar dolar bir geliri olan şeyde biz daha 700-800 milyon dolardan bahsediyoruz. İnşallah önümüzdeki yıllarda, 2023 yılında bu darboğazlar aşıldığı zaman 5 milyar dolarlık hedefe ulaşacağız.

Ormanlarımız için bir tehdit olan orman yangınlarıyla mücadele çalışmalarına devam edilmekte olup Orman Genel Müdürlüğü orman yangınlarıyla mücadele çalışmalarını birinci sırada eğitim ve bilinçlendirme, ikinci sırada erken uyarı ve hızlı müdahale ve yanan alanları hızla ağaçlandırmak suretiyle yürütmektedir. Tabii, sık sık gündemimize gelen bir konu, orman yangınlarıyla mücadelede gerekli mücadelenin yapılmadığı gibi düşünülse de ben otuz yıllık meslek hayatımda, Antalya, Muğla ve İzmir Bölge Müdürlüklerinde bölge müdürlüğü yaptım, buralarda gerçekten orman teşkilatı gerekli müdahaleyi anında yapabiliyor. Ormanlar toplam 776 adet kule ve bu kulelerin 120 adedinde bulunan 240 adet kamera ile yangın sezonunda yirmi dört saat gözetlenmektedir. Yangınla mücadelede ilk müdahale süresi 2003 yılında kırk dakika iken 2018 yılında on iki dakikaya düşürülmüştür. 2019 yılında orman yangınlarıyla mücadelede, 6 idare helikopteri, 30 yangın söndürme helikopteri, 1.076 arazöz, 281 su ikmal aracı, 586 ilk müdahale aracı, 186 dozer, 235 greyder ve 19 bin personel görev yapmıştır.

Özellikle yangına hassas bölgelerde her 5 kilometrede bir olacak şekilde helikopter ve arazözlerin su alması için 3.111 adet havuz, gölet yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. Kiralanan helikopterler yangınlara on beş dakikada müdahale edebilecek şekilde konuşlandırılmıştır. Telsiz veya kamera sisteminde yangın ihbarını alan en yakın ekipler bir iki dakika içinde yangına hareket etmektedirler.

Orman yangınlarında Akdeniz ülkelerindeki son on yılda ortalama yanan alanların istatistiklerine baktığımızda, en az yanan alan ile Akdeniz ülkeleri arasında lider konumundayız. Şöyle baktığımız zaman, on yılda Portekiz’de 144 bin hektar, İspanya’da 95 bin hektar, Yunanistan’da 25 bin hektar, Fransa’da 11 bin hektar, Türkiye’de ise 9 bin hektar olmuştur.

Son günlerde en çok gündeme gelen konulardan biri işte helikopter, uçak tartışmaları olmuştur İzmir yangınlarında. Bizzat kendisi çalışmış birisi olarak burada açıklamak istiyorum. Tabii ki orman yangınları ilk başlarda tırmıkla, tahrayla söndürülürken daha sonra arazözler kullanılmaya başlandı, 1988 yılında da hava araçları kullanılmaya başlandı Orman Genel Müdürlüğü’nün kendi

helikopterleriyle, 90'lı yıllarda da su atan helikopterler kiralandı. Bu arada, biz Türk Hava Kurumunun uçaklarını da kullandık, Dromader uçaklarını, ilaçlama uçaklarını. Onların kendilerini geliştirmesiyle ilgili önerilerde bulunduk ama maalesef iyi yönetilmedikleri için son yıllarda bu hava araçlarını çalıştıramadılar ve çalıştıramazken de Genel Müdürlüğün, Bakanlığın önüne büyük bir fatura koymaya kalktılar. Ondan dolayı zaten bizim aramız çok kırık olduğu için arazi helikopterlere göre dizayn edilmiş yerlerdi, havuzlar da yapılmıştı. Onun için yani orman yangınlarıyla mücadelede bu hava araçlarının eksik olması gibi bir durum yok, gerekeni yapılmıştır.

Bir de biz diyoruz ki yanan alanları rehabilite ediyoruz, yıl içinde ağaçlandırıyoruz ve maalesef ben Muğla'da Orman Bölge Müdürlüğüken de İzmir'de Orman Bölge Müdürlüğüken de Bodrum'da veyahut da Marmaris'te veyahut da Antalya'nın Kemer'inde veyahut da turistik bir yer yandığı zaman hemen ilk düşünülen “Ormanlar yakıldı, yeri inşaata açılacak, oteller olacak.” Ben de ısrarla söylemişimdir yani buralar, yanan alanlar yıl içinde ağaçlandırılıyor, hiçbir tane yapılan otel yoktur diye söylüyorum. Bölge Müdürlüğüken de ortaya kendimi koymuşumdur, 2007 yılında “Eğer yanan bir yer bulursanız istifa edeceğim, yandıktan sonra özellikle tahsis edilmiş yer varsa.” dedim diye ama maalesef daha 1 metre kare yer önümüze konmadı. Bunu net bir şekilde söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim, tamamlayınız.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Yanan alanlar yıl içerisinde ağaçlandırılıyor ve orman hâliyle devam ediyor.

Ben bu duygu ve düşüncelerle kulecisinden yangın işçisine, operatöründen pilotuna, memurundan mühendisine tüm orman camiası çalışanlarına teşekkür ediyorum. Yangınla mücadelede şehit olan 117 kardeşimize ve tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum ve inşallah önümüzdeki yıllarda da daha yeşil bir Türkiye için elimizden geleni yapacağımızı da düşünüyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıbal, süreniz beş dakika, buyurun lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok teşekkür ederim.

Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlar; en sonda söyleyeceğimizi en başta söyleyelim de muradımız anlaşılsın. Bu bütçe, ülke tarımının çiftçisini, toprağını, suyunu koruyan bir bütçe değildir, küçük ve orta ölçekli çiftçinin tamamen üretimden uzaklaşması, tamamen köyden kente göçü zorlayan, aynı zamanda yabancı çiftçileri desteklemeye devam eden, Hükümetin, sarayın ve onların iş adamlarının ithalat lobisi olan, ülkede verimliliğe hiçbir katkısı olmayan, ülke tarımını bütünüyle çökertmeye dair açık ve net ifadelerle ortaya konmuş bir bütçedir. Yani bu bütçeden sadece bir kesim kâr edecektir; ithalat lobileri, iktidar ve onun yandaşları. Küçük köylüye, orta ölçekli köylüye, çiftçiye, toprağa, suya, güneşe hiçbir etkisi olmadığı gibi, çok fazla olumsuzluğu olacaktır. Örnekleriyle açıklamak isterim ne dediğimi. Bakan ilk söze başladığında çok açık bir şekilde şunu söyledi: Cumhurbaşkanına da (AKP Genel Başkanına da) gönderme yaparak tarımın millî güvenlik meselesi olduğunu söyledi. Tarımın millî güvenlik meselesini inceleyebilmek için Hükümetin Türkiye millî güvenlik meselesine bakmak lazım. Tank Palet Fabrikasını nasıl Katarlı şirketlere veren bir millî güvenlik anlayışı varsa tarımda da ciddi anlamda bir yabancılaşma meselesi var ve millî güvenlik değil, millî güvensizlik politikasını ortaya koyduğunu açıkça söylemek lazım. Neden mi? Girdilerin hangisini bu ülkeden elde edebiliyorsunuz? “Mazot, gübre, ilaç, tohum” diyorsunuz aklımızla alay eder gibi. Tohumun acaba

Türkiye'deki temsilcileri kimlerdir? Burada tohumla ilgili arkadaşlarımız konuşacak. 1 milyon küsur bin ton tohumun acaba kaç bin tohumu bu ülkenin yerel şirketleri ve yerel halkına aittir? 5 tane şirketine aittir yüzde 80'i, yüzde 90'ı, 5 şirketin 5'i de yabancılardır. Bu yeter mi? Elbette yetmez.

Yine, Bakan başka bir şey söyledi: "Özellikle bu konular üzerinden istismar ve politika yapılmamalı." dedi. O zaman Bakana şunu soracağız: 300 tır et geldi -hiç açıklama hâlâ yok- O 300 tırın içinde 1'er kilo mu et vardı, 30 ton mu et vardı, nereye gitti? Bu istismar değil midir, politik bir davranış değil midir? "Kırmızı et yiyemiyorsanız, balık yiyin." Ya, balık mı kaldı memlekette, balık yiyeceksiniz? Yoksulla, toplumla alay mı ediyorsunuz?

Yine aynı şekilde, 11 milyon ağaç, saat on birde, Kasımın 11'inde, ne tesadüfse hemen 10 Kasımın bir ertesi günü, ülkenin gündemini başka bir yere çevirmek...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ya, ne ilgisi var? Ne kadar kötü niyetlisiniz? Böyle bir şey yok ya?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ama mesele bu değil.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İhracatı da söyle. Ne kadar ihracat yapılmış, bunu da söylesene, bunu söylemiyorsunuz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Mesele bu değil, başka bir şey söylüyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kısıkanıyorsunuz değil mi? Yapılanları kısıkanıyorsunuz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Gerekçe de belli: En hızlı ağaç dikme ve en fazla ağaç dikme rekoru kıracaksınız.

BAŞKAN – Bir saniye... Şunu anlamadım...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, ben size AKP'nin on yedi yılda hangi rekorları kırdığını kısa kısa anlatayım. 58 milyon 719 bin ton buğday için 15 milyar 613 milyon ithalat parası ödemişsiniz. 3 milyon 398 bin ton arpa ithalatı için 838 milyon dolar ödemişsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, lütfen tamamlayınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Efendim, daha yeni başladım.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 19 milyon 545 bin ton mısır için 4 milyar 238 milyon dolar ödemişsiniz. 2 milyon 573 bin ton pirinç için 1 milyar 420 milyon dolar ödemişsiniz. 9 milyon 873 bin ton ayçiçeği tohumu için 5 milyar 68 milyon dolar ödemişsiniz. 17 milyon ton tırevleri için, ham yağ, rafine yağ, küspe için 11 milyar 750 milyon dolar ödemişsiniz, devamı, devamı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ne kadar ihracat yapmışız?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yani siz saman ithalatından tutun, canlı hayvan ithalatından tutun her alanda rekor kırmışsınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ne kadar ihracat yapmışız, onu söylesene.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ne rekoru? İthalat rekoru. Ne rekoru? Hakikaten Guinness Rekorlar Kitabı'na bunu gönderin. 34 milyon dönüm araziyi üretimden çıkardık, bunun yerine 8 milyon baştan daha fazla canlı hayvan aldık, 300 bin tona yakın kırmızı et aldık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hakikaten Bakan buradayken soralım. 60 bin ton et şu anda depolarda. Ne yapıyorsunuz başka, ne yapıyorsunuz halkımızın sofrasında et yok, balık da yemiyor?

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Dolayısıyla kısaca şunu söyleme istiyorum. O ithalat ve ihracat meselesinde doğrudan ithalatçıyız.

BAŞKAN – Peki.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 81 milyar dolarlık tarımsal ham madde, biraz önce söylediğimiz ürünleri ithal ediyoruz, buna karşılık 13 milyar dolarlık tarımsal ham madde ihracatımız var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – 1’e 6; 1 kilo ihracata karşı 6 kilo ithalat. Ben çiftçiyim, bana unu, irmiği, bisküviyi söyleyerek kendinizi kurtaramazsınız. Bu söylediğim ürünlerden hangisi bu topraklarda yetişmiyor. Burada bilim insanları var, bürokratlar var, ilgili kurum temsilcileri var.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal... Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Buğdayın bu topraklarda üretilmediği bir yeri söyleyin diyorum, özür diliyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, burada bir Başkan var yani ne sözümü dinliyorsun ne bir şey ya. Böyle bir şey yok ya.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Siz de bizi dinlemiyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Böyle bir şey yok. Öyle bir şey olabilir mi ya?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ülkeyi bu hâle getirdiniz, dinlemeye dinlemeye bu hâle getirdiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne hâle getirmişiz biz ülkeyi ya?

BAŞKAN - Lütfen... Lütfen... Sayın Girgin, buyurun lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Nerede konuşacağız biz? Nerede anlatacağız derdimizi, kime söyleyeceğiz?

BAŞKAN – Peki, efendim, teşekkür ediyoruz.

Sayın Girgin, buyurun lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Neler anlattı Sayın Bakan.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Biz de anlatıyoruz, biz dinledik, sizde dinleyin! Diyoruz ki: Politik bir tutum sergiledi, kendi bildiklerini anlattı. Bizim bildiklerimize buyursun cevap versin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dünya gıptayla bakıyor Türkiye’ye, Türkiye’yi zirveye çıkardık. Böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Aydemir...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ne demek “Böyle bir şey yok” Anlatacağız derdimizi, kime soracağız?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

Sayın Şimşek, buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, Sayın Başkan, gönül isterdi ki Tarım Komisyonunda tarımı konuşalım, burada kayyumları konuşuyoruz, burada Tank Paleti konuşuyoruz. Yani şimdi devletin malını terör örgütüne aktaranlar, elbette malın sahibi gidip oraya el koyacak, buna hiç kimsede karşı olmayacak. “Ben bu ülkenin milletvekiliyim, ben bu ülkeden maaş alıyorum.” diyorsan malın sahibi oraya el koyduğu zaman hiçbiriniz buna itiraz etmeyeceksiniz değerli arkadaşlar, böyle bir şey olmaz.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bu siyasi darbedir!

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, sakın olun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) - Böyle bir şey olmaz. Devletin malını PKK’ya aktarırsanız, devlet gidecek o mala el koyacak, malın sahibi devlettir, buna da sesinizi çıkarmayacaksınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Fırsat vermeyeceğiz bu ülkede...

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bu ülkeyi bu duruma getirenler, bu siyasi darbeyle...

BAŞKAN – Sayın Şimşek, buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) - Değerli arkadaşlar, tabii...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Böyle bir şey yok, Belediye Başkanı seçildi diye teröriste yol açacak, biz de sesimizi çıkarmayacağız, böyle bir şey yok!

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kimseye fırsat verilmeyecek, bu kadar net!

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Türkiye bir tarım ülkesi...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Arkadaşlar, buğday, arpa, mısır, küspe, canlı hayvana cevap verin. “Mısır” “buğday” “küspe” “orman” dediniz. Hangi ormandan bahsediyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Değerli arkadaşlar, tabii bu cevaptan sonra biz tarımı konuşmak istiyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Beni şaşırttınız, çok şaşırttınız, gerçekten beni çok şaşırttınız. Bakın bu 11 milyon ağaçtan tutun da...

Sizin çok da net 2 ifadeniz var.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Özür dilerim Başkan.

2 ifadeniz var, bir tanesi 40 milyon metreküp bu topraklarda yeniden ahşap elde ediyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bu, orman katliamı.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ormandan keçiyi, köylüyü uzaklaştırdınız, müteahhidi soktunuz, ormanları mahvettiniz, mahvettiniz.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ve mahvetmeye devam ediyorsunuz.

Bakın “Orman alanını büyüttük.” diyorsunuz, ifade ediyorsunuz, diyorsunuz ki: Orman kadastrouyla... “Uzlaşmazlık yüzünden tapu kadastrouna fazla aldık.” diyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

Arkadaşlar, çıkalım, beyefendi kendisi tek başına konuşsun.

Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Nerede büyüttünüz? Cerattepe’de, Kaz Dağları’nda...

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ormanları peşkeş çektiniz ve çekmeye devam ediyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, uyarıyorum, Sayın Kuşoğlu...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ağaç dikmekle olmuyor, ağaç dikmek başka bir şey, orman başka bir şey.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen...

Beyefendi, Sayın Sarıbal, bir partinin Genel Başkan Yardımcılığını yapıyorsunuz. Size Genel Başkan Yardımcısıyınız diye öncelik verdim ki sizin söz hakkınız en sonadır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Yazık, yazık!

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – CHP’nin hâline bak!

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, lütfen...

AYHAN BARUT (Adana) - Sen kendi hâline bak!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Ben size söz verdim, siz maalesef ne beni dinliyorsunuz... Bakın, siz konuştunuz, ben arkadaşları uyardım,

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkanım, konuşacak tabii ya, konuşmasın mı Başkanım?

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

Burada bir Komisyon Başkanı var, beni dinlemiyorsunuz ya, dinlemiyorsunuz. O zaman ben kalkayım gelin siz yönetin veya biz çıkalım, siz konuşun, akşama kadar konuşun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Değişelim Başkanım, değişelim. Değişelim, öyle bir özveriniz varsa saygıyla yaparız.

BAŞKAN – Sizin bu yaklaşımınız son derece antidemokratik ve kendi anlayışınıza da yakışmayan bir anlayış. Sizi kınıyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiç antidemokratik değil.

Bakın bütçede konuşmayacaksak, Genel Kurulda da konuşmayacaksak... Bakanı senede 1 defa karşımızda buluyoruz, Bakana söyledikleri üzerinden bir eleştiri yapamayacaksak biz niye geliyoruz buralara kadar?

BAŞKAN - Sizi kınıyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben de sizi kınıyorum.

BAŞKAN – Sizi kınıyorum.

Bu Komisyonun kuralları var, kaideleri var; uymak zorundasınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben de sizi kınıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ben kınanacak bir şey yapmadım ama siz kınanacak...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yapıyorsunuz, ısrarcısınız.

BAŞKAN - Tüm arkadaşlarımıza, siz kendi vekillerinize sorun, ne yaptığınızı lütfen onlara sorun lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Israrcısınız.

Eğer Türkiye Cumhuriyeti'nde antidemokratik bir yapı varsa sizin ve AKP'nin yüzündendir, antidemokratik bütün koşulları siz dayatıyorsunuz bu ülkeye.

BAŞKAN – Bakın, burada HDP'den Sayın Turan konuştu, kimse doğru dürüst müdahale etmedi, istediği kadar da konuştu, söz hakkı verdik. Tatlıoğlu konuştu, kimse müdahale etmedi. Sayın Kuşoğlu konuştu ki Sayın Kuşoğlu, gerçekten, burada bu Komisyonun bir anlamda tüm partiler arası uzlaşma kültürünün oluşturulmasına çok ciddi katkı sağlayan bir parti sözcüsüdür, kendisine burada huzurlarınızda çok teşekkür ediyorum, onu özellikle ifade edeyim. Ama burası teknik bir komisyon, buranın çalışma adabını kimsenin bozma hakkı da yok diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, saat 14.00'e kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati. 12.55

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.08****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 13’üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere devam ediyoruz.

Buyurun Sayın Şimşek.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle yeni bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabii, tarımla ilgili sorunları konuşmak istiyoruz. Çiftçinin durumu gerçekten iyi değil yani benim bölgemde zirai ilaç ya da gübre satan firmalar kendi kasalarında emanet para bulunduruyorlar. Çiftçi borcunu o emanet parayla yatırıp yeniden kredi yenilemesi yapıyor birkaç gün içerisinde. Borcunu artırarak, limitini yükselterek... Bize de “Banka müdürünü ara, 500’s e bizim limiti 600 yapsın, 700 yapsın.” diye ricacı oluyorlar. Ya, bunu zaten Ziraat Bankasındaki ve diğer bankalardaki kullanılan tarımsal kredilerden de görebileceksiniz.

Tabii, bu konuda mutlaka çiftçi desteklenmeli ama bana göre, destek şekilleri değiştirilmeli. Örneğin, zeytinyağının litresi 18 lira, 80 kuruş destek vereceğiz 19 lira olacak. Çiftçi için zeytinyağının 18 lira yerine 18,80 ya da 19 lira olması çok bir şeyi değiştirmeyecek. Bu paraları, destekleme paralarını böyle küçük meblağlarla çiftçilere vereceğimize çiftçinin köklü problemlerini çözebilecek projelere aktarabilirsek, örneğin sulama suyu projelerine veya elektrikle sulanan yerlerde bununla ilgili desteklere ayırabilirsek problem kökten çözülmüş olur. Verilen destek ciddi rakamlar, tarıma ayrılan yıllık kaynak en az 15-20 milyar, belki daha fazla ama bunlar hep küçük rakamlar olduğu için çiftçinin ve tarımın hiçbir sorununu çözmiyor. Bana göre, bu destekler problemi çözecek. Mesela, benim bölgemde yarım kalmış -çoğunluğu yüzde 70-80 seviyesinde- 5 tane baraj var. Sayın Genel Müdürüm önceki Bölge Müdürümüz olması hasebiyle detaylı olarak biliyor. Bir Pamukluk Barajımız var, Türkiye’nin gövde yüksekliği olarak 3’üncü büyük barajı; hem sulama suyunda kullanılıyor hem elektrik üretiliyor hem de Tarsus ve Mersin’in içme suyunu karşılıyor. Sadece Mersin Büyükşehir Belediyesi yıllık 85 milyon elektriğe para ödüyor. Bu baraj biterse cazibeyle gelecek. Sadece 85 milyon para devletin kasasında kalacak, belediyenin kasasında kalacak. Onun için öncelikle Pamukluk Barajı olmak üzere... Çünkü bu barajların tamamı Adana’dan Antalya’ya kadar olan bütün vadiyi suluyor. Çok önemli projeler.

Sayın Bakanımız, sağ olsun, destek olmaya çalışıyor ama biraz da şanssızlıklar var. Müteahhidin biri iflas etti, öbürü iş bıraktı ama Pamukluk Barajı bölgenin vazgeçilmez Mersin için.

Aynı şekilde Aksıfat Barajı, Değirmençay Barajı, Sorgun ve Alaköprü Barajları var. Bunların çoğunluğu bitmiş ya da bitme noktasında ama henüz sulama suyuyla ilgili veya türbinlerle ilgili gerekli yatırımlar yapılmamış. Çok büyük paralar gerekmiyor bunlara. Yani Mersin’le ilgili, çiftçiye destek vereceğinize, sadece bu barajları bitirin. Zamanında tabii çok proje başlamış. 100 tane gölet başlamış. Bana göre, tabii değerlendiyim zaman, kaynak kısıtlıysa 100 tane göleti başlatmak doğru bir şey değil,

önce barajı bitirmemiz lazım, kaynağı sağlam olan yerleri bitirmemiz lazım. Bu noktada doğru bir hamle yapılmamış ama bugün itibarıyla bu barajların Pamukluk'tan başlamak üzere Alaköprü, Sorgun, Aksıfat, tamamını bitirmemiz lazım.

Tabii hep Afgan çobanlar gündem oluyor, konuşuluyor; 150 bin Afgan çobana aileleriyle beraber Türkiye'ye yerleşim verilmesi konuşuluyor. Bence bu yapılacağına -bu doğru bir yaklaşım olmaz- siz sadece BAĞ-KUR primi almayın, tarım BAĞ-KUR'u almayın çobanlardan. Çobanlar, bakın, dağların bekçiliğini yapıyorlar. Siz bu çobanlardan sadece prim almayın Yörük kültürü devam eder, yoksa Yörük kültürü bitiyor. Toros Dağları'nın her yerinde Afgan çobanlar var şu an. Bunlara destek verileceğine bizim yerli çobanlarımıza destek verilsin, bunlardan BAĞ-KUR primi almayın ve Yörük kültürü devam etsin. Sadece bunu almadığınız zaman, bu destek bile onları o dağlarda tutmaya yetecektir.

Bakın, Maraş'tan Antalya'ya kadar olan sınırlarda orman yangınları bile olmaz çünkü çobanlar ormanların da bekçiliğini yaparlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ben çiftçiye böyle parçalı destekler vermektense çiftçinin sulama suyunda, elektrikte ciddi bir indirim... Çiftçinin suyu elektriği olsun başka türlü destek vermeyin siz, çiftçi üretir. Mazot, gübre... Hayvancıya da yem ve mazot. Yem ve mazot desteğini verin, öbür türlü süte kilo başına şunu verdik, ete ton başına bunu verdik, bunlar gerçekten ciddi bir şey teşkil etmiyor. Bunlar yok olup gidiyor. Bunu yapıcaya kadar asıl problemin kaynağını çözelim. Çiftçinin sulama suyunu çözelim, elektriğini çözelim; hayvancının yemini çözelim. Bunları ucuz verelim ve olayı kökten çözmüş olacağız.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bir de tarımsal planlamaya mutlaka dikkat etmemiz gerekiyor. Tarım arazilerini korumamız gerekiyor. Her yerde organize sanayi bölgesi olmasına gerek yok. Tarım arazilerinin kıymetli olmadığı yerde organize sanayi bölgesi kuralım. Yani şimdi Mersin'de OSB kuracağız, arazinin dönümü 100...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bu kadar kıymetli, verimli araziye OSB kurmak çok doğru bir şey değil. Sayın Başkanım da bölgenin içerisinde, Mersin Milletvekilimiz. Ya bunu yapana kadar...

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Şimşek.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya verin Mersin Milletvekiline bir dakika daha.

BAŞKAN – Herkese eşit muamele.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bu yıl ikinci yılınız. Geçen yıl yeni bir Bakanlığın birkaç aylık tecrübeye sahip bir bakanıydınız. Şimdi bir buçuk yıllık bir tecrübeye sahipsiniz.

Bakanlığınız Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Orman ve Su İşleri Bakanlığıyla birleşti, farklı bir Bakanlık oldu. Siz de bunun yeni sinerji doğuracağını söylemişsiniz konuşmanızda. Şimdiki organizasyonu nasıl buluyorsunuz? Yani bir buçuk senelik bir organizasyon –konu çok önemli- nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sayıştay raporlarına bakıyorum ben bu konuyla ilgili müthiş eleştiriler var. Yani özellikle bu geçiş döneminde -şu andaki durumu değerlendirmiyor Sayıştay, onu gelecek yıl değerlendirecek ama- müthiş hatalar yapılmış. Biraz sonra bazılarına değineceğim. Çok önemli hatalar var. Büyük sıkıntılar var. Ama yeni bir yapı oluştu, bu yeni yapı içerisinde. Bakın, Devlet Su İşlerinin Sayıştay raporu var, inceliyoruz, Toprak Mahsulleri Bakanlığı bünyesi içerisinde farklı bütçelendiriliyor. Nedir bu durum, ne kadar yararlı oldu, bunu görebilmemiz lazım. Sizin daha doğrusu öncelikle bunu görmeniz lazım. Ne kadar yarar getireceğini bilebilmemiz lazım. Bu yeni yapının devamını veya bazı kurumların bunun içerisinden çıkılıp başka bir tarafa alınmasını değerlendirebilmemiz lazım.

Bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi içerisinde bakanlıklar birleştirildi ama “Ne kadar yararlı oldu”yu da görebilmemiz lazım. Burada madem oturuyoruz, sabahdan akşama, bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, üretiyoruz birlikte. Bunu doğru dürüst değerlendirebilmemiz lazım.

Siz “Süt ürünlerini elimle yapmayı bilirim. Mandıra işlettim zamanında. Çiftliğimiz var. İçinde zeytin var, üzüm var, incir var, zeytinyağı fabrikası var, 2 tane kümes var. Her şeyden biraz var yani. Her şeyden anlayacak kadar da her şeyi yönetecek kadar da tarımı iyi biliyorum. Hayvancılığı da bilirim.” demişsiniz. Tabii, bu güzel bir şey. Başarılı olmanızı dileriz. Rahmetli babanızı da bir tarım şehidi olarak anmışsınız, Allah rahmet etsin. Benim de bakanlığımı yapmıştı. Sizin bu konuyla ilgili gerçekten işin organizasyonu, kurumsallaşmasıyla ilgili bir vizyonunuz da olmalı. O klasik vizyon tanımının dışında bir tanım. Dün Sağlık Bakanlığında ben Sayın Bakana da bu konuyu sorduğumda o klasik, her tarafa, duvarlara asılan vizyon tanımını yaptı Sayın Başkanım. Ama onun dışında Sağlık Bakanlığının nasıl bir Bakanlık olması gerektiğini sormuştum onun gözüyle, özel sektörden gelen farklı bir anlayışı getirebilen, getirmesi gereken bir kişi olarak. O tarafına girememişti.

Şimdi, Tarım Kanunu’na göre bizim bir eleştirimiz var Sayın Bakanım. Tarım Kanunu’na göre yüzde 1 yani gayrisafi yurt içi hasılanın, millî gelirin yüzde 1’i kadar bir tarım desteği vermek durumundasınız. Bunun hep altında kalıyorsunuz. Bu sene de 26,7 milyar altında kaldınız. Yani verilenin çok üzerinde bir tarım desteği verilmesi gerekir.

Tabii, devlet imkânları ölçüsünde bu desteği verecek ama Tarım Kanunu’nda yüzde 1 destek, millî gelirin yüzde 1’i kadar destek verilir diye destek vermekten çok daha önemli yani oradaki mevzuat dışında gerçekten çiftçinin desteğe muhtaç olmasıdır. Böyle bir ihtiyaç var.

Dünyada siz de biliyorsunuz gelişmiş bütün ülkelerin tarım destekleri vardır, tarıma önem verirler. Gelişmenin, sanayileşmenin, endüstrileşmenin, hukuklaşmanın, kurumsallaşmanın, medeni toplum olmanın tabanı tarımdır. Bizde müthiş bir göç var. Adam Bayburt’taki evini kapatıyor, belki bir köy eviydi ama kümesi vardı, bostanı vardı, kendisine yeten bir üretimi vardı, hayvan besliyordu; geliyor burada Sincan’da bir apartman dairesinde oturuyor, sadece tüketici oluyor. Tarımdaki nüfusu, özellikle tarımda çalışan nüfusu, şehirlere göç ettirmek çok önemli bir hadise. Tarımda nüfusun azalması lazım ama bunun güvenliğe, sosyal problemlere, ekonomik sıkıntılara sebep olmaması lazım. Bizim işsizliğimizin bu boyutta olmasının ki, bakın, 8,5 milyona yakın gerçekten işsizimiz var bizim. Bir Bulgaristan’ın nüfusu 7 milyon. Müthiş bir rakam bu. Sorunlarımızın çoğu buradan kaynaklanıyor. Biz nüfusumuzu önemli ölçüde köyde tutabilseydik ve bilinçli bir şekilde, programlı bir şekilde kente aktarabilseydik bu sorunların çoğu olmazdı.

Onun için, tarım desteğinin çok daha fazla olması lazım. Bir ara tutturmuşlardı, efendim, çok fazla çiftçiye destek veriyoruz ya da tarımla istigal eden KİT'lere çok destek veriyoruz, görev zararları çok fazla, Ziraat Bankasında sıkıntılar var. Ondan sonra onun bedelini çok pahalıya ödedi Türkiye.

Şöyle bir çalışmam var: Yıllar itibarıyla bakın 2016'da 11,9 milyar dolar, 2017'de 13,9 milyar dolar, 2018'de 10,1 milyar dolar, 2019'da da henüz 9,3 milyar dolarlık tarım ürünleriyle ilgili olarak ithalatımız var. İhracatımız da şöyle: 2016'da 15,7; 2017'de 16,4; 2018'de 17,2; 2019'da da 10,5'lik bir ihracatımız var. Şimdi, bu ithalat ve ihracat rakamlarımıza bakın, eğer biz mesela yüzde 1 tarım desteğini tam uygulamış olsaydık yıllardan beri ithalatımız bunun altında kalırdı, ihracatımız da bunun çok üstünde kalırdı ve borçlanmamız da kesinlikle -mevcut borçlanması Türkiye'nin, özel veya kamu hiç fark etmez- bunun altında olurdu çünkü hudaıınabıt bu, yani topraktan bitiyor ve yerli parayı kullanıyorsunuz, ekonomide biz çift para kullanan bir ülkeyiz, öyle bir sıkıntımız var ve sıkıntımız dövizle ilgili. Mümkün olduğunca döviz borçlanmamaya, dövizle iş yapmamaya çalışmamız lazım. Bu konuyla ilgili en önemli enstrüman tarımdır. Tarım destekleriyle bunu önemli ölçüde halledebildik. Biz bu desteği çiftçiye verseydik önemli ölçüde şu andaki borcumuz, sıkıntımız, ekonomik sorunlarımız halletmiş olduk. Bu kadar işsizimiz olmazdı, istihdam sorunumuzu önemli ölçüde çözmüş olurduk. Hayvancılığa 5,8 milyar destek ayırmışsınız 2020 için, 5,8 milyar TL.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – 6 milyar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 5,8. Sayın Bakan, ben Cumhurbaşkanlığı Programı'ndan alıyorum rakamları. Bu da yeni yayınlandı, 5,8 olarak görünüyor. Rakamlar arasında böyle çelişkiler olabiliyor programla maalesef.

Şimdi, 2018 hayvancılık ithalatı da 2020...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Hayvancılık desteği 6.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 5,8. Önemli değil yani 6 da olabilir, onu değil de başka bir konuyu işaret etmek istiyorum. 1 milyar 8 milyon dolarlık ithalatımız var 2018'de, hayvancılıkta. 11 milyon üzerinde bir meblağ dolayısıyla yabancı çiftçiye gitmiş oluyor. Biz hayvancılığı destekleseydik kendi çiftçimizde kalırdı, ülkemizde kalırdı, döviz dışarı çıkmamış olurdu. Çok önemli bir meblağ bu. Tarım önemli. Ben samimi olarak söylüyorum. Bir siyaset için söylemiyorum ama burada hep beraber, 1'inci parti veya biz muhalefet partileri ortak bir önerge verelim Sayın Başkanım, bu tarım desteklerini artıralım, hakikaten artıralım. Ne olursa olsun Türkiye'nin bu konuya daha fazla para ayırması lazım. Siz de uygun görüyorsanız, kalemleri siz dağıtın Sayın Bakanım ama burada en az birkaç milyarlık bir artırımı yapalım. Aşağıda yapılmıyor yani Genel Kurula geçtikten sonra orada biliyorsunuz ödenek artırımı söz konusu değil ama burada artırabiliriz. Burada yapalım onu. Bunu samimi söylüyorum. Yapalım bunu. Yani bir sıkıntı olmayacaksa sizin özellikle iktidar grubu için, bu artırımı yapalım.

BAŞKAN – Tabii bütçe açısından tek başımıza tabii burada sadece Tarım Bakanlığı değil, Strateji Bütçe Başkanlığı, Hazine, Maliye...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Onların temsilcileri de var tabii ki.

BAŞKAN – ...onlarla da görüşmemiz, bir istişare yapılması gerekir diye düşünüyorum açıkçası.

AYHAN BARUT (Adana) – Artıramazlar. Nereden artıracaklar?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye efendim.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bakın, 2018’de, bu kesin hesabını incelediğimiz yılda sermaye giderleri yani yatırıma 1,7 milyar başlangıç ödeneği verilmiş. 1 milyarını harcamamışsınız zaten, altında kalmış. Buna hakkınız da var. 2019’da 593 milyon başlangıç ödeneğiniz var -600 milyona yakın- harcamamışsınız, hâlâ 256, yarısı duruyor. Niye bu ödenekler kullanılmıyor? Yani yatırım için ayrılan parayı bile kullanmamışsınız, 2018, 2019, iki yılda da kullanmamışsınız.

Sayın Bakan, şu, Sayıştayın Bakanlığınızla ilgili raporu. Toplam 43 tane bulgu var ve çok önemli bulgular hepsi. Bu raporu okuyun, bu Bakanlığın yok olması için çalışılmış diye fikir oluşur kafanızda, kesinlikle. Sayıştayın Bakanlıkla ilgili görüşü -çok net olarak ifade etmişler- olumsuz. Özellikle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığıyla ilgili -ki bunu Sayıştay genellikle yapmaz kolay kolay- bakın, denetim görüşü “Mülga Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 2018 yılı hesaplarıyla ilgili olarak belirtilen gerekçelerle -ekte- doğru ve güvenilir bilgi içermediği kanaatine varılmıştır.” diyor. Mali tablolarının bütün evraklarının doğru, güvenilir bilgi içermediği kanaatine varılmıştır. Bir kamu kuruluşunun, bir bakanlığın evraklarının doğru ve güvenilir bir bilgi içermemesi, bu duruma gelmesi çok vahim bir durumdur. Genellikle olmaz bu, çok nadir karşılaşırsınız bununla. Bakanlıklar için çok da nadir olur. Bazı kurumlar için olabilir, yeni kurulmuştur, tasfiye ediliyordur, hadi bu da bir geçiş dönemi ama bir bakanlık için yine de olmaması lazım. Çok da önemli tespitler var. Yani bunlar muhasebeyle ilgili basit eleştiriler de değil Sayın Bakanım, çok önemli. Herhangi bir yolsuzluk iddiasında bulunmuyorum ama bunların çoğu, bu 44 eleştirinin çoğu yolsuzluğa sebep olabilecek nitelikte iddialar, çok vahim konular. Yani bunun için ayrı bir oturum yapmanız lazım ekibinizle birlikte. O kadar farklı konular var ki hakikaten, Sayın Başkanım, buna bizim de ayrı bir toplantı yapmamız lazımdı. Çok güzel bir rapor. Çok iyi çalışılmış. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Ama bu kadar kısa sürede böyle sadece başlıkları bile okusam, 44 madde on dakika sürecektir. Üzülüyorum gerçekten de bunun değerlendirilememesine.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, lütfen tamamlayın mı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bitireyim Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

DSİ’nin de 28, o da çok güzel bir rapor, eleştirisi var Devlet Su İşleriyle ilgili olarak. İzlemede olan 15 konunun 7’sini halletmişler, 8’i duruyor Devlet Su İşlerinde. Yalnız Devlet Su İşlerinde anlamadığım, Sayın Genel Müdür de not alabilirse, 714 milyon 2018’de öz gelir nasıl oluyor, yani belediyelere su veriliyor, çok daha fazla olması gerekmez mi bu bedellerin? Yani gelirin çok daha fazla olması gerekmiyor mu? 700 milyon çok az bir rakam diye düşünüyorum. Bilmiyorum, o konuda bir açıklamanız olursa memnun olurum.

Performans raporu da aynı şekilde, gayet güzel.

Orman Genel Müdürlüğüyle ilgili olarak da o demin izlemede olanların yalnız çoğu Orman Bakanlığından gelen izlemedeki halledilen konuları Orman Bakanlığı yapmış. Onu da belirtiyim. Orman Genel Müdürlüğüyle ilgili 15 eleştirisi var, döner sermayesiyle ilgili olarak 13 eleştiri de ilave olarak var Orman Genel Müdürlüğünün ve hepsi de önemli. Çok güzel eleştiriler var Sayıştay raporunda. Meteoroloji Genel Müdürlüğünde de gelirler burada da düşük Sayın Bakanım. Döner sermayeyle ilgili olan eleştiriler var. Burada ortaya çıkan kâr -muhasebede öyle geçiyor- buradaki bir artı meblağ da yine anlaşılammış vaziyette, bu da düşük kalıyor maalesef. Zaten olanı da tahsil etmekte zorlukları var.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunda da sıkıntılar var. İç kontrol sistemi tamamlanmamış orada da ve binek aracı kiralanmış ve personel sayısı ile ilgili de sorunlar var. Yani mevzuata aykırı işlem yapılmış oralarda da.

Çok teşekkür ederim, bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım, müsamahanız için.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben, dün görüştüğümüz Sağlık Bakanlığı bütçesiyle ilgili olarak 2018 yılı Sayıştay Raporu’yla ilgili olarak zamanımın bir kısmını kullanacağım.

Şimdi Bakanlık burada yok, yetkililer de burada yok. Dolayısıyla onların olmadığı bir yerde konuşmayı etik bulmuyorum, doğru bulmuyorum. Ancak konuşacağım hususta muhatabımız biz, kendilerimiz, makamdır, sizsiniz ve burada yasamanın bir organı olan, bir parçası olan Plan ve Bütçe Komisyonu. Dolayısıyla bizi ilgilendiren tanıımı yapacağım. Bizim denetim hakkımızın, görevimizin bir parçası olarak 2018 yılında Bakanlığın yaptığı harcamalarla ilgili bir rapor geldi. Bu raporun içerisinde çok önemli bulgular var. Dün biz sabahtan akşama kadar birbiri ardına değişik perspektiflerden bunu irdeledik, inceledik, Bakan Bey’e sorular sorduk fakat gece saat on bir civarında Sayın Bakan soru-cevap kısmına geldiğinde bir belge ortaya koydu. Bu belgenin sonucunda hepimiz ters köşeye yatırıldık. Yani bu Sayıştay raporundaki büyük eleştirilerin, bulguların hiçbir kıymeti yokmuş, ilgili idari birim ile Sayıştay arasında birtakım yazışmalar olmuş. Bunun backgroundunun ne olduğunu da bilmiyoruz, arka planında ne var, onu da bilmiyoruz fakat bize bir belge sunuldu. Bu belgeyi de -ben burada oturuyorum, Bakan Bey orada oturuyor- orada gördüm, içinde ne yazıyor, ne var ne yok, onu da görmedim. Dedi ki: “Biz bunu hallettik.” Dolayısıyla bu sadece muhalefeti değil, 1’inci parti üyelerini, iktidarı da ilgilendiriyor ve özellikle bu Komisyonun güvenilirliğini ve kredibilitesini de ilgilendiriyor. Dolayısıyla bu metin nedir? Önce bize sunulan ve “Biz hallettik.” dedikleri bu metnin içinde ne var? Bu metin bize gelsin. Bu Sayıştay Denetim Raporu’nun içerisine bir girsin. Çünkü biz daha işi bitirmedik ki. Bu kesin hesap işiyle ilgili olarak Genel Kurula gidecek, Genel Kurulda da tartışılacak bu. Dolayısıyla benim sizden istirhamım bu Komisyon adına, ilgililere bir yazı yazıp bunun arkasında ne var, ne oldu? Bu bize gösterilen ama içeriğini okumadığımız yazının içinde ne var?

Lütfen buradan da bir art niyet vesaire çıkarmayın. Yemin ediyorum, bütün niyetim bir artı değer sağlamak, bir katkı sağlamak. Onun dışında hiçbir niyetim yok. Çünkü bu, 82 milyon insanın vebali bizim omzumuzda ve biz onlara harcaması için bir para vermişiz. O para harcanmış. O harcanan parayla ilgili birtakım bulgular var. Dolayısıyla bunu bilmek ve milletle de paylaşmak bizim vazifemiz. “Hakkımız” demiyorum, görevimiz. Dolayısıyla sizden ricam bu Komisyon adına bu meseleyi halletmeniz.

Bence Sayıştay denetçisi... Bu raporu yazan burada isim yok, hangi Sayıştay denetçisi bu raporu yazdı, bilmiyoruz ama kendi iç süreçlerinde birisine bir görev verildi. O ilgili bunu yazdı. Orada bir komisyon varmış. O komisyon bunu oturdu inceledi, “Şunu ilave et, bunu çıkar. Yok, şöyle yap...” Sonuçta böyle bir yetkiyle gelmiş. Dolayısıyla bu o kurumun ortak aklı olarak ortaya çıkmış ama şu anda o görülen A4 kâğıdındaki yarım sayfayı bile doldurmayan, neyse onun içerisindeki... Hatta mahkeme kararı gibi bir şey de kulağıma geldi yani Sayıştayın yargılama görevi de var, durumu da var. Öyle bir şey mi oldu, ne oldu, biz bilmiyoruz. Bu son derece önemli bir şey. O nedenle bizim yükümlülüğümüze destek vermenizi ve dolayısıyla bu açıklamayı Sayıştaydan istemenizi istirham ediyorum.

Bunu böylece söyledikten sonra şunu da ilave edeyim. Üç dört gündür söylüyoruz geçen haftadan beri, “Bütün bakanlarımız sadece icraatlarını değil, kesin hesapla ilgili olarak bize sunulan Sayıştay raporlarıyla da ilgili olarak bir şeyler söylesin.” dedik ama şu ana kadar bunda henüz muvaffak olamadık.

Dediğim gibi, Sayın Bakanım, sizin şu andaki yapmış olduğunuz sunumunuz ve bütçenizle ilgili olarak da şu görüşlerimi sizinle paylaşmak istiyorum ve sizi ve şahsınızı, bütün kadronuzu saygıyla selamlıyorum.

Yine, niyetim üzüm yemek, bağcı dövmek değil, bir artı değer, katkı sağlamak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yanlış yapan bağcıyı biraz dövmek lazım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, efendim, ben şuradan başlayacağım, sunumunuzun metodolojisiyle ilgili bir eleştiri getireceğim: Rakamlara boğulmuş bir sunum yaptınız. Yani ben şu anda şöyle, geri dönüp baktığımda burada hangi rakamlar aklımda kaldı dersem hiçbir rakam aklımda yok. Bu benim için neredeyse bir referans kitabı ve çok iyi bir referans kitabı. Kütüphaneme koyduğumda aklıma Türkiye'nin tarımıyla ilgili 2018'de 2019'da ne olmuş veyahut da "Türkiye'nin ileriye yönelik olarak hangi meselede ne gibi bir perspektifi var?" dediğimizde açık, içinden bulabileceğim bir doküman ve güzel bir doküman, onun için teşekkür ediyorum. Ama bunun içinde analiz yok. Analiz olmadığı için de birtakım tartışmalar çıkıyor.

Sabah bu tarafta bir arkadaşımız... İşte ne dedik biz: "Net ihracatçı mıyız? Tarımsal ürün üretiminde Avrupa 1'inci miyiz? Tarımın millî gelirden aldığı pay arttı mı, azaldı mı? Çiftçi sayısındaki azalma vesaire." Bütün bunlar tartışma konusu oldu. Tartışmanın çıkış nedenini de şuradan görüyorum ben: Kullandığınız metodolojinin ne olduğunu söylemiyorsunuz. O da şu: Şimdi, istatistiki bilgilerin toplanması... Örneğin ödemeler dengesiyle ilgili istatistikler, rakamlar toplanırken Birleşmiş Milletlerin ve IMF'nin yaptığı yayınlar var, el kitapları var; bütün dünya bu el kitaplarına göre bunları topluyor ve ortak bir zemin buluyorlar ve bütün ülkelerin rakamları karşılaştırılabilir oluyor.

Şimdi, tarımla da ilgili olarak "Broad Economic Categories" diye Birleşmiş Milletlerin bir tanımı var, "BEC" diye bir şey. Bir de OECD'nin verdiği, Dünya Ticaret Örgütünün yaptığı SITC, "Standard International Trade Classification" diye bir şey var. Şimdi, sizin burada bu ürettiğiniz rakamlar neye göre, hangi metodolojiye göre üretildi, belli değil. Dolayısıyla tartışma buradan çıkıyor. Arkadaşımız diyor ki: "Türkiye net ithalatçı." Karşı taraf diyor ki: "Hayır, biz net ihracatçıyız." Dolayısıyla iki taraf da doğru olabilir. Mesela 15 tane ürün alsanız, 15 tane ürüne baktığınız zaman orada kesinlikle biz net ithalatçıyız ve 6-7 milyar dolar da oralarda cari açık veriyoruz. Şimdi bunu söyleyen bir doğru fakat bunun karşısında arkadaşların elinde bilgiler var, onlarınki de doğru. Dolayısıyla şu kitapçığın kalitesini daha da artırabilmeniz için bunun içine bir analiz koymanız lazım. Bu analiz yok. Burada bir rakamlar yığını var, rakamlar kümesi var. Son derece faydalı ama bize ileriye yönelik bir politika oluşturmak için bir ipucu vermiyor.

Mesela çiftçi sayısının azaltılması: 7 milyon çiftçiden bugün 600 küsur bin çiftçi düşmüşüz. Bu neyi ifade ediyor? İyi mi kötü mü? Eğer tarımda verimlilik arttıysa... Sanayileşme tarımdan sanayiye aktarılan artı değerle oluşuyor. Emegi verimliliği düşük olan sektörden verimliliği yüksek olan sektöre aktarıyorsun, oradan artı değer aktarıyorsun, sanayileşme böyle başlıyor. Bu çerçevede eğer biz 7 milyon olan çiftçi sayımızdan 600 bin düşürdüysek ve onları daha verimli, verimliliği daha yüksek olan bir sektöre aktardıysak bundan övünülmesi gerekir, bunun eleştirilecek bir tarafı yok, bunun takdir edilmesi gerekir. Ama bu rakam şöyle azaldıysa: Adam, verimlilik çok düşük, ektiğini alamıyor, karnını doyuramıyor, dolayısıyla çapasını, küreğini alıp bulunduğu şehrin gidip amele piyasasına dikiliyor ve dolayısıyla da "Birisi gelip beni götürsün, bana iş versin." diyorsa bu çok kötü bir şey, kaynağın israfıdır bu. Onun gibi daha bir sürü şey var. Mesela tarımın millî gelirden aldığı pay, rakam başlı başına hiçbir şey ifade etmiyor. 2002 yılında tarımın millî gelirden aldığı pay 36,9 milyarmış ve bunun da payı oransal olarak yüzde 10,27'ymiş. 2018'de 213 milyar TL'ye çıkmış ve 5,76'ya düşmüş. Bu açıdan tarımın millî gelirden aldığı payın azalması sevinilecek bir şey çünkü daha verimli alanlara

gitmişiz, daha fazla üretim yapmışız. Onun için bu tartışmaların bir anlam ifade edebilmesi için bu metodolojinizi ortaya koyun ve bunu da burada insanlara... Boşuna zaman harcamayalım, birbirimize sataşmayalım ve birbirimize laf yetiştirmeyelim.

Bütün bunları söyledikten sonra şunu söyleyeceğim: Geldiğimiz yer itibarıyla maalesef tarımımızın durumu iyi değil yani şurada verdiğiniz bütün rakamlara rağmen tarımımızın durumu iyi değil. Biz bir sorunu çözmek için bir yöntem geliştiriyoruz. O yöntemle var olan çözümü uygulayıp meseleyi halletmeye çalışırken gelecekteki bir sorunun tohumunu atıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yılmaz, lütfen tamamlayınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, biz 2001 krizine giden bir yolda birtakım yanlışlıklar yaptık, o yolda “Uyguladığımız tarım politikaları var.” denildi ve ona reaksiyon olarak birtakım düzenlemeler yaptık. Ondan sonra doğrudan tarım desteği diye bir şey getirdik. Şu anda yaşadığımız sorunun tohumunu da bu çözümle attık. Dolayısıyla, yapılması gereken şey: Tarımda geri dönüm süresi çok kısa. Sonbaharda ekiyorsun mayısta, haziranda hasat ediyorsun. Sulamak için baraj yapıyorsun, onun beş altı yılı var. Efendim gübre fabrikası kuruyorsun oradan gübreyi elde etmek için üç yıl geçecek falan ama bazı temel yatırımlar ki ekmek ve hasat etmek... Dolayısıyla, ben Sayın Bülent Kuşoğlu Bey’in teklifine yüzde yüz katılıyorum. Dolayısıyla, bizim bu işleri halledebilmemiz için sizin özellikle tarımın finansmanı ile ilgili olarak... Bunun 2 kaynağı var, bunlardan bir tanesi kamunun verdiği destekler, ikincisi de özel sektörden çiftçinin temin ettiği krediler. Dolayısıyla, kamunun verdiği bu desteklerle ilgili etkin bir denetim ve kontrol şartıyla bu ödeneği –aynen katılıyorum- artıralım ve dolayısıyla da buradaki bu sıkıntıyı giderelim ve bu da mümkün.

Mesela, biz geçen hafta bir kanun geçirdik Parlamentodan, Toprak Mahsulleri Ofisi bizden yetki aldı ve istediği tarım ürününü ithal edebilecek; eder veya etmez ayrı mesele. Ne edecek? Mercimek ithal edecek, soğan ithal edecek ederse veyahut da fasulye, buğday ithal edecek, vesaire. Buğdayın katma değerini yükseltmek için, un yapıp satmak için... Oralara falan hiç dokunmuyorum ama sıfır gümrükle niye biz bunu ithal ediyoruz? Şu anda ekim ayı, biz bu ödemeyi artırmak suretiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, lütfen tamamlayın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bitiriyorum.

Şu anda 26 küsur milyon dekardan, 23 küsur milyon dekardan aradaki tarlalara ektirsek ve dolayısıyla önümüzdeki mayısta, haziranda bu ektiklerimizi hasat etsek ve dolayısıyla bu ithalatı yapmasak çok daha iyi olmaz mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir şey daha söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Elbette.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani bütün bu sorunlarımızın temelinde de makro döngüleri kuramamış olmamızın sebebi var. Efendim, çiftçinin girdi fiyatları çok yüksek veyahut da samanın fiyatı çok yüksek, yemin fiyatı... Niye yüksek? Çünkü Türk lirası istikrarsız. Ara mal ithal ediyoruz, Türk lirasını bugün 5,60’tan 5,80’den 3 liraya indirsek herkes rahatlayacak ama bunu düşürdüğümüz zaman da Türkiye ithalat cennetine dönecek, dolayısıyla yabancı buraya hücum edecek. Dolayısıyla,

henüz enflasyonu yükseltmeden, işsizliği artırmadan, sürdürülebilir, makul bir büyüme patikasına ekonomimizi kurabilmiş değiliz. Sıkıntının temeli de bu, bu makro dengeleri kurmak için herkes üzerine düşeni yapsın. Enflasyonu vesaireyi kimse küçümsemesin. İşin çözümü burada, bunları halletmezsek diğerleri havanda su dövmeye benzer.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun efendim.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Bekaroğlu'na söz vereceğim, ondan sonra Sayın Kırkpınar'a söz vereceğim, daha sonra da Sayın Girgin'e söz vereceğiz.

Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakanlığın tarım kısmıyla ilgili konuşacağım önce. Şimdi, tarım ve hayvancılığın bir üretici tarafı var bir de tüketici tarafı var. Tabii, tüketici tarafını başka bakanlıklarda konuşuruz, ben üretici tarafıyla, çiftçilerle ilgili bir şey söylemek istiyorum. Çiftçilerle ilgili bir şey söylemek istiyorum da “Çiftçi kaldı mı?” diye bir soruyu konuşmamın başında sorayım.

Bakın, tüketici de memnun değil, üretici de memnun değil uygulanan ekonomik politikalardan ve bu sorun üreticinin de tüketicinin de memnun olmaması, bu sorun sadece Türkiye'yle ilgili değil dünyada uygulanmakta olan bir sistemle ilgilidir. Bu sistemin adı neoliberalizm arkadaşlar ya. Liberallik falan gibi bir şey anlıyorsunuz, öyle değil yani vahşi kapitalizm, yeniden vahşi kapitalizm. Kapitalizm yani şu anda yürürlükte olan piyasa sistemi var ya bu sistem, tıkanı. Değişik dönemlerde tıkanıyor, en son 1970'lerde tıkanıldığında şöyle bir baktı diyelim ki büyük bir sanayici “Ya bu ne oluyor? Ben üretiyorum, ondan sonra filan satıyor, bayi satıyor Anadolu'da şuna buna. Hayır, ben kuracağım zincirleri, ben üreteceğim, aracılığı da ben yapacağım, ben satacağım.” dedi. Budur yani bugün Türkiye'de esnafı da ortadan kaldıran, çiftçiyi de ortadan kaldıran, yok eden budur.

Dünyada da bu var değerli arkadaşlarım. Şu anda dünyanın dört bir yanındaki isyanların temelinde de bu var değerli arkadaşlar. birbirine benzemeyen ülkelerde isyan var arkadaşlar ya. Irak'tan Şili'ye Lübnan'a kadar değişik ülkelerde isyanlar var ve bunun altında bu neoliberalizm var, insanlar ezildiler, yok oldular, toz oldular; buna isyan ediyorlar değerli arkadaşlarım.

Bakın, çiftçiyi yok kabul ediyoruz. Türkiye'de çiftçi yok. Gıda şirketlerinin egemenliği piyasada var. Nasıl esnafı zincirler yok ediyorsa, gıda şirketleri de çiftçileri yok ediyor. Sizin –biraz sonra değineceğim- destek uygulamalarınız filan da -şimdi yeniden değişecekmiş, Sayın Bakana da soracağım onu, stratejisi değişecekmiş- o büyükleri destekliyor. Büyüğü seviyorsunuz, küçükten nefret ediyorsunuz. Hâlbuki küçük güzeldir, iyidir. Siz, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri geldiğiniz günden beri bu neoliberal sistemin taşeronluğunu yapıyorsunuz bu ülkede. Yani inançlar minançlar, dünya kadar gürtlü çıkan kavgalar, değerler, yerlilik, millilik filan var ya bunların hepsi laf, hamaset değerli arkadaşlar, bunlar araç. Siz esasen bu büyüklere hizmet ediyorsunuz. Uyguladığınız bütün politikalar bu. Gıda krizi, kuraklık falan ilgisi yok değerli arkadaşlarım, temelinde tamamen tarım ve gıda şirketleri ve onlarla iş birliği yapan siyaset var, siz varsınız değerli arkadaşlarım.

Bakın, Türkiye'yi yok ediyorsunuz. Türkiye'nin gerçek insan kalitesini, sınıflarını yok ediyorsunuz. Esnafı yok ettiniz zaten, işçi filan bırakmadınız, artık işçi, esnaf, esnek çalışmadan sendikasılaşmaya kadar işçi kalmadı, örgütlü işçi dediğimiz işçi kalmadı. Memuruysa parti devletinin kapı kulları hâline getirdiniz değerli arkadaşlar. Dün gördük burada, Bakan bütçeyi sundu, memurlar alkışladılar değerli arkadaşlar. Esnafı da zincirlere, AVM'lere yedirdiniz, yok ettiniz, artık esnaf yok. Çiftçi de

yok uyguladığınız bu politikalarla ki siz yaptınız, on sekiz seneden beri bu ülkeyi yönetiyorsunuz, büyükleri destekliyorsunuz, bütün teşvik politikalarınız, yaptığınız her şey büyüklere. Birleştirin, oysa bu ülkenin, cumhuriyetin önemli kurumları vardı, tarımı dengeleyen kurumlar vardı, kooperatifler vardı, süt enstitüleri vardı, zirai donatım kurumları vardı; bütün bunları yok ettiniz, yıktınız. Siz zaten yıkıyorsunuz, yeni hiçbir şey yapmıyorsunuz, çiftçi de yok oldu.

Peki bu ülkeyi kim bekleyecek değerli arkadaşlarım? Çiftçi yok, esnaf yok, kim bekleyecek? Bakın “Osmanlı çavuşu” diye bir şey vardı. Osmanlı yıkılış dönemlerinde ortaya çıktı. Daha düzenli ordu gelmeden orayı organize ediyordu, düşman gelene kadar zaman ayırıyordu falan. Çok önemlidir, direğidir bir toplumun. Bu milletin temeli olan sınıfları, işçiyi, çiftçiyi, özellikle esnaf ve çiftçiyi yok ettiniz uyguladığınız politikalarla. Bakın, destek politikaları... Siz çıkardınız bu kanunu, hani çiftçiyi destekleyecektiniz? Kanun çok açık, gayrisafi millî hasılanın yüzde 1’i. Peki siz 2020’de ne kadar öngörüyorsunuz gayrisafi millî hasılayı? 5 trilyon 100 milyar TL. Ne kadar vermeniz gerekiyor? 51,5 milyar TL işçiye vermeniz gerekiyor. Ne kadar vermeyi öneriyorsunuz? 22 milyar, yarısı bile değil değerli arkadaşlar. Bunu nasıl dağıtıyorsunuz, bu da ayrı bir tartışma konusu. Yıllara göre, bakın 2018 sonuna kadar çiftçiye bu kanun maddesine göre 120 milyar TL borcunuz vardı, haram olsun, zehir olsun, zıkkım olsun, bu parayı işçilerden aldınız, götürdünüz o tarıma şey yapan, tekelleri kuran çok uluslu şirketlere verdiniz değerli arkadaşlar. Siz busunuz, bunu saklamanız falan mümkün değil.

Şimdi duyuyoruz ki bu destek politikaları, mazot falan; onlar da kalkacak, performansa göre... Ne performansı kardeşim? Aynen mahalle bakkalını zincirlerle yarıştırmak gibi performans. Performansınız batsın, insanımız yok oluyor, insanımız! Hangi performans? Performansı şirketlerle değil kooperatiflerle kurun. İşçileri birleştirin, kooperatifler yapın, onlarla kurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz mi yaptık? Hiç çiftçilik yaptın mı? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Onlarla yapmıyorsunuz, niye yapmıyorsunuz? Çünkü siz büyükleri seversiniz, çünkü sizin ilişkileriniz bunlarla beraber.

Ne diyorsun Sayın Başkanım? Nasıl konuşacağımı mı anlatacaksın? Konuşuyorum, sustur bunları da konuşmaya devam edeceğim.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti.)

BAŞKAN – Bakmak yasak mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya bak da böyle ters bakma, konuşacağım.

Bakın, değerli arkadaşlarım, sizin Bakanınız muhalefet edeni terörle bir andı, ondan sonra da “Muhafif yazarları cezalandıracak bir sistem getireceğiz.” diyorsunuz. Bu baskıyla burada konuşuyoruz. Hayır değerli arkadaşlarım, korkmuyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani biz müdahale edene kadar uğraştı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu ülkede korkmayan insanlar var, korku duvarları falan yıkılmıştır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mahsustan yapıyor, biz müdahale edelim diye yapıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bana herhâlde ek süre vereceksiniz değerli arkadaşlarım. (AK PARTİ sıralarından laf atmalar) Ya bu millet adına, çiftçiler adına haykırıyorum.

KANİ BEKO (İzmir) – Bir susun ya! Ayıp ya! Allah Allah! Siz konuşurken biz dinliyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama ayağa kalkmayın!

KANİ BEKO (İzmir) – Ayıp ya! Ayıp ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya neyin ayıp olup neyin olmadığını biz biliyoruz Sayın Vekilim.

KANİ BEKO (İzmir) – Bir konuşsun be arkadaş, bir konuşsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz biliyoruz, biz biliyoruz, rahat ol.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

KANİ BEKO (İzmir) – Sabahtan beri sen konuşuyorsun ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben bir şey yapmadım ya!

KANİ BEKO (İzmir) – Vıdı vıdı vıdı kocakarılar gibi, ayıptır ya!

BAŞKAN – Sayın Vekilim, siz de oturun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Devam edeyim mi efendim?

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, biz müdahale edelim diye uğraşıyorsun, performansını artırıyorsun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – O zaman siz de etmeyin müdahale, konuşma sırası size geldiğinde konuşursunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, sizin de benim kadar konuşma hakkınız var. Çoksunuz bizden de, 2 mislisiniz, konuşun, doğruları anlatın. Kendinize güvenmiyorsunuz, söyleyecek bir şeyiniz kalmadı, bunun yerine gürültü çıkararak susturmaya çalışıyorsunuz, kanun çıkararak susturmaya çalışıyorsunuz, terörist damgası vurarak susturmaya çalışıyorsunuz. Olmayacak, mümkün değil, bunu söyleyeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kime damga vuruyoruz?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sıra geldi mi cevap verirsiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım, bakın, devam edeyim lütfen ya, lütfen bir devam edeyim.

Bakın, çiftçisi olmayan, esnafı olmayan bir millet, millet olamaz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Böyle bir şey istiyor, hoşuna gidiyor.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sıra size geldiğinde cevap verin, tamam mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Vekilim, bir dakika, rica ediyorum.

Bakın, çiftçisi olmayan, esnafı olmayan...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hoşuna gidiyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya bir dinleyin kardeşim, ne hoşuma gidiyor ya? Başkanım, baştan beri konuşamıyorum ya. Niye uyarıyorsunuz Başkanım? Yapmayın, gözünüzü seveyim.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sıra size geldiğinde cevap verebilirsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne yapacağımı ben bilirim, karışma oradan!

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Neden karışmayacağım? Siz niye karışıyorsunuz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Allah Allah!

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen. (Gürültüler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar...

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Ne demek “Karışma.” ya? Sizin kadar benim de söz hakkım var, siz de karışmayın, ikimiz de karışmayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Benim ne yaptığıma siz ne diye müdahale ediyorsunuz?

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Siz niye müdahale ediyorsunuz?

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Sen niye müdahale ediyorsun, karışıyorsun? Allah Allah!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, müdahale edin lütfen.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Bütçe Başkanım, niye uyarmıyorsunuz?

BAŞKAN – Uyardım, uyardım!

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Uyarmıyorsunuz!

BAŞKAN – Dövecek hâlim yok herhâlde! Uyardım!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir sakın ya!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, siz devam edin lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, devam edebilir miyim?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, buranın yöntemini bilmiyor, bilmeden bana oradan emir veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sana kimse laf atmıyor.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Neden bilmeyeyim? En az sizin kadar biliyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O 2 Aydemir bağıracaklar, çağıracaklar, herkes susacak, buranın yöntemi bu!

Değerli arkadaşlar...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Pes ya! Pes ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Devam edebilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Devam edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, işçinin, memurun durumunu söyledik. Özellikle esnaf ve çiftçisi olmayan, yok edilen, ufalanan bir millet bu topraklarda tutunamaz değerli arkadaşlar, böyle bir millet olmaz. Dağları, ormanları, ovaları, dereleri olmayan ülke de ülke değildir değerli arkadaşlar. Siz bu neoliberal politikalarından dolayı her şeyi metalaştırmak, her şeyden bir şey çıkarmak, yağ çıkarmak, para çıkarmak için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hiç konuşmadım Sayın Başkan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç konuşmadın ya.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, iki dakika ek süre veriyorum, toparlayalım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İki dakika yetmez, en az beş dakika vermeniz lazım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne toparlaması? Konuşacağım daha.

Dağları, ormanları, dereleri yok ediyor sizin bu neoliberal politikalarınız değerli arkadaşlarım. Bakın, size birkaç tane örnek vereceğim. Şimdi, Karadeniz’de üç haftadan beri -kasım ayında- hiç yağmur yağmıyor. Böyle bir şey görülmemiş, insanlar panik “Ne oldu?” falan diyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yağmuru da bizimle...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Meteorolojiye baktım, üç hafta daha yağmayacak yani bir buçuk ay Sayın Bakanım. Ya ne oluyor, bu nasıl bir şey?

BAŞKAN – Bize niye soruyorsun? Allah...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cenab-ı Allah, kader; ilgisi yok, sizin doğaya yaptığınız müdahaleler dolayısıyla bunlar oluyor, HES'leriniz bunlara sebep oluyor, yeşil yolunuz bunlara sebep oluyor, vahşice Karadeniz'in ormanlarına, yaylalarına, denizlerine, kıyılarına saldırmanız bunların sebebi. Her şeyi didikliyorsunuz “Bir şey çıkar mı, üç kuruş çıkar mı, beş kuruş çıkar mı, buradan ne alınabilir?” Bunu yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım. Bakın, HES Karadeniz'i kuruttu. “Can suyu” falan diyorsunuz. Ya, can suyu olur mu? Derede akan suyun tamamı candır, o su olmazsa Karadeniz'de can olmaz, canlı olmaz değerli arkadaşlarım. Niye bunu görmüyorsunuz ya? Hepiniz namaz kılıyorsunuz, biliyorum, mescitte falan görüyorsunuz, ya Allah'ın karşısına çıkınca bunları düşünmüyor musunuz? Bilmiyor musunuz ki karıncalarla, kurtlarla, kuşlarla, hepsiyle beraber bu suda ortağız, bunu bilmiyor musunuz değerli arkadaşlar?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Bekaroğlu, Allah aşkına...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bilmiyorsunuz! Para var ya, bunu size unutturdu değerli arkadaşlarım.

Bakın “Karadeniz'i turizme açacağız.” falan dediniz. Ya arkadaşlar, Karadeniz'de turizm olur Sayın Bakanım ama düşük yoğunlukta bir turizm olur. Ne yapıyorsunuz? Samsun'dan girerek Sarp'a kadar yeşil yol ne demek değerli arkadaşlarım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye yaylaları birbirine bağlıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, iki dakika da doldu, bir dakika daha veriyorum, toparlayın lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir zahmet iki üç dakika daha ver ya, konuşamadık ki.

Bir şey yapacaksanız Karadeniz yaylalarına, yayla yollarını ıslah edin. Ya böyle bir şey olmaz! Yaylacılıkta ben giderim orada hayvanlarımı bırakırım, o her tarafta otlar. Şimdi, hangi yayladan kim gelecek, kim götürecektir belli değil. Bu yanlış. Ya siz Ayder'i ve Uzungöl'ü görmüyor musunuz? Kitle turizmi Karadeniz'de olur mu? Bu cinayettir, bunu nasıl görmezsiniz? Sayın Bakanım, siz de yazılar yazdınız; imar affı çıkardılar. Biraz da Karadeniz'in yaylaları ve meraları, ormanları nasıl... İmar affında biz burada kıyameti kopardık “Ya meraları, yaylaları, ormanları, sit alanlarını muaf tutun, hariç deyin.” diye, demediler! Boğaziçi'ni demişlerdi, onu da Sayın Binali Yıldırım'a kıyak olsun diye İstanbul'a giderken çıkardılar. Sonra siz ne yaptınız? Kanunu yazılarla, yönetmeliklerle değiştirmeye çalıştınız, 2 defa yazı yazdınız Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, çok teşekkür ediyorum, toplam on üç dakika oldu efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama on üç dakikanın on dakikası Aydemirlerin bağırmasıyla geçti, öyle bir şey olur mu? Ben bitirmedim. Bakın, bana birkaç dakika daha verin, bitiriyorum, tamamlayacağım.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım, diğer arkadaşlarımızın hakkına giriyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Almıyoruz hakkını, konuşuruz, gece on ikiye, bire kadar buradayız, ülkenin önemli meselelerini konuşuyoruz.

Bakın değerli arkadaşlarım, Karadeniz'de müthiş bir yağma var Bakanımızın yazılarına rağmen. 190 bin kişi başvurmuş af çıksın diye. Nerelere? Mera Kanunu ortada değerli arkadaşlarım, duruyor, ormanla ilgili kanun duruyor. Bakın, ormanlara ve meralara saldırmışlar, yaylalara saldırmışlar,

bu şeylerden sonra da saldırmışlar ve yerel çalışanlarınız iş birliği yapıyor. Sayın Bakanım, yerel çalışanlarınız da iş birliği yapıyor, yok oluyor, gidiyor. Sizin, bakın, -dün söylemiştim, tekrar ediyorum, bu cümleyle de bitireceğim- bir sürü yanlışınız var yani yatacak yeriniz yok, toprak fırlatacak sizi ama...

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - ...sadece çıkarmış olduğunuz imar affından dolayı bu milletin iki eli sizin yakalarınızda olacaktır, yedi geleceğinize de yeter bu ayıp.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok Saygıdeğer Bakanım, Sayın Başkan, kıymetli milletvekillerimiz, Değerli Bakan Yardımcılarımız, kıymetli bürokratlarımız ve basınımızın çok değerli mensupları; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tabii aslında tarım çok önemli bir sektör. Gerçekten ben Sayın Bekaroğlu'na cevap verecek değilim ama çok ciddi anlamda konuşulması gereken bir sektör, hamaset yapılacak bir sektör de değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hamaset başladı.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen. (Gürültüler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hadi biz konuşalım, hadi arkadaşlar, hadi laf atmaya başlayalım; hamaset sunuldu. Hele dün Sağlık Bakanının sunumu neydi? Baştan sona hamaset. Konuşuyoruz tabii ya.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Lütfen...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen. (Gürültüler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne oldu? Niye onlara demiyorsun?

BAŞKAN – Diyorum, diyorum, sesim kısıldı söylemekten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl oluyor? Müdahale nasıl oluyor?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hiç iyi olmuyor Sayın Bekaroğlu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İyi olmuyorsa yapma.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, konuşmamı başlatır mısınız yeniden?

BAŞKAN – Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, tarım sektörü gerçekten esnekliği olmayan bir sektör, stratejik bir sektör, dezavantajlı da bir sektör aslında. Dolayısıyla korunması, kollanması gereken bir sektör. Sayın Bakanımın sunumunu ben dikkatli bir şekilde takip ettim. 2023 vizyonuna uygun, özellikle tarımda, hayvancılıkta hedeflediğimiz, ulaşmak istediğimiz çok ciddi anlamda hedefler söz konusu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 2023 vizyonu mu kaldı ya! O vizyon çoktan bitti. Var mı öyle bir vizyon?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İnşallah biz bu hedeflere bir bir ulaşacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 500 milyar ihracat 200 milyara düşmüş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Türkiye hepimizin Türkiye’si. Hep birlikte eğer tarımda başarılı olursak yarımlar da gelecekler de hepimizin olur. Türkiye’de hep birlikte yaşıyoruz, hep beraber yaşıyoruz. Ormanlar da bizim, meralar da bizim. Tüm Türkiye’nin, 780 bin kilometrekare Türkiye’nin tamamı bize ait ve biz burada yaşayacağız, geleceğimizi de, gençlerimize, çocuklarımıza biz burada...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Orman mı kaldı, mera mı kaldı? Nerede yaşayacaksınız? Karadeniz’de öyle kalmadı. Sizin oralarda var mı?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, açıldın bugün, maşallahın var.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tahammül yok, tahammül. Görüyorsunuz hakikatlere tahammül yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Konuşuyorum, tabii konuşacağım. Daha sonuna kadar vaktim var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Daha ne konuşacağımı bilmeden tepki göstermenizi anlıyorum Sayın Bekaroğlu! Bugün görevlisiniz herhâlde?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Canavar iş makineleri Karadeniz’de dağları, tepeleri yıkıyor. Bin senede oluşan ormanlara yukarıdan tonlarca, on binlerce ton taş dökülüyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, siz konuşacaksanız ara vereyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Taş dökülüyor yukarıdan. Başımıza dökülüyor bu taşlar, yine dökülecek.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen ama ya...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne “lütfen”i?

BAŞKAN – E yeter, on-on beş dakika konuştun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Söylüyorum. Niye onlara “Yeter.” demiyordun? Niye onları susturmadın?

BAŞKAN – Onlara da dedim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On dakika müdahale ettiler.

BAŞKAN – Duymadın ki...

Ağabeyciğim, bak, şimdi seni de ikaz ediyorum sen de durmuyorsun, ne yapayım?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On dakika müdahale ettiler. Ya, nasıl oluyormuş?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Gayet güzel oluyor. Tebrik ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, lafla anlamadılar, gösteriyorum şimdi anlasınlar diye.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, tamam, anlaşıldı.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bekaroğlu; bakın, gelecekte gıdayı kontrol eden dünyayı da kontrol eder. Biz şu an ona çalışıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, evet, ona çalışıyorsunuz. Siz 5 tane zengine çalışıyorsunuz, 5 tane büyük holdinge çalışıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya lütfen artır susar mısınız, lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Susmuyorum, konuşmaya devam edeceğim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Konuşun o zaman, hadi bakalım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sen konuşunca cevap vereceğim. (Gülüşmeler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dünyada mevcut 13 milyar hektar toprak alanının sadece 5 milyar hektarı tarım toprağıdır. Bunun da sadece 1,5 milyar hektarlık alanında tarım yapılmaktadır. Ve ülkemizde ise 24 milyon hektarda tarım yapılıyor ve 14,6 milyon hektar mera olarak kullanılmaktadır.

2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyar olması, ülkemiz nüfusunun ise 100 milyon olması bekleniyor. Şehirleşmenin artması, küresel ısınma, toprağın yanlış kullanımı, çölleşme, erozyon ve iklim değişikliği gibi nedenlerle tarıma elverişli araziler tehdit altında. Bunun için üretim potansiyeli yüksek 65 ilimizde 7 milyon hektara karşılık gelen 265 ovayı tarımsal sit alanı ilan ederek koruma altına aldık. On yedi yılda çiftçilerimize 135 milyar liralık destek verdik.

Ülkemiz 2005'ten beri tarımsal hasılda dünya ve Avrupa'da gerçekten çok ileri düzeyde. Tarımsal gelirimizi 37 milyar liradan 217 milyar liraya çıkardık. Tarım ve gıda ürünleri ihracatımızı 4 milyar dolardan 17,7 milyar dolara yükselttik.

Bugün, Türkiye, 195 ülkeye 1.690 çeşit tarımsal ürün ihraç ediyor. Tarım destek ödemelerini 1,8 milyar liradan bu yıl itibarıyla 17 milyar liraya ulaştırdık. Son on yedi yılda çiftçilerimize 135 milyar lira destek ödemesi yaptık. Sadece mazot desteğı olarak çiftçilerimize geçtiğimiz yıl 2,4 milyar lira ödedik.

Hayvancılığı da öncelikli sektör olarak ele aldık. Son on yedi yılda hayvancılığa yaklaşık 33 milyar lira destek verdik. Büyükbaş hayvan sayısını 9,9 milyondan 17,2 milyona, küçükbaş hayvan sayısını da 32 milyondan 46 milyona ulaştırdık. Kırmızı et üretimini 420 bin tondan 1,1 milyon tona, beyaz et üretimi 696 bin tondan 2,1 milyon tona yükselttik.

Süt üretimi ise 8,4 milyon tondan 22,1 milyon tona yükseldi. Sütün referans litre fiyatını 2,3 liraya çıkarıp daima üreticinin yanında olduk.

2019'da fındık, hububat ve bakliyat başta olmak üzere 13 üründe hasattan önce fiyatları açıklayıp verimli bir alım kampanyasının yürütülmesini sağladık.

Toprak Mahsulleri Ofisi kanalıyla üreticilerden 4 milyar liralık ürün alınarak piyasa fiyatlarının üretici aleyhine düşmesini engellendik.

Toprakların bereketinin artırılması amacıyla yürütülen sulama altyapı faaliyetleri için 206 milyar lira yatırım yapıp 7.927 tesis Hükümetimiz tarafından hizmete açıldı. Taşkın koruma amacıyla da 4.856 tesisin tamamlanarak yaklaşık 305 bin hektar arazinin, 4.774 yerleşim yeri emniyete alındı.

Denizlere, göllere, barajlara erozyonla taşınan toprak miktarının düşürülmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirildi. Yaklaşık 21 milyon hektar olan orman alan 22,7 milyon hektara çıkarılırken kurulan erken uyarı sistemiyle yangınlara hızla müdahale edildi. Yanan alan miktarları geçmiş yıllar ortalamasının dörtte 1'ine indirilip 81 ilde 11 milyon fidan dikimi de yine Bakanlığımız tarafından yapıldı ve bu sayı hedeflerimizin ötesine geçti.

Şimdi, tabii, tarımımızla ilgili gerek dünyada gerekse Türkiye'deki genel verileri kısaca ifade etmeye çalıştım. Özellikle Sayın Bakanım, ben hayvancılıkla ilgili maliyetleri de dikkate aldığımızda bir öneride bulunmak istiyorum. Tabii, buna belki muhalefet milletvekillerimiz de destek verecektir, gerçekten konuşmamın başında da ifade etmiştim. Türkiye'nin tarımı ve hayvancılığı hepimizi ilgilendiriyor. Dolayısıyla bizim hayvancıların özellikle hayvan üretiminin en büyük maliyeti, girdisi yem fiyatları. Yaklaşık yüzde 80 oranında bir yem girdi maliyeti var. Biz eğer bu yem girdi maliyetlerini aşağıya doğru çekebilirsek gerçekten hayvancılığa en büyük desteğı sağlamış oluruz. Peki, bunu nasıl yaparız? Çünkü biz tarıma, hayvancılığa gerçekten çok büyük destekler veriyoruz. Vermiş olduğumuz

bu destekler yem firmaları, yem fabrikaları tarafından absorbe ediliyor. Süte destek veriyoruz, hemen yem firmaları yeme zam yapıyorlar. Ete destek veriyoruz, hemen yem firmaları yeme zam yapıyorlar. Dolayısıyla bizim vermiş olduğumuz bu destekler tam manasıyla yerine ulaşmıyor.

Benim önerim şu: Biz devlet olarak, Bakanlık olarak gerek Toprak Mahsulleri Ofisi veya tarım kredi kooperatifleri vasıtasıyla yem üretme, en azından piyasayı regüle etmek açısından, regülasyon görevini yapması açısından yemi üretip maliyetine çiftçilerimize...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, tamamlayın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - ...verirsek biz gerçekten o vermiş olduğumuz birçok desteği de belki o desteğe de gerek kalmaz diye düşünüyorum. Bunun devlete maliyetinin de çok fazla olmadığını ben tahmin ediyorum. Çünkü burada zararına herhangi bir satış söz konusu olmayacak. Biz kendimiz de bu sektörden geldiğimiz için ve kendi çiftliğimizde yem ürettiğimiz için bu maliyetleri biz şu an piyasada yem fiyatları 80-100 lira arasında, bizim maliyetimiz 60-65 lira civarında. Dolayısıyla biz eğer bunu başarırız, eğer biz bu yem üretimini gerçekleştirebilirsek gerçekten Sayın Tatlıoğlu da ifade etmişti sabahki konuşmasında, biz özellikle küçük çiftçilerimizin yani 3-5 ineği olan, köylerde, kırsalda hayvancılık yapan vatandaşlarımızın, çiftçilerimizin de bu şekilde yanında olmuş oluruz ve onları korumuş oluruz. Bu, hem bizim istihdamımız açısından hem de tarımın ve hayvancılığın çok yaygın bir şekilde, bu şekilde devamını da sağlamış oluruz. Bu konuda gerçekten bir çalışma yapılması hususunda ben Tarım Bakanlığımıza özellikle bir öneride, bir teklifte bulunuyorum ve bundan sonraki süreçte inşallah Tarım Bakanlığımızın çiftçimizin yanında olacağına, desteklerine devam edeceğine canı gönülden inanıyorum.

2020 yılı bütçesinin bu vesileyle hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri, sayın bürokratlar, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz izliyoruz ülkeyi, köylerimizi. Tarlası, traktörü bankalara ipotekli olmayan bir çiftçiye rastlıyor muyuz? Veyahut da kredi kartları patlamamış, bankalara borcu olmayan bir çiftçi gösterebilir miyiz?

Ben bütün yaz boyunca Muğla'nın köylerini gezdim. Köylerde, kahvelerde çay parası ödeyecek köylü neredeyse kalmamış. Gençlerin hepsi köyleri boşaltmış. Yem fiyatı uçuyor, süt para etmiyor, borç gırtlakta, inekler kesimhanede Sayın Bakan. Köylü için inek evin fabrikasıdır. Fabrikasını kapatmak zorunda kalıyor köylü. Ancak Sayın Bakanımızın sunumunu dinleyince sanki ortada bir sorun yokmuş ve çiftçi kendi hâlinde memnunmuş gibi bir durum algılanıyor.

Çiftçinin hâlini bir de bizden dinleyin Sayın Bakan. Çiftçinin parasını çalışıyorsunuz. Nasıl mı, onu tarif etmek istiyorum. Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesine göre, 2007 yılından bu yana çiftçiye gayrisafi milli hasılanın en az yüzde 1'i kadar verilmesi gerekmekte ama iktidarınız kendi zamanında çıkarılan kanuna kendisi uymayarak her yıl çiftçinin parasını ödemiyor ve başka işlerde kullanıyor. 2007-2020 döneminde çiftçiden alınan tutar 60 milyar dolardır Sayın Bakan. Sizin bu politikalarınız yüzünden çiftçi borca sarıldı ama borcunu da ödeyemez hâle geldi.

Artan üretim giderleri, tarımsal desteklerin çiftçiye ve üretime başlamadan önce verilmemesi çiftçilerin yaklaşık 106 milyar TL borçlu olmasına neden olmuştur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun sektörel kredi verilerine göre, tarım sektöründe takipteki kredi miktarı 2019 Haziranda bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 54,8 artarak 4,3 milyar TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemdeki toplam nakdî krediler de yüzde 10,4 yükselerek 108 milyar liraya çıkmıştır. Bu rakamlar, çiftçinin kredi borçlarının rekor kırması anlamına gelmektedir. Bankaya borcunu ödeyemeyen çiftçinin maalesef evine icralar gelmektedir.

Tarım alanları daralmaktadır Sayın Bakan. TÜİK verilerine göre, 2002 yılında Türkiye nüfusu 66 milyon 401 bin iken 41 milyon 196 bin hektar toplam tarım alanı ve 23 milyon 905 bin hektar toplam işlenen tarım alanı bulunuyordu. 2018 yılında ülke nüfusu 82 milyon iken toplam tarım alanı 37 milyon 803 bin hektara, toplam işlenen tarım alanı ise cumhuriyet tarihinde ilk defa 19 milyon hektara düşmüştür. Ülke nüfusunun son on altı yılda yüzde 23 artış göstermesine rağmen, işlenen tarım alanları yüzde 17 düşmüştür.

Tarım alanları ve buğday üretimi de düşmektedir. Stratejik ürün olan buğday üretiminde önemli daralma meydana gelmektedir. Buna bağlı olarak 2000 yılında nüfus 63 milyon 174 bin iken 21 milyon ton olan buğday üretimi 2018 yılında, nüfus 82 milyon iken 20 milyon tona gerilemiştir. Son on sekiz yılda ülke nüfusu yüzde 30 artmışken buğday üretimimiz yüzde 5 azalmış “buğday ambarı” olarak anılan ülkemizin buğday üretiminde bile standardı yakalayamaz hâle gelmiştir.

Tarımda dışa bağımlılık artmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın da söylediği gibi “Gıda güvenliğini garanti altına almak, altını çizerek söylüyorum, ülkemiz için aynı zamanda bir millî güvenlik meselesidir. Temel tarım ürünlerinde dışa bağımlılık en az savunma sanayinde dışa bağımlılık kadar tehlikeli ve riskli bir durumdur”. Tarımda tümüyle dışa bağımlı hâle gelmiş durumdayız. Bakınız, ihraç ürünlerine yönelik ithalat patladı. Ekmeklik buğday ithalatı her ay sürekli artış göstermektedir. 2019'un ilk sekiz aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre makarnalık buğday ithalatı yüzde 74 oranında artmıştır. Tohum, gübre, ilaç gibi girdileri üreten kamu işletmelerinin birer birer özelleştirilmesi veya kapatılması nedeniyle bu girdilerin fiyatları aşırı yüksektir. Çiftçilerin üretim maliyetlerinin aşırı artması sebebiyle ithalat miktarı da artmıştır.

Ormansızlaşma en büyük sorunumuzdur Sayın Bakan. Son yıllarda özellikle izinler yoluyla ormansızlaştırılan alan, ormanlaştırılan alandan fazla olmuştur. 7139 sayılı Kanun'la birlikte, orman alanlarının kiralanmasına yirmi dokuz yıla kadar izin verilebilmesi sağlanmış, yeni 2/B alanlarının oluşumuna zemin hazırlanmış, 5177 sayılı Yasa'yla orman alanlarındaki madencilik çalışmaları kolaylaştırılmış, Kaz Dağları, Artvin gibi bölgeler yerli ve yabancı firmaların kullanımına açılmıştır. Madenlerin çevre ve insan sağlığına yönelik tedbirlerin alınarak ve çevre, enerji, ekonomi dengesi gözetilerek işletilmesi yerine, ranta, talana ve yıkıma geçit verilmiştir.

Sayın Bakan, Türkiye'de tarım ve hayvancılık her geçen gün daha da kötüye gitmektedir. Mart 2019'da yüzde 20'lik enflasyonun oldukça üzerinde gerçekleşen döviz kurundaki artış tarımsal üretimi de olumsuz etkilemiştir. Zira tarımsal üretimde kullanılan girdilerden mazotta neredeyse tamamen, tarım ilacı ve gübrede çok büyük oranda, özellikle sera tohumlarında önemli düzeyde yurt dışına bağlıyız. Son üç yılda çiftçinin katlandığı ortalama mazot fiyatı 2016 için 3,84 lira/litre, 2017'de 4,7 lira/litre, 2018'de 5,79 lira/litre dir.

Ülkemizde traktör üretimi de yüzde 69 gerilemiştir Sayın Bakanım. Tarımdaki kriz makine gücünü de yakından etkilemiştir. Yıllar itibarıyla sürekli artış gösteren traktör üretimi döviz kurundaki artışa ve çiftçinin alım gücündeki gerilemeye paralel olarak düşmüştür. Sürekli gerileyen üretim nisan ayından itibaren sert bir düşüş göstermiş ve aralık ayını önceki yılın aynı ayına göre yüzde 69 gerilemeyle kapatmıştır.

Ürün fiyatları çiftçinin eline geçmiyor Sayın Bakan. Üretim maliyetleri son derece yüksek olan ve finansal kriz içerisinde bulunan çiftçimizin günümüzdeki en büyük problemlerinden biridir. Önemli ürünler bazında çiftçinin eline geçen fiyat kimi ürünlerde enflasyonun altında kalırken, kimi ürünlerde ise geçen yılki fiyatları dahi yakalayamamıştır. Ortalama satış fiyatı bir önceki yıla göre buğdayda yüzde 5,5; mısırdaki yüzde 13,5; kuru fasulyede yüzde 13,1; ayçiçeğinde yüzde 10,9; şeker pancarında yüzde 5,3; tütünde yüzde 14,6; pamukta yüzde 13,3 artarken yüzde 20'lik enflasyonun oldukça gerisinde kalmıştır.

Üretici sayısı da giderek azalmaktadır Sayın Bakan. Çiftçinin tarım desteklerinden yararlanabilmesi için Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olması gerekiyor ancak Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı çiftçi sayısı 2003 yılında 2,8 milyon iken 2010 yılında 2,3 milyona, 2017 yılında da 2,1 milyona geriledi. Diğer bir deyişle, bu süre zarfında yaklaşık 700 bin çiftçi son derece yetersiz olan tarım desteğini bile almaktan vazgeçti.

Yerli üretici yabancından az kazanıyor Sayın Bakan. Dünya Bankası verilerine göre, ülkemiz tarımında 2017 yılında kişi başına düşen millî gelir 3.309 dolar oldu. Bu miktar İspanya'dakinden yüzde 81, Fransa'dakinden yüzde 84, Almanya'dakinden yüzde 85, ABD'dekinden de yüzde 91 daha azdır. Diğer yandan, ülkemiz tarım sektöründe kişi başına düşen gelir 2010 yılında 4 bin dolardan yüzde 19 azalışla 2017 yılında 3.300 dolara gerilemiştir.

Hayvancılığı çöktürtiniz Sayın Bakan. Türkiye, 2010'dan bu yana büyükbaş, küçükbaş canlı hayvan ve kırmızı et ithal ediyor. AKP'nin hayvancılık politikası tamamen iflas etti. Et fiyatlarını düşüremeyen AKP, üreticiyi desteklemek yerine çözümü sürekli ithalatla görmüştür. 2010 yılından beri yapılan ithalatın karşılığında 7,5 milyar doları aşan dövizli canlı hayvan ve et ithalatına veren AKP mantığı nedense bu paranın yarısını bile çiftçiye vermemiştir.

Yem fiyatları sürekli artıyor. Neden? Çünkü dolarla alıyoruz, yemin yarısı da ithal. Gerek et hayvancılığı gerekse süt hayvancılığı yapabilmek için yemin ucuz olması gerekir. Herkesin bildiği ama AKP'nin bir türlü bilmek istemediği bir hesap vardır. 1 litre süt satınca en az 2 kilogram yem alınması hayvancılığın temel kuralıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Vekilim, ilave süre verdim, tamamlayalım lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarında 1 litre süt ile 1 kilogram yem fiyatı eşit. Bu yem fiyatlarıyla süt hayvancılığı yapılırsa süt inekleri eti için kesilmeye devam eder. Eylül ayında yıllık bazda süt üretimi yüzde 7,3 azalmıştır.

Süt fiyatını arttırmazsanız köyden kente göç devam eder. Hayvancılıkta en önemli maliyet olan yem fiyatları enflasyonun çok üzerinde artmıştır. Türkiye, yem ham maddeleri olan buğday, arpa, soya ve mısırdaki net ithalatçı, başka bir deyişle yemin yüzde 60'ı ithal ham maddeyle elde ediliyor.

Sonuç olarak, AKP et ve sütte bir türlü istikrarı yakalayamamıştır. AKP nitelikli bir tarım politikası uygulamadığı için günümüzde hâlen et fiyatlarının yüksekliği süt fiyatlarının düşüklüğünü konuşuyoruz.

Kırsalı ve köyleri boşaltarak yani üreticilerin alın terinin karşılığını görmezden gelerek, üretmesini engellemek, büyük şehirlerde varoşlar oluşturarak yoksullaştırma politikasıyla o yurttaşların oylarını almak, ayrıca Türkiye'nin tarımsal ham madde ve gıda ihtiyacını ithal ederek yandaşlara rant sağlamak AKP'nin on yedi yılda uyguladığı tarım politikasının özetidir.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sorumla tamamlayacağım Sayın Başkan. Bir soru sorarak Sayın Bakana konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Sayın Bakan, yerel seçimden önce hal esnafını, pazar esnafını, patates soğan üreticisini terörist diye damgaladınız. Peki, Bakanlığınız hal esnafından, pazar esnafından, patates soğan üreticisinin içinden hiç terörist tespit edebildi mi? Yoksa bu söylemler tamamen algı için mi yapıldı, yoksa kendi siyasi emelleriniz için ekmeğini kazanmaya çalışan bu esnafa terörist, hain mi denildi?

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Sayın Bakan, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız ve sayın basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Tarım özellikle ülkemiz açısından en önemli sektörlerden birisi. Türkiye, cumhuriyetin ilanından bugüne kadar özellikle tarım konusunda kendini ispat etmiş ve en küçük çocuklarımıza dahi tarımda kendi kendine yetebilen ülke olarak öğretilgelmiş bir ülkedir. Tarımdaki başarı hepimizi ilgilendirir. Eğer tarımda biz başarılı olursak bundan hepimiz mutluluk duyarız.

Şimdi, Sayın Bakanın sunmuş olduğu bütçe teklifine şöyle bir göz atacak olur isek, sunumda 2018 yılı bütçesi, 2019 yılı bütçesi ve sonrasında da 2020 yılı bütçesiyle ilgili vermiş olduğu verilerde 2020 bütçesinde yüzde 19,4 oranında bir artıştan bahsedildi. Ancak yine sunulan bütçe tekliflerinde ve kesin hesapta 2018 yılı başlangıç bütçesinin 21 milyar 676 milyon, harcamanın 20 milyar 949 milyon; 2019'da 33 milyar 743 milyon; ağustos ayına kadar da 23 milyar 897 milyon kullanıldığı... Şimdi, 2018 yılı kesin hesabında ise 39 milyar 957 milyon 575 bin TL'nin yüzde 96 oranında kullanıldığı yani 38 milyar 274 milyon 340 bin TL'nin kullanıldığı ifade edildi.

Bu durumda burada anlaşılamayan bir husus var. 2018 yılında biz 39 milyar 957 milyon yani neredeyse 40 milyar bir bütçe kullandığınızı ifade ettiniz. 2020'de 40,3 milyardan bahsederken de yüzde 19,4 oranında bir artıştan bahsettiniz. Yani burada bütçe kalemleri yönünden anlaşılamayan bir durum olduğu ortada.

Değerli arkadaşlarım, özellikle Antalya'nın Korkuteli ilçesindeki meyvecilikten bahsetmek istiyorum. İlçemizde elmacılık çok yaygındı ve ilçemiz elma üretimiyle tanınmış bir ilçeydi. Son dönemlerde de armut, özellikle Ankara armudu olarak bilinen Karyağdı armudu ki Korkuteli bu anlamda coğrafi işaret almış bir ilçedir. Baktığımızda, özellikle üzümlere gördük ki 25 bin dönüme kadar yaklaşan bir elma üretiminde Korkuteli'nde maalesef üçte 2'ye kadar inen bir elma üretiminin azaldığını gördük. Yani burada artık üreticimiz kaderine terk edilmiş, bahçeleri kurumakta. Bunun da en önemli sebebi, tabii ki malum, girdi fiyatlarının yüksekliği ve de üründen elde edilemeyen kâr, daha doğrusu zarar etmekte.

Armut da ise coğrafi işaret alan Karyağdı armudu bugün Korkuteli ilçemizde gerçekten çok önemli bir üretim aşamasına gelmiş ancak bu yıl istenilen verim elde edilemedi, rekoltede düşüklük var çünkü bakım aşamasında ciddi sıkıntılar yaşandı. İlaçlama ve gübrelemede yaşanan sıkıntılar nedeniyle de ve de özellikle sulama fiyatlarının da yüksekliğiyle yüzde 30 civarında bir rekolte düşüklüğü var. Buzhanelerde birçok deponun boş olduğunu bizzat kendimiz de gördük.

Değerli arkadaşlar, tabii ki çiftçimizin beklentisi var, üreticimizin beklentisi var. 2000’li yıllar öncesinde bahçede kullanılan zirai ilaçta yüzde 20 destek veriliyordu, bu destek hayvancılık için yeme ve ayrıca mazota veriliyordu ancak günümüzde kuru tarlaya verilen destek ile bahçelere verilen destek aynı, 19 TL dekar başına. Özellikle üreticinin beklentisi burada kuru tarım yapılanla sulu tarım yapılan alanlara verilecek desteklemenin biraz daha farklılaştırılması yani desteğin artırılması çünkü girdi fiyatları özellikle çok yüksek. Bu anlamda da ÖTV’siz belli bir miktar mazot verilmesi ve eskiden olduğu gibi de zirai ilaçta yine desteğin artırılması beklenilmekte.

Girdi maliyetleri çok yüksek dedik. Evet, gerçekten üreticimiz yapmış olduğu çalışmasının karşılığını düzenli bir şekilde alamamakta. Ülkemizin en önemli sorunlarından birisi bir koordinasyon sorunudur bana göre. Çünkü dönemsel para kazanan veya dönemsel değer ifade edebilen ürünler var. En önemli sorun da bana göre Türkiye’de bu. Çünkü biz nerede neyi ne şekilde hangi miktarda üreteceğimizi bir disiplin altına almadığımız takdirde üreticimizin kaderi maalesef şansa kalmakta. Yani bir dönem bir ürün para etmekte, bir dönem bir başka ürün para etmekte. O da üreticimizin kafasını karıştırmakta. Bir umutla ektiği, diktiği bahçesini üç beş sene sonra kesme noktasına kadar gelmekte. Dolayısıyla bizim en önemli yapmamız gereken husus bir koordinasyon yani doğru planlamanın şart olduğu ortada.

Bakın, daha Genel Kurulda görüşülecek ve Komisyondan geçen tekliflerden bir tanesinde Toprak Mahsulleri Ofisine mal alımında avantaj getirilmesi yani İhale Kanunu hükümlerine tabi olmadan istediği gibi mal alabilme yetkisi teklifi getirildi. Orada da aynı şekilde ifade ettik. Yani devlet kendi çiftçisinin rakibi olamaz. Devlet kendi çiftçisiyle yarışamaz. Devletin görevi çiftçisini desteklemektir, çiftçisinin doğru planlamayla para kazanmasını sağlamaktır.

Değerli arkadaşlar, tabii, sadece tarımın bu yönüyle sıkıntı yok ülkemizde. Özellikle hayvancılıkla ilgili de ciddi sorunlarımız var. Özellikle Tarım Bakanlığı bütçesinin görüşüleceğini duyan besicilerimiz sorunlarını dile getirmekte. Örneğin süt üreticisi yaklaşık on ay önce 25 kuruş olarak belirlenmiş olan süt desteklemesinin mayıs ve haziran aylarında 10 kuruşa tekrar geri çekildiğini ifade etti. Ben de onlara dedim ki o süreçlerde seçimler vardı, seçimler geçinceye kadar böyle bir düzenleme yapıldı.

Değerli arkadaşlar, 2018-2109 yılı süt üretimi yaklaşık yüzde 15-yüzde 17 oranında azalmış durumda çünkü hem ineklerin gerektiği şekilde beslenebilmesinde sıkıntı var, üreticimizin gücü kalmadı, bir taraftan da süt para etmediği için de inekler hızlı bir şekilde kesilmekte. Üreticimiz şunu soruyor, diyor ki: Eğer herhangi bir ürüne zam geldiğinde neredeyse hemen ertesi gün uygulanırken süte yapılan bu destekleme kararı niye kırk beş gün sonra uygulamaya geçirildi?

Son olarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım Bakanlığı arasında bir türlü çözüme kavuşamayan organik sıvı gübre depolama konusunda sıkıntı yaşadıklarını ifade etmekte. Çevre Bakanlığıyla organik sıvı gübreyi toprak havuzlarda muhafaza etmelerine müsaade edilmesi konusunda sıkıntılar yaşandığını ve bu konuda cezai işlemler yapıldığını dile getirmişlerdir. Herkes tarafından bilinir ki hayvansal gübrelerin organik olduğu tüm dünya tarafından kabul edilmektedir. Ormanlar konusuyla ilgili de yaşanmış maalesef acı olaylar oldu ülkemizde.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

CAVİT ARI (Antalya) – Tamamlıyorum.

Özellikle orman yangınlarına müdahale edilmesi konusunda geçtiğimiz yaz çok büyük sıkıntılar oldu. Bu konuyla ilgili olmak üzere başta soru önergelerimiz oldu ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye efendim.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Soru önergelerimize Sayın Bakanlık tarafından cevap verilmedi. Yani 4 tane, 5 tane soru önergemiz var, bu soru önergelerimiz öncelikle hem orman yangınlarıyla ilgili hem gübre takip sistemiyle ilgili. Özellikle orman yangınları konusu çok önemlidir çünkü ülkemizin en önemli değerleri ve geleceğe bırakılması gereken en önemli kaynaklarımız, değerlerimiz ormanlardır. Bu anlamda ormanların korunması adına vermiş olduğumuz bu soru önergeleri cevapsız bırakılmıştır. Ormanla yangın mücadelelerinde de maalesef bu yıl sınıfta kaldınız Sayın Bakan. Onu da açıkça ifade etmek durumundayım.

Yine tekrarlamak istiyorum. Antalya’da bakın, bir EXPO vakası yaşanmakta Sayın Bakan. Bakın, EXPO Kanunu ile daha kanun çıkarılırken her şeyi siyasallaştırdığınız gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın efendim.

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum.

EXPO Kanunu’nu da siyasallaştırarak çıkardığınız için EXPO bir ölüm doğum şeklinde meydana gelmişti maalesef. Yaklaşık 2 milyar bütçeye mal olan EXPO, bugün dünyanın en pahalı düğün salonu olarak yaz aylarında düğün yapılan bir hâle getirildi. Orada bir millî servet yatıyor. EXPO’nun amacına uygun vaziyette EXPO alanının tekrar ülkemize bir değer olarak kazandırılmasında fayda olduğunu ifade etmek istiyorum.

Son olarak da Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü yani BATEM’İ kaptırdınız Sayın Bakan. BATEM, Türkiye’nin cumhuriyetten sonra kurulan, 1934 yılında -tarımın en önemli merkezlerinden- araştırma enstitüsü olarak kurulan bir yer ve bu yerin tapusu şimdi bir vakfa geçti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Bu tapunun geriye kazandırılması adına geçtiğimiz yıldan bu tarafa hangi mücadeleyi verdiğinizi de çok merak ediyorum ve bu bütçenin, maalesef ülkemizin tarımda gelişmesine sağlamaya yeterli bir bütçe olmadığını ifade ederek sözlerimi tamamlıyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Osmanağaoğlu’na söz vereceğim, ondan sonra Sayın Maçın’e söz vereceğim, daha sonra Sayın Subaşı’na söz vereceğim -not alırsa arkadaşlar- Sayın Subaşı’dan sonra Sayın Barut’a söz vereceğim. Sayın Barut’tan sonra Sayın Cemal Öztürk, size vereceğim efendim. Sayın Cemal Öztürk’ten sonra Sayın Hasan Kalyoncu -lütfen not alalım- daha sonra Sayın Ayhan Erel ve daha sonra da Sayın Cengiz Gökçel’e söz vereceğim efendim. Sıralama böyle. Daha sonra devam edeceğiz.

Sayın Osmanağaoğlu, buyurun.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyeleri, Tarım ve Orman Bakanlığının çok değerli bürokratları, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Sözlerimin başında 2019 yılında özellikle İzmir’imizin ormanlarını küle döndüren PKK terör örgütünün hain saldırılarını kınıyorum. On binlerce ağacın küle dönmesine, on binlerce canlının yanarak ölmesine sebep olan yangınların söndürülmesinde fedakârane hizmetlerde bulunan Tarım ve Orman Bakanlığımızın kahraman personelini, Sayın Bakanımızın nezdinde yürekten tebrik ediyorum. Nitekim daha pazartesi günü Tarım ve Orman Bakanlığımızın çok önemli ve faydalı gördüğüm “Geleceğe Nefes Ol” kampanyasıyla 11 milyon fidanın toprak anayla buluşmasına vesile olan projeye, Türkiye genelinde, Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey’in talimatlarıyla teşkilatlarımızla birlikte destek olduk. Benzer projelere desteğimizin süreceğini de ifade etmek isterim. Diğer yandan tarım sektörüyle çiftçilerimizin sorunları ve çözüm önerilerimizle ilgili bazı hususları da dile getirmek istiyorum. Daha birkaç gün önce vefatının seneidevriyesinde dualarla yâd ettiğimiz, cumhuriyetimizin kurucusu ve İzmir’imizin de bir hemşehrisi olmakla iftihar eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün de dediği gibi, kılıç ve saban, bu iki fatihten birincisi, ikincisine daima yenilmiştir. Bu sebeple çiftçimizin sorunlarının çözülmesi önceliğimiz olmalıdır.

Son yıllarda ülkemizi de hedef alan siyasi, askerî ve sosyal baskının arttığı, ekonominin bir silah olarak kullanıldığı saldırıların çoğaldığı bilinen bir gerçektir ancak alınan bazı önlemlere rağmen çiftçilerimizin yüksek tarım girdi fiyatlarının altında ezildiği de bir gerçektir. Çiftçilerimizin ürünlerini hak ettiği değerden satamamaları, üretici ile tüketici arasında fiyat uçurumunu, çiftçimizin mağduriyetini daha da artırmaktadır. Bu sebeple tarım kooperatiflerinin çiftçimize daha ucuz girdiler sunması gerekmektedir. Tarım kredi kooperatiflerine olan borçlanmanın ertelenmesi, uygulanan faiz oranlarının silinmesi yerinde ve doğru bir adım olacaktır. Arazilerini ipotek ederek kredi çeken ve ekonomik dalgalanmalardan dolayı borçlarını ödemekte zorluk çeken çiftçilerimizin borçlarının kamu bankalarımızın öncülüğünde yapılandırılması çiftçilerimiz için bir umut olacaktır.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım ve Komisyonumuzun değerli üyeleri; tüketicinin alım gücüne istinaden önlemler elbette olmuştur, olmaya da devam edecektir ama tüketiciye daha ucuz ve daha kaliteli ürünlerin ulaştırılması, üreticinin sorunlarının ortadan kaldırılmasından geçmektedir.

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum.

Bugün hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımız yem fiyatlarından ve hayvanlarını hak ettikleri değerden satamamaktan yakınmaktadırlar. Tarım arazisi vasfı taşıyan arazilerin etkin bir şekilde kullanılmadığına da işaret ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen...

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teknolojinin gelişmesi, nüfusun artması, maliyet kalemlerinin çoğalması ve maliyetin artması yeni tarımsal faaliyetlerin gündeme gelmesini de zaruri kılmaktadır. Bunların başında sanayi tarımı ve organize tarım çiftliklerinin kurulması gelmektedir. Kentsel tarım maliyet kalemlerini azaltacak, üreticiyle arasındaki fiyat uçurumunu ortadan kaldıracak, arz ve talep arasında dengenin sağlanmasına katkıda bulunacaktır. Önümüzdeki süreçte Sayın Bakanımızın ve değerli bürokratlarımızın bu konuda adımlar atacağına inancım tamdır.

Sözlerime son vermeden önce bir hususa daha değinmek istiyorum. İklim değişikliği ülkemizi de etkilemektedir. Mevsimler âdeta karakter değiştirmiştir. Bu sebeple, tarım sigortalarında uygulanan süre kriterinin düzenlenmesi gerekmektedir. Örneğin ekim ayında hasadı yapılması gereken ürünün hasadı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Başkanım, bir cümle...

BAŞKAN – Evet, bir cümleyi alalım.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – ...iklim değişiklikleri sebebiyle kasım ayına sarkabiliyor. Ekim ayında sona eren bu sigorta poliçesinin bir anlamı da kalmıyor. Bunun yeniden düzenlenmesi gerekiyor. Bütçenin ülkemize, memleketimize hayırlı olmasını diliyorum. İyi çalışmalar.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Maçın, buyurun lütfen.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Değerli Divan, sayın milletvekilleri; ben darbeler, çatışma ve neoliberalizmin, neoliberal politikaların tarım üzerindeki etkilerini konuşmak istiyorum.

Hepimizin bildiği gibi, 1980 darbesiyle birlikte Türkiye’de bütün muhalefet, sendikalar, işçi sınıfı, yoksul köylüler, bu sisteme muhalif olan bütün kesimler bir darbe baskısına maruz kaldı. Bu muhalefeti susturmak için sistematik bir şekilde işkencelerin işlendiği, idamların, orantısız cezaların verildiği bir ülkeden geçtik. 1983’e geldiğinde ANAP’ın öncülüğünde, Turgut Özal’ın öncülüğünde Türkiye’de neoliberal politikalarla geçildi. Bu neoliberal politikalarla geçilmesiyle birlikte Türkiye’nin, Türk toplumunun tarihten gelen birikimi, emeği olan kamu iktisadi teşebbüsleri dediğimiz bütün kurumlar özelleştirildi. Bu özelleştirmeler birkaç yerli ve uluslararası şirkete peşkeş çekildi.

Şimdi, darbenin ve ekonomik politikaların, toplumun ekonomik ve sosyal yaşamının birbiriyle ne kadar alakalı olduğunu burada bir kez daha görüyoruz. Başta Et Balık Kurumu, TEKEL, ÇAYKUR, Ziraat Bankası, FİSKOBİRLİK gibi birçok kamu iktisadi teşebbüsleri özelleştirildi. Bu özelleştirmeye birlikte Türkiye’de ciddi anlamda küçük, bağımsız aile üreticileri mülksüzleşti. Bu politikanın bir devamı olarak AKP daha geniş kapsamlı mülksüzleştirme politikasını izlemektedir. AKP süreciyle birlikte atalarımızdan kalma, köylünün kendisine ait olan tohum mülkiyeti dahi uluslararası şirketlere peşkeş çekildi. Bugün tohum dahi bu ülkeye ait değildir. Türkiye’de tarım alanında faaliyet yürüten 5 tane uluslararası şirket Türkiye’deki tarımdan yüzde 60’ın üzerinde pay almaktadır.

Bu neoliberalizm ne kadar darbe süreci, yıkıcı bir süreç yaşattıysa bu topluma, neoliberal politikalar ve postmodern kültür de bu kadar bu toplumun ekonomik, sosyal, kültürel değerlerini de dejenere etti. Şimdi, neoliberalizm postmodernizm bölgede ciddi anlamda bir savaş şeklinde yürümektedir.

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız efendim.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Daha beş dakika etmedi ki, lütfen.

BAŞKAN – Buyurun, siz zaman kaybetmeyin.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bugün de biz diyoruz ki bu, kayyum ve Suriye politikaları, Kürt sorunu ve tarım politikasında içinden çıkılmaz bir politika izlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bu politika, temelinde bölgenin, halkın, HDP’nin bölgede iktidar olduğu, yerelde iktidar olduğu bu iradeyi gasbetme siyasetidir. Bu, gasbetme siyasetiyle -daha önceki kayyumlarda da gördük- kayyum atanan bütün belediyelerde yağma, talan, bu değerler birkaç firmaya ve birkaç bürokrasiye peşkeş çekildi.

Savaş ve ekonomik politikalar birbirine bağlıdır. Bugün dünyada İngiltere’nin Oxfam araştırma şirketinin yapmış olduğu araştırmaya göre 26 insanın serveti 3 milyar 800 milyon insanın servetine eşittir. Bunun anlamı şudur: Neoliberalizm bilgi, kültür, bütün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim, sağ olun.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Bir dakika, tamamlayayım.

BAŞKAN – Ama bakın, “Tamamlayınız.” dedim.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Lütfen ama burada herkes konuşurken iki dakika, üç dakika, beş dakika tekrarlandı. Burada dahi ötekileştirme politikası var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum efendim.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Şimdi, burada biz şunu diyoruz: 26 ailenin serveti 3 milyar 800 milyona tekabül ediyorsa bu neoliberal politika gerçekten toplumları, halkları, tarihten gelen birikimleri, her şeyi metalaştıran ve değerleri yok eden bir sistemdir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Subaşı, buyurun lütfen.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli katılımcılar...

BAŞKAN – Şimdi, değerli vekilim, 50’nin üzerinde söz talebi var; Sayın Maçın, 50’nin üzerinde söz talebi var. Dolayısıyla ben herkese eşit muamele etmek zorundayım. Komisyon üyelerimizin elbette konuşma süreleri ayrı. Kusura bakmayın.

Sayın Subaşı, buyurun lütfen.

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Şimdi, Başkan, bir şey söyleyeyim: Üç dakikadan sonra bana müdahale ettiniz, iki dakikamda da elimden aldınız.

BAŞKAN – Dört artı bir veriyorum efendim.

Tekrar başlatıyorum efendim, buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben Plan ve Bütçe Komisyonuna 2’nci kez geliyorum ve sözcümüz Sayın Durmuş Bey’in konuşması sırasında yalnız kalmaması için yanında refakat ediyoruz, bazen de söz almak istiyoruz. Bugün İsmail Bey erken gelince ben kalktım, yerimi ona terk ederken yemin verip hızla yanımdan ayrıldı, yerine geçmedi ve sizin de bu arada, bir süre sonra bir uyarınız oldu. Ben bunda alinganlık gösterdiğimi belirtmek istiyorum çünkü bu tür işlemler parti gruplarının kendi arasında, vekiller ve Komisyon üyeleriyle çözmeleri gereken ve zaten çözdükleri bir konu olabilir. Sizin Bütçe Komisyonu Başkanı olarak buna müdahalesi şık olmamıştır diye işaret etmek istiyorum.

BAŞKAN – Siz konuşmanızı tamamlayın, ben cevabını vereceğim efendim, buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Diğer taraftan Sayın Bakan konuşmasında su ve ormanların önemine dikkat çekerek bir konuşma yapmıştır. Gerçekten su çok stratejik bir kaynak hâline gelmiştir ve önümüzdeki yıllarda giderek su fakiri ülkelerin arasına girme ihtimali bulunmaktadır. Benim yaşadığım ve tarım yaptığım Antalya’nın Elmalı ilçesi su zengindir ve Antalya’nın en geniş tarım topraklarına,

ovasına sahiptir ama 1950’li yıllarda devletin yaptığı bir hata sonucu en düşük kottaki Karagöl’ün muhacirlere iskan amacıyla satılması nedeniyle Devlet Su İşleri kırk elli yıldır bu alanı kurutmak, rahat tarım imkânı sağlamak için çabalar, kurutma ve taşkın koruma çalışmalarına devam eder. Bunu yaparken Finike’ye bağladığı için hem Karagöl kurudu hem Avlan Gölü kurumuş oldu. Ancak Avlan Gölü çevresindeki sedir ormanlarının hastalanması nedeniyle Avlan tekrar su tutturulmak istenmiştir ve bu defa da taşkın suları yeraltına, düdenlere vermek suretiyle zayi edilmiştir. Bunun miktarı yıllık 100-150 milyon metreküptür. Yani Elmalı’nın su zenginiyken su fakiri hâline gelmesine hatta giderek kuraklığın artmasına neden olan bu işlem yıllardır sürer ve Elmalı’nın bütün su kaynaklarını kurutur, yer altı sularını düşürür, o zengin ve güzel tarımı yapılamaz hâle getirmiştir.

Bugün bununla ilgili, Sayın İbrahim Aydın, Antalya milletvekillerimizin de bildiği bir husus olduğu için, sayın genel müdürümüze konuyu aktardığımızda çok büyük ilgi de gösterdi, hatta biz yollarını da gösterdik, bu 100-150 milyon metreküp her yıl zayi olan suyun nasıl Avlan Gölü’nü besleyebileceğini. Çünkü Avlan Gölü de çok önemi haiz olması nedeniyle koruma altına alındı ve su tutması için tescil edildi ama nafiye. Çünkü, kurutma çabaları içinden o da payını alıyor ve Avlan Gölü de hiçbir suretle su tutmuyor. Ancak bu zayi olan suların aktarılması suretiyle su tutabilir ve Elmalı Ovası’nda bu zayi olan suların bir kısmıyla sulanamayan yüz binlerce dönüm alan sulanabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN SUBAŞI (Antalya) – İzin verirseniz...

Bu kadar stratejik bir kaynağın, suyun zayı edilmesi bütün medeni ülkelerde bir insanlık suçu sayılmaktadır. Onun için, bununla ilgili bir proje geliştirildi, Elmalı’nın yerel unsurları, Su İşleri ve Millî Parklarla birlikte. Sayın genel müdür de bu konuyu yakından takip etmekte. Benim buradan Sayın Bakana işaret etmek istediğim, Millî Parklar değil Su İşleri Genel Müdürlüğünün konuya el atmasıyla bu Elmalı’nın talihini çevirecek olan bu konunun çözüme kavuşturulması kolay olacaktır. Konunun sahibi Millî Parklar değil Su İşleri Genel Müdürlüğüdür. Bu konuyla ilgili irtibatımız da yine devam edecektir sayın genel müdürle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Ayrıca taş ocaklarının hem sağlığı etkilediğine hem de ormanlarımızı tahrip ettiğine işaret etmek istiyorum. Bu konuda Bakanlığın Antalya’da taş ocaklarını verirken dikkat etmesini, duyarlı olmasını diliyoruz. Çünkü, taş ocağı sahipleri, taş ocağı yapmak isteyenler hazır yolu olan, elektriği olan, suyu olan alanları seçtiği için orman alanları içindeki yerlere işaret etmekte, Antalya’nın yerel idareleri de buna müdahil olamadığı için Ankara’dan sürekli taş ocağı ruhsatı verilmektedir. Antalya’da bu konuda büyük tahribat olmuştur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI(Devam)

3.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan’ın, Antalya Milletvekili Hasan Subaşı’nın Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasında geçen Komisyon üyelerinin yerlerine oturulmasına yönelik açıklamanın şık olmadığıyla ilgili ifadesine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Sayın Subaşı, öncelikli olarak hiç alınmayın, bunu özellikle ifade edeyim, siz nezaket sahibi bir insansınız, sizi tanıyorum. Diğer taraftan, Sayın Tatlıoğlu en az sizin kadar nezaket sahibi olan bir insan. Sayın Tatlıoğlu hiçbir zaman bana gelip böyle bir şey ifade etmedi. Hele hele sizin bir milletvekilinizin böyle bir ifade kullanması söz konusu değil. Olayın sizinle de hiç ilgisi yok, bu konuda alınmayın lütfen.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Pekâlâ.

BAŞKAN – Burada dört beş değişik partiden milletvekillerimiz var, Komisyon üyesi arkadaşlarımın da hukukunu korumak zorundayım. Yoksa olayın sizinle, ne Tathioğlu’yla ne de sizinle zerre ilgisi, alakası yok. Sizler sevdiğimiz, saydığımız insanlarsınız efendim.

Çok teşekkür ediyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri(Devam)

a)Tarım ve Orman Bakanlığı(Devam)

b)Orman ve Su İşleri Bakanlığı(Devam)

c)Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu(Devam)

ç)Orman Genel Müdürlüğü(Devam)

d)Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü(Devam)

e) Meteoroloji Genel Müdürlüğü(Devam)

f)Türkiye Su Enstitüsü(Devam)

BAŞKAN - Sayın Barut, buyurun lütfen.

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan “Tarım ve Orman Bakanlığı dışında tüm bakanlıklar aklımdan geçti ama Tarım Bakanlığı hiç aklımdan geçmedi.” dediğiniz Bakanlık koltuğundasınız, hayırlı olsun.

Sizin aklınızdan geçmemiş olan bakanlıktasınız ama binlerce, on binlerce atama bekleyen ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri, veteriner hekimler, su ürünleri mühendislerinin aklından hiç çıkmıyorsunuz. Biraz önce sunum yaptınız, 37 sayfa sunum gerçekleştirdiniz, 37 sayfanın içerisinde atamalara yönelik, biraz önce saydığım genç meslektaşlarımıza yönelik tek bir kelime yoktu. Otuz aydır bekliyorlar atamayı, sizden önceki Tarım Bakanınızın vermiş olduğu sözü lütfen yerine getiriniz. İki yıllık KPSS sınavına giren, çok yüksek puan alan bu arkadaşlarımızın sekiz aylık bir süresi kalmıştır. KPSS sınavlarına harcadıkları bu emeğin de boşa gideceğini bildirmek istiyorum. Arkadaşlarımız feryat figan ediyorlar, çılgınlıkları yüreklerimizi deliyor. Sizlerin de bunu duymasını istiyoruz, bu genç meslektaşlarımıza sahip çıkmanızı ve atama gerçekleştirmenizi istiyoruz ve kesin ve net bir şekilde, bugün buraya odaklanmışlar, buradan, sizden tarih bekliyorlar Sayın Bakanım.

15 Temmuz 2016 hain darbe girişimi sonrası Tarım ve Orman Bakanlığından hiç ihraç edilen ya da açığa alınan, göreve iade edilen personel olmadı mı? Bu sayılar nedir? Sırf bu nedenle dahi atama yapılması gerekmez mi? Bu personellerin kurum içerisindeki görevi ve sorumlulukları nasıl yerine getirilmektedir?

Sayın Bakanım, Adalet ve Kalkınma Partisi on yedi yıldır iktidarda, yapmış oldukları, göstermiş oldukları yanlış tarım politikaları nedeniyle ülkemiz âdeta net bir şekilde ithalat cenneti hâline getirildi. İthalat cenneti hâline getirenler, “Yerliyiz ve milliyiz.” diyenler ithalat cennetine çevirirken, geçtiğimiz günlerde -Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü de burada- Toprak Mahsulleri Ofisine bir sınırsız ürün ithalat yetkisi vererek sanki az geliyormuş gibi, ithalatı biraz daha artırarak neredeyse ülke tarımının üreticisine “Üretme.” dediğiniz hâle getirdiniz.

Ülkemiz bir dönem tarımda kendi kendine yeten 7 ülkeden 1'i olarak övünürken bugün Sırbistan'dan et, Bulgaristan'dan saman, Kanada'dan da mercimek ithal eder hâle gelmişiz. Tarım, korunmaya ve desteklenmeye muhtaç bir sektördür Sayın Bakanım. AKP iktidarı döneminde özellikle biraz önce birçok arkadaş söyledi, 2006 yılında çıkarılan Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi bunu böyle söyler ancak o günden bugüne tarımdaki öngörülen yüzde 1'in yarısı ve yarısının altında desteklendiğini ve 2020'yi de sayarsak toplamda 180 milyar civarında çiftçinin alacağını görüyoruz.

Dünyada, gelişmiş tüm ülkeler, Avrupa Birliği ülkeleri ve Amerika tarımını destekliyor. Örneğin, Avrupa Birliği'nin bütçesi 157 milyar avroyken yüzde 37'sini yani 58 milyar avrosunu tarıma destek olarak ayırıyor. Amerika bir avuç çiftçisini 2017'de 34 milyar dolar desteklerken 2018 yılında 44 milyara çıkartıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Barut, lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

AYHAN BARUT (Adana) - Değerli Bakanım, bugün Türkiye'deki çiftçilerimizin üretemez hâle geldiğini, desteklenemez hâle geldiğini görüyoruz. Şunu belirtmek istiyorum: Ülkemiz 24 milyon hektar arazinin sadece yüzde 25'ini, 6,2 milyon hektarını sulayabilir hâle gelmiş. 4 milyon 167 bin hektar alan yani 2 Trakya büyüklüğünde alan ya da bir başka deyişle bir Hollanda kadar yüzölçümündeki alan tarım alanından terk edilmiş. 23-24 milyon buğday üretimi 20 milyonun altına düşmüş. Cumhuriyet tarihinde ilk defa 20 milyon hektarın altına ekim alanları düşmüş. Çiftçi sayısı 2,1 milyona gerilemiş, çiftçi borcu 2002'deyken 4,5 milyarken 110 milyarı geçmiş. Mazot 1 lirayken 6 liraya gelmiş, ortalama gübrenin tonu 150 lirayken 1.250 liraya çıkmış...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

AYHAN BARUT (Adana) – Bitiriyorum Sayın Başkanım, bir dakika sadece.

Tarımdaki bütün girdiler 8-10 kat artarken sadece ürünler 4 kat artmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın şu kaidemi söyleyeyim, lütfen.

AYHAN BARUT (Adana) – Bitiriyorum, bir cümle daha...

BAŞKAN – Arkadaşlar bir şey söyleyeyim, vereceğim. Arkadaşlar ben bir cümleye veririm ama bir cümle deyip devam ediyorsunuz.

Bakın şunu söyleyeyim, bir dinleyin beni: Arkadaşlar, 50'nin üzerindeki arkadaşın söz talebi var. Bu Komisyon üyesi olan arkadaşlarımız, bakın Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olan arkadaşlarımız günde on beş on altı saat buradalar. Dolayısıyla ben onların hakkını hukukunu korumak zorundayım. Beş dakikanın üzerinde söz veremem, bunu özellikle söylüyorum. Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız lütfen buna dikkat etsinler.

Buyurun, tamamlayın.

AYHAN BARUT (Adana) – Tarım Komisyonu üyesiyim ben.

BAŞKAN – Efendim, önemli değil. Benim için önemli olan Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olmak, diğer, hangi komisyonda üye olursanız olun vereceğim süre beş dakikadır arkadaşlar.

Lütfen tamamlayınız.

AYHAN BARUT (Adana) – Gübre çok önemli. 2017’de 6,7 milyon ton kullanılırken artan fiyatlar karşısında 5,3 milyon tona düştü geçen sene, bu sene 5 milyonun altına düştü. Yağlı tohumlarda ise bölgemizde pamuk 3 liraya giderken primin 1,5 lira olarak beklenildiği bir dönemde 80 kuruş olmasını, üç sene aynı primi açıklamayı da manidar buluyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Öztürk, buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Bakan Yardımcıları, değerli Bakanlık mensupları, basın mensuplarımız, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli çalışanları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Çok genç bir Bakanımız var karşımızda, konusuna hâkim, işini iyi yapan, bu konuda kendisinden çok şeyler beklediğimiz bir Bakanımız. Sabahleyin doyurucu bir sunum yaptı, kendisine ve ekibine teşekkür ediyorum.

Sunumunda tabii tarımla ilgili rakamları çok geniş şekilde verdi. 2020 yılı bütçemizde tarıma ayrılan bütçe rakamını kendisi 22 milyar olarak belirtti tarımsal destek programları için ama aslında bu 33,4 milyar yani Türkiye tarıma 2020 yılı bütçesinde 33,4 milyar ayırıyor. Yeter mi? Elbette yetmez çünkü Tarım Kanunu’nun -dediğiniz gibi- 21’inci maddesinde “...gayrisafı millî hasılanın yüzde 1’i” diyor. Gönül ister ki...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Tarım Bakanımızdan daha mı iyi biliyorsun? Onun verdiği rakam başka, seninki başka.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu tabii Bakanlığın bütçesinden ama Hükûmetin bütçesinden -Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının sunumunda var bu- bakarsanız görürsünüz; 33,4 milyar...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O zaman ikisinden birinde yanlışlık var.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tarımsal destek programları için 22 milyar, Sayın Bakanımızın söylediği doğrudur ama tarım sektörü yatırım ödeneklerine de ayrıca 5,1 milyar lirayı, tarımsal kredi sübvansiyonu, müdahale alımları, tarımsal kitlenin finansmanı ve ihracat destekleri için 6,3 milyarı da buna kattığımızda bu toplam 33,4 milyar. Tekrar ediyorum, elbette ki çiftçimize, tarımımıza her şey helal olsun, layıktır. Deddiğiniz de çok doğru, 21’inci madde bunu öngörüyor. Gönül ister ki daha fazla verelim ama bu da Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin tarıma verdiği önemin bir göstergesi.

Ben kısa süre içinde, tabii ki sürem içinde özel 2 başlık açmak istiyorum kendi bölgemi ilgilendirdiğinden dolayı. Biliyorsunuz, ben Giresun Milletvekiliyim. Her ne kadar Ordulu dostlarımızla bu konuda aramızda ihtilaf olsa da Giresun için tabii “fındığın başkenti” diyoruz, fındığın merkezi. Fındık Giresun’dan ibaret değil, Doğu Karadeniz’den başlayıp, daha Sarp’tan başlayıp İstanbul Boğazı’na kadar devam eden, bütün illerimizi ilgilendiren, Türkiye’nin 1 numaralı gıda ihracat ürünü. O bakımdan bir hakkı teslim etmek istiyorum “fındık” başlığı altında.

Başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Sayın Bakanımıza ve değerli çalışanlarına, Toprak Mahsulleri Ofisinin Genel Müdürü başta olmak üzere bütün çalışanlarına 2019 yılında uygulanan fındık politikalarından dolayı bütün fındık üreticilerimiz adına şükranlarımı sunmak istiyorum. Bu sene fındık çalıştayında alınan karar gereğince hasat başlamadan önce fındık fiyatlarının açıklanması ve gayet de güzel bir fiyat verilmesi ve hasat dönemi içinde de Toprak Mahsulleri Ofisince bu sürecin iyi yönetilmesi dolayısıyla tüm üreticilerimiz son derece memnun olmuştur. Toprak Mahsulleri

Ofisinin bu güzel organizasyonu sonucunda önemli bir sorun yaşanmamış ve üreticilerimiz fındıklarını Toprak Mahsullerine teslim etmişlerdir ama bugünlerde artık Toprak Mahsulleri Ofisine kimse fındık getirmiyor çünkü bu regülasyon sayesinde, Toprak Mahsulleri Ofisimizin zamanında müdahalesi, yerinde müdahalesi sayesinde piyasa fiyatları Toprak Mahsulleri Ofisi fiyatlarının üzerine çıkmıştır. Bu da bu sene uygulanan sistemin fındık sektörü için doğru olduğunu, gelecek yıllara bir yol haritası olması bakımından önemli olduğunu gösteriyor ve bunu hassaten vurgulamak istiyorum. Bu fındık fiyatlarının yükselmesi niye önemli? Elimde fındık ihracat sezonunun yani dokuzuncu ayın 1'i 2019'da başlayan, 1 Eylülde başlayan fındık ihracat sezonunun on haftalık verileri var. Her hafta pazartesi günü yayımlanıyor Fındık İhracatçıları Birliğince. On hafta içinde Türkiye 111.966 ton iç fındık ihraç etmiş ki bu geçen senenin aynı dönemine göre neredeyse 2 kat, yaklaşık 43 bin ton daha fazla ve bundan 720 milyon 368 bin Amerikan doları ihracat geliri elde etmiş Türkiye, bu da geçen yıla göre 350 milyon 215 bin dolar daha fazla. Ortalama fiyatlar ise -yine bir önceki yıla göre- sezon ortalaması 654 dolar yani geçen seneye göre 124 dolar daha fazla, haftanın ortalaması ise -yine geçen seneye göre- bu sene 674 dolar, 558 dolar geçen sene, 116 dolar daha fazla. Bunu niye söyledim? Demek ki doğru politikalar doğru sonuçları getiriyor ki bunlar on haftalık elde ettiğimiz sonuçlar, geride daha kırk iki haftamız var ve ben eminim Hükümetimizin ve sizlerin bu gayretleriniz netice verecek ve Türkiye fındık ihracatını bu sene de inşallah 2,5 milyar dolarlara doğru götürecektir. Bizim hedefimiz dünyada 1 numara olduğumuz ve milyonlarca insanımızı ilgilendiren ve her şeyden önce de Türkiye'yi yakından ilgilendiren bu ürünün daha fazla değer kazanması.

İkinci konu yine bölgemizi ilgilendiriyor, çay sektörü üzerinde durmak istiyorum. Aramızda ÇAYKUR Genel Müdür Vekili arkadaşımız da var. Ben beklerdim ki Sayın Bekaroğlu, Rize kökenli bir milletvekili arkadaşımız çaya değinsin. Elbette muhalefet, muhalefet yapacak ama bazı gerçekleri de konuşmamız lazım. Türkiye'de çay Doğu Karadeniz Bölgemiz'de üretiliyor ve sudan sonra da en fazla tüketilen içecek çay. Çay gerçekten hem ekonomik anlamda hem de gıda anlamında önemli bir madde. Çay deyince Rize akla geliyor ama Artvin'de, Trabzon'da ve Giresun'da da üretiliyor. Ben her ne kadar Giresun Milletvekiliysen de ÇAYKUR'da bir dönem yöneticilik yaptım, Genel Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Kurulu üyeliği yaptım. Ayrıca Karadeniz Teknik Üniversitesinde yüksek lisans tezim de ÇAYKUR ve işletmelerinde maliyetlerin azaltılması üzerineydi. Aynı zamanda bir çay müstahsiliyim. Bütün arkadaşlar beni fındıkçı bilir, hep fındık üzerine konuşurum ama çaya değinmek istiyorum, çayın hatırı var.

Sayın Bakanım, elbette ekibiniz size bilgileri veriyordur. Çayda biz fert başına tüketim açısından dünyada 1'inciyiz şu anda yani çok fazla çay tüketiyoruz. Allah'a şükür ithal edecek durumda değiliz – her ne kadar ülkemizin Güneydoğu Bölgesi'nde ithal çay daha yaygın olmakla beraber- ama eğer çayda tedbirleri almazsak, verimliliği artırmazsak yakın bir zamanda çay ithal etmek zorunda kalacağız. Ben bu konuda Tarım Bakanlığımızın mutlaka tedbir almasını, çaylıkların yenilenmesini, sadece keserek değil, kesim projesiyle değil, Çay Araştırma Enstitümüzün geliştirmiş olduğu yeni tür çayların çay bahçelerine dikimle yenilenerek çaylık alanların ihdas edilmesini, hatta iklimi müsait olduğu için Giresun'un doğu bölgesinde yeni çay bahçelerine müsaade edilmesini talep ediyorum; bunu hem ülkemizin geleceği için hem de üreticilerimizin gelirinin artması için.

Ayrıca, ÇAYKUR'un 46 imalat fabrikası var. Bunlardan bir tanesi de benim ilim olan Tirebolu'da ve çoğunuzun 42 numara olarak bildiği, markalaşmış, kalitesiyle kendini ispatlamış 42 numara çayımız ÇAYKUR tarafından da üretiliyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - ...özel sektörde de üretiliyor. Tirebolu yöresine ait bir çay. Lezzetiyle, aromasıyla son derece güzel bir çay. Tirebolu'daki çay fabrikasının modernizasyon projesi vardı. Hatta daha büyütülerek yeni bir fabrika kurulması projesi vardı. Bunun ekonomik nedenlerle, farklı nedenlerle iptal edildiğini öğrendim ve üzüldüm. Bunu ÇAYKUR yetkilileri çok iyi biliyor. Yani Tirebolu 42'nin ne kadar aranan bir marka olduğunu, Tirebolu 42'nin de ÇAYKUR'un 42'nci fabrikasından mütevellit o ismi aldığını –övüneceğim burada, o isim babasının da- ben genel müdür yardımcısıyken tescil ettirdiğimizi ve o yıllara ait olduğunu parantez içinde söylemek istiyorum.

Ama kendi ilimi de ilgilendirdiğinden dolayı bu fabrika yatırımının mutlaka yeniden devreye alınmasını, bunun da ÇAYKUR'a ve Türk çay sektörüne katkı yapacağını söyleyerek bütçenizin hayırlı, bereketli olmasını diliyorum. Başarılar diliyorum. Başaracağınız da inanıyorum. Vizyonunuz, birikiminiz buna müsait. Sizi ve ekibinizi tekrar tekrar tebrik ediyor ve bütçemizin bereketli olmasını diliyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Öztürk Tarım Bakanlığının yatırım ödenekleri 5 milyar, ihracat destekleri 6,3 milyar lirayı tarımsal desteklere ekledi, ekleyemez. Yani ihracatçıya verilen para, Tarım Bakanlığının yatırımları tarım desteği olarak anlatılamaz. Onun için, 33 milyar liraya fazladan çıkarmıştır. Tarım Bakanımızın verdiği rakam doğrudur.

Arz ederim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Cumhurbaşkanı Yardımcımızın...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yanlış, şişirmek için yazılmış.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Hükûmetin sunumunda ama...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yanlış, tarım desteği o değil.

BAŞKAN – Neyse o konuya girmeyelim çünkü OECD standardı o şekilde. Farklı uygulamalar, standartlar var.

Sayın Kalyoncu, buyurun.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Şimdi, yaklaşık bir buçuk yıldan beri Mecliste gündeme getirdiğimiz bir durum söz konusu. Küresel ısınma ve buna bağlı olarak ısı değişiklikleri. Bu iklim değişiklikleriyle beraber ülkemizde yağış rejimi de değişti. Deminden beri bazı milletvekilleri bu konuda yer yer gündeme getiriyorlar fakat iklim değişikliğinde Türkiye'nin yapabileceği bir şey yok, karbon salınımında zaten yüzde 1 gibi bir katkısı var.

Bizim yapabileceğimiz şey şu: İklim değişikliğine karşı alınacak önlemler. Bu bağlamda endemik türler ve su yönetimi konuları büyük önem taşımaktadır. Bakanlıklardaki bu alanlarla ilgili genel müdürlüklerin özellikle güçlendirilmesi gerekmektedir. Bunlarla birlikte, aynı zamanda tıbbi ve aromatik bitkiler de iklim değişikliğinden çok fazla etkilenecek bitki türleridir çünkü endemik şartlarda gelişimlerini gösteriyorlar. İlk başta yok olma eğilimine girecek olan bitki türleridir.

Bu kapsamda, iklim değişikliğinin etkin olacağı bilindiğinden ihtiyaç duyulan personel açığının da doğru şekilde karşılanması gerekiyor. Burada sürekli gündeme getirilen ziraat mühendisleri, gıda mühendisleri, su ürünleri mühendislerinin yanında Tarım ve Orman Bakanlığı için elzem olan biyologlar ve hidrobiyologların da gündeme getirilmesi gerekir. Bu biyolog ve hidrobiyologları genelde dışarı bırakıyorlar, Su Kanunu'ndan itibaren her türlü şeyde hiç kimse isimlerini anmıyor.

Su Yönetimi Genel Müdürlüğü havza bazında yaptığı çalışmalarla Türkiye'deki iç sularda ve denizlerimizde kirlilik oranlarını tam olarak belirlemiş durumdadır. Şu anda DSİ'nin ikinci etap çalışmaları da devam etmektedir. Kirlilikle ilgili zaman zaman Mecliste verilen önergeler var. Bunların tamamı yapılan çalışmalardan haberdar olmadan yapılan önergeler olarak karşımıza geliyor.

Bu bağlamda Bakanlığın aldığı önlemler, DSİ standartlarının uygulanıp uygulanmadığı kamuoyuyla paylaşılması gerekir. Kirlilik tespitinden sonra iyileşme varsa bunu da kamuoyuyla paylaşmanız gerekiyor. Hem Bakanlığın çalışmaları açısından hem ülke açısından faydalı olacağı kanaatindeyim.

Bunların yanında su konusunda var olan yetki karmaşasının düzelmesiyle ilgili Bakanlığınız herhangi bir çalışması var mı? Yer altı barajları ve kapalı sulama alanında yaptığınız girişimler ve çalışmalar gerçekten takdire şayan ve Türkiye'nin geleceğini etkileyecek alanların başında yer alıyor çünkü buharlaşmadan kaybedilen su miktarı oldukça yüksek. Bunu kapalı baraj sistemleriyle, yer altı havzalarıyla ve kapalı sulama sistemleriyle desteklediğiniz için gelecekte, Türkiye'nin geleceğinde çok büyük olumlu etki sağlayacağı aşikârdır.

Fakat bunun yanında ülkede bir yanlış tarım ürün desen planlaması var. Özellikle suya çok ihtiyaç olan bitkiler ve tarım ürünleri suyun az olduğu alanlarda yetiştirilmektedir. Şimdi Bakanlığınızın yüzde 51 destek politikası var. Bunun yanında kademeli olarak da bu desen değişimini ülkede gerçekleştirmemiz gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Ayrıca, tarımda ve sularımızda istilacı türler ve patojenlerle mücadele konusu öncelikli alanlar içerisinde yer almalıdır. Bakanlığınız tarım alanı sulamalarını kontrol altına almak için su saati uygulamasına geçmeyi düşünüyor mu? Bu kuyularda var olan sistem tarım alanları için de uygulanabilir ve su tasarrufunda oldukça büyük, etkili olabilir, kaçak su kuyularının tamamen denetim altına alınması. Ayrıca, tarım alanlarında kurulan hobi bahçeleri tarım alanlarında büyük bir olumsuzluk yaratmaktadır. Gerek bina yapımında gerek foseptik kullanımında tarım alanlarında kirlletici durumdadır. Bunların bir an önce önlem alınarak giderilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Bütçemizin Bakanlığınıza ve Türk milletine hayırlı olmasını temenni ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erel, buyurun lütfen.

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, çok değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; ben de bütçemizin Türk milletine hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Aksaray’da uygulanmakta olan toplulaştırmadan dolayı çiftçilerimizin şikâyetleri var. Özellikle ecrimisil karşılığında kullandıkları hazine arazilerinin 500 dönüme varan şekilde toplulaştırıldığını... Fakir fukara olan bu insanlar yıllarca bedel ödeyip, ecrimisil ödeyip kullandıkları bu taşınmazları alabilecek güçte değiller. En azından bu toplulaştırmanın 500 dönüm değil de 30’ar, 50’şer dönüm şekliyle parsellenmesi hâlinde bu vatandaşlar yıllardır ettikleri, tasarrufta bulundukları taşınmazlarda tekrar tasarruf etme imkânı elde edecekler.

Yine, baktım, tarımda üretim planlaması hakkında çok detaylı bilgi göremedim, havzalarla ilgili bilgiler var ama. Yani Türkiye’de ekilebilir araziler belli, nüfus belli, sulanabilir arazi belli, Türkiye’nin nüfusu belli; hangi ürüne ne kadar ihtiyaç olduğu belli. Bunun, tarımda detaylı bir üretim planlamasının yapılmasının artık kaçınılmaz olduğu kanaatindeyim.

Dün ağaç dikme programı vardı. Ben yıllarca öğretmenlik yaptım. Her sene 28-29 Martta gider, devletin ve vilayetin gösterdiği bir yerlere ağaç dikedik. Normalde Aksaray’ın çevresinin orman olması gerekiyordu ama maalesef bu ağaçların yüzde 1’i bile büyümedi. Diliyorum ki dün dikilen ağaçların akıbeti de bizim öğretmenlik zamanımızda diktiğimiz ağaçlar gibi olmasın. Dikilen ağaçların yerdeki toprak yapısı, iklim şartları araştırıldı mı bilmiyorum. Bu ağaçlar yerine Aksaray’a ceviz dikilebilir miydi, badem ağacı dikilebilir miydi? Binlerce işsiz genç var, birer dönüm şeklinde, ikişer dönüm şeklinde badem ağacı dikilerek özellikle işsiz ziraat mühendislerimize buraların kontrolü verilip kendilerine bir gelir sağlanabilir miydi, bilemiyorum.

Yine, Ziraat Odası Başkanından aldığım bilgi, Başkanlığın faiz ertelenmesi yönünde talepleri var. Bu ağaç dikmede Çorum Guinness Rekorlar Kitabı’na girmiş, 303.150 ağaçla bir saatte en çok ağaç diken il olmuş. Ben Çorumluları da buradan kutluyorum Çorumlu olmamama rağmen.

Yine, daha önceki Bakan zamanında sözü verilen ziraat mühendisi, veteriner, diğer mühendislik dallarında atamalar vardı. Bu vatandaşlarımız artık ümitlerini, hayallerini, düşlerini kaybetmek üzereler. Onlara bir umut ışığı olursanız, en azından bir sayı verip kısa zamanda atanmasının sağlanması olursa bu geçlerimiz için iyi olacak diye düşünüyorum.

Bir de Meteoroloji Genel Müdürlüğü havaalanlarındaki ölçüm istasyonlarından dolayı niye kira verir, onu anlamış değilim. Zaten Meteoroloji Genel Müdürlüğünün oradaki ölçüm istasyonu havaalanına hizmet ediyor. Hizmet ettiği yerden bir bedel alıyor mu bilmiyorum ama bildiğim kadarıyla, havaalanının ilgili birimlerine kira ödemediğini biliyorum. Bu da çok yanlış bir uygulama. Hem oraya hizmet edeceksin hem de bu hizmet karşılığında havaalanına bir bedel ödeyeceksin. Bunu da uygun görmüyorum.

Yine, tarımda kullanılan elektrik çok pahalı.

Vaktim bitiyor ama diğer bir husus, Konya Ovası’nda yaklaşık 70 bin tane kaçak kuyu var. Yani çocuk dünyaya gelmiş, ona bir nüfus kâğıdı vermek lazım. Siz kabul etseniz de etmeseniz de dünyaya bir çocuk gelmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, çok özür diliyorum...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

AYHAN EREL (Aksaray) – Neyse, bu çok önemli değil. Yani bir nüfus cüzdanı vermek zorundayız. Şimdi, Konya Ovası’nda da 70 bin tane kaçak kuyu var. Bu kuyular siz kabul etseniz de etmeseniz de yer altı suyunu bir şekilde kullanıyor. Gelin, imar barışı gibi bir kuyu barışı yapalım, bu kuyuları ruhsatlandıralım. En azından oradaki çiftçilerimiz hibelerden, elektrik indiriminden faydalansınlar. Bundan sonra da gerçekten uygulanabilir önlemlerle gayri kaçak kuyu açılmasına müsaade etmeyelim.

Yani Konya'daki çiftçilerimiz bu konuda çok zor durumdalar. Elektrik çok pahalı. Yani normal tarife üzerinden elektrik kullanıyorlar, tarım tarifesini üzerinden kullanamıyorlar. Bu konuda, Sayın Bakanım, bir girişiminiz olursa sanıyorum Konya Ovası'ndaki çiftçilerin gönlünde taht kurarsınız diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Gökçel, hemşehrim, buyurunuz efendim. Ama ayrıcalık yok tabii.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, bürokrat ve danışman arkadaşlar; hepinizi selamlıyorum.

Aslında tarımın sorunları üstesinden gelinmeyecek sorunlar değil fakat AKP iktidarları sorunları çözmek yerine ötelemeyi seçti ve bu dönemde tamamen dışa bağımlı, ithalatçı bir ülke olduk. Çiftçi her geçen gün üretimden çekiliyor, üretimde kalmaya direnenler de borç batağında. Buna karşılık Tarım ve Orman Bakanlığımız ne yapıyor? Çiftçinin, üreticinin sorunlarını çözebilecek projeler sunup arkasını getirmiyor.

Sayın Bakan, öncelikle, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda sermaye yatırımlarının konu tarım olunca her geçen sene düşmesine ne diyorsunuz, doğrusu merak ediyorum. Kamu yatırımlarında tarım sektörüne ayrılan pay da bütçede giderek düşüyor. 2016'da tarım sektörü sabit sermaye yatırımı yüzde 9,2'ye karşılık gelen 9 milyar. 2020 için tarıma yüzde 5,1'e karşılık gelen 6,7 milyarlık bir yatırım öngörülüyor. Sizin tarıma, tarım alt yapısına, tarım yatırımlarına verdiğiniz değer bu kadar mı?

Sayın Bakan, ikinci olarak maalesef daha da kötü olan bir şeyi belirtmek isterim. Kırmızı et üretimimiz 2018 yılında Bakanlığımızın 1 milyon 300 bin ton hedefini tutturamadı. Siz de çareyi ithalatta buldunuz. 29 liraya yabancı memleketlerden et ithal ettiniz, yerli üreticiyi ithalatla ezdiniz. Yerli üretici hayvanını kestirmek için aylarca sıra bekledi, maliyetleri 33 liraya yükseldi, umursamadınız. Oysa 13,5 milyon lira ödenek ayırdığınız Anadolu Esmeri Geliştirme Projesi'ne bir kuruş harcamadınız. Hani yerli ve milliydiniz? Bizim olan, Anadolu köylüsünün yüzlerce yıllık yerli ve millî ineğini geliştirmek için kendi projenizi bile gerçekleştiremediniz. Bunları yapamayınca ne oldu? Brezilya'dan, dünyanın öbür ucundan sığır ithal ettik. Bununla da bitmedi. 17 milyon lira bütçe ayırdığınız Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlükleri Projesi'ni uygulamadınız. Otuz aydır atama bekleyen veteriner hekimleri buralarda istihdam etmediniz. İthal edilen hayvanlar hasta mı, değil mi, uzmanına inceletmediniz. Topraklarımıza hastalıklı hayvanları soktunuz, sizin yüzünüzden vatandaş ne yediğini bilemez hâle geldi. Üstüne, kırmızı et tüketimindeki düşüşü “Şarbon hastalığı nedeniyle kırmızı ete güven azaldı.” diye gerekçelendirdiniz. Kırmızı ete değil aslında, size güven azaldı. Söz konusu gıda güvenliği olunca kendi projelerinizi bile bitirmiyorsunuz fakat Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun bütçesinden 160 bin lira ödeyerek 4 tane araç kiralamayı biliyorsunuz. Vallahi bravo!

Sayın Bakan, her sene ihraç ettiğimiz seftaliden narenciyeye, binlerce ton ürün ya ilaç kalıntısından ya Akdeniz meyve sineğinden dolayı gümrüklerden dönüyor. Zararlılarla mücadele konusunda yapılacak onlarca şey varken siz Biyolojik Mücadele Araştırma Merkezi Projesi'ne ayrılan ödeneğin sadece yarısını kullanıyorsunuz. Üreticilere tuzak dağıtmayı iş sayıyorsunuz, tuzak desteklerini başarı gibi sunuyorsunuz. Kendi bütçe sunumunuzda “Akdeniz meyve sineğiyle mücadelede 34 bin tuzak dağıttık.” diye övünüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Sayın Başkan, burası önemli, sizin de emeğiniz vardı.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Son bir dakikanız efendim, buyurun lütfen.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Tamam.

10,5 milyon lira bütçeli bir pilot projeniz var. Üç yıl önce bu proje uygulamaya alındı ve bu projeye birlikte uygulamada yüzde 90 başarı sağlandı. Başarılı projeyi yaygınlaştırmak gerekirdi. Çiftçiyi bezdiren, ürünlerimizi mahveden Akdeniz meyve sineğini bitirmek gerekirdi ama siz 2019’da projeye sadece 950 bin lira ayırıp 34 bin tuzak dağıttınız, bunu da sunum kitapçığınıza övünerek koydunuz. 156 bin tuzak aslında dağıtılması gerekiyordu, aslında 34 bin tuzak dağıttınız. Bu projenin yaygınlaştırılarak sürmesini talep ediyoruz çiftçiler adına.

Sayın Bakan, gerçekten, burada Sayın Başkanın hakkını da vermek istiyorum, Allah razı olsun. Benim de Ziraat Odası Başkanlığı yaptığım dönemde çalıştığımız bir proje kapsamında Sayın Bakanım bu 10 milyon lirayı Mersin’e özellikle bu hastalıkla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Rica etsem Başkanım, bir pozitif ayrımcılık rica ediyorum.

BAŞKAN – Aman yapmayın ya Sayın Gökçel. Bakın, lütfen tamamlayın.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sizden bahsediyor ama Sayın Başkan.

BAŞKAN – Olsun, ben çok önemli değilim.

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Başkanım, yatırımların ve doğru projelerin tarımda sorunları nasıl alta aldığını belirtmek için söylüyorum.

10 milyon liralık proje aslında Mersin özelinde bütün Türkiye’de Akdeniz meyve sineğiyle ilgili, Bakanlığın çiftçileri koruyacak ve bu sıkıntıdan, bu zararlıdan çiftçilerimizin kazançlı çıkmasını sağlayacaktı. Maalesef uygulanamadı bu sene. İnşallah önümüzdeki yıllarda olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Gökçel’in bahsettiği husus önemli. Özellikle Akdeniz meyve sineği, -biliyorsunuz, bugün öğlen saatlerinde de Azerbaycan’ın bu konudaki görüşünü de ifade etmişim- çok başarılı oldu, Tarım Bakanlığımız destek verdi. O zaman Cengiz Bey Ziraat Odası Başkanıydı, gerçekten başarılı bir uygulama gerçekleştirdik. Bunun 2020’de de devamını istiyoruz, değil mi Cengiz Bey?

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sağ olun.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tekrar sıralamayı ben bir okuyayım, ona göre arkadaşlarımız hazırlıklarını yaparlar.

Sayın Sürücü’ye söz vereceğim, daha sonra Arslan Kabukcuoğlu’na söz vereceğim, sonra Ahmet Erbaş Bey’e söz vereceğim, daha sonra Bekir Başevirgen’e ve arkasından Gülizar Biçer Karaca’ya söz vereceğim, bir de Okan Bey’e söz vereceğim.

Arkadaşlar, şöyle yapıyorum: Kadınlara ve Tarım Komisyonu üyesi olanlara Komisyon dışından gelenler için öncelik veriyorum. Lütfen biraz sabırlı olun.

Sayın Sürücü, buyurun lütfen.

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Öncelikle Sayın Başkan, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin verilerine göre Türkiye de 2,5 milyon kadın çiftçi var ve günde on altı on yedi saat çalışıyor. Haziran ayı rakamlarına göre tarımda çalışan 5 milyon 624 bin kişinin yüzde 45,8'i olan 2 milyon 576 binini kadınlar oluşturuyor.

Tarımdaki istihdamın en önemli sorunu kayıt dışılık. Tarımdaki kadınların yüzde 78,3'ü ücretsiz aile işçisi konumundadır. Tarımda çalışan kadınların yüzde 90,8'i primlerin yüksekliğinden dolayı kayıt dışı kalıyor ve sosyal güvenlik kapsamına girmiyor. Tarım Bakanlığının politikalarında kadın görünürlüğü yok, kadın projeleri yok.

Mevsimlik tarım işçilerinin çoğunluğu kadındır, tarlada çalışıyor, evde çalışıyor ama emeği görülüyor, emeklerinin karşılığını alamadıkları gibi sağlık güvenceleri bile yok.

Hilvan'da kırk günlük bebeğiyle yaz sıcaklarında 50 derecenin altında sabahtan akşama kadar 45 TL karşılığında tarlada çalışan kadının örneği, mevcut iktidarın tarıma, emeğe ve kadına dönük doğru bir politika üretememesinin bir sonucudur.

İktidarın neoliberal politikalarının sonucu olarak uygulanan ithalat odaklı tarım politikasından dolayı çiftçilerimiz hızla üretim alanlarını terk etmektedir. Bu politikalarından en çok olumsuz etkilenen kesimlerden bir tanesi de pamuk üreticileridir. Pamuk desteği sınırlandırıldı.

Türkiye'deki pamuk ekim alanları 2002 yılından 2017 yılına kadar yüzde 30 oranında azalırken ithal edilen pamuk miktarı 2003-2017 yıllarında yüzde 56,25 oranında artmıştır. Girdi maliyetlerinin yüzde 100 artması, pamuk desteğinden yüzde 30 kesinti yapılması, desteklemenin 500 kilogramla sınırlandırılması, elektrik ve sulama borcundan dolayı ödenen desteklemelere bloke uygulanması, aynı parselde üç yıldan sonra pamuk ekilmesi durumunda üçüncü ekime destekleme ödemesi yapılmayacağı açıklanması gibi uygulamalar pamuk üreticilerini mağdur etmekte ve üreticileri üretimden koparmaktadır.

GAP kapsamında Urfa'da sulamaya açılan bölgelerden özellikle Harran, Ceylânpınar, Viranşehir ve Suruç ovalarıyla pamuk üretiminde önemli bir merkez hâline gelmiştir. 2017 yılında toplam pamuk üretiminin yüzde 42'si Şanlıurfa'da yapılmıştır. Urfa'nın tarımsal üretimdeki potansiyeline karşın en çok mevsimlik tarım işçilerinin Urfa'dan gitmesi de uygulanan tarım politikalarının içerdiği bir başka çelişkiyi de açığa çıkarmaktadır.

Evet arkadaşlar, maliyet artıyor, çiftçi tefeciye mahkûm ediliyor. Gübre, mazot, ilaç, tohum, biçer, sulama, elektrik fiyatı yüzde 100 artmışken pamuk fiyatlarının düşük olması ve desteklemelerin kesilmesi ve bloke uygulayarak çiftçilerimizin tefecilere mahkûm edilmesi kabul edilemez. Yatlar ÖTV'siz akaryakıt alabiliyorken çiftçimizin yaklaşık 7 TL'ye yakıt almasını hiç bir vicdan izah edemez.

Devlet, çiftçiyi, tüccarın insafına terk etmeyen, çiftçileri tefecilere mahkûm etmeyen bir yaklaşımla pamuk fiyatlarını açıklamalıdır. AKP iktidarı on yedi yıldır uyguladığı bu yanlış politikarlardan bir an önce vazgeçmeli, çiftçiyi merkezine alan bir tarım politikasını uygulamaya koymalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Sürücü.

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Bu ve benzeri uygulamalar yakın zamanda Urfa'da çiftçilerin protestolarına sebep olmuştur. Toplumsal alanın her noktasında can yakıcı sorunlar mevcutken iktidar, seçilmiş belediyelere kayyum atayarak seçme hakkını gasp etmekte ve birçok sorunun yanında çiftçilerin sorunlarını da bu politikalarla örtbas etmektedir.

Bugün yine halkın iradesiyle seçilen İdil, Peri ve Hazro belediyelerimiz gasbedilmiştir ve bunlarla birlikte yaklaşık 20 belediyemize kayyum atanmıştır. Buradan bir kez daha söylüyoruz: Halkın iradesine saygı duyun. Halkın iradesine saygı duymayacaksanız o zaman Kürtlerin yoğun yaşadığı Kürt bölgelerinde seçim yapmayın ve direkt kaymakamlarınızı, valilerinizi atayın oralara.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kabukcuoğlu, buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın üyeler, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, şu sunum kitabının 7, 8, 179 ve 250’nci sayfasındaki fotoğraflar keşke Türkiye’den olsaydı. Bunların yabancı ülkelerden seçilmiş fotoğraflar olmasını üzüntüyle karşıladım.

Sayın Bakanım, Türk milleti kişi başına yılda ortalama 13 kilo kırmızı et tüketirken OECD ortalaması 39 kilodur. Gönül ister ki Türk milletinin bu protein açığı ortadan kalksın ve Türk milleti de layık olduğu Batı ülkelerindeki gibi, en azından OECD ülkelerindeki gibi beslenmeye kavuşsunlar.

Tarım değişik dönemlerde değişik aşamalar geçirmektedir malumdur bu. 1870-1914 yılları arasında İngiltere’nin egemenliğinde aile çiftçiliğine dayalı bir tarımcılık gelişmiştir. Bu daha sonra emek kıtlığı nedeniyle çökmüştür. 1947-1972 yılları arasında sanayi rejimli bir sistem uygulanmıştır. Egemen ülke Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. Geniş ölçekli çiftlikler ve gıda şirketleri hâkim olmuştur. Bu gıda kıtlığı, petroldeki şoklar ve uluslararası politikalar nedeniyle çökmüştür. Günümüzde ise 1980’den beri devam edip giden bir tarım politikası vardır tüm dünyada uygulanan. Bu neoliberal sistemin bir uygulamasıdır. Burada uluslararası birlikler, kuruluşlar, uluslararası piyasalar etkindir. Hareket noktası tarımsal üretimin finansallaşmasına dayalıdır. Burada yine sermayenin tarım üzerindeki tasallutunu görüyoruz. İhracat, ithalat noktasını düşünürsek daha çok ithalata dayalı. Büyük ölçekli şirketlere dayanıyor. Üretim biçimi, mekanizasyon, otomasyon ve bilimsel teknolojiye dayanmaktadır.

Biz ülke olarak -siz bu ülkenin tarımdan sorumlu en yüksek mercisi olarak- bizim tarım politikamız bu dünyadaki politikaların kuyruğuna takılıp gidecek mi, yoksa Türkiye’ye özgü, Türk milletinin ihtiyacını karşılayan, Türk çiftçisini refaha ulaştıracak bir tarım politikası hazırlamayı düşünüyor musunuz?

İç Anadolu çiftçisi tarımda plansızlığın kurbanı olmuştur. Kıraç tarlalarda bu yıl yapılan hububat tarımı, özellikle Eskişehir çevresi ve tüm İç Anadolu’da büyük zarara uğratmıştır, çiftçiler zarar etmişlerdir ve önümüzdeki yıl için kıraç tarlaya tahıl ziraatı düşünmemektedirler.

Çiftçilerimizin bu yıl için borç yapılandırmasına ihtiyaç vardır. Yapılacak tarım planlaması çiftçimiz için, verimlilik için önemlidir ve stratejik bir durumdur. Mazot, gübre, ilaç, elektrik, bu çiftçinin en önemli girdisini oluşturmaktadır.

Mazotta Türk çiftçisi yüzde 59 vergi ödemektedir. Elektrik faturalarının her ay gelmesi zaten mahsul sonucunu bekleyip oradan alacağı parayla borcunu ödeyecek çiftçiye tefecinin eline düşürmektedir. Bunun yerine çiftçilere özel, onlara has bir elektrik faturalandırma sistemi geliştirilebilir mi?

Eskişehir çiftçisi bu kalemlerden vergi alınmamasını talep etmektedirler. Onlar demektirler ki: Biz hiçbir şey talep etmiyoruz, yeter ki bu kullandığımız bu mazot, gübre, ilaç ve elektrik üzerindeki vergi sistemi ortadan kalksın.

Gümrüksüz tarımsal ithalat yine çiftçilerimizin karşı karşıya kaldıkları büyük zorluklardır. Duruyorsunuz duruyorsunuz tam buğday ziraatı başladığı zaman buğday üzerindeki gümrükleri ortadan kaldırıyorsunuz. Vatandaşın ürettiği buğday zararına yakın bir fiyata satılmaktadır.

Örneğin pancar üreticisine hiçbir destek vermiyorsunuz. Bugün şeker, ülkemizin en önemli giderlerinden birisidir, gıda maddelerinden birisidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayınız.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) - Pancarla uğraşan çiftçimize destek verilmesi Türk milletinin normal beslenmesi için vazgeçilmez bir şeydir.

TÜİK verilerine göre 2013'te hane halkı başına 6.252 dolar olan gelir 2018'de yüzde 36 düşmüştür yani Türk çiftçisi yüzde 36 fakirlemiştir. Ayrıca TARSİM'in biraz daha otomatik hâle getirilmesi, tüm tarlaların otomatikman sigortalanması, buna ilave olarak sulama sistemleri ve orada bulunan ekipmanların da otomatik olarak TARSİM sigortası kapsamına alınması çiftçilerimizin beklentisidir.

Çok teşekkür ediyorum, 2020 yılında başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erbaş, buyurun.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, muhterem milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, seçim bölgemiz olan Kütahya ilinden bahsetmek istiyorum. Toplam nüfusumuz 577 bin; nüfusun yüzde 23'ü yani yaklaşık 130 bin kişi orman köylerinde yaşamaktadır. Kütahya ilinde toplam 548 köy bulunmaktadır. Bunun 500'ü de orman köyüdür. Bu istatistikten anladığımıza göre köy ortalamamız yüzde 90 orman köyü, ama yaşayan nüfus yalnızca yüzde 23. Demek ki biz orman köylüsünü bu köylerde tutamamışız. Birçok sebebi olabilir ama gerçek sebebi geçim sıkıntısı. Şimdi her yıl, bu yıl için bahsedelim, yaklaşık 3 milyon lira ORKÖY desteği veriyorsunuz. Süt sığırcılığı, süt koyuncululuğu; fenni arıcılık. Bunlar yeterli değil Sayın Bakanım. Yani bir ilin yüzde 90'ı orman köyüyle kaplı, yalnızca 3 milyon... Biz bunun 10 milyona çıkarılmasını istiyoruz. Ayrıca blok çapında büyük ormanlarımız var Sayın Bakanım. Yaz geldiği zaman yüreğimiz ağzımıza geliyor yangın çıkacak diye. Öncelikle bu yollarımızın da iyileştirilmesi ve 28 şefliğimizdeki araç gereç sayısının da artırılması lazım. Orman Bakanlığınızın mensubu olarak ve Tarım Bakanlığınızdaki arkadaşlar gayet iyi niyetli olarak çalışıyorlar fakat araç gereç noktasında çok ciddi eksiklerimiz var. Bu konunun giderilmesi ilk elzem ihtiyacımızdır.

Sayın Bakanım, 2006 yılından beri uygulanan kırsal kalkınma projeleriyle ilimizde toplam 266 proje uygulanmıştır. Yani yılda ortalama 2,8 milyon gibi oldukça düşük bir seviyedir. Bu, Ankara ve İstanbul'da lüks bir apartman dairesine eş değerdir. Yine ilimizde IPARD kapsamında proje uygulayan yatırımcılar ile kırsal kalkınma projesi uygulayan yatırımcılar farklı olup ilimizin ihtiyacı olan ahır modernizasyonu ve kapasite artırılmasına yönelik projeler, soğuk havacılık, seracılık gibi projeler ile tarımsal ürün işleyen tesislerin alternatif enerji kullanımına yönelik projeler bu kapsam dışı tutulmuştur. Biz bu projelerin de mutlaka ilimiz için bu kapsam içine alınmasında fayda görüyoruz.

Kütahya'da Bakanlık ÇKS kayıtlı 426 bin adet tarım parseli bulunmakta olup bunların toplamı ise 1 milyon 441 bin dekadardır. Buna göre ÇKS'ye kayıtlı ortalama parsel büyüklüğümüz 3,3 dekar gibi oldukça düşük bir ortalama.

Sayın Bakanım, yukarıda yazdığımız nedenlerden dolayı Kütahya'nın en büyük tarımsal altyapı sorunumuz ve en güzel köklü çözüm, bizce, arazi mülkiyet hakkı saklı kalmak şartıyla toplulaştırma projesidir. Bu, ilimizde başladı. Bunu da Bakanlık olarak sizin mutlaka desteklemeniz lazımdır.

Sayın Bakanım 2019 yılı, malum, çiftçilerimiz için iyi geçmedi. Pet şişesiyle motoruna mazot koyan çiftçimiz var. Aslanapa'da, Çavdarhisar'da, Altıntaş'taki pancar üreticimiz, buğday üreticimiz ve diğer tarımsal ürün üretenlerimizin birçoğu çok sıkıntı çekti. Çiftçi borçlarının ertelenmesi konusunda mutlaka sizden hayırlı bir müjdeye ihtiyacımız var.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Bakanım, Pazarlar, Şaphane ve Gediz kirazla geçiniyor, başka bir geçim kaynağımız yok. Tarım kredi olarak alıyorsunuz; 1,3 ile 1,6 arasında bir fiyat uyguluyorsunuz. Sayın Bakanım, yalnızca 1 lira fazla para verseniz bu yılda 2 milyon eder. Ankara ve İstanbul'da bir ev parasıdır ama orada yüzlerce çiftçi bununla daha iyi geçinir, kirazını ve vişne ağacını sökmeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Başevirgen, buyurun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; ülke ekonomisinin temelini oluşturan tarım ve hayvancılık konusunda yıllardır sıkıntılar yaşıyoruz. Verilmeyen destekler, üreticiyi desteklemek yerine yapılan ithalatlar, Bakanlık kadrolarındaki ziraat mühendisi, gıda mühendisi, orman mühendisi ve benzeri uzman eksiklikleri ve tabii ki yıllardır sürdürülen yanlış politikalar bunların en önemli sebebi. Tarım konusu başta aşağı reforma ihtiyaç duyulan bir alan ve bugün konuştuğumuz bu bütçe miktarıyla yeni reformların yapılması imkânsız. Bu bütçeyle emin olunuz ki yerimizde saymaya devam edeceğiz. Buğdaydan pamuğa, üzümünden zeytine, etinden samanına kadar her ürün kaleminde sorun var.

Değerli milletvekilleri, çiftçiyi karşılaşılabileceği doğal afet ve olumsuzluklara karşı koruyabilmek için 2005 yılında bir sigorta havuzu kuruldu. Yapılan bu kanunla tarım sigortası yaptıran üreticilerin desteklenmesi ve prim tutarının bir kısmının devlet tarafından karşılanması hedeflendi. Esas görevi çiftçinin uğradığı zararı yaptırmış olduğu sigorta kapsamında ödemek olan bu şirket bugün geline nokta sorunları çözememektedir. Sayın Bakan bütçe sunuş konuşmasında TARSİM'i tek cümleyle geçerek bu konuyu ne kadar önemsedığını de göstermiş oldu. Peki, TARSİM'deki esas sorunlar neler? Ayrılan kaynakların çoğu personel harcamalarına gitmekte; kar amacı güden ticari bir işletme gibi yönetilmektedir. Sigorta yapılan bütün branşlar dikkate alındığında görüyoruz ki son dört yılda toplanan prim miktarı ile ödenen hasar tazmini tutarı arasında ciddi bir fark oluşmuş ve bu fark şirkete kalmıştır.

Sayın Bakan, bu parayı TARSİM poliçelerinin primlerinin düşürülmesi için neden kullanmıyorsunuz? Poliçelerdeki muafiyetleri neden düşürmüyorsunuz? Çiftçiyi neden TARSİM'den uzaklaştırıyorsunuz? Çiftçi sigorta yaptırmaktan kaçınıyor. Öncelikle eksperlere güvenmiyor, zamanında ve doğru bir şekilde hasar tespiti yapıldığına da inanmıyor. Her tarımsal ürünün değerlendirilmesi o konuda uzman olan eksperler tarafından yapılmalıyken o ürün hakkında yeterli bilgi ve donanımı olmayan eksperler hasar tespitine gidiyor, eksper tespitlerine mutlaka bölgedeki üretici birlikleri veya ziraat odalarından yetkililerin dâhil edilmeleri gerekmektedir. Çiftçi muafiyet oranlarını da yüksek buluyor. Muafiyetlerin fazla olması sonucu sigorta primleri yükseliyor ve çiftçi sadece riskli gördüğü alanları sigorta ettirmek zorunda kalıyor. Tarım sigortalarına verilen desteği de az buluyor ve sigorta

kapsamının genişletilmesini bekliyor. Tarım kredi kooperatifleri ve Ziraat Bankası, kendilerinden kredi kullanmak isteyen çiftçilere TARSİM sigortasının da kendileri tarafından yapılmasını zorunlu kılıyor. Üreticilerin özel acentelere düzenletmiş olduğu poliçeleri iptal ettiriyor. TARSİM, sanki Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifleri için çalışan bir şirket hâline dönüşüyor. Bugüne kadar yapılan poliçelerin yüzde 77,5'i bu iki kurum tarafından yapılıyor. Yapılacak bir düzenlemeyle çiftçi üzerindeki bu baskı bir an önce kaldırılmalıdır.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Vekilim.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Ayrıca çok yıllık üretilen bitkilerde çiftçinin ÇKS yaptırması bir uygulama olmasına rağmen tek yıllık olmayan üzüm, şeftali, erik gibi ürünleri de yetiştirenler neden güncelleme yapmak zorunda bırakılıyor. Bu üreticiler zaten sisteme kayıtlılar.

Bir de bugün ülkemizde en çok üretilen iki önemli ürün olan üzüm ve zeytinden bahsetmek istiyorum. Zeytin uzun yıllar destekleme yüzü görmedi. Zeytinyağının kilogramına 80 kuruş destek verilirken zeytine 15 kuruş destek verildi. Bu prim miktarı, Avrupa ülkelerinde verilen sofralık zeytine 20 sent ve yağlık zeytine 1 avro destek miktarının çok altındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Başkanım, herkese verdiniz, bir dakika daha alabilir miyim.

BAŞKAN – Vermiyoruz herkese efendim.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Cengiz Bey’e de verdiniz, herkese verdiniz. Bir dakikada son cümlemi söyleyeyim.

BAŞKAN – Hadi toparlayalım. Hadi lütfen.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Bakan, Ağustos ayında Manisa Ticaret Borsasında kuru üzüm fiyatları 12-13 TL aralığındayken taban fiyatın 10 TL olacağını açıklamıştı. Bu açıklamanın ardından fiyatlar hızla 8-8,5 TL’ye kadar geriledi. Akabinde TMO Genel Müdürü, Turgutlu’da -Bakanın “Taban fiyat 10 TL” demesine rağmen- üzümü numarasına göre alacağını söyledi ve 8-8,5 TL’den üzüm alımları gerçekleştirildi. Bu durum Bakan ile TMO Genel Müdürü arasındaki koordinasyon eksikliğini gözler önüne seriyor.

Sayın Bakan, sizden bir Manisa Milletvekili olarak rica ediyorum. Lütfen, önümüzdeki yıl Manisa’ya gelerek üzüm taban fiyatını açıklamayın. Üzüm üreticisini Manisalı bir bakan olarak daha fazla mağdur etmeyin diyorum. Sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Karaca, buyurun.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Bakan, sununuza “Tarım millî güvenlik meselesidir.” diye başladınız. Evet, çok haklısınız. Sunum böyle başlayınca da Biyogüvenlik Kurumunun kapatılmasını söylemeden geçemeyeceğiz. Biyogüvenlik Kurumu, bildiğiniz gibi bir özel kanunla düzenlenmiş ancak 2018 yılında kapatıldı. 2010 yılında açılan bu kurum hiçbir kişiye, zümreye ya da bir kuruma bağlı olmaksızın bağımsız denetim yapabilen, özellikle GDO’lu ürünlerin ithalat ve satışına izin verilmesinde ciddi denetimler sağlayan bir kurumdur. Bu kurumu neden kapattığınızı merak ediyoruz Sayın Bakan.

Yine sunumunuzda Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifi aracılığıyla 2018 yılında 8,7 milyar lira çiftçilerimize kredi ödendiğini ifade ettiniz ve yine konuşmanızın devamında da bu tarımsal kredilerin yüzde 97,8'inin geri dönüşünün sağlandığını belirttiniz ancak Sayıştay raporu maalesef sizin bu verilerinizle uyumuyor. Sayıştay “Bugüne kadar banka kanadıyla hangi kooperatiflere ne şartlarda kredi verildiği bilgileri ve verilen kredilerin geri dönüşüne ilişkin yeterli veriye ulaşılammıştır. Bakanlıkça bilinmemekte ve izlenmemektedir.” diyor Sayın Bakan.

Sayın Bakan, “Toprak, orman, su geleceğimizdir.” dediniz. Evet, bu konuda da çok haklısınız. Ancak TÜİK verilerine baktığımız zaman 2018 yılı verilerinde maden, enerji ve imar için yaklaşık 25.192 hektar ormanlık alanı kaybettiğimizi görmekteyiz.

Evet, ilimde organik kekik üretiminin yüzde 80'ini karşılayan Uzunpınar ve Güzelpınar Beldelerinde -tamamı da ihracat kalemidir Sayın Bakan- tam bu kekik tarlalarının ortasına bir taş ocağı yapılmasına izin verildi. İşte böylelikle hem ormanlarımızı hem de geleceğimizi kaybetmeye başladığımızın ifadesidir diye düşünüyorum.

Yine, Sayın Bakan, bugün aslında çok daha fazla konuya değinecektim ancak hemşehrim demekten utanç duyduğum bir şahsın, Bakanlığınız çalışanının bir paylaşımını sizinle paylaşmak istiyorum ve bu konunun gereğini yerine getirmenizi bekliyorum Sayın Bakan. Said Dağdaş...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Soruşturma açıldı.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Teşekkür ederiz Sayın Başkan. Soruşturma açmakla yetinmeyip Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e “put” diyebilecek, “diktatör” diyebilecek, özellikle de “İslam'la savaşılan diktatör” diyen, 10 Kasım'da dünyanın en gülünç olayı olarak adlandıran bu şahsın görevden derhâl el çektilmesini de bir zorunluluk olarak görmekteyiz Sayın Bakan.

Evet, Sayın Bakan, aynı zamanda, Sayıştay raporlarına baktığımızda ilimin de 2'nci sırada yer aldığı hayvan hastalıklarıyla mücadele için kullanılan aşılar da soğuk zincir altyapısının yetersizliği nedeniyle büyük bir zayıflık gerçekleştiği belirtilmektedir. Bu zayıflığın hem ekonomik anlamda bizi zor durumda bıraktığı ve ekonomik anlamda kayba uğrattığının hem de hayvansal hastalıkların önlenmesi bakımından da çok ciddi bir risk ve tehlike olduğunun altını çizmek isterim.

Evet, yine, Sayıştay raporlarına baktığımız zaman Bakanlık sitesinde ithalatına izin verilmeyen hayvanların ithalatına izin verildiği ve ülkemize girişinin yapıldığı belirtilmektedir.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Karaca.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Bakan, bu konuda da bir açıklamayı sizden bekliyoruz.

Yine, orman yangınlarına baktığımızda 2008 yılına ilişkin verilerin sizin sunumunuzda yer almadığını gördük. Bunun sebebine baktığımız zaman da gerçekten 2008 yılında 22 bin hektarlık bir alanın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞU (Edirne) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sevgili bürokratlar, değerli Komisyon üyeleri; Sayın Bakan sunumunda bizi rakamlara boğdu, Türkiye tarımının gerçek durumunu iyi bir şekilde kamufle etti. Gerçek durum şudur, şöyle özetleyebiliriz: Tarımsal üretimde ciddi sorunlar yaşayan, çiftçisi borçlu ve

mutluz, kırsalı boşalmış, yorgun bir ülke arıyorsanız o ülke Türkiye’dir. Hâlbuki Türkiye bir zamanlar kendine yeterli, tropikal ürünler dışında her şeyi üreten, tarım ürünleri ithal etmeyen bir konumdaydı. “Destekleri artırdık.” diyorsunuz ama bazı ürünlerde destekler hiç artmadı. Demek ki bu ürünlerde net ithalatçılığı kabul ediyorsunuz yani yenilgiyi kabul etmişsiniz. Ama bu ürünler çok stratejik.

Örneğin ay çiçeğinde destek dört yıldır artmıyor. Yılda 2,5 milyar doları bu ürünün ithalatına veriyoruz. Dört yıldan beri bir kuruş bile artmayan bir üründen bahsediyoruz. Gümrük vergilerini düşürüyorsunuz. Zaten bunda gümrük vergileri çok düşük. 2.500 lira fiyat açıkladınız. Bunun bile arkasında durmadınız. Tarım Kredi Kooperatiflerine ürün aldırınız. Sonra geri çektiniz.

Şimdi, sunumunuzdan bazı eleştirilere başlayalım. Aslında eleştirecek o kadar çok konu var ki bu kadar kısa bir sürede hangi birini eleştirelim? Tarımsal kredilerin geri dönüş oranından bahsettiniz, yüzde 97,8 çok yüksek bir oran. Evet, geri dönüyor ama çiftçi sadece faizini ödüyor yani çiftçinin tabiriyle takla attırılıyor.

Nişasta bazlı şeker kotasının yüzde 2,5’a düşürüldüğünden bahsettiniz. Evet, doğru ama bunu denetleyen kurumu kapatınız. Kim denetliyor?

Kişi başına süt üretimi ne demek? Sunumunuzun 16’ncı sayfasında kişi başına süt üretiminden bahsediliyor. Tabii, biz bunu tüketim olarak anladık da nedense... Birçok kişi sizin sunumunuzu kontrol etmiştir, siz konuyu bilmediğiniz için “üretim rakamları” dediniz, o “tüketim rakamları” olacak.

Tarım bütçesi üzerine daha sağlıklı yorumlarda bulunabilirdiniz zaten. Bütçeyi arttırabilecek, katma değer yaratacak, üretim politikalarını geliştirecek adımlar atabilirdiniz.

22 milyar destek içinde hayvancılığa 6,6 milyar lira destek var yani yüzde 30. Hâlbuki girmeye çalıştığımız Avrupa Birliği ülkelerinde bu yarı yarıyadır. Destek bütçesi yarı yarıya uygulanır hatta daha fazladır çünkü katma değeri daha yüksektir, istihdam yaratıcı özelliği vardır, bölgesel göçü önler, kırsal kalkınmayı sağlar. “Destekleri artırdık.” diyorsunuz. Yasal olandan bahsetmiyorum. Zaten artık sizler de bunun farkına vardınız. Çiftçi hak ettiği desteği alamıyor. Çiftçimiz zaten alacaklı ve bundan dolayı borcu gün geçtikçe artıyor. Siz bir de destekleri zamanında ödemediyorsunuz. Böyle bir alışkanlık oldu. 2018’in hâlâ buzağı desteklerini ödemediniz.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Vekilim.

OKAN GAYTANCIOĞU (Edirne) – Bitiriyorum.

Sertifikalı tohumluk desteklerini ödemediniz. Çiftçiye gelince para mı bitiyor? Faizsiz krediye devam diyorsunuz, yine büyük işletmelere kredi veriyorsunuz. Bunlar batıyorlar, küçükleri desteklemek lazım.

İthalata, sadece hayvansal ürünlerin ithalatına dokuz yılda 7,5 milyar dolar ödediniz.

Yem fiyatları sürekli artıyor. Neden? Çünkü dolarla alıyoruz. Yemin yüzde 60’ı ithal. Sadece saman ithalatı iflasın göstergesi.

Meralar ranta kurban ediliyor.

İnekler ithal, et ithal, yem ithal, saman ithal; AKP ise yerli ve millî (!)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Katircioğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli üyeler, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve basın mensupları; şimdi, Sayın Bakan, Durmuş Yılmaz benden önce söyledi, bizim önümüze getirdiğiniz bu istatistiklerin hepsi sorunlu Sayın Bakan. Bir kere, tarımla ilgili olarak –dinliyor musunuz, bilmiyorum ama- en son yapılmış olan genel sayım, benim bildiğim kadarıyla on sekiz yıl önce. Dolayısıyla da ondan sonra üretilmiş olan verilerin çoğu sorunlu. Dolayısıyla siz bize öyle bir el kitabı getirdiniz ki hakikaten bu rakamlar eğer doğruysa gerçekten de rekorlar kıran bir tarım bakanı olarak tarihe geçeceksiniz.

Ama Sayın Bakan, öyle değil. Bir kere şunu söyleyeyim size: Millî gelir serilerindeki problemi biliyorsunuz. Bu seriler aşağı yukarı yüzde 11 civarında bir farklılık yaratmış vaziyette. Dolayısıyla siz bizim önümüze 2002 ve 2018 yılları bazında veri getirdiğinizde bu verilerin bu söylemeye çalıştığım problemle doğrudan ilgisi olduğu açık.

Şimdi, mesela siz birçok konuda üretimimizin arttığından söz ettiniz. Ben size söyleyeyim: Fındıkta 2012 ile 2018 arasında azalma var. Üzüm üretimi azalmış, dut üretimi azalmış, bamya üretimi azalmış, kabak azalmış, fasulye azalmış –rakamları söylemiyorum, sadece azalmış olduklarını söyleyeyim size, yeter herhâlde- bakla azalmış, lahana azalmış, taze soğan azalmış, taze sarımsak azalmış, havuç azalmış, şalgam azalmış, turp azalmış –devam edeyim mi daha- erik azalmış, igde azalmış, kayısı azalmış. Bunlar hep üretim miktarları üzerinden yapılmış hesaplar. Vişne azalmış, şeftali azalmış, zerdali azalmış. Siz de bize diyorsunuz ki: “Tam aksine, üretimde acayip işler yaptık, rekorlar kırdık vesaire.”

Ben konuşmayayım ya, bırakın Allah’ınızı seversiniz. Buyurun, başkasına verin artık. Böyle toplantı yönetilir mi Allah aşkınıza!

BAŞKAN – Hayırdır Hocam, ne oldu?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ne demek hayırdır ya! Bir şey konuşuyorum, sürekli bir konuşma var. Siz kendiniz dâhil konuşuyorsunuz, Sayın Bakan öyle.

BAŞKAN - Arkadaşlarımız sıralarını merak ettikleri için, onun için geliyorlar Sayın Vekilim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ben bir şey sordum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yapmayın Allah aşkına ya, hep bunu yapıyorsunuz zaten! Ve bunu yapmanızdan dolayı da ciddi, sahici tartışmalar olmuyor burada. Herkes lafûgüzaf verip gidiyoruz burada. Sayın Bakan anlattı, inanılmaz güzel bir tarım üretimimiz varmış meğerse. Ya bunu tartışmak istiyoruz biz doğal olarak, bizim görevimiz bu, muhalifiz biz ve söylenen şeylerin çoğu yanlış.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sakin ol Hocam.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama nasıl sakin olayım ya? Allah aşkınıza yani...

BAŞKAN – Hocam, arkadaşlarımız sıralarını merak ettikleri için geliyorlar buraya, ben “Gelmeyin kürsüye.” diyemem ki.

Hocam devam edin lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Lütfen, yok.

BAŞKAN - Sayın Emecan, hazır mısınız?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hazırım ama tamamlasın Sayın Hocam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hocam lütfen.

BAŞKAN – Hocam, umumi arzu üzerine, lütfen devam edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Erol Hocam, tamam, lütfen.

BAŞKAN – Baştan başlatıyorum Hocam, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Başlarken hiç olmazsa bir cümle söylemiş olayım arkadaşlar. Bu Plan ve Bütçe Komisyonu ve herkesin bildiği gibi yasaların çoğunun buradan geçtiği, bütçelerin burada tartışıldığı bir ortam ve buradaki Komisyon üyeleri de ellerinden geldiği kadar bir çabayla, günde on dört on beş saat olan mesailer veriyoruz burada. Dolayısıyla da bu toplantıların sahici olmasını istiyoruz. Sahiciden kastettiğim şu: “Yani şu süre geçsin, ben bunu söyleyeyim, öyle bitsin.” falan değil. Yani Türkiye’yi konuşuyoruz, Türkiye’nin sorunlarını konuşuyoruz ve dolayısıyla da farklı görüşlerimiz var ve bu farklılıkları koymak zorundayız ortaya. Yoksa siz nasıl iktidar olarak kendinizi düzelteceksiniz ki.

Bakın, ben size söylüyorum yani burada verdiğiniz rakamlarda sorun var ve bu sorunları sizin benden çok daha iyi biliyor olmanız lazım. Çünkü kullanılan, başlangıç tarihini, baz yılını 2002 aldığımızda söylediklerinizde doğruluk payı olabilir ama ben 2012 aldım başka sonuçlar çıkardım. Ne olacak şimdi? Ve gördüğüm kadarıyla da mesela başka bir ölçü koyalım, kişi başına değerlerden gidelim diyelim. Kişi başına değerler olarak verdiğimiz istatistiklere bakın, hepsi sizin söylediğinizin tam tersi sonuçlar veriyor. Bu da meşru, sizin söylediğiniz de meşru belki. Ama arkadaşlar bu istatistiklerin bildiğimiz oyunları yani biz bunlarla mı birbirimizi ikna edeceğiz ve tatmin edeceğiz?

Vaktimi çok şey yapmayayım ama benim gördüğüm kadarıyla değerli arkadaşlar, Türkiye gibi ülkelerde yani gelişmede biraz geç kalmış olan ülkelerde temel sorunlardan bir tanesi yani birkaç dilemma vardır, birkaç ikilem vardır bunlardan bir tanesi tarım ve sanayi arasındaki ilişkilerdir ve maalesef benim görebildiğim kadarıyla bu ilişki yani bu kurulamayan ilişki, bu zamana kadar kurulamamış olan bu ilişkinin hâlâ kurulamadığını görüyorum. Dolayısıyla, bir kere böyle bir eleştiri yapmış olayım size. “Peki ne yapıyorsunuz?” diye baktığımızda, benim gördüğüm kadarıyla şöyle bir ikilem içindeyiz: Yapısal sorunları çözemediğimizden dolayı tarım konusunda attığımız her adımda aslında, tabii ki olumlu adımlar atıyorsunuz, atmadığınızı söylemek istemiyorum ama, bu meselede gerçek nedir yani günümüzü kurtarıyoruz yoksa gerçekten yapısal bir değişimle -bu söylemeye çalıştığım- Türkiye’nin ekonomisinde çok temel sorun olan bu ikilemi mi çözmeye çalışıyoruz?

Şimdi ben böyle baktığımda gördüğüm şeyi söylemiş olayım size: Yani bir kere bizim üretimimiz ithalata bağımlı. Arkadaşlar, tıpkı uyuşturucuya bağımlı gibi bağımlı yani ithalatı kaldırdığınız zaman Türkiye ekonomisi büyümüyor. Oysa Türkiye ekonomisinin gerçeği en azından yüzde 7 büyümeyi gerektiriyor ve dolayısıyla da sizin bir anlamda ithalatınızı karşılayacak bir gelirinizin olması lazım. Fakat bu dengeleri tutturamadığımız için ne yapmış oluyoruz sonuçta? Nitekim benden önce konuşan arkadaşların çoğu söyledi, ben tekrar etmeyeyim ama bir kere benzinde, motorinde inanılmaz bir artış oldu ki bunlar aslında tarımın temel girdileri. Dolayısıyla da mesela traktör sayısında bir düşüş olduğunu gözledim.

Bütün bunlar şunu söylüyor: Tarımın üretim maliyetleri artıyor. Tarımın üretim maliyeti artarsa yapılması gereken şey Hükümet politikası olarak bu girdi maliyetlerini düşürücü önlemler almaktır. Fakat Hükümetin kolayına geliyor veya varsayıyor ki araçlar burada kazanıyor diye belki düşünüyor olabilir ama çözüm olarak ithalatı serbest bırakmakta buluyor gibi geliyor bana yani ithalatın disipline edici bir etkisi vardır iç piyasaları, dolayısıyla da böyle bir şey yapıyor. Hâlbuki bu, sonuçta üreticinin bir daha o malı üretmemek gibi bir davranışına sebep oluyor. Dolayısıyla da esasında birçok üründe de üretim kayıpları yaşıyoruz. Zaten baktığımızda, hektar olarak da baktığımızda Türkiye’de giderek azaldığını görüyoruz. İstihdam üretme kapasitesinin daraldığını görüyoruz.

Dolayısıyla da benim size buradan söyleyeceğim şey: Bu kadar pırıpak bir durum yok, bu kadar sizin ima ettiğiniz gibi, sizin bu metinlerde de söylemeye çalıştığınız gibi, gerçekten belli ki iyi şeyler yapıyorsunuz ama tümü iyi şeylerden oluşmuyor. Yapılması gereken çok şey var ve esas olarak da

hedefinizi bir anlamda yapısal sorunlara yöneltmek durumundasınız gibi geliyor bana ve o sorunları aşmadan da bizim ithalata bu bağımlılığımız da çözilemeyecektir ve dolayısıyla da tarımda da kendi kendine yeterli olan bir ülke olmaktan uzaklaşacağız diye düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli arkadaşlar, değerli basın mensupları; herkesi öncelikle selamlıyorum. Tarım ve Orman Bakanlığı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, Sayın Bakan, bugün dünyamızın içinde bulunduğu duruma baktığımız zaman dünya nüfusunun hızla arttığı bir dönemde olduğumuzu, insanların gıdaya, temiz suya erişiminin zor olduğu bir dönemde olduğumuzu, gıda ve su sıkıntısının dünyanın geleceğini tehdit eder noktaya geldiğini hepimiz artık biliyoruz ve kabul ediyoruz ve her yıl milyonlarca hektar tarım arazisi yok oluyor. Yani açlık birçok ülke için de önüne geçilmez bir hâl almış durumda. Bizim de tabii tarım ve orman alanlarımızın, su kaynaklarımızın ne kadar değerli ve önemli olduğu da ortada, bunu öncelikle vurgulamak lazım.

Bu girişten sonra, Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesiyle ilgili birkaç noktaya değinip devam edeceğim. Tarım ve Orman Bakanlığımıza bu yıl 2020 için 40 milyar 302 milyon 916 bin TL bütçe ayrılmış. 2019 yılına göre değişim yaklaşık yüzde 19 dolaylarında. 2018 kesin hesaplarına baktığımız zaman bazı harcamalarda düşüş olduğu yani bütçenin tam olarak kullanılmadığını da görüyoruz, özellikle sermaye giderleri ve sermaye transferlerinde. Tabii, bu bütçenin neden kullanılamamış olduğunun da açıklanması lazım. 2019 Ağustos sonu itibarıyla da toplam bütçe harcamaları başlangıç ödeneğinin yüzde 70,8'i olarak gerçekleşmiş harcama. Bu, yıl sonuna kadar yüzde 90'lara yaklaşacaktır diye ümit ediyorum. 2020'deki artış oranı olan yüzde 19,4 bütçe artışını Sayın Bakan siz kendiniz yeterli buluyor musunuz? Bunu da size açıkcası sormak istiyorum. Bu noktadan sonra, Sayıştay raporlarına birkaç noktada değinmek istiyorum. Çok geniş kapsamlı bir bakanlığınız var tabii; tarım, orman, su, hepsi bir arada, hepsinin Sayıştay raporları birbirinden ayrı ve hakikaten baktığımız zaman çok kapsamlı hazırlanmış ve çok fazla içerik var, çok fazla bulgu var Sayın Bakan. Arkadaşlarımız da değindiler Sayıştay raporlarındaki bulgulara. Özellikle Tarım ve Orman Bakanlığının Sayıştay raporuna baktığımız zaman, denetim görüşü dayanaklarında 10 tane, denetim görüşünü etkilemeyen tespit ve değerlendirmelerde 33 tane bulgu görüyoruz. Birçok bakanlıkta olduğu gibi, muhasebesel hataların da çok fazla olduğunu görüyoruz ama Sayıştay raporlarında olmayan bir şey var burada, denetim görüşünde, şöyle bir şey diyor: "Mülga Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 2018 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının denetim görüşünün dayanakları bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı doğru ve güvenilir bilgi içermediği kanaatine varılmıştır."

Sayın Bakan, konuşmanızda Sayıştay raporlarıyla ilgili bazı açıklamalar yapmanız tarafımızdan istenmişti ve zamanınız yetmemişti buna. Biz sunumlar, konuşmalar bittikten sonra yapacak olduğunuz konuşmada lütfen bu Sayıştay raporlarıyla ilgili konulara zaman ayırmanızı istiyoruz çünkü bu gerçekten önemli. Ben bu 43 bulgudan sadece bir tanesine değinip geçeceğim. "Bulgu 9: Genç Çiftçi Projesi için TİGEM tarafından satın alınan bazı hayvanların işe ait teknik şartnamelerde belirtilen özellikleri taşıması" diye bir bulgu var. Şimdi, burada "TİGEM tarafından satın alınan hayvanlardan bir kısmının damızlık özelliği olmayan hayvanlar olduğu, bir kısmının şartnamede sayılan hayvan ırklarından -yaklaşık 117 adet- olmadığı, bir kısmının ise sağlık yönünden aranan şartları taşımadığı

görülmüştür. Genç çiftçiye 30 bin TL değerinde büyük baş hayvan teslim edilmiştir bu projede.” Şimdi, Sayın Bakan, bu çok ciddi bir usulsüzlük ve projenin bir rant tezgâhına dönüştüğünü gösteriyor. Gerçekten bununla ilgili bir açıklamanızı bekliyoruz.

Sayıştay raporları -sürem de gittikçe azalıyor- ve bütçe üzerine konuşma yapmak gerçekten çok zor ama bunlara da değinmek gerekiyor. Sayıştay raporlarından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ait bir tane bulguya değinerek devam edeceğim. Denetim görüşünün dayanakları bölümünde “Bulgu 1: Belediyeler adına yapılan içme suyu yatırım bedellerinin muhasebeleştirilerek izlenmemesi ve tahsil edilmemesi.” Sayın Bakan, bu da çok ciddi bir bulgu çünkü gerçekten burada yaklaşık toplam alacaklara baktığımızda 7 milyar 335 milyon 691 bin 725 TL’den 845 milyon 971 bin 427 TL’sinin 2019 yılına devrettiğini ve bu alacakların tahsil edilemediğini görüyoruz. Gerçekten bunlar önemli bulgular, üzerinde durulması gereken bulgular. Umarız ki bir dahaki dönemlerde bu değerlendirmeleri bir daha karşımızda görmeyiz.

Şimdi, açıkçası biraz çiftçimizin içinde bulunduğu duruma değinmek istiyorum. Bugün çiftçilerimiz ürettiğinin karşılığını alamadığı gibi, 100 milyar lirayı aşan borç batağının içerisinde. Tarım ve Orman Bakanlığının verilerine göre, Çiftçi Kayıt Sistemi’ne kayıtlı 2 milyon 121 bin kişiden tarım alanı ipotekli çiftçi sayısı 1 milyon 964 bin kişi. Çiftçinin yüzde 92,5’inin borcu nedeniyle tarlasında, bağında, bahçesinde ipotek var Sayın Bakan yani işin gerçeği bu, çiftçinin içinde bulunduğu gerçek durum bu. Söz konusu yüksek fiyat artışlarımız var. 2002-2019 Ocak ayı arasında mazotta yüzde 183, gübrede yüzde 1.000 artış olduğunu görüyoruz. Özellikle mazotta Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun son on yıllık verilerine bakıldığında çiftçinin bilhassa traktörüne kullandığı mazot fiyatında yaklaşık 3 kat artış olduğunu da görüyoruz. Örneğin, Mart 2010’da 2,91 iken litre/TL Mart 2019’a geldiğimizde dokuz yılda 6,29’a yükselmiş, çok ciddi bir artış var.

Yine, çiftçilerimiz işini bırakıyor çünkü son üç yıllık günümüz görünümüne bakıldığında Türkiye’de toplam istihdam yüzde 45 artış göstermişken tarımın toplam istihdamdan aldığı pay yüzde 21 oranında aşağı düşmüş, azalmış. Yani 2005’te tarımın toplam istihdamdaki payı 23,47 iken 2018’de 18,34’e düşmüş. Tabii, bu arada biz 4,4 milyon futbol sahası büyüklüğünde tarım alanımızı kaybetmişiz. 2002’de 41 milyon hektardan 2018’de 37 milyona düşmüş bu alanımız.

Yine -böyle hızlı başlıklar hâlinde gidersek- ihracat ile ithalatımız başa baş noktaya gelmiş. Tarım dışı ticarete 2018 itibarıyla ihracat 17 milyar dolar iken ithalat 16 milyar dolar seviyesinde. Maalesef başa baş noktada gidiyoruz. Biz aslında bir tarım ülkesiydik Sayın Bakan, ne oldu? diye soruyorum ben.

Şimdi, önemli olduğunu düşündüğüm bir başka konuya değinmek istiyorum. İyi tarım uygulamaları, tehlike önleme, tehlike analizi, zararlılarla entegre mücadele ve entegre ürün yetiştiriciliği ilkelerini baz alarak çiftçilikle ilgili metotların ve teknolojilerin sürekli gelişmesini destekler, iyi tarım dediğimiz şey bu, öyle değil mi? İyi tarım uygulamaları bitkinin toprağa ekiminden önceki süreçten işlenmiş nihai ürün sürecine kadar sertifikalandırılmış tarımsal ürünün tam üretim sürecini kapsar, ayrıca gıda güvenliğini de kapsıyor tabii iyi tarım, bunun da altını çizmek istiyorum. Şimdi, Bakanlık yaklaşık 31 özel kalite kontrol ve belgelendirme şirketine yetki vererek...

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Vekilim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - ...bu üretim özelliklerini ve üretimin her aşamasını kontrol ederek Bakanlığa yıllık olarak raporlamasını ve üreticilere de iyi tarım uygulamaları ile organik üretimleri yönetmelerinin her aşamasını kontrol ettirerek sertifikalandırıyordu. Ancak Bakanlığınız 2019 yılı -8/11/2019 tarihinde Bakanlık bunu açıklayabilirdi- desteklerinin... Şimdi, Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ’inin -9 Kasım 2019’da- “Desteklemeden çıkarılan

ürünler” bölümünün (ü) bendinde “2016 yılında başlamak üzere aralıksız olarak üç yıl iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlananlar, 2019 üretim yılı İTÜ desteğinden faydalanamaz.” diyor Sayın Bakan. Şimdi, yılın sonuna gelmişiz ve böyle bir açıklama yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: “Üç yıldır sürekli iyi tarım uygulaması...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlayacağım Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamamlayacağım.

Üç yıl sürekli iyi tarım uygulamaları faaliyeti gerçekleştiren üreticilerin 2019 yılı iyi tarım uygulamaları desteğinden faydalanamayacağı açıklanmış. Şimdi, burada 2-3 tane risk var Sayın Bakan, bunları sizinle paylaşmak istiyorum, tabii dinliyorsanız çünkü göremiyorum görüş alanımda olmadığınız için. Şimdi, üretici danışman firmalarla anlaşmalarını yapmış, bu doğrultularda da ürünlerinden ve arazilerinden gerekli analizleri yaptırarak bu işlemler için belirli maliyetleri karşılamışlar bu tarihe kadar. İyi tarım desteğinden faydalanamayacaklarsa şöyle bir risk çıkıyor karşımıza...

BAŞKAN – Sayın Emecan, toparlayalım lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Son ıspanak zehirlenmesini hatırlatmak istiyorum ben açıkçası. Bunun gibi, sebze ve meyvelerde denetimler olmadığı takdirde bu tür vakalarla karşılaşma olasılığımızın çok yükseleceği ortada. Bu destekler neden yıl sonuna doğru açıklanmakta? Üreticilerin yıl içinde kendi üretim durumlarının planlamasının önüne engel konulmaktadır diyorum. Aslında tüm bu veriler sizin sunmuş olduğunuz hedefler ile yaşanan kriz ortamından dolayı çiftçinin, üreticinin sorunlarının çok da kolay çözülemeyeceğini gösteriyor.

Aslında ormanlarla ilgili de birkaç konuya değinmek istiyordum ama vaktim kalmadığı için o konuya giremeyeceğim.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Örs...

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Ben konuşmamda özellikle kendi seçim bölgem olan Doğu Karadeniz Bölgesi’nde kaliteli rekabet ve tarımsal üretimin yapılması önündeki engellerle ilgili biraz konuşmak istiyorum. Bir de son dönemlerde bizim bahçelerimize musallat olan, adları değişik zararlılardan bahsetmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakanım, aşırı yağış tarafından çoğu bitki besin elementleri süpürülmüş, kimyasal gübreyle kirletilmiş ve aşırı asitleşerek bozulmuş Doğu Karadeniz topraklarında sürdürülebilir, verimli ve kaliteli, rekabetçi fındık üretimi mümkün değildir. Dünya piyasalarında fiyat belirleyici olabilmek için birim alandaki fındık üretimini ve kalitesini artırmak zorundayız. Bölgenin milletvekili olarak, başta üniversiteler olmak üzere, ilgili kamu kurum, kuruluşları ve sivil toplum örgütleriyle beraber ortaklaşa yürütülecek bölgesel sağlıklı bir toprak yönetim modeli bir an önce oluşturulmalıdır diyorum. Üretici bilinçlendirilmeli, devlet bilinçli üreticinin yanında olmalı ve sürekli ve etkin destek sağlamalıdır.

Fındık ağacının yapı taşı kalsiyum mineralleridir. Bölgemizde fındık ekimi yapılan arazilerde aşırı yağış nedeniyle kalsiyum yıkanması sonucu toprak yüzde 94, yapraklar yüzde 74 oranında kalsiyum eksikliği göstermektedir. Bu özellikteki bir toprakta fındık ağaçlarının haşerelere, mantarlara ve zararlı

böceklerle karşı direnç gösteremeyeceği de aşîkârdır. Bunun yanında fındık alanlarında kullanılan kimyasal gübreler, topraktaki organik canlıların azalmasına, toprağın daha fazla asitli olmasına neden olmakta, fındık ağacının topraktan besin elementlerini alma kabiliyetini de azaltmaktadır. Kimyasal gübre, aşırı yağış nedeniyle çoğu makro ve mikro besin elementleri tükenmesi, kimyasal tarım gereçleriyle kirletilerek insan sağlığını tehdit eden bozuk toprakların oluşması sadece aslında bölgemizin değil tüm Türkiye'nin geleceğini tehdit eden millî bir sorun hâline gelmiştir. Çünkü sağlıklı toprak sağlıklı insan demektir. Bundan dolayı Türkiye'nin nüfus artışı ve insan sağlığını dikkate alan, daha sağlıklı ve verimli, kendine özgü bir tarım politikası ve toprak yönetim modeli oluşturulması zorunlu hâle gelmiştir.

Bir de son dönemlerde bölgemize musallat olan haşerelerden, zararlılardan bahsetmek istiyorum. Doğu Karadeniz Bölgesi son yıllarda yabancı böcek türlerinin istilasına uğramıştır. Yurt dışından geldikleri tespit edilen ve 2000'li yılların başından itibaren hızlı bir şekilde bölgede yayılış gösteren yabancı istilacı türler, başta fındık ve çay olmak üzere bölge tarımını ciddi şekilde tehdit etmektedir.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Vekilim.

HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) - Başta bitki olmak üzere, hayvan, çevre ve insan sağlığı için tehdit oluşturuyorlar. Son dönemlerde Doğu Karadeniz Bölgemizde yöre halkımızın farklı isimler taktığı türü, cinsi farklı bir çok zararlının görülmesi ayrıca araştırılmalı, bu konuda gereken tedbirler alınmalıdır diyorum.

Bölgede halkımızın “vampir kelebek” adını verdiği menşei Uzak Doğu olan bir zararlı, yine “Drakula” adı verilen turuncğiller uzun antenli böceği zararlısı, yine halk arasında pis kokulu böcek olarak da bilinen “kokarca” son zamanlarda sıkça görülmeye başlamış ve bölge tarımını tehdit eder hâle gelmiştir. Bu konuda acil tedbirlerin alınmasını arz ediyorum.

Dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hancıoğlu, buyurun.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Sayın Bakan, sabahki sunumuzu dikkatle dinledik. Özellikle Sayın Cumhurbaşkanından alıntı yaptığınız bölüme yeniden dikkatinizi çekmek istiyorum:

“Tarım bir millî güvenlik meselesidir. Güçlü Türkiye yolunun güçlü tarımdan geçtiğini asla unutmamak zorundayız. Yediğimiz, içtiğimiz, her gün boğazımızdan geçen yiyeceklerin üzerinde siyasi istismar yapmak doğru değil. Tarım orman sektörünü daha ilerilere taşımak adına, tüm paydaşlar olarak elimizi taşın altına koymamız gerekiyor.”

Hepsi çok doğru. Bu görüşlerin hepsinin altına ben de imzamı atıyorum. Şimdi gelelim büyük çelişkinize.

Sayın Bakan, değerli bürokratlarımız, milletvekili arkadaşlarım; Samsun sınırları içinde yer alan ve ülkemizin en değerli tarım arazilerinden bir bölümüne sahip olan Çarşamba'da yaşayan vatandaşlarımızın sizlere selamı var. Çarşamba Ovası'nın yaklaşık 600 bin dekarlık bölümünde tarım yapılıyor. Türkiye'nin en büyük, en verimli 11 ovasından 1'i. Şimdi buraya ne yapılıyor biliyor musunuz? Bir enerji santrali kuruluyor. Bu santral, bitkisel atıkları, türü, menşei belli olmayan başka atıklarla harmanlayıp yakacak ve bu yolla enerji üretecek. Bu tesis yer altından günde 1.500 ton su çekecek, kaynatıp tekrar toprağa verecek. Günde 15 kilo kül filtrelerden süzülüp havaya karışacak. Bu santralde yakılacak biyokütle malzemeleri ve atıklar tarım arazileri üzerinde depolanacak.

Şimdi size sormak istiyorum: Görevi Türk tarımını korumak ve geliştirmek olan bir Bakanlık böyle bir ihanete nasıl göz yumar, nasıl seyirci kalır, nasıl izin verir? Santralin depolarının kurulacağı arazinin statüsünü kâğıt üstünde değiştirerek burayı nitelikli tarım alanı olmaktan çıkaramazsınız. Daha geçen yıl bütçede size sordum “Çarşamba Ovası sanayiye açılacak mı?” diye. Bana verdiğiniz cevap şöyleydi: “Çarşamba Ovası, diğer 257 ova ile birlikte Bakanlar Kurulu kararı doğrultusunda tarımsal sit alanı statüsündedir ve koruma altındadır.” Bu mu korunan ova? Orta yerine enerji santrali kurarak mı koruyorsunuz bu ovayı? Bu mu güçlü Türkiye için güçlü tarım perspektifiniz?

Sayın Bakan, birileri, uzun zamandır bu bereketli ovamızı sanayiye açmak için her yolu zorluyor. Bir yıl önce sanayiciler ile iş adamlarıyla görüşmeler yapıldı; başka şehirlerden potansiyel yatırımcılar getirilip bölgede gezdirildi, el altından tarım arazileri toplandı ve şimdi düğmeye basıldı, inşaat başladı. Ne çiftçiye soruldu ne bilim adamlarına ne ziraatçılara ne çevrecilere; oranın ekmeğini aşını yiyen, havasını soluyan vatandaşlarımıza. Gidilen bu yol doğru değil. Çarşamba halkı haklı olarak bu duruma isyan ediyor.

Şunu bir kez daha hatırlatıyorum: Vatan sevgisi, atalarımızın uğruna canlarını feda ettiği ve bugün için bizlere emanet ettiği vatan topraklarını korumakla başlar.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Hancıoğlu.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Gelin bu isyana, itiraza kulak verin, bu hatadan bir an önce dönün.

Bakın, yargı da hukuksuzluk tespit etti ve pazartesi günü kısmi mahiyette de olsa yürütmeyi durdurma kararı verdi. Ama daha fazlasının yapılması gerekiyor. Bakanlığınız lütfen bu ovamıza sahip çıksın. Başta zehir santrali olmak üzere Çarşamba Ovası'na zarar verecek her türlü girişimi engelleyeceklerine dair sizlerden bir irade beyanı istiyoruz ve arkasından da bu Bakanlığımızın bütün çalışmaları durduracak adımları derhâl atmasını bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, gerçekten sunumunuzu ben de dikkatlice dinledim. Şöyle ki: Tabii ki çok sayısal verilere boğulmuş. Sayın Bakan, gerçekten uluslararası düzeyde tarımla ilgili tartışılan politikalara değinmeden, işte, verimlilik artışındaki, bizim ülkemizin temel sorunu olan verimlilik sorununa Avrupa Birliği ülkeleriyle bir değerlendirme yaptınız büyüme noktasında ama diğer verileri karşılaştırmadınız Hollanda, Fransa, İspanya'yla ya da Avrupa'nın büyük tarım ülkeleriyle. Nasıl istihdamdaki ve gayrisafi milli hasıladaki düşük oranlarına rağmen, yüksek düzeyde katma değer yaratan ve dünya ihracatında yüksek, bizim neredeyse 3-4 katımız paya sahip olan, oransal anlamda daha da fazla paya sahip olan ülkelerin durumlarından bahsetmediniz. Aslında gün boyunca konuşuldu yani uluslararası düzeyde bizim asıl tartışmamız gereken verimlilik artışları olması gerekirken işletme başına düşen arazi alanlarımızdaki büyük sorunlar var. İstihdam sorunu temel sorun ki kadın istihdamı ve kırsal kalkınmayla ilişkili yapılması gerekenler var sürdürülebilir yeşil ve tarım alanında.

Gıda arzı ve gıda güvenliği bugün gerçekten içler acısı. Sayıştay raporuna değinen bütün hatipler temel noktada gıda güvenliğiyle ilgili gerçekten çok büyük riskler taşıyor. Diğer Sayıştay raporları sayılar verilerle tartıştık ama sizin Bakanlığınız gıda güvenliği, gıda arzı anlamında önemli sorunlar teşkil ediyor rapordaki tespitler. Su ve gıda güvenliği, sağlıklı yaşam kalitesi, AR-GE ve teknoloji.

Bunları tartışırken bakın -benden önceki Sayın Samsun Milletvekilimiz- daha biz bir ovadaki termik santrali tartışıyoruz. Yani bizim ya da sizin sunumunuzun kapsamı geleceğe bir vizyon çizmekse bunlar olmalıydı.

Diğer değinmem gereken konulara bakarsam kısaca. Kırsal kalkınma konusu gerçekten bu bütüncül bir politika ve dünyanın bütün ülkeleri, Avrupa Birliği başta olmak üzere temel politikaları ya da tarımla ilgili politikaları kırsal kalkınmayla bütünleştirilmiştir ve çok büyük bir fonu da bu noktaya ayırmaktalar. Ama sizin sunumunuza baktığımız zaman, IPARD fonları da olmasa yani Avrupa Birliğinin özellikle kalkınmaya vermiş olduğu desteklemeler olmasa... Sunumda buraya çok az bir kısım ayırmışsınız. Yani kırsal kalkınma tarım ya da o alanda üreticinin yaşam kalitesi, yaşam standartları, sosyoekonomik düzeyi değil sadece. Kırsal alanda, tarım dışındaki nüfusun da kırsal gelişimini, ekonomik, sosyal kalkınmasını sağlayacak yatırımlarla ilgili hiçbir şey göremedim ben sunumunuzda ya da kısmi bir değinmede bulundunuz, daha detaylı bir bilgilendirme yapabildiniz bu noktada.

Şu çok önemli: Biliyorsunuz, Avrupa Birliğiyle Gümrük Birliği güncelleme konuları var ki Konseyin 2019 raporunu muhtemelen Avrupa Birliği biriminiz incelemiştir. Burada önemli tespitler var. Gümrük Birliğinin güncellenmesini tartışırken buradaki en temel politika alanı tarım çünkü Gümrük Birliği Anlaşması'nda tarım sektörü sadece işlenmiş tarım ürünlerinin ticaretini kapsamakta.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, toparlayalım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii ki.

Ama diğer tarım ürünleri alanlarında nasıl bir perspektif çiziyorsunuz, ne bekliyor bizi? İthalat bağımlılığımız artacak mı Avrupa Birliğiyle ilgili ya da ortak gümrük tarifesinde nasıl bir noktaya gelecek?

Stratejik sektörlerimizi, stratejik alanlarımızı göremedik. Hangi tarım sektörlerimiz ya da ürünlerimiz bizim stratejik olacak Avrupa Birliğiyle uyum ya da Gümrük Birliği Anlaşması sonrasında? Bunlarla ilgili gerçekten daha detaylı bir bilgilendirme olabilirdi.

Reformlar, destekleme politikaları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kaşıkçı...

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri; öncelikle hepinize hayırlı günler diliyorum.

Burada Türkiye'yle ilgili, Tarım Bakanlığı politikalarıyla ilgili çok güzel öneriler ve eleştiriler de yapıldı. Sayın Bakanım, ben müsaade ederseniz seçim bölgem olan Hatay'la ilgili birkaç tespitimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Özellikle su kaynaklarını doğru kullanma noktasında Hatay'da son yıllarda çok güzel projeler yapıldı. Bu projelerde bazı ödenek problemlerimiz vardı ama çok teşekkür ediyorum size, AK PARTİ milletvekillerine. Bu yıl özellikle Tahtaköprü Barajı ve Reyhanlı Barajı'nın ödenekleri Devlet Su İşleri hazinesine geçti. Bu iki barajın tamamlanmasıyla birlikte ben inanıyorum ki Hatay'da tarım çiftçisi çağ atlayacak. Tarımsal sulama için yer altından su çıkararak tarımsal sulamayı yapıyorlar ama bu projelerin hayata geçmesiyle birlikte bu yer altından su çıkararak yaptıkları ve enerji için büyük miktarda da para ödedikleri o günler artık geride kalacak ve suyu ücretsiz kullanacaklar. Bundan dolayı ben Bakanlığınıza ve bölge milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, gerçekten debisi çok kuvvetli olan akarsularımız var. Meclis Genel Kurulunda yaptığım konuşmada da ifade ettim, bu akarsular Avrupa'nın herhangi bir şehrinde olsa gerçekten bunlar düzgün bir şekilde kullanılır ve ülkemize de katma değer olarak geri dönüşleri sağlanır. Özellikle Hassa'da bir Yoluklar Göleti, projesi yapılmış, planlanması yapılmış; Erzin'de bir Başlamış Göleti'miz var, Antakya'da bir Kısacık Göleti'miz var, Yayladağı'nda bir Uluyol Göleti'miz var. Bu göletlerin de tamamlanmasıyla birlikte, bunlara ödenek sağlanmasıyla birlikte bu projelerimiz eğer tamamlanırsa bölge çiftçimiz gerçekten derin bir nefes alacak. Bu projeler için gerekli olan yatırım maliyetini de bu projelerimizin çok kısa bir zaman sonra ben amorti edeceğine inanıyorum. Hem tarımsal sulamada bunları kullanırsınız hem de -bölgemizde bizim özellikle göletlerde yapılan balıkçılık da önemli bir yer işgal ediyor- bizim bu göletlerden inşallah su ürünleri noktasında da faydalanacağımıza inanıyorum.

Sayın Bakanım, su kaynaklarıyla ilgili inşallah desteğinizle Büyük Karaçay Barajı'mız da artık su tutmaya başladı. O baraj da Hatay ekonomisine, Samandağ ilçemizin ekonomisine çok önemli katkılar sunacaktır.

Ben buraya gelmeden önce, Plan ve Bütçede Bakanlığın bütçesinin görüşüleceğini ifade ettiğim zaman Amik Ovası'nın sınırları içerisinde bulunan yaklaşık 100 muhtarımızla bir aradaydık, hepsinin size çok selamı var. Bu yıl biliyorsunuz, pamukta rekoltede çok önemli bir düşüş oldu. Tabii, bu düşüş Allah'tan diyoruz. Biz bunun araştırılmasıyla ilgili de Mecliste de bir araştırma komisyonu kurulabilir mi diye bir teklif de verdik, acaba ilaçtan dolayı mı, gübreden dolayı mı veya başka başka sebeplerden dolayı mı bu düşüş yaşandı diye. Düşüşe paralel bir şekilde, dünya piyasalarındaki dalgalanmadan dolayı fiyatlarda da çok önemli bir düşüş gerçekleşti. Neredeyse hem rekolte noktasında hem de fiyat noktasında geçen yıllı yarı yarıya düşmüş durumda pamuk. Çiftçilerimizin sizlerden, Bakanlıktan ricası şudur efendim: Ziraat Bankasına olan borçlarının ertelenmesi, bir bu; ikincisi ise, önümüzdeki yıl ödenecek olan pamuk desteklenmesinin hiç değilse bir kısmı ocak ayında verilebilir mi hususu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapandı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

Özellikle bu iki hususu sizlerle bölge çiftçilerimiz paylaşmamızı istediler.

Son olarak da Sayın Bakanım, geçen yıl da konuştum, Yayladağı ilçemiz var, Suriye'nin Bayır Bucak noktasının tam karşısında, Türkmen bir ilçemiz. Bu ilçemizde tütün üreticiliği vardı ancak son yıllarda yaşanan sıkıntılardan dolayı bu gitgide aşağı düştü. Bakanlığımızın desteklediği, kenevir üretimiyle ilgili bir proje var. Bu Yayladağı ilçemiz bu kapsama alınabilir mi diye de son olarak sizden bunu rica etmiş olalım.

Ben tekrardan bütçemizin hıyarlar getirmesini Cenab-ı Allah'tan diliyorum. İnşallah önümüzdeki yıl da çiftçilerimiz açısından bereketli bir yıl olarak geçer diye ümit ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özer, buyurunuz.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bütçe sunumunu dikkatle izledim Sayın Bakan. Size araziden, bölgeden, sahadan bazı tespitleri bildirmek istiyorum.

“Yeni Ekonomi Paketi çerçevesinde, sebze meyve fiyatlarının dönemsel dalgalanmalarının önlenmesi amacıyla sera yatırımları teşvik edilecektir.” diye bir ifadeniz var. Sayın Bakanım, eğer pazarı hesaplamadan sera yatırımlarını destekler ve teşvik edersek bu yaz seracılığında yaşadığımız

aynı sıkıntıları tekrar yaşarız. Eğer dünyada, etrafımızda, komşularımızdaki sera yapımlarını bilmezsek, Özbekistan'daki serayı hesaplamazsak, Azerbaycan'daki yapılan seraları hesaplamazsak ve yaz seracılığını bu şekilde desteklemeye devam edersek bu yaz yaşadığımız gibi, yaz seracılarını yoklukla, kredilerini ödeyemez durumla ve zararlar karşılıklı bırakmış olacağız.

Sayın Bakanım, artık bundan sonra yeni pazarlar kuruluncaya kadar yaz seracılığının asıl pazarları Suudi Arabistan ve Irak'tır. Suudi Arabistan ve Irak pazarları açılmadan eğer biz yaz seracılığını desteklemeye devam edersek bugün 2 lira maliyeti olan domatesi 40 kuruş, 60 kuruş ortalamayla satan bir çiftçiyle karşı karşıya kalırız ki çiftçiye bu yıl batırdık, önümüzdeki yıl bir daha batırırız.

Bir de size özel bir durumla ilgili bilgi vermek istiyorum. Bu TARSİM'de mülkiyet sorunu olan arazilere, biliyorsunuz, ÇKS kaydı yapılamadığı için tarım sigortası yaptıramıyor çiftçi. Hatırlıyorsunuz, geçen yıl beraberdik, Kumluca'da –ben de Kumluca ilçesindenim, ora doğumluyum- orada 2 bin dönüm arazimizi kaybetmiştik bir hortumda, biliyorsunuz. Hatta bir arkadaşın cenazesinde beraber saf tuttuk sizinle. Arkadaşlar, bir kere kesinlikle şunu yapmamız lazım: ÇKS kaydı istenmeden, üzerinde tesis varsa zaten TARSİM eksperleri geliyor, üzerindeki tesisi tespit ediyorlar. Bu tesisin taşınma şansı yok. Altındaki mülkiyete bakılmaksızın TARSİM sigortası yaptırabilir duruma getirmemiz lazım. Akdeniz'de bundan sonra deniz suyu sıcaklığı arttığı sürece ve atmosferde soğuma devam ettiği sürece bu hortumları biz yaşayacağız, aynı fotoğraflarla karşı karşıya kalacağız. Afetlere karşı yapacak bir durumumuz olmadığına göre, çiftçimizi buna hazırlamalıyız, takibi yaygınlaştırmalıyız. Nasıl bir aracımıza kasko yaptırdığımız zaman park ettiğimiz yeri sormuyorsak, üzerinde tesis varsa tesisi sigortalamalıyız. Zaten -bir afet durumunun da yaşanmasını istemeyiz ama- bir afet pozisyonunda da gelip çiftçi eksperle beraber araziye tekrar görür ve çiftçinin zararını tazmin edebiliriz diye düşünüyorum.

Ziraat Bankası kredi faizleri yüzde 8'e çıkarıldı biliyorsunuz Sayın Bakanım. Araç kredisi ve konut kredisi faizlerini yüzde 11'lere çektiğiniz bir dönemde Ziraat Bankası işletme ve tesis kredisi faizlerini yüzde 4'lere düşürmeniz lazım.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bu konuda sizden yardım bekliyoruz efendim.

Şimdi, son olarak da Et ve Süt Kurumunda yirmi gündür et kesimi yapılmıyor Sayın Bakanım. Önceki kesimlerin ücretleri de yetmiş seksen gündür ödenmiyor. Üretici, Kurumda 32 liraya kesim yaptırmak istiyor ama bir kesim yapılmadığı için 28 liraya özel sektöre kestiriyor. Şimdi, biliyorsunuz, bir ihale yapıldı dondurulmuş etle ilgili, 38 bin tonluk -ihracat şartıyla- ihaleye kimse katılmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen tamamlayalım.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Hemen bitiriyorum efendim, hemen bitiriyorum Sayın Başkan.

Sonra, ikinci bir ihale daha yaptık, 50 bin tona yakın ihracat şartlı bir ihale yaptık, bu ihaleye de katılan olmadı. Bu etler ne olacak? Size soruyorum.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cinisi, buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

İYİ PARTİ olarak bizim görüşümüze göre; tarım, savunma sanayisinden daha az öneme sahip olmayan stratejik bir sektördür. Tarım direkt soframızı, sağlığını ve hatta millî güvenliğini etkilemektedir. Şu hâliyle, vahim masa başı kararlarıyla sorun hâline getirilmiş olan tarım sektörü de bir millî güvenlik sorunu olmuştur aslında. AK PARTİ döneminde tarımda bırakın stratejik güç olmayı, hazır ulusal master planlar bile uygulanmadı. 2008’den beri uyarıları yapılan süt ineklerinin kesime gideceği endişesi maalesef gerçekleşiyor. On gün önce yayımlanan 2,5 satırlık bir genelgeyle Türkiye Cumhuriyeti devletinin 1926’dan beri yürüttüğü ıslah çalışmaları çöpe atıldı. Buna sizin hakkınızın olmadığını düşünüyorum. Genel Müdürünüzün imzaladığı, tarihe geçecek genelgeden Tarım ve Orman Bakanı olarak sizin haberiniz var mı, bilmek isteriz. Haberiniz varsa olayın vahametiyle ilgili bilgi sahibi misiniz? Bu genelge ithalat kapılarını ardına kadar açacak bir lobi faaliyetinin sonucu mudur, bunu da bilmek isteriz.

Bugün çiftçilerimiz ektiği ekinin, ürettiği hayvanın ne edeceğini, kaç satılacağını bilemeden kumar oynamaktadırlar. Çiftçimize kumar oynuyor demişken şunu söylemek istiyoruz: Hiçbir veriniz güvenli olmadığı gibi, veriler de saklanıyor. Çiftçimizin veri olarak kabul ettiği, kendine ne ekeceğiyle ilgili kılavuz olarak gördüğü işaret tarım desteklemeleridir. Üretim sürecinin başında, yapılacağı ilan edilen desteklere bakarak devletin “ek” dediğini düşündüğü destek oranlarına göre hesabını yapar ve o çerçevede üretim planını uygulamaya başlar. Her ne kadar satış fiyatını bilmese de maliyetten zarar etmeyeceğine kani olur. Bu bile çiftçimize çok görüldü. 2019 yılı destekleri 2019’un Kasım ayında, hasat kalkmış, besi periyodları geçtikten sonra sanki “Ne haliniz varsa görün.” dercesine, alay eder gibi ilan edildi.

Bu arada “destek” demişken henüz 2018 destekleri bile tam olarak ödenmediği gibi, yeni açıklanan 2019 desteği bir önceki yıla göre 2 kalem haricinde değişmedi.

Çiftçilerimizin bankalara olan kredi borcu tutarı 120 milyar liraya dayandı. Şimdi, bu tarım faaliyetlerinden nasıl para kazanılacak, nasıl huzurlu bir aile hayatı yaşanacak, nasıl ülkesini, milletini ön planda tutup vatandaşlık ruhunu ayakta tutacak? Bu borçların büyük kısmına sizler özendirdiğiniz için girildi. Bugün özendirmeleriniz sonucunda herkesin kapısının önünde son model traktörler olmasına rağmen hesapsız yükselen maliyetler ve zamanla altından kalkılamayan kredi borçları yüzünden araziler bomboş durmakta. Tarımdaki yanlış politikalar sonucu boşalan köylerin aslında her biri âdeta bir üretim üssü, büyük bir fabrikayken bugün köyler ucuz yaşanan, devletin bağladığı maaşlarla geçinilen merkezler haline geldi; tarım da günü kurtarmak için yapılan bir faaliyet hâlini aldı. Hâlbuki bizim aklımızdaki çiftçi bu değildir. Çiftçiliğin ne kadar prestijli bir meslek olduğunu, üreten insanlar olduklarını insanımıza tekrar hatırlatmalıyız.

Bugün çiftçilik çalışarak zarar edilen bir meslek hâline getirildi. Çiftçiye ülke menfaatleri gereği planlama dâhilinde zarar etmeyeceğini garanti eden politikalar üretilmeden ülke tarımı düzlüğe çıkamayacağı gibi ne Türkiye’nin en büyük problemi olan göç önlenir, göçen insanlar bir daha toprağına, ahırına geri döner ne de işsizlik azalır.

Aklımızı başımıza almalıyız arkadaşlar. Döviz ve ithalata güvenerek gıda güvenliği ve sürdürülebilirliğini sağlayamayız. Allah muhafaza, insanımızı açlıkla imtihan ettirmeye kimsenin hakkı yok. Bu vebali üstlenmeyi ne siz alabilirsiniz ne de biz izin verebiliriz.

“Çiftçiyi borçlandırma” demişken bunun nasıl bir faiz kıskacı ile hangi yollarla yapıldığına da bakmak lazım. Devletin tarımsal krediler ve sübvansiyonlarla ilgili kuruluşu Ziraat Bankasıdır. Oysa Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Ziraat Bankasından aldığı blok kredileri bir komisyon karşılığı çiftçiye aktarırken âdeta bir tefeci gibi davranmaktadır. Türkiye genelinde çiftçimiz biriken kredi borcu ve faizleriyle hareket etme kabiliyetini kaybetmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız efendim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Önerimiz, acilen faizleri silmek suretiyle, faiz uygulamadan çiftçi borçlarının yapılandırılmasıdır. Tekrar başlayacak üretimden sağlanacak katma değer silinen faizin katbekat üzerinde olacaktır, meydana gelecek olan sosyal refah da cabası.

Vakit sorunundan dolayı dile getiremediğim orman yangınları skandalları, personel alımı skandalları, tarım ve verim odaklı toplulaştırma değil de şehircilik odaklı, kadastro mantığıyla yapılan toplulaştırma yanlışlığı, büyükşehir yasasının tarıma vurduğu büyük darbe, hibe ve desteklerin denetimden uzak yandaşlara aktarılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, erken kestiniz, yapmayın Allah aşkına.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Böyle şey olur mu canım? Erken kesildi, böyle şey olmaz. Buraya ben ta nerelerden gelmişim konuşma yapmak için.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hiç sorma ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya; lütfen, arkadaşlar ya...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Burada konuşmayacağız, nerede konuşacağız?

BAŞKAN – Herkese söz veriyorum.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Burada konuşmayacağız, nerede konuşacağız?

BAŞKAN – Dört dakika artı bir dakika veriyorum.

Buyurun.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Beş dakika artı bir dakika veriyordunuz.

BAŞKAN – Yani o takdir bana ait, müsaade edin, ben vereyim o kararı ya.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Toplantıdan toplantıya değişmez ki o karar.

BAŞKAN – Değişmiyor o karar.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Değişiyor.

BAŞKAN – Buyurun.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, çok kıymetli bürokratlar...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, siz geliyorsunuz, iki saat, üç saat oturup ayrılıyorsunuz; buradaki Komisyon üyesi arkadaşlarımız her gün on beş, on altı saat buralar ya.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Evvelsi gün ben gece üç buçuğa kadar buradaydım.

BAŞKAN – Ben bu Komisyon üyesi arkadaşlarımdan hukukunu korumak zorundayım, kusura bakmayın; 60 kişilik liste var burada.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynen öyle.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, ne yapabilirim ben? Her gün gece üçe kadar, üç buçuğa kadar Komisyon üyesi arkadaşlarımız burada çalışacaklar, sabah onda buraya gelecekler, tekrar programa devam edecekler, bu arkadaşların da canı var. Yani bunları da korumamız gerekiyor arkadaşlar. Dolayısıyla, müsaade edin, bunu... Her birinize söz vermeye çalışıyorum ama biraz daha müsamahakâr olmak zorundasınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Başkanım, bu dediğinizi bugün 5’inci defadır tekrar ediyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, ediyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kimsenin Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi arkadaşlarımızın hakkına bir saldırısı söz konusu değildir. Elbette bu Komisyona gelen milletvekili arkadaşlarımızın da duyarlılığı vardır ama ısrarla bunu tekrar ederek söz kesme meselesinin doğru olmadığı düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, çok kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz yüz yılın sonlarına doğru geri kalmışlığın göstergesi kabul edilen tarım yeni bir bin yılın başında küresel sorunların en önemli çözüm kaynağı hâline gelmiştir. Teknolojinin bütün gelişmişliğine rağmen gittikçe artan yoksulluk, açlık, çevre, sağlık ve eğitim sorunları nedeniyle büyük sıkıntılar yaşanmaktadır. Her gün 25 bin kişinin; en acısı, her beş saniyede 1 çocuğun açlıktan öldüğü düşünülürse acil çözüm bekleyen sorun açlık ve yoksulluktur. Ekonomik krizler, küresel ısınma, hızlı nüfus artışı gibi olumsuz birçok etken çözümü zorlaştırmaktadır. Çözümün temel unsuru olan tarımsal üretim alanlarının korunması, mevcut kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve özellikle yoksulluğun yaygın olduğu kırsal alanlarda refah dağılımında denge sağlanması için teknik, ekonomik ve sosyal tedbirlerin öncelikle tarım alanında alınması gerektiği anlaşılmıştır.

Tarımın giderek önem kazanmasının bir diğer nedeniyse, bir ülkenin tam bağımsızlığını korumasında güvenilir gıda teminini güvence altına alabilmesinin silahtan daha etkili olduğunun anlaşılmasıdır. Mevcut potansiyeli nedeniyle büyük bir avantaja sahip olan ülkemiz dünya tarımsal üretiminde bir dev, Avrupa’daysa birçok üründe 1’incidir. Bu avantajın korunması ve dünya piyasalarında üst sıralara ulaşabilmek için tarımın millî gelirdeki payının daha da artırılması gerekmektedir.

Önümüzdeki yüzyıl su savaşlarının yapılacağı bir yüzyıl olacak. Bu bakış açısıyla, seçim bölgesi olan Adana’da Aşağı Seyhan Ovası için kapalı, borulu ve basınçlı sulama sistemlerinin gerekliliği ve sağlayacağı yararlar nedeniyle bir an önce hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu konudaki desteğiniz Çukurovalı çiftçilerin en büyük en büyük ricası. Bu konuya dikkatinizi çekmek istedim Sayın Bakanım.

Bana sorulan sorular var, onları burada dile getirmek istiyorum.

Birinci sorum: Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde ormanlarımızın korunması gibi kutsal bir görevi yürüten orman muhafaza memurlarının genel kolluk kuvveti kapsamına alınarak Emniyet sınıfına alınması için Bakanlık olarak bir çalışma yapılmakta mıdır?

İkinci sorum: Tarım ve Orman Bakanlığında zor şartlarda çalışan orman muhafaza memurlarına, teknik personele ve sağlık personeline fiilî hizmet zammı verilmesi için bir çalışmanız bulunuyor mu?

Üçüncü sorum: Gıda teknikeri, veteriner, sıhhi ve teknik personel alımıyla ilgili bir çalışmanız var mı?

Bütçemizin vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli vekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Güzel bir atasözümüz var: Toprağı işleyen ekmeği dişlermiş. Toprağı sele, yele ve ele vermeyelim diyoruz.

2020 yılı merkezî yönetim bütçesi maalesef hayal kırıklığı yaratmıştır. Hazırlanan Cumhurbaşkanlığı programları, bütçe taslağı ve TÜİK rakamları tutarlı değildir. Mutfakta yangın vardır. Gıda enflasyonunda şampiyonluk bizde. Konuşmanızda “Çok şükür, tarımsal üretimde ihracatçı ülkeyiz.” dediniz ama gıda enflasyonunda nasıl şampiyon olduğumuzu merak ediyorum. Yunanistan’dan daha pahalı gıda tüketiyoruz. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı diyor ki: “2019 yılında Türk lirasının görece istikrar kazanması sonucu yıl genelinde gıda fiyatları olumlu seyretmiş...” Bakın, konuyu hesapladım. Geçtiğimiz günlerde yumurta hesabıyla durumu ifade etmişlerdi.

Sayın Bakanım, bakın, burası önemli.

Sayın Bakan dışarıda ama burası önemli. 2003 yılında çeyrek altın 32 lira 25 kuruşmuş arkadaşlar. Çiftçimiz o zaman 140 kilo buğday satarak 1 çeyrek altın alabiliyor idi. Bugün geldiğimiz noktada, on sekiz yıllık iktidarınızda çiftçinin 1 çeyrek altın alması için 330 kilo buğday satması gerekiyor. Bu da şunu gösteriyor ki 2,5 kat zayıflamış. Yani yumurta hesabıyla enflasyon anlatılmaz. Enflasyon altınla anlatılır, dolarla anlatılır. Çiftçimizi 2,5 kat zayıflatınız, enflasyona yenik düşürdünüz. Üstelik, tarım topraklarımız ıcralık olmuş durumda. Manisa Vekilimiz Bakırlıoğlu’nun soru önergesine göre tarım arazilerinin yüzde 15’i ipotek altında yani 2 milyon çiftçimizin büyük kısmının tarlası ipotekli. Zaten, ÇKS’deki çiftçiye baktığımız zaman, ÇKS’de kayıtlı 2 milyon 103 bin çiftçimiz varken bunun 2 milyonu ipotek altında.

Yine, bakınız, yakın zamanda Çevre Bakanlığından Tapu Kanunu’yla ilgili bir kanun gelecek önümüze. Sayın Bakan, bir an evvel gözünüzü açın, daha önce nasıl geri çekildiyse meraları koruma anlamında bu Tapu Kanunu’nu lütfen Meclise getirmeyiniz.

Yine, size dağıtacağım. Sayın Bakan sunumunda anlatmıştı, OECD’nin raporlarına baktığımız zaman 2019-2028, diyor ki: “Türkiye 31’inci sırada.” Nerede? Gıda enflasyonunda. Hangi ülkelerin arkasındayız? Haiti, Nijerya bizden daha önde. Bizi 39’uncu sıraya getirmişsiniz arkadaşlar. Hani enflasyon hani 5’lerdeydi, hani 8’lerdeydi? Geldiğimiz noktada gıda enflasyonu almış başını gidiyor.

Yine, bakınız “tarımsal krediler” diyoruz, “israf bütçesi” diyoruz biz sizin bütçenize çünkü tarımsal destekleme ödemelerine ilişkin etki analizi yapmamışsınız.

Yine, diğer bir konu da “tohum” diyoruz. Tohumda, sabah baktık, hakikaten çok güzel şeyler yapmışsınız ama acaba, öyle mi? Tarımsal araştırma enstitüleri bitti, yerli tohum kalmadı. Şu andaki kullanılan buğdayın üçte 1’i ithal, yabancı tohumdan ama siz Fransız çeşidi Tigre’yi veya Bulgar çeşidi Enola’yı yerli çeşit olarak sayıyorsanız pes doğrusu diyorum. Şimdi, yapacağınız olay, üçte 1 olan yerli tohumları desteklerken çiftçiye yerli tohuma daha farklı destek vermeniz gerekiyor.

Bakınız “şeker pancarı” dediniz. Türkiye’de şeker pancarından üretilen şeker de olduğu gibi bizdenmiş. Ya, şeker pancarı tohumunu nereden alıyorsunuz? Hiç baktınız mı? Belçika’dan alıyorsunuz, Fransa’dan alıyorsunuz, Almanya’dan alıyorsunuz.

Yine “İhracat yapıyoruz.” diyorsunuz ama baktığınız zaman ihracata, ayçiçeği ihracatınız var, mısır ihracatınız var. Bunların hepsi global oyuncuların, Syngenta, Pioneer, Limagrain gibi firmaların.

Arkadaşlar, birbirimizi aldatmayalım. Gelin, hep beraber yerli ayçiçeğimizi, yerli mısırımızı üretelim.

Bakınız, üretim yüzde 98 civarında yerli tohumlardan elde ediliyormuş. Ben şaşırdım kaldım. Bizim ayçiçeğimizin yüzde 91,7’si dışarıdan, yine mısır tohumunun da yüzde 94’ü yabancı çeşitlerden elde ediliyor. Bunları lütfen saklamayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Yine, bakınız, yüzde 6,56 üretimde fazlamız var ayçiçeği tohumunda, yine mısır tohumunda da yüzde 2,75 fazlalığımız var. Ama ne yapıyoruz, biliyor musunuz? Siz kendi çiftçinize kilosunu 80 liraya, 100 liraya vermiş olduğunuz ayçiçeği ve mısır tohumunu gidiyorsunuz, Rusya, Ukrayna, Fransız çiftçisine 5 euroya, 6 euroya veriyorsunuz. Nerede sizin milliliğiniz, nerede sizin yerliliğiniz?

Diğer bir konu da elektrikli traktörle ilgili. Sayın Bakan sabah açıklama yaptı. Elektrikli traktörün prototipini gördüm ben Tekirdağ Bağcılıktaki. Ben isterdim ki bugün bütçenizde en azından TİGEM... Atatürk ne yapmıştı TİGEM’leri, çiftlikleri? “Bizim köylülerimiz görsün ve onlardan feyz alıp kendileri uygulansınlar.”dı. Ben TİGEM’in bütçesinde o 20-25 milyon avroluk yatırımın olmasını beklerdim sizlerden. O zaman işte derdim ki: Takdir ettim sizi. Ama sadece suya yazıyorsunuz. Nasıl geçmişte Devrim arabasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, bitiriyorum, bir saniye...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Turan Aydoğan...

Lütfen, arkadaşlar, bakın, ne dedim? Lütfen, arkadaşlar, ya...

Sayın Turan Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanın yerinde olmak istemezdim. Önce bir teşekkür edeyim kendisine çünkü bir emekle bir çalışma getirilmiş, bize sunuluyor, katılsak da katılmasak da emeğe teşekkür etmemiz gerekiyor ama yerinde olmayı asla istemezdim. Yoksullaşan, hatta tarımsal anlamda çok daha fazla yoksullaşan bir ülkenin bakanı olarak orada oturmanın ne demek olduğunu sanıyorum en iyi kendisi biliyordur.

Gıda güvenliğini garanti altına almak, altını çizerek söylüyorum, ülkemiz için aynı zamanda bir millî güvenlik meselesidir. Temel tarım ürünlerinde dışa bağımlılık en az savunma sanayisinde dışa bağımlılık kadar tehlikeli ve riskli bir durumdur.

Sayın Bakan, siz silahları teslim ettiniz, farkında mısınız? Eğer savunma sanayisi kadar riskli bir yol yürünüyor ise burada tümüyle dışa bağımlı bir tarım ekonomisi yaratarak silahları teslim etmişsiniz. Bu sözler bana ait değil, Sayın Cumhurbaşkanına ait. Sayın Cumhurbaşkanının bu sözlerine de tamamıyla katılıyorum. Tarımsal anlamda milli ekonominiz zafiyet hâlindeyse ciddi anlamda risk altındasınız. Nasıl bir risk altındasınız, örnekleriyle vereyim, şimdi itiraz edersiniz. Tozpembe bir Türkiye çizdiniz bize. Galiba, bizim baktığımız pencere ile Sayın Bakanın gözlükleri arasında bir fark var.

Ekmeçlik buğday ithalatı her ay sürekli artış gösteren bir Türkiye. 2019'un ilk sekiz aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre makarnalık buğday ithalatı yüzde 74 artmış bir Türkiye. Üretim maliyetlerinin artması nedeniyle dışa bağımlı tarım ekonomisi oluşmuş bir Türkiye. Şimdi, burada, siz silahları teslim etmediniz de ne yaptınız? Bulunduğunuz koltuk itibarıyla orada nasıl rahat oturacaksınız, merak ediyorum.

Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesini arkadaşlarımız defalarca dile getirdiler. Çiftçiye borcunuzu ödemiyorsunuz kardeşim. 2007 ile 2020 arasında 60 milyar dolarının üstüne yattınız çiftçinin. Açıklayın, niye vermiyorsunuz kardeşim? Yasal bir zorunluluk. Gerim gerim geziniyorsunuz "Büyüdük, koştuk, öyle yaptık..." Verin çiftçinin parasını kardeşim. Niye vermiyorsunuz?

Ülke nüfusu son on altı yılda yüzde 23 arttı, tarımsal alanlar yüzde 17 küçüldü. Tarımsal gayrisafi yurt içi hasıla azalıyor. 2015 yılından itibaren çiftçinin ödemediği kredilerde artışlar söz konusu. 106 milyar liralık borcu olan bir çiftçiden bahsediyorsunuz, "Kredi borçları rahat ödeniyor." diyorsunuz. Nerede rahat ödeniyor? Gırtlığına basılmış bir çiftçi, yanında eğer devlet memuru kefil var ise onun maaşından kesiyorsunuz. Bu hâle getirdiğiniz bir tarım ekonomisi söz konusu. Bütün bunları bir kenara bıraktım, çok teknik konular, arkadaşlar ayrıca değinirler.

Arkadaşlar, gıda güvenliğimiz yok, zehirleniyoruz bu ülkede. Topraklarımız zehirlenmiş, denizlerimiz zehirlenmiş; üstüne, yıl içerisinde yüzlerce gıda zehirlenmesi yaşanıyor büyük şehirlerde. En son bir ıspanak vakası yaşandı. Sayın Bakan diyor ki konuşmasında: "Halkın sağlığıyla kimsenin oynamasına müsaade etmeyeceğiz." Kusura bakmayın, müsaade etmediğiniz buysa, müsaade edeceğiniz nedir sizin, ben anlayamadım. Siz, parasal yaptırımları milletin canıyla karşı karşıya koyuyorsunuz. Anayasal anlamda can güvenliğimizi, bedensel güvenliğimizi ve beslenmemizi sağlamakla yükümlü olan bir hükümet bize çıkmış, ona, buna idari para cezası kestiğinden bahsediyor. Bu yolu böyle yürürseniz tabii, alacağınız sonuç budur.

Tarım bir politik meseledir arkadaşlar. Nasıl, kadının adını kadın bakanlığından çıkardığınız gibi, gıdanın adını da tarımdan çıkardınız. Gıda ve tarım politik bir meseledir, politik bir duruştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir dakikamı kullanmak istiyorum efendim.

"Bülent Şık" diye bir gıda mühendisi sizin bu çarpıklıklarınızı dile getirdi, insan sağlığıyla oynadığınız noktaları dile getirdi diye cezalandırdınız. Bilimsel konuşanı cezalandırıyorsunuz, ağzını açanı cezalandırıyorsunuz. Dışa bağımlı bir tarım ekonomisi hayata geçirdiniz. Umarım başka cezalandıracağınız şey olmaz çünkü ülke yeterince sizin yüzünüzden bu hâlde cezalandırılmış.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.32****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 13'üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Karakaya'yla başlayacağım.

Sayın Karakaya, buyurun lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, Komisyonun çok saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, Tarım ve Orman Bakanlığımızın çok saygıdeğer bürokratları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarından toplantıya katılan çok değerli yöneticiler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün çok önemli bir Bakanlığın, önemli bir sektörün gelecek bir yılını ilgilendiren, belki ondan sonraki birçok yılını da etkileyecek olan önemli bir konu üzerinde konuşuyoruz, tartışıyoruz. Müsaade ederseniz, ben bir iki değerlendirme yapacağım ve yine, konuya ilişkin bir iki de sorum olacak.

Sayın Bakanım, aslında sizler de farkındasınız, Türk tarımının belki de en temel sorunu tarımsal gelir paternindeki yapısal bozukluk. Yani şunu biliyoruz ki: Bugün tarımsal gelirlerinin önemli bir kısmını bitkisel gelirlerden elde eden Türkiye aslında tarımsal faaliyetlerle geçimini sağlayamamakta. Bunun için öncelikle, hayvansal üretimin toplam tarımsal gelirler içerisindeki payının artırılması gerekiyor. Ekonomik büyüklük ya da ölçek ekonomisi Türk tarımı açısından önemli bir sorun, birçok yönüyle öyle ama burada bir tehlikeye dikkat çekmek istiyorum. Ölçek ekonomisine dayanılarak özellikle Türk tarımının, daha doğrusu, kültürel olarak gelen geçimlik tarımın sadece ekonomik gereklerle değil, bunun dışındaki birçok alanda, birçok konuda gerekliliğini, dolayısıyla ülkede üretim felsefesinin gelişmesi açısından önemliliğini de mutlaka dikkate almamız gerekiyor.

Türkiye'de yine önemli sorunlardan bir tanesi de tarımsal üretim kapasitesindeki, özellikle makine kapasitesindeki boşluklar ve bu boşlukların neden olduğu, üretim üzerine yansıyan maliyetler. Bunları sadece başlık olarak söylüyorum, detayına girecek vaktimiz yok. Tarımsal kaynaklarla ilgili hem toprakla hem suyla hem de diğer kaynaklarla ilgili ciddi sorunlarımız var. Toprağı koruma konusunda son yıllarda biraz daha hassasiyet gösteriliyor ama şunu bilelim ki: 1 santimetrekare toprağın oluşması için en az beş yüz yılın gerektiğini düşünürsek bunun ne kadar kıymetli bir hazine olduğunu anlarız diye düşünüyorum.

Yine, aynı şekilde, tarımsal destekleme konuları çok tartışılıyor ve burada da çok ciddi yanlışlar söz konusu. Tarımsal desteklerin iki temel alanı var; biri fiyat, diğeri girdi. Yine, süreçler üzerinden destekleme de söz konusu ama Türkiye'de en çok karıştırılan ve yıllar itibarıyla tarımsal desteklerin karşılaştırılmasında yapılan hata, fiyat desteklerinin buraya yansıtılmamasından kaynaklanmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, konuşmanızı tamamlayınız efendim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – 2000 yılından sonra, özellikle 2001 yılında yapılan o desteklerle, Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı’yla birlikte tarımsal desteklerin yapısında bir değişme oldu. Yani dönemler arasındaki karşılaştırmada bir karşılaştırılabilirlik eş değerlemesi yapmadan, salt rakamlarla değerlendirmenin son derece yanlış olduğunu ifade etmek istiyorum.

Buğday konusunu KİT Komisyonunda biz detaylı olarak konuşacağız ilgili kurumla ama şunu da söyleyeyim: Buğday/ekmek paritesi açısından bakıldığında, yıllarca buğday fiyatları, ekmek fiyatları yüzünden sürekli baskılandı. Sayın Bakanım, mutlaka siz de biliyorsunuz, buğday fiyatlarının ekmek fiyatlarıyla –biraz da altını çizerek söylüyorum- hiçbir alakası yoktur. Bir ekmeğin fiyatı içerisinde buğday maliyeti yüzde 30’dur.

Ben de bu çalışmaların Türk tarımı için, Tarım ve Orman Bakanlığımız için hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Şahin, buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Bu arada, benden önce, biraz önce Hatay Milletvekilimiz Sayın Lütfü Kaşıkçı Hatay’ın bir dizi tarımsal problemini saydı ve çözüm önerilerini kendi diliyle dile getirdi. Ben de onların altını çizerek ilave bir şey yapmak istiyorum. Örneğin, arkadaşım, Hatay’daki Erzincan, Dörtöl bölgesindeki narenciye üreticisinin sorunlarına değinmedi. Narenciye üreticisi sel felaketiyle çok kötü duruma geldi ve biz destek istedik, destek istegimize bir cevap verilmedi. Narenciye üreticisi, soğuk hava deposu olmaması sebebiyle orada ciddi sıkıntılar yaşıyor. Erzincan ve Dörtöl bölgemize soğuk hava deposu ve bir entegre tesisi istiyoruz.

Türkiye’nin kendi kendine yeten bir tarım ülkesi olduğu gerçeği daha önce ne kadar doğru ise artık kendimize yetme noktasının o kadar uzağındayız. Anadolu’nun verimli topraklarında üretimi terk ettik. Türkiye, tarım ülkesi olma özelliğini son on altı yılda giderek kaybetti. Tarım Kanunu’na göre “Tarıma verilen destek millî gelirin yüzde 1’inin altında olamaz.” hükmüne rağmen, millî gelirin binde 6’sını aşmayacak şekilde sabitlendi. Devletin çiftçilere 135 milyar TL borcu var. Çiftçi sayımız son on yılda yüzde 38 azaldı. Tarım alanları da son on beş senede yüzde 12’ye düştü. Tarım alanları giderek daralırken çiftçi de tarımdan koptu, borç batağına saplandı. Çiftçi borç ekip haciz biçiyor. Sonuç: Üretmeyen, çiftçinin mutsuz olduğu bir ülke hâline geldik. 2009 yılında 37.651 ton olan toplam pestisit kullanım miktarı on yılda yüzde 57 arttı. Yozgat’ta bankaya 12 bin TL borcunu ödeyemeyen çiftçi hapse girdi, icralık olan çiftçi satamadığı sütünü Ziraat Bankasının önüne döktü. Çiftçi bu kadar zordayken Sayıştay raporu savurganlığı ortaya koydu. Tarım ve Orman Bakanlığı için Sayıştayın hazırladığı raporu incelediğimizde, her konuda olduğu gibi, burada da mali kayıpların çelişki ve usulsüzlüklerle dolu olduğunu görüyoruz. Sayıştay raporuna göre taşınmaz envanterleri düzgün tutulmamış, rapordaki mali tablolarla bunun usulsüz bir şekilde düzenlendiği saptanmış, Bakanlık da bunu kabul etmiş, “Bilgi işlem sistemi yenileniyor.” cevabını vermiş. Mali konularda yetkisiz kişilerin görev yaptığı ve banka hesaplarında usulsüzlükler saptanmış. Bakanlığın meraları kiraya verdiği ancak bu meraları kiraya verirken aldıkları depozitoları ve taşınmazları kaydetmediği, mali tablolarda göstermediği belirlenmiş. TİGEM tarafından Çiftçileri Destekleme Projesi kapsamında satın alınan hayvanların şartnamede belirtilen ırklardan olmadığı, damızlık olarak alınan hayvanların damızlık çıkmadığı ve şartnamede yer alan özellikleri taşımamasına rağmen satın alındığı tespit edilmiş. Şartnamede olmadığı hâlde ithal edilen hayvan ırkları ve menşesi görülmediği, ithal hayvanlarının çok büyük çoğunluğunun Romanya’dan

ithal edildiği ve bu hayvanların yüzde 10'unun karantina bölgesinde öldüğü tespit edilmiş. Ayrıca, Bakanlığın, daha sonraki ithalatlarda ise hayvan telefı olmadan hastalıklı etleri erkenden piyasaya sürmek adına yirmi bir günlük karantina bekleme süresine uymadığı ve sisteme hızlıca giriş yaptığı belirtilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yani devlet, hastalıklı hayvan ithal etmiş ve bu hastalıklı hayvanları sisteme sokmak adına gerekli kılıfı uydurmuş, çiftçiye satmış, en sonunda da halk sağlığını hiçe sayarak vatandaşın sofrasına kadar götürmüştür.

Raporda tespit edilen usulsüzlüklere devam edelim. Yine, hayvan kayıt sistemine sanal hayvan kayıtları yapılarak destekler alınmış ve kamu zarara uğratılmış.

Kanunun müsaade etmediği lüks ithal araçlar kiralananmış, bazı kiralanan araçlar ise “Ticari sınıf araç kiralandı.” gösterilmesine rağmen binek oto olarak kiralananmış ve kimin altında olduğu belli değil. Yapılan ihalelerin Kamu İhale Kanunu kapsamında değil, pazarlık usulü kapsamında yapıldığı tespit edilmiş. Kiralama işlemlerinin neredeyse tamamında usulsüzlükler tespit edilmiş, kurumların döner sermayelerinde usulsüzlükler tespit edilmiş. Sayıştay ne yapsın? Söz konusu AKP hükümetleri olunca usulsüzlükler say say bitiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Köksal, buyurun lütfen.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, haşhaş bitkisinin ekimiyle ilgili bu yıl kota azaltımı yüzünden ülke genelinde ciddi bir sıkıntı var ancak bu sıkıntı en fazla Afyonkarahisar’da hissediliyor çünkü haşhaş, Afyonkarahisar için olmazsa olmaz bir bitki. Afyonkarahisar’a adını veren bu bitki yöremizle özdeşleşmiş, hayatımızın her alanına nüfuz etmiş. Gel gör ki, Afyonkarahisar için bu kadar önem taşıyan bitkinin ekimiyle ilgili bu yıl kotanın azaltılması yüzünden Afyonlu çiftçi mağdur olmuş. Üretim maliyeti artan, buna karşın ürettiği ürün para etmeyen çiftçinin elinde kala kala bir haşhaş kalmıştı, onu da kota azaltımıyla elinden alırsanız bu çiftçi nasıl para kazanacak, bunu sormak istiyorum. En başında haşhaş kotasıyla ilgili çiftçiye gerekli bir uyarım ya da Bakanlıkça bir planlama yapılamaz mıydı?

Yine, şeker fabrikalarının satışıyla ilgili pancar üreticileri zora girmiş. Bize ulaşan üreticilerin hep bir ağızdan söylediği, özelleşen fabrikalarda pancar firelerinin yüksek gösterildiği ve pancar alanında sıkıntılar yaşadıkları yönünde, bu yüzden pancar üreticileri artık üretimden kopmuş durumda. Buna ilişkin bir çözümünüz var mı? Bu ülkede pancar üretiminin azaldığını özellikle özelleşen şeker fabrikalarından sonra hepimiz görüyoruz. Bunu geliştirmek adına, bu pancar üretimini fazlalaştırmak adına Bakanlıkça yapacağınız bir çözüm, bir plan, proje var mı?

Sayın Bakan, geçtiğimiz yıl dediniz ki: Bizim, tarım politikalarımızı yazarken danışmanlara ihtiyacımız yok, bizim danışmanımız çiftçiler ve köylüler. O zaman, müsaade ederseniz size şunları sormak istiyorum: 2002-2019 yılları arasında 6 kat artış gösteren mazota bu kadar zam yapılmasını isteyen çiftçi miydi? Tohumda, gübrede fiyatlar artarken ürün fiyatlarının yerinde saymasını öneren çiftçi miydi? Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu verilerine göre, 2004-2018 yılları arasında bankalar tarafından çiftçilere kullandırılan kredi miktarı 19 kat artarken tarımsal desteklemeler yalnızca 5 kat artmıştır. O zaman, tarımsal desteklerin düşük tutulup “Beni bankalardan kredi almaya mecbur edin.” diyen çiftçi miydi? Tarım kredi kooperatiflerinde faizlerin bu derece yüksek tutulmasını isteyen çiftçi miydi?

Yine, orman geçici işçileri, Doğa Koruma ve Milli Parklar ve Devlet Su İşlerinde çalışan geçici işçiler son derece mağdur durumda. Bunların içinde dokuz ay, yirmi dokuz gün çalışan da var, iki ay, dört ay, altı ay süreyle çalışan da var. Tayin, kıdem, ihbar tazminatı, işsizlik parası gibi alacakları zaten yok bu işçilerin. Mesai mefhumu gözetmeksizin ve birçoğu günlerce evini dahi görmeksizin zor koşullarda çalışıyorlar. Biliyoruz ki Bakanlıkça personel ihtiyacı var, emekli olan personel var; bunların yerine hiç değilse bu geçici işçiler kadroya alınamaz mı?

Yine, müsaade ederseniz, bölgemle ilgili dört yıldır çözülemeyen büyük bir sorunu buraya taşımak istiyorum, size sormak istiyorum: Seçim bölgem Afyonkarahisar ili Dinar ilçesinde Çobansaray, Alacaatlı, Karakuyu, Burunkaya, Gökçeli, Çapalı, Eldere, Akçaköy, Akgün köylerini kapsayan Dombay Ovası Sulama Projesi'yle bu köylerin suya kavuşacağı sözü hem 7 Haziran hem 1 Kasım 2015 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri ve dönemin Orman ve Su İşleri Bakanı tarafından verildi ancak yerine getirilmedi. Aynı söz 24 Haziran seçimleri öncesi tekrar verildi ancak hâlâ yerine getirilmedi. Bu köyler için son derece büyük önem taşıyan, hatta hayati önem taşıyan bu sulama projesi gerçekten hayata geçirilecek mi? Hayata geçirilecekse ne zaman geçirilecek, yoksa bu, sadece seçim meydanlarında kalan bir seçim vaadi olarak mı kalacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bunu biz Mecliste de defalarca sorduk, önergeyle de sorduk ama cevap alamadık. Seçmenlerimiz, hemşehrilerimiz bu konuda sizin yanıtınızı merak ediyorlar.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Afyon'a da selam söylüyoruz.

Sayın Yıldız, sözü size vereceğiz, ziraatçılara selamlarımızı iletin ama.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Bakanım, değerli milletvekillerim, bürokratlar, çok değerli basın mensupları, değerli arkadaşlar; tabii ki bu Cumhurbaşkanlığı sisteminde Sayın Bakan Genel Kurula gelmediği için özellikle milletvekilleri gelip burada konuşma yapmak zorunluluğu duyuyoruz.

Sayın Bakanım, geçen sene pamuğun maliyeti 4,46'ydı, teşvikle beraber 5,2 olarak pamuk sattınız. 2019'a geldik, girdiler de yüzde 60 arttı. Şu an, Aydın'da olsun, Şanlıurfa olsun, Hatay olsun, Adana olsun, pamuğun maliyeti 4,4 ama maalesef, sizin belirttiğiniz fiyat 5,6-5,7 civarında. Urfa'nın Ziraat Odası Başkanıyla görüştüm -bugün, daha bir saat önce- Adana'nın, Hatay'ın ve Aydın'ın bütün ziraat odası başkanlarıyla görüştük, şu an kiloda 1 lira zarar ediyoruz Sayın Bakanım. Bu çiftçinin durumu ne olacak? Bazen düşünüyorum, acaba bizim Tarım Bakanı gerçekten Türkiye Cumhuriyeti'nin Bakanı mı, yoksa Avrupa Birliğinin Bakanı mı diye düşünüyorum. Çünkü biz, şu an girdiler olarak mazot, ilaç, tohum, gübreleri ithal ediyoruz arkadaşlar, ithal ediyoruz. Yani Türk çiftçisinin şu an elinde bir tarlası var, onun da yüzde 80'i ipotekli, bir de işçiliği var; diğer verilerin hepsini yabancılara veriyoruz. İşin gerçeği bu.

Aydın'daki Söke Ovası Türkiye'nin en iyi pamuk üreten bir ovası arkadaşlar. Önümüzdeki dönemde vereceksiniz, kimse pamuk ekmeyecek. Şu an, 100 dönümde adam aşağı yukarı 100 bin lira zararı var ve buna acilen bir önlem almanız lazım. Yanlış hatırlamıyorsam, yirmi beş gün önce... AKP'nin milletvekillerine, özellikle Şanlıurfa, Aydın, Hatay ve Adana Milletvekillerine sesleniyorum: Siz gidip geziyorsunuz ya, bu vatandaşların hâlini görüyorsunuz. Şimdi ben özellikle Sayın Bakanımızdan

şunu rica ediyorum: Siz geçen sene 80 kuruş verdiniz, yüzde 60 girdi fazlalığı var ve tekrar 80 kuruş veriyorsunuz. Bu vatandaş, bu çiftçi nasıl ayağa kalkacak? Her şeyden önce, pamuk stratejik bir üründür. Yani devletin verdiği 80 kuruşun en az 10 katının devlete geri dönüşü var değerli arkadaşlar.

İkincisi, Sizin Tarım İl Müdürlünüz... Ben Didim bölgesinde yaşıyorum. Didim turizm bölgesi Sayın Bakanım. Türkiye'nin en güzel denizi, en güzel havası Didim'de. Avrupa'nın emekli olan Türklerinin yüzde 50'si Didim'e yerleşir ve bizim geçim kaynağımız turizm. Ne hikmetse bir firmanın isteği doğrultusunda, getirdiniz, oraya... Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi yapılması için Aydın Tarım ve Orman İl Müdürlüğü şu an çalışma yapıyor, sadece bir firma için. Peki, ben sizi soruyorum: Belediye Başkanı, sivil toplum örgütü, ticaret odası ve bütün Didim halkı bu projeye karşı, zaten orası turizm bölgesi. Madem sizin İl Tarım Müdürü bu kadar çalışkansa ilk önce bizim şu an Aydın merkez, İncirliova, Germencik, Buharkent, Nazilli'deki jeotermallerin sorunlarına çare bulsun.

Şu an bizim incirimizin kalitesi düştü, biliyorsunuz. Yani inanın ki şu an çiftçiler depolarındaki inciri satamıyor. TMO'yu devreye soktunuz, doğru. Yine şu an fiyat düşük ama TMO'da gidip şu Nazilli'ye bir el atın bakalım. Yine oradaki iş adamları, aradaki araçlar kazanıyor; garibandan, köylüden incir falan alınmıyor, sorabilirsiniz. Gidiyor orada tüccar, köylü gariban da uzun vadede inciri topluyor, getiriyor TMO'ya veriyor, aradaki farkı tüccar kazanıyor, köylü kazanmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Bir dakika rica edeyim.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Bakanım, Aydın ilinde şu an verimli topraklarımız, incirimiz, zeytinimiz gerçekten zor durumda. Jeotermal enerji santralleriyle ilgili sorunlarımız çok büyük. Geldiniz, oraları gezdiniz. Aydın'da tüneli geçtikten sonra sağa sola baktığınız zaman açıkta o boruların ne olduğunu, havaya ne kadar buhar verdiklerini kendiniz biliyorsunuz.

Diğer taraftan, gelin, bu jeotermal enerji santrallerini, ruhsat verdiğiniz yerleri yapanlar devam etsin ama çevreye uyumlu olsun, en azından bu suyu çiftçiler için, evlerin ısıtılması için ve seracılıkta kullanmamız gerekiyor. 36 milyon adam yatırım yapmış, Germencik'te 150 adam çalışıyor, yan tarafında bir firma jeotermal enerji santrali var ve sıcak su buhar vermiyor. Bunu siz kendiniz biliyorsunuz. Bu kanunları getirin, Mecliste bir an önce düzeltelim, Aydın'ın sorunlarını hep beraber çözelim.

Bütçeniz hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kayan, buyurun lütfen.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ülkemiz su fakiri bir ülke biliyorsunuz. Su fakiri bir ülkede özellikle yapılması gereken mevcut suları, mevcut akarsuları, kaynakları en verimli şekilde kullanmak ve bu suları daha fazla tutarak barajlar, göletler vesaire yöntemlerle en iyi bir şekilde kullanmak. Yapılması gereken barajların birçoğunu yaptık fakat bunun yanında, özellikle sulama konusunda -ki kanallar vesaire- şu ana kadar yaptığımız yüzde 30'u pek geçmiyor, yüzde 70 hâlen sulama kanalları yapılmasını bekliyor. Yaklaşık olarak 5'inci bütçeyi burada görüşüyoruz. Benden önceki arkadaşlarımız da mutlaka daha fazla görüşmüştür ama bu beş yıldan bu yana da hiçbir zaman bu problem bitmedi ve ne zaman biteceğini de çok merak ediyoruz.

Kapalı sistem sulama, bu susuz ülkede son derece önemlidir. Burada, özellikle ülkemizde Hükümetin yapması gereken büyük bir destek vermesi damlama sulamalarında. Damlama suyun kıymetini hepimizden daha fazla, Sayın Bakan, biliyorsunuz. Bunun yanında GAP'ın durumunu biliyorsunuz, GAP'ın sulamadaki eksikliklerini biliyorsunuz. Yer altı sularının sürekli kullanılmasının ne kadar tehlikeli olduğunu Sayın Bakan, hepimiz biliyoruz, sizler de biliyorsunuz. Bu konuda yer altı suyu değil de mevcut sularımızı, hatta denize ulaşan sularımızın geriye çevirerek pompaj yöntemiyle vesaire yöntemlerle havzalara, özellikle ovalara getirilmesinde büyük bir fayda vardır diyoruz.

Ergene Nehri'ni biliyorsunuz, tekrar tekrar söylememize gerek yok ama bir Trakya Milletvekili olarak, bir Kırklareli Milletvekili olarak bunu söylemeden geçemeyeceğim. Debisi Sakarya'dan fazla olan bir nehir fakat zehir akıtıyor, sağında solunda yaklaşık 500 bin dönüm arazi sulanacak durumda ama şu anda 1 metrekaresi dahi sulanamıyor suyun zehirliliğinden dolayı. Ayrıca, bu bölge, hepimizin bildiği gibi, Türkiye'de pirincin en âlâsını, en kalitelisini yetiştiren bir bölgemiz.

Trakya barajlarına gelince, Sayın Bakan, Trakya barajları yaklaşık otuz-kırk yıllık barajlardır, bunların sulama sistemleri artık miadını doldurmuştur, hepsi açık sistemdir, bu sistemlerin mutlaka kapalı hâle getirilmesi lazım. Türkiye su fakiri ama Trakya fakirin de fakiri olan bir bölgemiz. Bunlara mutlaka dikkat edilmesi gerekir diyorum. Altınyazı Barajı, Sultanköy Barajı, Karaidemir Barajı, bu barajları biliyorsunuz Trakya'da, bunları gözümüz gibi kolluyoruz ama biz sulama sistemlerinin mutlaka ve mutlaka kapalı sisteme dönüştürülmesini istiyoruz.

Sayın Bakan, özellikle zeytin ağaçları konusunda ben bir şeyler söylemek istiyorum. Zeytin ağacı Türkiye'nin dağına taşına ekilmesi lazım. Yarın öbür gün Avrupa Birliğine girdiğimiz zaman, Avrupa Birliği "Bugüne kadar mevcut neyse orada kalınacak." dediği anda yapacağımız fazla bir şey de kalmayacak çünkü onların müktesebatına imza atmışız, bunun için bizim şu anda bu işi mutlaka ama mutlaka yapmamız gerekiyor.

Ayrıca, fındık üretimi, fındık fidanlarının dikilmesi de önemli. Yine zeytin ağaçları gibi dağa taşta fındığı ekmemiz lazım. Çay hakeza aynı şekilde. Bunların yapılması zor bir iş de değil. Bunların yapılması sadece niyete bağlıdır, bu niyete de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, tamamlıyorum.

Bağcılık konusuna hiç değinilmedi. Sayın Bakan, özellikle Trakya bağcılıkta dünyanın en kaliteli üzümlerini yetiştiren bir bölgedir. Üzümün de insan sağlığı için ne kadar yararlı olduğunu söylememe gerek yok. Bunun yanında, Trakya'da özellikle meşe ormanları çok yoğun bir şekilde vardır. Meşe ormanlarının tıraşlanması gündeme geldi, başlandı ama başlamadan önce hiçbir tedbir alınmadığından dolayı Trakya'daki orman köylerimizde insan kalmamıştır Sayın Bakanım. Bunu mutlaka acil bir çözüme almanız gerekiyor. Bu insanlarımız bugün köylerini terk edip şehirlerde ırgat şeklinde çalışıyorlar. Bu o köylere reva bir şey değildir diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkan, bir saniyenizi rica ediyorum.

Ayrıca, gübrede ve mazotta yüzde 50 sübvansiyon olduğunu söylediniz. Sayın Bakan, yüzde 50 sübvansiyon olduğu zaman 10 ton mazot tüketen bir çiftçinin yılda yaklaşık 60 bin lira sübvansiyon alması lazım, destek alması lazım. Bu bahsettiğim tonajda yakıt tüketen bir çiftçi 20 bin lira dahi destek almıyor Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim, sağ olun.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle: Şimdi Sayın Keşir’e söz vereceğim, daha sonra Sayın Müzeyyen Şevkin, Sayın Özgür Ceylan, Sayın Suat Özcan, Sayın Kani Beko, Sayın Vehbi Bakırlıoğlu, bu şekilde devam edeceğiz.

Komisyon üyesi arkadaşlarımızın her zaman önceliği var, ne zaman isterlerse söz verebilirim, onu söyleyeyim.

Sayın Keşir, buyurun.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok hızlı ve kısa kısa ifade etmek istiyorum çünkü çok konuşmacı arkadaşımız var.

Öncelikle teşekkür etmek istiyorum. 17-18 Temmuzda yaşadığımız sel felaketinde Bakanlığımızın gücünü hissettik yani devletin gücünü Bakanlığınız üzerinden de hissettik. Özellikle DSI’nin araçları ve ekipmanları, personeli noktasında ben özellikle buradan teşekkür etmek istiyorum şahsınızda tüm Bakanlık çalışanlarına.

Tabii, bununla beraber, iklim değişikliklerine bağlı olarak bu, Düzce’de yaşadığımız aslında ilk sel değil, bir ay kadar önce başka bir ilçemizde de benzer yoğunlukta bir sel felaketi yaşamıştık. İklim değişikliklerine bağlı olarak özellikle Karadeniz bölgesinde muhtemel ki önümüzdeki dönemde benzer durumlarla karşı karşıya kalacağız. Özellikle dere ıslahları konusunda 2020’de bölgemizde özellikle biraz daha yatırım konusunda desteğinizi beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Bir teşekkür daha, fındık üreticileri, çiftçilerimiz için, onlar adına edeceğim. Sizlerle yaptığımız görüşmeler çok verimli neticelendi. Sayın Cumhurbaşkanımız ve sizin bu konudaki desteğinizi bütün fındık üreticileri hissetti. Buradan da yine bu konuda teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Fakat fındık üreticilerimizin... Şunu hemen söylemem lazım: Amerikan beyaz kelebeğiyle mücadele bizim bölgenin en önemli sorunlarından biri ve bunu tek başına çiftçinin yapması mümkün değil, bölgesel bir sorun. Bir çiftçinin ya da bir ilçenin bunu yapması kâfi gelmiyor, komşu illerden komşu bölgelerden bu anlamda ciddi sıçramalar olduğu için devlet destekli bir mücadeleye burada ihtiyaç var.

Bir de fındıkta, biliyorsunuz, verimliliği çok yüksek bir ülke değiliz ama özellikle bizim bölgemizden başlayan ve Karadeniz’in tamamını kapsayan bölgede verimliliği artırmak için iyi tarım uygulamaları noktasında da biraz teşvik gerektiğini buradan ifade etmek isterim.

Son bir hususu söyleyip bitireceğim.

Sayın Bakanım, selde bizim 5.600 dönüm tarım arazimiz heyelana maruz kaldı. Çiftçilerimizin ciddi ziyanları var. Tam da fındık hasadı öncesiydi. Bu anlamda Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçları var ve biliyorsunuz, bölgemiz için genel hayata etkililik kararı alındı selden dolayı. Çiftçilerimizin, bu anlamda, borçlarının bir süre de olsa ertelenmesiyle ilgili bir beklentisi var. Bu hususta biz ilgili genel müdürümüzle görüşmelerimizi yaptık, bu hususu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Bir husus da şu: Yine selden gelen mil ve alüvyonlar denizin dibine çöktü Akçakoca bölgemizde. O bölgemizde balıkçılık ve kum midye balıkçılığı yapılıyor ve şu an tam kum midyenin mevsimi. Gösterilen bölge, selden çok etkilenen bir bölge. Ben birazdan size onların bilgi notunu takdim edeceğim. Midye balıkçılarımızın bir yeni yer tahsisine ilgili bir talepleri var. Çünkü sezonları da iki ay kadar, kısa. O konuda desteklerinizi bekliyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum ve бүтүңенiz hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şevkin, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Değerli milletvekilleri, Bakanım, bürokratlar ve basın; hepinize saygılar sunuyorum.

Pamuk üretim alanlarında bu yıl fiyat ve verimin düşük olması pamuk çiftçisini bitirmiştir. Sayın Başkanım az önce “60 kişi söz istedi.” diyor ama herkesin bölgesindeki çiftçinin ne kadar canı yanmış ki herkes bunu dile getirmeye çalışıyor.

Türkiye’nin yıllık pamuk ihtiyacı 1 milyon 600 bin ton civarında. Aşırı yağışlar Adana, Hatay, Aydın, Şanlıurfa başta olmak üzere pamuk ekimi yapılan diğer kentlerde yüzde 30’a varan verim kaybına sebep olmuştur. Bu gerçekler ışığında ülkemizin pamuk açığının 900 bin ton civarında olacağı ifade edilmektedir.

Yine, pamuk üreticisinin destekleme primi beklentisi kiloda 1,5 lira olacaktı ama ne yazık ki üç yıldır hâlâ 80 kuruş veriliyor, üç yıldır bu fiyat değişmedi. Dolayısıyla gelecek yıl pamuk ekecek çiftçiye bulmakta zorluk çekeceğiz, yine Amerikan ve Yunan çiftçisi kazanmaya devam edecek. Geçen yıl 4-4,5 liraya giden pamuk bu yıl 3 liraya alıcı bulamıyor ne yazık ki.

Yine, narenciye geldiğimizde, dünya narenciye üretiminde geniş potansiyel olmasına karşın Türkiye 5 milyon tona yakın üretimiyle 9’uncu sırada yer alıyor. Toplam narenciye’nin yaklaşık yüzde 72’si de Çukurova bölgesinde, kendi bölgemde üretilmektedir. Narenciye için yapılan araştırmada tüketici sayısının azlığı büyük bir sorun olarak karşımıza çıkıyor, sadece yüzde 37’si ihraç edilebiliyor. Çiftçimiz her yıl zarar ettiği gerekçesiyle Adana’da narenciye ağaçlarını kesmek zorunda kalıyor. Bu nedenle kapsamlı dış ve iç pazar araştırmaları yapılarak bu araştırmaların sonuçları tüm sektör paydaşlarına ulaştırılmalıdır Bakanlık tarafından. Dış pazarda rekabet gücünün artırılması için depolama, ambalajlama, nakliye, gübre, mazot gibi üretim girdilerinin yanı sıra ilaçlama desteklenmeli, girdilerdeki KDV oranları düşürülmelidir.

Günümüzde Türkiye, önemli narenciye ithalatçısı konumunda olan pek çok ülke pazarına ulaşamamaktadır. Tüm bu sorunların ortadan kaldırılması, sektör potansiyelinin doğru değerlendirilmesi, Adana ilinin yanı sıra Çukurova illeri ve Akdeniz Bölgesi’yle birlikte tüm Türkiye ekonomisine büyük katkı sunması amacıyla ulusal narenciye enstitüsü kurulmasıyla ilgili, Büyük Millet Meclisine verdiğimiz bir kanun teklifimiz vardır. Bakanlık bu enstitüyü kurarak narenciye üreticilerinin her tür sorununun masaya yatırılmasını sağlamalıdır diye düşünüyoruz.

Yine, Adana’da erkenci portakal, limon, mandalina hasadı devam ediyor. Başta Suudi Arabistan olmak üzere Rusya, Ukrayna ile Doğu Avrupa’ya ihraç edilen narenciye ürünleri için bu sene Suudi Arabistan analiz sıkıntısı çıkarmaya başladı. Bununla ilgili, yüklü konteynerler gümrükte bir ay bekletiliyor, üründe yumuşama ve fire kaybı var. Bunun için Bakanlık nasıl bir önlem almayı düşünüyor?

Türkiye tarımında çiftçinin kamu ve özel bankalara borcu toplam 107 milyar Türk lirasıdır. Adana özeline baktığımızda, bu borcun 4,4 milyar Türk lirası olduğunu görüyoruz. Adana’da geçen yıl meydana gelen yağışlar ve poyraz nedeniyle narenciyede yüzde 70-80 oranında kayıp yaşandı ve bu bölge afet bölgesi olarak ilan edilmediği için ne yazık ki sigortadan da para alamadı çiftçi. Ziraat Bankasına olan borçların ertelenmesi yetmiyor, en azından faizinin silinmesi ve yeniden kredi sağlanmasının önünün açılması konusunda Bakanlık ne yapmayı düşünüyor? Çiftçi borç batağında, Adana çiftçisi kan ağlıyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayın efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yine Kürkçüler, Suluca ve benzeri yerleşim alanlarında TEKEL tütün fabrikasının kapanması sonucu tütün üretimi de bitmiştir.

Yine, başta Adana’da olmak üzere, tarım alanlarının amaç dışı kullanımına izin verilmesi birinci sınıf tarım alanlarının yok olmasına neden olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Mutlak tarım arazisi olarak kullanılması gereken tarım topraklarının imara açılması, burada yapılaşmaya izin verilmesi geri dönülmez zararlara sebebiyet veriyor. 1 santimetre toprağın 700 ila bin yıl arasında olduğu göz önünde bulundurulursa bu toprakların mücevher değeri taşıdığı anlaşılır. O nitelikte de korunması gerekmektedir.

Yine anız yakımı, yanlış sulama, tarım ilaçlarının bilinçsiz kullanımı tarımsal üretim kayıplarının belli başlı sebepleri arasındadır. Bakanlığın acilen bu konuda harekete geçmesini bekliyoruz.

Çiftçiye daha fazla mağdur etmeyin; gelin, Adana çiftçisini olduğu gibi, diğer çiftçileri de desteklerimizle Anayasa’da yer alan o yüzde 1’lik payı vererek destekleyelim ve çiftçiye yeniden üretime teşvik edelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özgür Ceylan.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Sayıştay raporunda Çanakkale İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesinin 2016, 2017 ve 2018 yıllarında toplam 1 milyon 129 bin 307 lira zarar ettiği tespiti var. Kurumun üç yıl üst üste zarar etmesinin nedenleri nelerdir?

Bir de Sayın Bakanım, Kaz Dağları dediğimiz bölgede, Kirazlı’da altın madenciliği işletme ruhsatı olan bir firmaya verilen ruhsatla birlikte 195 bin ağaç katledildi. Şu anda ruhsat yenilenmedi, oradaki faaliyet durdu ancak bölgede ağaç kesiminin devam ettiğine dair bilgiler geliyor. Bu konuyla ilgili bize bilgi vermenizi rica ediyorum. Bu acaba orman işletmenin rutin ağaç kesimi midir, yoksa firma hâlâ burada ağaç kesmeye devam mı ediyor veya bu durumdan haberdar mısınız; ben bunu sormak istiyorum.

Sayın Bakan, sunumunuzda hep 2002 yılını baz aldınız ve 2002 yılından beri tarımsal destekleme ödemelerinin ne kadar arttığınan bahsettiniz. Şimdi, benim elimde bir kitap var. Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanmış bu 2020 Yılı Bütçe Gerekçesi kitabı burada Plan ve Bütçe Komisyonuna dağıtıldı. Sayın Bakanım, görebiliyor musunuz? Sizde de var mı aynı kitaptan, bilmiyorum. Bu kitabın 8’inci sayfasında -hep o meşhur 2002 yılından başlayarak yine ben söylemek istiyorum- merkezî yönetim bütçe büyüklüklerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde olarak verilmiş; 2002’de yüzde 0,5’miş, 2019’da yüzde 0,4’e düşmüş Sayın Bakan. Aynı şekilde sayfa 9’da yine merkezî yönetim bütçe giderleri içerisinde, faiz hariç bütçe giderlerinde tarımsal destekleme ödemelerinin payı yine meşhur 2002’de yüzde 2,8 iken iktidarınız döneminde, 2019’da yüzde 1,9’a düşmüş gözüküyor. Şimdi burada bir yanlışlık var yani ya sizin söyledikleriniz yanlış ya bu kitabın söyledikleri yanlış; ya Sayın Cumhurbaşkanına yanlış bilgi veriliyor ya size yanlış bilgi veriliyor. Bununla ilgili görüşünüzü rica ediyorum.

Geçen yıl yine ben bütçe görüşmelerinde yaptığım eleştiriler sonrası... Tutanaklardan okuyorum: “Eğer ben 6’ncı ayımı doldurduğumda bu tavlada zar tutmayı beceremiyorsam ben bu işte yokum arkadaşlar, çok net söylüyorum.” dediniz. Sayın Bakan, ben de şunu net söylemek istiyorum: Bu

Bakanlık iyi yönetilmiyor. Menemeni sosyete yemeği yapan iktidarın Bakanı olarak tarihe geçtiniz. Döneminizde Tarım Bakanlığı, ithalat bakanlığına dönüştü. Bu ülkenin kaynaklarını yabancı ülke çiftçilerini fonlamakta kullandınız. Tarımda AKP hükümetleri döneminde yapılan ithalat toplamı 190 milyar doları aştı. Zar tutmayı beceremiyorsunuz ya da onu tavla arkadaşlarınız bilir ama Türk çiftçisi sözünüzün gereğini yerine getirmenizi bekliyor.

Sayın Bakan, son bir yıldır çiftçi ne zaman tarlasında hasada başlasa hemen gümrük tarifelerinin sıfırlanmasıyla ilgili bir karar düşüyor Resmî Gazete'ye. Sarayın kaynak arayışına çare olarak getirilen yeni vergi düzenlemesinin içinde Toprak Mahsulleri Ofisine Kamu İhale Kanunu dışında tarımsal ürün ithalat yetkisi verilmesi de Bakanlığın bundan sonraki yol haritasını gösteriyor. Biz buna bir anlam veremedik, böyle bir ihtiyaç niye husul etti? Neden memnun değildiniz ki böyle bir değişiklik yaptınız? Buradaki amaç neydi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız lütfen.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanak kale) – Buradaki amaç rekabeti ortadan kaldırmaksa, yandaşa imkân sağlamaksa bu amaca uygun bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.

Yerli üreticiyi ayağa kaldırmak durumundayız Sayın Bakan. Çiftçinin borcu kamu ve özel bankalara 116 milyar lira, kredi kooperatiflerine 130 milyar lira. 31 Mart seçimleri öncesinde çiğ süt priminin litrede 15 kuruşluk artışla 25 kuruşa çıkarıldığını açıklamıştınız, Mayıs 2019'dan geçerli olacak şekilde yeniden 10 kuruşa düşürdünüz. Sahiden, ne oldu Sayın Bakan, yem fiyatları mı düştü, seçim öncesinde açıkladığınız rakamlar oya yansımadı mı, ondan mı vazgeçtiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Suat Özcan, buyurun.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Teşekkür ederim Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakan bütçe sunumunda çiftçinin kullandığı tohumla, mazota, gübreyle, yeme çeşitli destekleme ödemeleri yaptıklarını söylediler ancak gittiğimiz yerlerde, kendi bölgemde olsun, seçim bölgemde olsun, diğer bölgelerde, illerde, ilçelerde olsun, şu sıralarda memnun bir çiftçiye rast gelmedik ve onlar da mazotun, gübrenin, yemin, tarımsal sulama ve elektrik fiyatlarının çok yüksek olması nedeniyle üretim yapmakta zorlandıklarını ifade ettiler. Tabii, Bakanlığın ihracat, ithalat sistemine de bir göz attığımızda, Bakanlığın internet sitesinden almış olduğum ihracatı yapılan, ithalatı yapılan ürünlere bakıyoruz; buğday ve buğday ürünleri; incir ve incir ürünleri; üzüm ve üzüm ürünleri; mercimek çeşitleri, baharatlar, nohut ve diğerlerinin hem ithalatı yapılıyor hem ihracatı yapılıyor. O zaman da çiftçimiz nasıl korunuyor, anlaşılmaz bir durum.

Zeytinciye verdiğiniz 15 kuruşluk destek zeytinciye tatmin etmedi. Çok sayıda zeytin üreticisi zeytin toplamadaki maliyeti yüzünden zeytinini ağaçta, dalında bırakacak gibi görünüyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz gelelim, topalayalım neredeyse.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – 2019 yılı itibarıyla büyükbaş hayvan varlığının 18,2 milyona, küçükbaş hayvan varlığının 50 milyona ulaştığını söylüyorsunuz ancak et ithalatı ve büyükbaş hayvan, küçükbaş hayvan ithalatı yapmaktan da geriye kalmıyorsunuz.

Seçim bölgem Muğla turizm merkezlerinden biri olarak görülmekteyse de Muğla'nın yüzde 65'inin üzeri ormanla kaplı, tarım önemli bir geçim kaynağı; tarım, turizmden önde gelmekte. Milas ilçesinde birbirine 15 kilometre yakınlıkta bulunan termik santraller 2013 yılında özelleştirme

kapsamında satıldığından bu yana bacalarından asit, kül ve zehirli gazlar saçmakta; zeytin alanları, ormanlık alanlar, tarım alanları, canlılar, hayvanlar, su zehirlenmekte ve kirlenmekte. Şimdi de Meclise getirilen bu 15 kilometre aralıklı 2 termik santralin baca yaptırımlarını tamamlamalarıyla ilgili süreyi 2022 yılına ertelemek istiyorsunuz. Bu da çevreye felaket getirmekte ve tarım alanları, yaşam alanları enerjiye kurban edilmekte.

Zirai ilaçlardaki denetimsizlik halk sağlığını toptan etkilemekte ve hastaneler bir sürü kanser, solunum hastalıkları nedeniyle dolup taşmakta, son yıllarda ölümler artmaktadır.

Yine, pamuk politikaları nedeniyle pamuktan vazgeçilen ilçemizde kara havuz balıkçılığı yapılmakta, bu sefer de son yıllarda sürekli elektriğe yapılan zamlar nedeniyle kara havuz balıkçılığı da sıkıntılı bir durumdadır.

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız efendim.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Bu yaz meydana gelen orman yangınları ilimiz için tam bir felaket. Bizzat kendim de birçok orman yangınının başlangıç anına tanıklık etmiş bulunmaktayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız.

SUAT ÖZCAN (Muğla) – Bu orman yangınlarının çıkış nedenlerini belirlemek, faili meçhul hâle getirmemek gerekiyor ve tedbirleri de zamanında almak gerekir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Beko, buyurun efendim.

KANİ BEKO (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer basın mensupları; çok da uzun olmayan bir zaman önce Türkiye tarımsal üretim yönünden dünyada kendisine yetebilen ülkelerden biriydi. Neoliberal politikaları AKP keşfetmiş ya da Türkiye'ye getirmiş değildir. Fakat AKP'li yıllarda ısrarla uygulanan yanlış tarım politikaları nedeniyle artık tarımsal üretimde kesin olarak dışa bağımlı bir ülke olduk. Sulama Birlikleri Kanunu, Şeker Kanunu, Tütün Kanunu ve Tohumculuk Kanunu'yla üretici ürününün maliyetini karşılayarak satamaz hâle geldi. Mera Kanunu, Zeytinciliğin Islahı Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Maden Kanunu, Elektrik Piyasası Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kanunu'yla en değerli topraklarımız kentsel rant uğruna imara açıldı. Meraların özel şirketlere devrinin önu açıldı. Çiftçilerimiz, köylümüz mülksüzleşti, yoksullaştı ve toprağından koparak metropollerde, AVM'lerde işçileşti. Anadolu coğrafyasının binlerce yıldır ürettiğı buğday gibi temel girdiler dahi ithal edilir oldu.

Bu yılın ilk sekiz ayında 5,4 milyon ton buğday; 2,8 milyon ton mısır ithal edildi. Yakın bir zamana kadar ihracatçısı olduğumuz ürünlerde ithalat kaçınılmaz hâle geldi. 2018'de Türkiye 301 bin ton incir ithal etti. Son 5 yılda incirde ithalat yüzde 10,5 arttı. Kamu kurumları eliyle üretim garantisi sağlanan ürünler, bu kurumlar zarar ettirilerek, özelleştirilerek ithalat etmenin yolları açıldı. 2013'te 873 ton çay ithalatı yapan Türkiye'de çay ithalatı 2018 yılına dek yüzde 172 oranında arttı ve 2,3 bin tona fırladı. Türkiye, sebzeler grubunda 2013 yılında 54 bin ton ithalat yaparken 2018 yılına gelindiğinde bu tutar yüzde 121 artışla 120 bin tona fırladı. Ülkemiz 2018 yılında kırmızı et ve canlı hayvan ithalatında rekor kırdı. Bu yılın ilk altı aylık dönemindeyse, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 4.272 ton kırmızı et ithal edildi. Birçok üründe dışa bağımlı bir yapı oluşturuldu. Türkiye; soğan, patates, saman gibi ürünleri ithal eder duruma geldi. Üreten köylüler kentlere göç ettirildi ve üretimden kopararak tüketiciye dönüştürüldü. Hâlbuki yapılması gereken, ithalatın, fiyat artışına karşı önleyici bir tedbir

olarak kullanılmamasıdır. İthalat yapılırken kısa bir dönem için fiyatlar düşse de orta ve uzun vadede fiyatlar tekrar yükselecektir. Çünkü ithalatla rekabet edemeyen çiftçi üretimden çekilince üretim azalmakta ve fiyatlar da yükselmektedir. Böyle bir durumda tekrar ithalat, fiyatları düşürmek yerine ülke içinde üretimi öldürmekte ve fiyatları orta, uzun vadede artırmaktadır. Bunun yanında işsizlik, dış açık, köyden kente hızlı göç, fiyatlar genel düzeyinde hızlı artışlara yol açmaktadır. Bu sarmaldan kurtulmak gerekmektedir.

Üreticilerin kendi ürettikleri üründe söz sahibi olabilmeleri ancak üretimde örgütlenmeyle mümkün olabilir. Tarımsal üretim, yüksek girdi fiyatları ve ithalat baskısı nedeniyle sürdürülemez hâle gelmektedir. Öyleyse mazotta ÖTV ve KDV kaldırılmalı, diğer girdilerdeki vergi yükü azaltılmalıdır. İthalat politikasından vazgeçilmelidir. Üretim maliyetleri düşürülmeli, etkin destekleme politikaları hayata geçirilmeli, üretimde kooperatifler başta olmak üzere örgütlenme önündeki engeller kaldırılmalı ve bu alan teşvik edilmeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Beko, lütfen tamamlayınız.

KANİ BEKO (İzmir) – Peki.

...ve daha da önemlisi, mutlaka üretim planlaması yukarıda dile getirilen noktalar göz önünde tutularak yapılmalıdır. Tarım ve gıda tekellerinin yönlendirmelerine değil, kendi insanımızın ihtiyaçlarına ve ülkemizin özgül iklim ve toprak şartlarına göre planlanmış programlar uygulanmalıdır.

Son olarak, emekten yana, küçük ve orta ölçekli çiftçileri destekleyen tarım politikaları uygulanmalı, tarımsal üretimde teknoloji kullanımını artıracak teşvik politikaları hayata geçirilmeli, örgütlenmenin önü açılmalı, doğaya dost, sürdürülebilir ve planlı bir tarımsal üretim politikası izlenmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Vehbi Bakırlioğlu'na söz vereceğim ama ondan önce, atladığım bir isim var, özür dileyerek, Sayın Gergerlioğlu'nu daha önce atladık, maalesef, şimdi fark ettim. Sayın Gergerlioğlu'na söz verip sonra Bakırlioğlu'na söz vereceğim.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Enflasyon hızında düşüş olsa da bazı temel mutfak ürünlerinin fiyatları geçen yılın aynı döneminde ciddi oranda artmış durumda. Sarımsak fiyatı yüzde 177, konserveler yüzde 40, kuru fasulye yüzde 37,4, limon yüzde 29, 2 artış göstermiş. Gıda fiyatlarında ocak ayındaki artış 2003 yılından bu yana, yani son on altı yıldaki en yüksek seviyeye ulaştı. Fiyatı en çok artan 25 ürün sıralamasında ilk 9 sırada yaş sebze ve meyve ürünleri yer aldı. İlk 15 ürünün 12'si sebze ve meyve ürünleri oldu.

Batık kredi oranı 2018 sonunda yüzde 4,4 olarak açıklanırken tarım ve gıda sanayisinde bu oranın yüzde 5-6 aralığında gerçekleştiği görüldü.

Yüzde 21 azot içeren gübre 2002'den bu yana yüzde 950, DAP gübresi yüzde 1.030 arttı. Mazot fiyatında yaklaşık 3 kat artış var.

Artan girdi maliyetleriyle çiftçinin alım gücünün azalması, rekolteadaki zayıflık ve makro görünümdeki bozulma Türkiye traktör pazarında 2018'de yüzde 34 daralmanın ana nedenlerinden biriydi maalesef.

Tarım Üretici Fiyat Endeksine bakıldığında, Endeksin, bir önceki yılın aynı ayına göre artışı son on beş yılın zirvesinde, yüzde 23,5. İşlenmemiş gıda yıllık enflasyonu bu dönemde 13,45 puan artışla yüzde 40'a ulaşmış durumda.

Türkiye'nin Ukrayna'ya ihraç ettiği 38 ton domates ve çilek geri gönderildi.

MARMARABİRLİK zeytin alım fiyatlarını artırmadığı gibi, alım miktarını düşürdü. 2002 yılında 102 milyon zeytin ağacına sahip ülkemizde 1,8 milyon ton zeytin üretimi varken aradan geçen on yedi yıllık süreçte ağaç sayısı 178 milyona ulaşmış ancak verim 1,5 milyon ton seviyelerine gerilemiştir.

64 bin ton patates ithalatına 32 milyon dolar, 116 bin ton kuru soğan ithalatına 34 milyon dolar ödendi ve bir tarım ülkeyiz ama Mısır'dan ithalat yapıldı.

Türkiye'de çiftçi sayısı son on yılda yüzde 38 azaldı. Tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısının yüzde 33 azaldığı ortaya çıkıyor. Tarım alanları da son on beş senede yüzde 12 düştü. Sebze bahçeleri alanı ise aynı dönemde yüzde 15 küçüldü.

Bakanlık böyle bir kriz karşısında kısa ve uzun vadede nasıl bir mücadele yöntemi belirliyor? Hangi önlemleri alacak?

2006 yılında çıkan Tohumculuk Kanunu'nda geçen cezai uygulamalar bunca zaman sonra neden son birkaç yılda yoğun bir şekilde uygulanmaktadır?

Türkiye'nin Rusya'ya ve Ukrayna'ya gönderdiği tonlarca domates, portakal ve çilek iç piyasaya mı sürülüyor? Sürülüyorsa ne yapıyor diye soruyoruz.

Yine, mevsimlik tarım işçileri çok büyük bir yara. Dünyada 1,1 milyar tarım işçiden 450 milyonu mevsimlik tarım işçisidir. Türkiye'de 6,5 milyon tarım iş gücü ve yaklaşık yarısı mevsimlik tarım işçisi. Her 2 mevsimlik işçiden 1'i doğduğundan itibaren mevsimlik tarım için seyahat ediyor. 48 farklı ile mevsimlik tarım işgücü gidiyor. Yaklaşık yüzde 60'ının geliri ulusal yoksulluk sınırının altında, 10 kişiden 1'i nüfusa kayıtlı değil, yarısı ergen yaşta anne oluyor, anne ölümü riski 10, bebek ölüm riski 5 kat fazla ve kız çocuklarının dörtte 1'i okulla tanışmıyor. Mevsimlik tarım işçileri çok kötü şartlarda yaşıyor, bunun için ne yapıyorsunuz? Barınma, temiz su, yemek, giysi sıkıntıları var. Çok düşük ücretlerde uzun sürelerde çalışıyorlar. Üstelik, paralarını alma konusunda da sorunlar yaşıyorlar. Ama en büyük sorun çocuklar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinden Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesine bağlı Hamzalı köyünde soğan toplayan, soğan toplamaya gelen 250 tarım işçisini ziyaret ettiğimiz tarlada 150 çocuk var. Bu çocuklar ilköğretim ve lise çağındaki çocuklar. Okul sıralarında olmaları gerekirken tarlada çalışıyorlar.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırloğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çiftçinin ürettiğinin karşılığını alamadığını, borç batağında olduğunu ve çiftçi borçlarının 100 milyarı aştığını sıklıkla dile getiriyoruz. İpotekli tarım alanlarının ne kadar olduğuna ilişkin soru önergemize zor da olsa Çevre ve Şehircilik Bakanlığından yanıt alabildim. Çiftçinin kötü durumu tapu kayıtlarında da ortaya çıktı. Resmî rakamlara göre Türkiye'deki ipotekli tarım alanı toplamı 40

milyon dekar. Tapusu üzerine ipotek konulan kişi sayısı ise 1 milyon 964 bin yani yaklaşık 2 milyon kişi. ÇKS'ye kayıtlı 2 milyon 121 bin çiftçi olduğu düşünülürse bu rakam bize şunu belirtmekte: Yani her 100 çiftçiden neredeyse 92 tanesinin tarlası ipotekli. İpotekli tarım alanlarının ildeki toplam tarım alanlarına oranı en yüksek illere bakarsak: 1'inci sırada yüzde 27,69'la Aydın gelmekte. 2'nci sırada, sizin ve benim memleketim olan Manisa yüzde 26'yla gelmekte. 3'üncü sırada İzmir yüzde 24; Hatay, Kilis, Adana, Aksaray, Edirne, Konya, Tekirdağ, liste bu şekilde uzayıp gitmekte.

Tarımsal gayrisafî hasıla katma değeri Türkiye'de en yüksek olan, biliyorsunuz, Konya'dır, 2'nci İzmir, 3'üncü Manisa, 4'üncü ilimiz Adana. Bunların hepsi bu korkunç tabloda ilk 10'da yer almaktadır ve bu iller ülkemizdeki tarımsal alanın yaklaşık yüzde 30'unu karşılamaktadır. Bu resmî rakamlar gösteriyor ki tarımsal üretimi fazla olan illerdeki çiftçilerimiz daha da borçlu. Tarımın içinde bulunduğu durum, çıkmaz, bu rakamlarda ortaya çıkmakta. Bu nedenle, çiftçinin borçlarını en kolay şekilde ödemesi ve üretime devam etmesi için gerekli adımlar atılmalıdır. Çiftçi borçları yeniden yapılandırılmalı, faizsiz olarak ertelenmelidir.

Sayın Bakan, sunumunuzda "Son on yedi yılda dünyadaki orman varlığı azalırken orman varlığımızı 1,8 milyon hektar artırdık." demektesiniz, benzer iddiayı Orman Genel Müdürlüğü de dile getirmekte. 2002 yılı envanterine göre 20,8 milyon hektar olan orman alanının 2015'te 22,3 milyon hektara ulaştığı söylenmekte. Burada bu artışın yani on beş yılda 15 milyon dekar artışın gerçekten son on beş yılda mı gerçekleştiğine bakmak gerekli. Doğrudur, envanterlerimizde on beş yılda 15 milyon dekar artış sağlanmış ancak bunun nedeni, 1980'li ve 1990'lı yıllarda yapılan ağaçlandırmanın envantere 2000'li yıllarda yansımından kaynaklanmaktadır. Konuyu daha iyi anlayabilmek için Ankara iyi bir örnek. Resmî rakamlara göre Ankara'da 1997-2002 yılları arasında 1.723 hektar ağaçlandırma yapılmış, 1997-2002 yılında yapılan bu çalışma ancak 2015 yılında envantere girmiştir.

Diğer bir husus, özellikle 2005'te Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesiyle artan ormanların başka amaçlarda kullanıma açılmasıyla alakalı. Adalet ve Kalkınma Partisinin 2003-2015 yılları arasındaki on üç yıllık dönem ile AKP öncesi 1989-2001 dönemini kıyaslarsak ne demek istediğimi daha iyi anlayacağız. AKP döneminde maden tahsis sayısı ortalama 1.087'den yüzde 143'lük artışla 2.484'e yükselmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Önceki dönemde ortalama 2.480 hektar alan madencilığe tahsis edilirken AKP döneminde yüzde 170 artışla 6.700'e yükselmiş bu sayı. Tahsis konusunda 2005, 2007, 2014, 2015 yıllarında ağaçlandırılan alandan daha fazlasının tahsise ayrıldığını görüyoruz. Bu alanlar hâlâ envanterde orman alanı olarak görünmekte. Değişik bir örnek, üçüncü havalimanı. Üçüncü havalimanı 6.173 hektar orman alanı üzerine kurulmuş. Arnavutköy Orman İşletme Şefliği amenajman planını 2012 yılında yapmış, bir sonraki 2032 yılında yapılacak. Yani 6.173 hektarlık alan envanterlerimizde hâlâ orman olarak gözükmekte.

Bir de orman köylüsü var. Orman köylüsü ve kooperatiflere yapılan desteklemeler her sene azalıyor. Mesela, 2013 yılında 21 bin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli vekil arkadaşlar, Sayın Bakan; öncelikle, hoş geldiniz.

Yaklaşık dokuz saatten fazladır beraberiz ve birçok arkadaşımız sorunları dile getiriyor. Aslında, tabii, Tarım Bakanlığı dediğimizde, bütçe dediğimizde ve orman dediğimizde birçok alanı kapsıyor. Belli bir alana hapsolmemiş, Türkiye'nin birçok yerinde bununla ilgili işlemler yapılıyor. Aslında sizin Bakanlığınızda geçmişten beri tarım hepsinde var ama başına veya sonuna çeşitli bakanlıklar ekleniyor. Yıllar önce tarım ile gümrük düşünülüyordu, bir zamanlar köyle beraber düşünülüyordu, birçok kurum da değişti.

Arkadaşlarımızın sorunları dile getirdiğinde, aslında bir taraftan çiftçinin, köylünün, hayvancılıkla uğraşan insanların problemlerini dile getirdi; bir taraftan da Sayıştay raporlarını dile getirdi. Aslında siz de sabah söylediniz, birkaç gündür biz burada konuştuğumuzda Sayıştayla ilgili şeyleri “Sonra söyleriz.” veya “Daha sonra yazılı bildiririz.” veya “Aslı değildir.” Aslında Sayıştay üyeleri de burada, Sayıştay Başkanı da buraya geldi. Sonuçta Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan bir kurumdur ve bizlerin adına denetim yapan kurumun raporlarına güvenerek biz inceliyoruz ve ona göre sonuçlar buluyoruz, eleştiriler getiriyoruz ki daha iyi olsun diye. Biz olmasak bile, biz bunları gündeme getirmesek bile normalde, Bakanlığın kendisinin bunları izlemesi lazım.

Fazla uzatmadan, ben Batman Vekiliyim, belli konulara, arkadaşlarımızın değindiği konulara -belki birkaç konu tekrar olabilir- dikkat çekmek istiyorum. Bir: Sabahtan beri bizi izleyenlerin bana “Bu elektrik borcu konusunda ne yapacağız?” diye bir feryatları var. Bakın, Sayın Bakanım, bir taraftan destek veriliyor, bir taraftan, gerçekten, çiftçi için bir kısım işlemler yapılmaya çalışılıyor fakat şu anda insanlar elektrik borcunu ödeyemiyor. Gübre bedeli artmış, ilaç bedeli artmış, tohum bedeli artmış, yakıt, mazot bedeli artmış, her şey artmış. Peki, elektrik fiyatları artmış mı? Artmış. Siz bir taraftan “destekleme” diyorsunuz, yüzde 45-55 -önümüzdeki yıl bu oran değişecek- diğer tarafta, çiftçiler ödeyemiyorlar, mazot alamıyor, gübre alamıyor ve susuz alanda bir kuyu açmış, bir motopompla sulamaya çalışan kişi elektrik parasını ödeyemediği için resmen köyü bırakmak zorunda kalıyor, tarlayı bırakmak zorunda kalıyor. Siz buna çözüm bulmazsanız üretim olmaz, köylü perişan olur, pazar bozulur, fiyatlar artar. Hepsi birbiriyle iç içe.

Peki, ne yapıyoruz biz? Borcunu ödeyemediği, fiyatı yükseldiği için, sizin bankaya yatırdığınızı herhangi bir destek var ya, özelleştirilmiş kurum o desteğe “tak” diye el koyuyor. Siz anımsar mısınız, Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde üç yıl önce çiftçiler Diyarbakır-Batman kara yolunu kapattılar traktörlerle. Niçin kapattılar? “Biz elektrik borcumuzu ödeyemiyoruz ve elektrik fiyatları arttığında perişan oluyoruz.” Destekleme yapmak yerine niye elektrik fiyatlarında, vergilerde bir düzenleme yapılmıyor çiftçiye dönük? Niçin bu düşünülüyor? İsmi “destekleme” ama tahsilata gelince resmen, özelleştirilmiş bir kurumun tahsilatı yapılmış gibi oluyor ve Ziraat Bankası da resmen bu paraya el koyup onlara ödüyor.

Ziraat Bankası demişken... Sayın Bakan, burada özellikle şu konuya değinmek istiyorum: Bugün Türkiye'deki en büyük sorun bölgeler arasındaki eşitsizlik ve siz adaletten söz ettiğinizde, bugün Batman'da, Siirt'te, Diyarbakır'da, Mardin'de bir kişi Ziraat Bankasına gidip kredi çekmeye çalıştığında “Benim tapulu arazim budur.” dediğinde banka diyor ki “Senin tapulu arazin bana yetmiyor, bana bir ipotek getirmen lazım.” Diyor ki: “Zaten ben senden para alacağım, burada buğday ekeceğim, mercimek ekeceğim, mısır ekeceğim.” Diyor ki: “Senin tarlan yetmiyor, sen bana şehirden, bir kentten başka bir ipotek getirmen lazım.” Kendi çiftçisine güvenmeyen, tapulu toprağını getiren, onun sayesinde ÇKS alan ve isminde “Ziraat” yazan bir banka çiftçilikle uğraşan birinin kendi tarlasına güvenmeyip başka ipotek istiyorsa o çiftçi ne hâldedir? Ki keşke biz çiftçiye faize, krediye muhtaç etmesek. O zaten ayrı bir olay, oraya muhtaç olmamalı.

Peki, ne yapıyoruz? Şu anda birçok düzenleme yapıyoruz, yazboz tahtasına dönüşüyor. Bir kısım destek var ama dönüşüyor. Diyoruz ki: “İki yıl üst üste aynı ürünü ekebilirsin, üçüncü yıl değiştirmen lazım. Üçüncü aynı ürünü ekersen ben sana destekleme vermiyorum.” Doğru. Onun dışında hiçbir alternatif göstermiyoruz. Ne ekebilir, ne yapabilir; yok. Bizdeki anlayış bu. “Ben fabrika sahibiyim, patronum, bunu üret, sat.” Para pul işi. Peki, eğitim boyutu? O toprağı analiz etmek... “Mısır dışında, pamuk dışında sen Batman’da ne yetiştirebilirsin, ne ekebilirsin, bununla ilgili ne gibi bir özendirme yapabilirim?” Siz desteğı sadece para olarak düşündüğünüzde olmuyor. Bu arkadaki arkadaşlarla hep beraber şuna çalışmak lazım: Destek dediğinizin para olması lazım, yakıt olması lazım, ilaç olması lazım, gübre olması lazım, tohum olması lazım ama en büyük destek de eğitimidir. Nasıl? “Ne ekersin?” “Ne verim alırsın?” Bugün Batman’ın Sason ilçesinde çilek ekiliyorsa “Bu çilek üretimini nasıl artırabilirim? Sizi nasıl kooperatif yapabilirim? Kadını nasıl orada istihdam edebilirim? Gençleri nasıl istihdam edebilirim?” Böyle bakmadığınız zaman, para verirsiniz, sonra kredi vermezseniz sonra ona hacizle el koyarsınız. Alternatifi olmayan ve sadece parayla bakan...

Bakın, hayvancılık... Ya, Türkiye Cumhuriyeti Kurban Bayramı’nda kurbanlık için hayvan ithal eden bir ülkeye döndü. Gazetelerde her bayramda “Yurt dışından gelen kurbanlar satılamadı, şöyle oldu...” Yani böyle bir şey olamaz. Bakın, tekrar bu yılın bir ayında şöyle bir çalışma yürütülüyor: Çiftçi mutsuz, mazottan dolayı, her şeyden dolayı mutsuz ama prim verilmiyor.

Acı ama gerçek, bir konu da mevsimlik işçi olayı. Bakın, hayatında fındıkla ilk defa ilkokulda bir yardım şeklinde karşılaşan insanlar fındık toplamaya gidiyor. Şimdi, burada Kürt meselesi dediğimde hemen herkes dönecek “Ne oluyor?” diye. Bakın arkadaşlar, insanlar fındık toplamaya gittiğinde, patates sökmeye gittiğinde, kayısı toplamaya gittiğinde, birçok yere gittiğinde nerede, nasıl kalacaklar, içme suyu nasıl olacak, eğitim nasıl olacak, sağlık nasıl olacak diye bir düzenleme yapılmış mı? Yapılmamış. Sayın Ahmet Davutoğlu döneminde çok güzel bir çalışma yapılmış, işleme alınmamış. Ve ne oluyor biliyor musunuz? Bu insanlar gittiğinde 8 saat mi çalışacak, 10 saat mi çalışacak, 12 saat mi çalışacak meçhul. Bir düzenleme var, denetim yok. El insaf, oranın üreticisi ne diyorsa ona bakılıyor. Bakın, son dönemde ne yapıyor? Valilik “Ziraat odaları fiyat belirler.” diyor ama çiftçiye diyor ki: “Sen 12 saat...” Ve bunu büyük çiftçi, patron diyor. Bizim bunu düzenlememiz lazım. Bunu yapmadığımız zaman ucuz iş gücü çıkıyor ortaya ve en büyük handikap ne? Kutuplaşma oluyor. Bir taraftan televizyonlardan gece gündüz aleyhte birilerini kriminalize edip, birilerini yaftalayıp isim takıp tanımladığınızda, birileri Sakarya’ya gittiğinde mevsimlik işçi olarak çalıştığında, Kürtçe bir şarkı söylediğinde, bir seslendiğinde kafasına kurşun sıkılabilir; bu, bütün bir mesele. Bütünyle ele almazsanız, sadece destek verip para verip bu işi, çiftçiliğı böyle düşünürseniz, tarımı bu şekilde düşünürseniz, hayvancılığı bu şekilde düşünürseniz bu olmaz; tarım, aynı zamanda toplumsal barış için de değerlendirilmelidir ve bu bakımdan size büyük görev düşüyor. Bizim hepimizin, burada oturan arkadaşlarımızın en büyük görevi mevsimlik işçiler kaza yaptığında ah, vah etmek değildir; onların gitmemesi için ne yapabiliriz, nasıl bir çare bulabiliriz? Bunlar çok ucuz fiyatlara çalışmakta ve bir yığın sorun yaşamakta.

Son olarak -biraz toparlıyorum Bakanım- bakın, Türkiye’de bir taraftan “kaçak” diyoruz; şu anda, bu fiyatlarla beraber, zamlarla beraber kaçak tütün korkunç sayıda satılıyor, bir taraftan tütün ekimi de var. Adıyaman’da bir ara bir sektör gelişmişti, sonra Bakanlık el koydu. Gelip Batman’ın Kozluk ilçesinde dedi ki: “Şu kadara alacağım.” Herkes ikincil, kaçak şekilde tütün ekmeye başladı, sonra hepsi ellerinde kaldı. Ama şu anda sigara zamlarından dolayı herkes kaçak tütün kullanıyor, herkes evde kaçak rakı yapıyor. Anason da yanılmıyorsa, Bakanlığın bünyesindeki şeye giriyor çünkü Türkiye’de bir kısım insanlar da gıda adında sizin adınıza bir yığın ruhsat getirip koyuyor.

Kaçak ilaç var, kaçak ilaç getiriyorlar, bu ilaçlar yetmiyor; 4 kez çiftçi ilaç atmak zorunda kalıyor, 4 kez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Vekilim, tamamlayalım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tamamlıyorum.

Kaçak elektriğe teşvik ediyorsunuz elektrik desteği vermediğiniz için, fiyat vermediğiniz için, kaçak tohuma yönlendiriyorsunuz ama vergide, diğer şeylerde bir düzenleme yok. Bunu yapmazsanız, zaten vatandaş kaçağa yükleniyor.

Bir taraftan da mera yasakları. Sayın Bakan, ben Batman’ın vekiliyim. Bir köye gittiğimde güvenlik nedeniyle birçok yere gidilemiyor, yasaklar var, özel güvenlik bölgesi ilan ediliyor. MOBESE kameraları yerleştirilmiş. Vatandaş geldi yanıma -biliyorsunuzdur- bir makbuz getirdi, büyükbaş hayvanı gitmiş, 255 lira -makbuz bende, iletebilirim arkadaşlara- 2 baş hayvan için 510 lira ceza kesilmiş. Döndü, bana dedi ki: “Vekilim, bana destek gösterin. Hayvanı çıkaramıyorum, bir şey yapamıyorum, bari bana bir alternatif sunsun. Çiftçilik yapamıyorum, tarla yok; hayvanımı çıkaramıyorum ve bunun üzerine 500 lira ceza veriyorum.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Vekilim, çok teşekkür ederiz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tamamlıyorum.

Bunun anlamı şu: Ya korucu olacaksın ya köyü terk edeceksin ya da göç edeceksin. Bu Bakanlıktaki arkadaşların en büyük görevlerinden biri de bir yasak geldiğinde bu insanların mağdur olmaması için destekleme mi olur, kooperatif mi olur, bir şey yapılması lazım.

Son cümle: Bakın, toplumsal barış dedim. “Mezopotamya su ve tarım birliği” diye bir şey kuralım; Suriye, Irak, İran, Türkiye’de bu su meselesi çok önemli, bir barış şeyine dönüşsün -ortak ürünler, alternatif toprak sürmeler- daha verimli, daha üretken bir çözüme dönüştürelim. Böyle bir ütopyamız olsun, böyle bir hayalimiz olsun.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sunumunuz için teşekkür ederiz. Sunum kitapçığının 37’nci sayfasında “Büyük tarımsal ovalarımızı koruma altına alıyoruz.” diyorsunuz. 265 büyük tarımsal ovanın koruma altında olduğundan bahsediliyor. Bunlardan biri, biliyorsunuz, Alpu Ovası ancak Alpu Ovamıza bir termik santral yapılmak isteniyor. 7 kez ihalesi yapıldı, kimse başvurmadı. Biz iptal edilmesini istiyoruz. 31 Mart seçimleri öncesinde Sayın Cumhurbaşkanı Eskişehir’e geldiğinde bu ovanın sit alanı niteliği korunacak sözü vermişti, Eskişehirililer, 1 milyon Eskişehirli umutlanmıştı ancak seçim bitti, bu açıklamanın ardından hiç kimseye en ufak bir bilgi verilmeden, hatta köylülerle dalga geçilircesine “Petrol arıyoruz.” denilerek ovada sondaj çalışmaları başladı. Bakın, bu, sizin “Ovalarımızı koruma altına alıyoruz.” dediğiniz Alpu Ovası’ndaki bir sondaj yeri. 2020 Yatırım Programı’nda da yine aynı ova üzerinde 60 bin metre sondaj yapımı programa alındı. Biz, Tarım Bakanı olarak sizden Alpu Ovası’na sahip çıkmanızı bekliyoruz, göz yummanızı istemiyoruz.

Benzer şekilde, sayfa 58’de içme kullanma suyu havzalarının koruma planlarından bahsediyorsunuz; doğal hayatın, sulak alanların korunmasına verilen önemden. Eskişehir’de Porsuk Barajı, Porsuk Nehri bizim için içme ve kullanma suyu açısından çok önemli ama bir tarafta “Sularımızı koruyoruz.” diyorsunuz -bu sunumda olduğu gibi- ama diğer tarafta Porsuk Barajı’nı, Gediz Nehri’ni besleyen Murat Dağı’nda siyanürle altın ve gümüş madeni kurulması projesine ses çıkarmıyorsunuz.

Bakın, daha bugün gazetelerde vardı. Siyanürle intihar eden yurttaşlarımızın cenazeleri kaldırılırken gördünüz, aileler, din görevlileri özel kıyafetlerle cenazenin yanında yer aldı, cenazelerin yanına kimse yaklaştırılmadı. Ne diyor bilirkişi raporu? “Siyanür zehirlenmesi kitlesel ölüme yol açabilir.” diyor. O zaman, biz, göz göre göre Murat Dağı’nda siyanürle altın araması yapılmasına karşı çıkmalıyız Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, sunumunuzda bütçenin yüzde 54,5’inin tarımsal desteklemeler için kullanılacağını ifade ediyorsunuz ancak biliyorsunuz, çiftçiye borçlusunuz, on üç yılda en az 150 milyar lira Türk çiftçisine borçlusunuz. Bakın, Eskişehir’imize daha geçen yılın tohum destekleri ödenmedi, arkasından haziran ayında çiftimizi sel vurdu. Sarıcakaya, Mihalgazi, Mihalıççık, Seyitgazi, Odunpazarı ilçelerimizin köylerinde 2 bin çiftçimiz afet yaşadı. Tarım İl Müdürlüğü yaklaşık 60 milyon lira afet yardımı istedi Cumhurbaşkanlığımızdan, Tarım Bakanlığından; şu ana kadar tek kuruş yok. Borçların ödenmesi için ertelenmesi lazım. Erteleme istedik, o yapılmadı; yapılandırma istedik, o yapılmadı. Gerçekten çiftçiler mağdur, tek kuruş destek verilmedi. Biliyorsunuz, yüzlerce, binlerce üretici icralık. Bunları soruyoruz, soru önergelerimize yanıt vermiyorsunuz. Eskişehir’de Orman Müdürlüğü’nün çalışmaları mercek altına alınmalı. Bütün ihalelerini tamamen doğrudan teminle yapmaları dikkatle izlenmeli. Hiç ihale yapılmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Vişnelik lojmanları tamir edildi, arkasından “Depreme dayanıklı değil.” diyerek tekrar boşaltıldı. Kötü bir yönetim olduğu dikkat çekmekte. Kaç tane doğrudan temin ihalesi yapıldığının hem bize yanıtı verilmeli hem de siz bakmalısınız.

Sayın Bakan, son olarak, Türkiye’de yaklaşık 47 araştırma enstitüsünde çalışan mevsimlik orman işçileri bulunmakta. Eskişehir’de yaklaşık 100’e yakın, Türkiye genelinde ise binin üzerinde mevsimlik işçinin görev sürelerinin dokuz ay yirmi dokuz güne çıkarılması talebi uzun süre yerine getirilmedi, sadece bu yıl için sürenin uzatıldığını öğrendik ama biz bu işçilerin artık kadroya alınması, geçici çözümler değil, kalıcı çözümler üretilmesi talebindeyiz.

Size Eskişehir çiftçisinin son talebini de ileteyim. Kırsal kalkınma desteklerinden yani IPARD programlarından 41 il yararlanıyor ama Eskişehir’imiz yararlanamıyor. Bu konuda gereğinin yapılmasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sizin anlattığınız ile bizim alanda yaşadığımız örtüşmüyor. Tarım tam bir çöküş içindedir. Çiftçinin yol göstericisi, destekçisi devlete ait kurumlar kapatılmış ya da içi boşaltılıp işlevsiz kılınmıştır. Her alanda çiftçi aracıya, faizciye, ithalciye ve tüccara boğdurulmaktadır. İşlenen yaklaşık 24 milyon hektar tarım arazisi varken neredeyse ithal etmediği ürün kalmayan bir ülke durumundayız. İthal tohum, gübre, ilaç sürekli zamlanıyor. Mazot ve sulama suyu için de elektrik pahalı olunca artan girdi fiyatlarıyla üretici üretimde zorlanıyor, ürünü değerinde satamıyor, tüketici pahalı ürün almak zorunda kalıyor, araçlar ve ithalciler vurgun yapıyor. Üretici ürününü ekecek ya da hasat edecek. O ürünün gümrük vergisini sıfırlayıp ya ekimde ya da hasatta üreticiyi tüccara mahkûm ettirip üretimden uzaklaştırmaktasınız.

“Bu yıl TMO 1.350 liradan buğday alacak .”dediniz, bazı üreticiler 1.100 liradan buğday satmak zorunda kaldı. O kadar zorda ki bir an tüccardan parasını alıp borcunu kapatmak için ürününü borcu karşılarsa tüccara veriyor. TÜİK, buğday üretiminin düşeceğini belirtiyor. Domates, karpuz, fasulye, nohut üreticisi bölgede maliyetine ürününü satamadı. Patates maliyeti 90 kuruş ancak tüccar 60 kuruşa almadığı için depolanıyor. Dış satım için teşvik düşünüyor musunuz? “2018 yılı için nohut ithal etmedik.” diye yazılı soru önergeme yanıt verdiniz, TÜİK ise 2018’de 117 milyon dolar nohut ithalatı yapıldığını belirtiyor. Hangi bilgi doğru, kime inanalım? Küçük üreticiyi, aile tipi işletmeleri korumak yerine yabancı tekelcilerin dayatmalarını tarım politikası olarak uyguluyorsunuz. Üretim gerilemesi ithale bağımlılığı her yıl artırdığını göre göre bu süreci devam ettirmek ülke tarımına yapılan en büyük kötülüktür. 15 milyon hektar çayır merası varken et ve hayvan yemini dahi ithal ediyoruz, sonra plansızlıktan fazla etler elde kalıyor. Stokta et kalacak kadar ithalin yolunu açarak birilerinin vurgun vurması sağlanıyor. Kim bu et ithal firmaları? Süt üreticisini, besicisini perişan etmişsiniz. Yem fiyatları almış başını gitmiş. Yerli ırk büyükbaş hayvan sayımız yüzde15’lere düşmüş. Süt üreten hayvanları kesime veriyor Ulusal Süt Konseyi. Fiyatı sanayici baskılıyor, üretici maliyetinin altında ürünü sanayiciye vermek zorunda kalıyor. Tarım bittiği için köyler neredeyse boşaldı. Yaş ortalaması 50’nin üzerinde bir nüfus köylerde kaldı. Çiftçi ailelerinin çocukları tarımdan uzaklaştı. Sayın Bakan, çiftçi ödeme sezonu geldi. Üreticilerin bankalara borcu 100 milyarı aştı, icra takibinde 5 milyara ulaşan borcu var. Çiftçi banka ve tarım krediye borcunu ödeyemiyor. Çiftçi, besici yapılandırma, erteleme ve faizlerin silinmesini bekliyor, aksi durumda gelecek yıl çiftçi sayısı daha da düşecek, borç batağındaki çiftçiye kurtarmak şart. Ziraat Bankasının çiftçi kuruluşu saymadığı Tarım Kredi Kooperatifine ticari faizle krediyi yüksek fiyatla veriyor. Bakanlar Kurulunun “Çiftçi faizi yüzde 8’i geçemez.” diye kararı var. Tarım Kredi bu durumda yüksek faiz ödediği kredi için çiftçiye kredi kullanırken faizi yüzde 8 gösteriyor ancak kaynak kullanım bedeliyle çiftçiden ek bir faiz daha alıp yüzde 20’ler üzerinde krediye faiz işletip çiftçinin ocağını batırıyor. Binlerce çiftçi borcunu ödeyemez durumda. Bu bağlamda mutlaka Bakanlığın soruna bir çare üretmesi şart, aksi takdirde Çiftçi Kayıt Sistemi’nde dahi her yıl düşen çiftçi sayısı gelecek yıllarda daha da azalacak, eken, diken çiftçi kalmayacak. Çiftçi finansman sorunu en büyük sorunlardandır. Çiftçi sayenizde önemli ölçüde yoksullaşmıştır. Ürünü değer bulmadığından borç ödemek için faizcilerin eline düşmüştür. Sayın Bakan, desteklemeleri ya ürünü ekerken ya da hasat zamanında verin, bir yıl sonra desteklemeleri mütde diye çiftçiye verdiğinizde fayda getirmiyor. Zamanında ve doğru hedef kitleye desteklemeler verilirse belki bir nebze çiftçiye katkınız olmuş olur. Toplulaştırmayı bitiremediniz, sorunlar katladı. Mahkemeler, dosyalar patladı. Kuyu suyu ruhsat sorunları devam ediyor. Sulama suyunda vahşi sulama toprağı tüketiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – GAP ve KOP Sayıştay raporlarına baktık, 2018 yılı bitmesi gereken onlarca proje başlanmadan sona ermiş.

Sayın Bakan, gıda güvenliğiye evlere şenlik, ne yediğimizi ne içtiğimizi bilmiyoruz. 5996 sayılı Kanun’a göre düzenli taklit ve tağşiş ürünleri açıklamanız gerekir. Bakanlığınız süresince nihayet aylar sonra liste açıkladınız. At, eşek, domuz etini millete yedirenlere ceza olarak ne uyguladınız? Bir de olmaması gereken yerde kanatlı hayvan eti tespiti var. Bu kanatlı hayvan nedir, tavuk mu, sülün mü, hindi mi, keklik mi, yoksa araya martı da karışmış mı? Vatandaş süt ürünlerinde, bitkisel yağ ürünlerinde, zeytinyağında, balda hile yapanlara ne gibi yaptırım uyguladığınızı merak ediyor. Enerji içeceklerinde zararlı katkılar, boyalı gıda maddeleri ve sentetik tatlandırıcılarla üretilen ürünleri sürekli takip ediyor musunuz? Gıda üretenlerin lokantalarda portör muayenesi ve akciğer filmi kontrolleri yapılıyor mu? Kayıt dışı ürünü üretenleri kontrol altında tutuyor musunuz? Merdiven altı üretimi de izliyor musunuz? Sağlık için mutlaka yememiz önerilen ıspanak dahi denetimsiz ve kontrolsüzlükten 200’ü aşkın yurttaşımızı zehirledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ispanakla ilgili son bir cümle söyleyeyim.

BAŞKAN – Maalesef. Tamam, onu da söylediniz, martıyı bile söylediniz. Beş dakikalık sürede on dakikalık konuşma yaptınız, sizi tebrik ediyorum.

Sayın Ünlü, buyurun lütfen.

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Ekonomik dalgalanmaların yaşandığı ve toplumun tümünün sıkıntılı bir süreçten geçtiği bu dönemde, tüm Türkiye’de olduğu gibi seçim bölgem Osmaniye’de yaşanan tarım sektöründeki sıkıntıları, devlet desteğinin verilmemesini, yanlış fiyat politikalarını, çiftçilerimizin sorunları ve çözüm yolları üzerine dikkat çekmek istiyorum. İktidarın uyguladığı yanlış ekonomik politikalar yüzünden döviz kurlarında yaşanan artış, bitkisel üretimde çiftçilerimizin temel girdileri olan gübre, mazot, ilaç, elektrik, tohum ve yemde büyük fiyat artışına neden olmuştur. Gübre fiyatlarındaki artış yüzde 80’lerin üzerindedir. Elektrik fiyatları da son bir yılda yüzde 70’in üzerinde artış sağlanmıştır.

Çoğunluğu tarım nüfusunun oluşturduğu Osmaniye’de de bu durum hâliyle üreticiyi olduğu kadar ilimizde yaşayan tüm nüfusu etkilemektedir. Tarıma dayalı ekonominin hâkim olduğu Osmaniye’de yerfıstığı en önemli ürün olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de yer fıstığı en önemli ürün olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de yer fıstığı üretiminin yaklaşık olarak yüzde 95’i Akdeniz Bölgesi’nde, yüzde 88’i Çukurova bölümünde ve yüzde 28’i Osmaniye’de üretilmektedir. Yer fıstığının yetişmesi bakımından tüm şartların Osmaniye’de bulunması yer fıstığını tarımdan, sanayiye ve ticarete kadar Osmaniye’ye has bir ürün hâline getirmiştir. Osmaniye’de yaklaşık 10 bin aile geçimini yer fıstığı tarımından sağlamak ve yer fıstığının işlenmesi ve paketlenmesi faaliyetlerinde ise 300’ün üzerindeki işletmede yaklaşık 4 bin aile çalışmaktadır. Osmaniye ve Çukurova’nın sembolü ve bölge için çok önemli olan yer fıstığını eken çiftçimiz üretiminden itibaren depolama, kurutma ve pazara sunma gibi birçok aşamada sıkıntıyla karşılaşmaktadır. En önemli sorunlarından biri, ürünün pazarlama aşamasında karşılaşılan fiyat politikasıdır. Gübre, mazot, ilaç, elektrik, tohum, yem gibi çiftçilerimizin temel girdilerindeki fiyat artışlarına rağmen yer fıstığının satış fiyatı maliyetlerin altında kalmaktadır. Yer fıstığı üretimi yapan çiftçilerimizin tüccarlara mahkûm edilmemesi için Toprak Mahsulleri Ofisinin devreye girerek yer fıstığı alımı yapması ve fiyatları dengelemesi gerekmektedir.

Ayrıca, yer fıstığı, besin değerinin üstün ve tüketiminin çok değişik şekillerde olabilmesi nedeniyle diğer yağlı tohumlar arasında farklı yer edinmiş olup enerji ve protein açıklarının karşılanmasında kullanılabilecek gıda maddelerinin başında gelmektedir. Yer fıstığının sadece çerezlik olarak tüketilmesi ve bunun dışında herhangi bir alanda geniş kullanım alanı yaratılmaması çözüm bekleyen diğer bir problemdir. Biraz önce bahsettiğim gibi yer fıstığı çerezlik dışında çok iyi bir yağ bitkisi ve yem bitkisi olma özelliği de taşımaktadır. Fakat yer fıstığına yağlık bitkilere uygulanan destek ya da yem bitkisi destekleri verilmemektedir. Bu nedenle, destek kapsamı dışında kalan yer fıstığını eken çiftçi gerekli mazot ve gübre desteğini de alamamaktadır. Bu durum zaten yüksek olan girdi maliyetleri yüzünden yer fıstığı ekimi yapamayan çiftçimizi yok etme aşamasına getirmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Tarımda sürdürülebilir üretimin devamlılığı için girdi maliyetleri hızla makul bir seviyeye çekilmeli ve destekler bir an önce arttırılmalıdır.

Osmaniye ve çevresinde yer fıstığı üretiminde belirttiğim sıkıntıların giderilmesi için iktidarın çiftçimizi daha fazla desteklemesi lazımdır. Gereken destek verilmediği sürece çiftçimiz yok olmaya devam edecek ve tarımda dışa bağımlı bir ülke olmaya artarak devam edeceğiz.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Serter, buyurun lütfen.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Sayın Bakan, sunumunuz için teşekkür ederiz.

On altı ayınız sonunda Bakanlık olarak nereye geldiğimizi bir görmek istiyorum. Önce İzmir’de sizin de çok yakinen havada takip ettiğiniz Tırazlı ve Menderes yangınına gelmek istiyorum. Bu bölgede yangın varken siz helikopterdeyken ben köylümüzle, orman işçilerimizle ormanın içinde yangın söndürme çalışmalarına katkı koymak istedim ve burada gözlemladim ki 2019 Şubat ayında Mecliste yaptığım bir konuşmada 10 bin orman işçisi çıkartılmıştı. Bunların çıkartılmasından sonra o bölgeye Balıkesir’den, Aydın’dan ve Denizli’den gelen orman işçileri bölgeyi tanımadıklarından dolayı orman yangınının -şahsi olarak bu fikrim- büyüdüğünü tahmin etmekteyim. Bundan sonraki yangınlarda bu önlemleri almakta fayda görüyorum.

Tarıma ayrılan bütçe 22 milyar TL. Türkiye’de kişi başına düşen gayrisafi milli hasılaya bakıldığında çok düşük bir rakam kalıyor, üstelik girdi maliyetleri de bu kadar artarken. 22 milyar, üretimden kaçmak demektir diye gözlemlemekteyim.

Şu anda Türkiye’deki her bir üreticinin devletten alacağı 48 bin Türk lirası var, bunu da hepimiz bilmekteyiz, keşke bunları verebilme imkânlarınız olsa da insanlar çoluğuna çocuğuna katkı koysalar.

2002 yılında bu ülkede iktidara geldiğinizde, söylediğiniz gibi, Çiftçi Kayıt Sistemi’ne kayıtlı 2,7 milyon çiftçi varken bugün bu sayı 2,1 milyon. Tarım arazilerinin dağılımı 26,5 milyon hektardan 23,5 milyon hektara düşmüş durumda. Bugün, 2,1 milyon çiftçimizin elinde, Ziraat Odasının verilerine de yansıdığı gibi, 18,5 milyon hektar ekilebilir arazi var. Oysaki bu rakam TÜİK verilerine göre 23,5 milyon hektar gibi bir rakam gözükmemekte. Aradaki fark çok ciddi, 5 milyon hektar. Bunların üzerine bir de son dönemde zehirlenme vakaları yaşamaktayız. Son zehirlenme vakalarından sonra ıspanak

üretiminde yüzde 26 paya sahip İzmir’de ispanak üreticileri zor durumda. Ne yapmayı planladığınızı öğrenmek isterim. Menemen Ziraat Odası bugün bedava ispanak yemeği dağıttı halka. Siz çare bulursanız bu arkadaşlarımızın yaralarına merhem olursunuz.

Çiftçi borçlu, Eylül 2019 sonu itibarıyla 4.500 çiftçi icra takibinde. Üreticilerin toplam borcu 115 milyon TL. Sektör zaten ciddi bir daralma yaşıyor. 2002’den beri tarım makinelerinin satışındaki azalma oranı yüzde 30 gözüküyor. Tablo buyken bir de geçtiğimiz günlerde çıkarılan bir yönetmelikle doğal göllere sadece 500 metre mesafede olan arazilerin yarı fiyatına satılmasına karar kılıyorsunuz. Acaba bu nedendir? Bir yerlere gene peşkeş mi çekilecek diye düşünmemek elde değil.

4’üncü ve 5’inci sınıf tarım arazilerinin elimizde kaldığı gözlemleniyor, Onlar da yandaşlarımızın bitmeyen otel ve motel hayallerine mi kurban gidecek? Bunu kesinlikle yapmayalım.

Kıyı şehri olan İzmir’imizin bir milletvekili olarak hep söyledim, bugün siz buradayken de söylüyorum: 8.333 kilometre deniz sınırı, 120 doğal gölü ve 42 akarsuyu olan güzel Türkiye’imizde su kaynaklarımızla ilgili bir denizcilik ve balıkçılık bakanlığımızın olmaması hiçbirimizi rahatsız etmiyor mu? Lütfi Elvan Bakanımızın döneminde Ulaştırma ve Denizcilik Bakanlığıımız vardı, hatırlatmak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Serter.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Buna bağlı olarak da su ürünleri fakültelerinden mezun 15 bin gencimiz ve denizcilik fakültelerinden mezun on binlerce gencimiz mesleklerinde iş istemekte. Bunlara nerelerde görev vereceksiniz? İhtisas organize su ürünleri bölgesi kuracağınızı söylediniz. 3 tarafımız denizlerle çevrili, her yerde mi organize bölge yapılacaktır, öğrenmek isterim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Serter.

Sayın Altıntaş, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri ve bürokratlar, sayın basın mensupları; bu sabah Sayın Bakanımızın sunumunu dinledik, çok değerli bilgiler edindik. Verilen bütçeyle başarılan işlerden bahsettiler. Özellikle tarımda dijitalleşme ve tarım şurasını çok önemli telakki ediyorum ancak Sayın Bakanımızın sunumunda daha çok girdilerden bahsedildi. Çıktılara da önem verilse iyi olurdu. Örneğin, su ürünlerine verdiğimiz destek şu kadar arttı, anladık ama su ürünleri üretimimiz ne durumda? Avrupalı kişi başına 25 kilogram su ürünü tüketirken bizde bu rakam neden 8 kilogramda kalıyor?

Ayrıca, Sayın Bakanımızın sunumunda 2020 yılı için bütçenin 40 milyar TL olduğunu öğrendik. Sayın Bakanım, bu bütçe 50 milyar TL olsaydı daha fazla neyi başaracaktınız yani hedeflerinizde olup da yapamadıklarınız nelerdir? Ne kadar bütçe istediniz de azaltım yapılarak bu 40 milyar rakamına inildi? Bakanlığınızın en başarılı olduğu alanları gördük ama en başarısız olduğunuz alan nedir? Bütün bu soruların yanıtlarını alabilsek çok iyi olurdu.

Tarımda manzara-i umumiye nedir? 2000’li yıllardan beri uygulanan yanlış tarım politikaları, yeni rekabet koşullarına uyum sağlanamaması, üretim maliyetlerinin artması gibi temel nedenlerle Türk tarımı ve hayvancılığı maalesef mütemadiyen kan kaybetmektedir. Bu kaybın neticesinde de ekilen alanlar daralmakta, tarımda istihdam gittikçe azalmakta, tarımın millî gelirdeki payı düşmektedir. Ben sizi rakamlara boğmayacağım, zaten bu rakamlar çok söylendi fakat kısacası çiftçiye Hükûmetimiz

“Ananı al da git.” dedi, çiftçi de anasını alıp şehirlere geldi. Aslına bakarsanız, çiftçileri bu zor duruma iten yüksek girdi maliyetleridir. 2000 yılından beri tarım ürün fiyatı 3 kat artarken girdi maliyetleri 5,2 kat artmıştır. Gübre, tarım ilacı, yem ham maddesi başta olmak üzere en önemli girdiler ithalatla karşılanıyor. Bir başka girdi mazot. Tarımsal üretim için kullanılan mazottan özel tüketim vergisi alınmaktadır. Özel tüketim vergisi lüks ürünlerden alınır. Çiftçiler zaten zar zor geçinirken bir de üretim için kullandığı mazottan lüks tüketim vergisi alınıyor, hayatları büsbütün zorlaştırılıyor.

Çiftçi sürekli ithalatla terbiye etmeye kalkıyorsunuz. Sonuç olarak üretimi yok ediyorsunuz. Şimdi de Toprak Mahsulleri Ofisine sınırsız ithalat imkânı verdiniz. Bunu gören çiftçi ürününü satıp satamayacağından emin olamayacak, hangi fiyata satabileceğini bilemeyecek, o yüzden hiç ekim yapmayacak belki de. Borçlu çiftçi şimdi ekip ekmeme çelişkisiyle baş başa. Bu karar, tarım üretimini bitirecek. Çiftçiye belirsizliğe itmeliyiz, çiftçileri borçların ezici ağırlığı altında kurtarmalısınız.

2004 yılında tarımsal destekleme ödemeleri 3,1 milyar lira iken çiftçilerin bankalara borcu 5,3 milyar liraydı. 2018’de ise bütçeden 14,5 milyar lira ayrılmışken Ekim ayı itibarıyla çiftçilerin bankalara olan borcu 100 milyar lirayı geçmiştir. Çiftçi borçları da dolar gibi istikrarlı bir yükselişte.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Altıntaş.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Çiftçiler yasal olarak kendilerine ayrılan millî gelirin yüzde 1’i oranındaki desteğin yarısını bile alamıyorlar. Hâlbuki OECD ülkelerine bakarsak ciddi tarım destekleri var. Burada detay vermiyorum.

Değerli Bakanım, gördüğünüz gibi, Türk tarımını kurtarmak istiyorsanız önce çiftçiye destek vermelisiniz ama istikrarlı bir destek vermelisiniz. Çiftçiye bankaların kısılcısından kurtarmalısınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Çiftçilerimiz haciz korkusundan traktörlerini saklamaktadır. Bu ekonomik kriz ortamında pek çok sektörde borç yapılandırması yapılırken çiftçiye de unutmamalıyız. Çiftçi demek, üretim demek, ürün demektir. Çiftçilik bir meslektir ama aynı zamanda bir yaşam biçimidir. Eğer çiftçiliği unutturursanız bir daha üretim yapacak çiftçi bulamazsınız. Türkiye’de tarımı ve hayvancılığı desteklemek için kurulan, ismiyle müsemma, Ziraat Bankası, futbol kulüplerinden önce çiftçilere destek olmalıdır.

Sonuç olarak, tarıma verilen önemi derhâl tekrar eski hâline getirmemiz gerekir. Büyükşehir yasasıyla kaldırdığınız “köy” ve “köylü” kelimelerini tekrar yerine koyalım. Köy kültürümüzü kaldırdınız. Kültürümüze böyle mi sahip çıkacağız? Ben köyümü istiyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum.

Hepinize iyi akşamlar diliyor, saygılar sunuyorum.

Sayın Bakan, ben de Türkiye’de tütünün durumundan biraz bahsetmek istiyorum. Siz de takdir edersiniz ki tütün, uluslararası piyasalarda Türkiye’nin gerçekten en önemli marka değeri olan bir ürün ancak tütünle ilgili Bakanlığınızın şu andaki sunum kitapçığında tek bir kelime yok. Türkiye’de, özellikle AK PARTİ iktidarı döneminde tütün üretiminde ciddi anlamda sıkıntılar var, tütün kan ağlıyor.

Sayın Bakan, 2018 verilerine göre, 2002 yılında 405 bin olan tütün üreticisi sayısı 2018 yılında 56 bine düşmüştür; yüzde 86 bir düşüş var. Ürün bazında 2002’de 159.521 ton olan tütün 2018 yılında 82.500 tona düşmüştür. Dolayısıyla Hükümetinizin tütüne ve tütüncüye bakışı aslında bu rakamlarla ortaya çıkmaktadır.

Sayın Bakan, sözleşmeli tütünde durum buyken bir de sözleşme dışı, özellikle Türkiye’de sarmalık tütün sorunu var. Sayın Bakanım, özellikle Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Hakkâri, Hatay ve Muş’ta geleneksel anlamda üretimi, satış ve pazarlaması yapılan bir tütün var, tek başına içim özelliğine sahip bu tütün. Bu tütünle ilgili 2017 İkinci Yasama Yılında ciddi bir yasal düzenleme yapıldı, tek başına içim özelliğine sahip olan tütün merkezlerinin belirlenmesi, üretici kooperatifleri eliyle bunların satılmasının, pazarlanmasının önu açıldı. Ancak bu yasal çalışmaya paralel olarak özellikle sizin Bakanlığınız tarafından bugüne kadar herhangi bir çalışmanın yapılmadığını görmekteyiz.

Sayın Bakanım, geçen yıl, 2019 yılı bütçe sunum kitapçığının 72’nci sayfasında -eğer bakarsanız- aynen şu ibare geçiyor: “Sarmalık tütüne ilişkin yasal çalışmalar devam etmektedir, üretim merkezlerinin belirlenmesine devam edilmektedir.” diye geçiyor. Bugün görüşmekte olduğumuz 2020 yılı bütçesindeki kitapçığa da baktığımızda aynı hususların kopyalanıp yapıstırıldığını görmekteyiz. Dolayısıyla, Bakanlığınız aradan geçen bir yıllık bir süreye rağmen bugüne kadar çıkan yasaya paralel olarak diğer mevzuatlarda bir değişiklik yapamamıştır, üretim alanlarını bugüne kadar belirleyememiştir. Türkiye’de tek başına içim özelliğine sahip olan tütünlerin yetiştiiği 8 tane il var. Bu kadar mı zor Sayın Bakanım, üretim alanlarını tespit etmek gerçekten bu kadar zor mu? Eğer bu kadar zor değilse aklımıza başka şeyler geliyor, acaba büyük sigara şirketlerinin, Philip Morris gibi Türkiye’yi pazar olarak kullanan büyük şirketlerin Bakanlık üzerine bir baskısı mı var, bu çalışmaları birileri mi engelliyor, neden bu kadar gecikti acaba sarmalık tütüne ilişkin mevzuatın yapılması, yönetmeliklerin çıkarılması neden yapılmıyor? Binlerce tütün üreticisi artık bu korkuyla yaşamak istemiyor. Yani Anadolu’da, yüz yıllardan beri bu topraklarda yetiştirilen, insanlarımızın ürettiği, çiftçilerimizin alın teri, gençlerimizin, çocuklarımızın harçlığı olan bu ürüne neden iktidarınız tarafından hor bakılıyor? Bunu anlamakta gerçekten güçlük çekiyoruz. Türkiye’de yüz binlerce tütün üreticisi bu konuda Bakanlığınızın yapacağı çalışmayı merakla beklemektedir. Türkiye’nin her tarafında her gün tütün üreticilerine, özellikle sarmalık tütün satan yerlere operasyonlar yapılmaktadır, insanların ürünlerine el konulmaktadır, kendileri hakkında ağır idari para cezaları uygulanmaktadır. Artık bu sorunun bir an evvel çözülmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Bu konuda çalışmanın bir an evvel yapılması bütün tütün üreticilerinin beklentisidir.

Bunun dışında, ayrıca bir de GAP’la ilgili birkaç şey söylemek istiyorum: Sayın Bakanım, GAP 1985’te başlayıp 2005 yılında bitirilmesi öngörülen bir projeydi ancak bugüne kadar GAP konusunda da yeterli çalışmaların yapılmadığını görmekteyiz. Seçim bölgem olan Adıyaman, etrafi sularla çevrili bir yarımada konumunda ancak suyun kenarında kuru tarım yapılmaktadır, bugüne kadar GAP kapsamındaki barajlar, sulama sistemlerinin hiçbirini yapılamamıştır, inşaatlarına başlananlarda da ödenek yetersizliği nedeniyle işler durma noktasına gelmiştir. Buradan ben açıkça sizlere Adıyaman adına çağrıda bulunuyorum Sayın Bakanım: Koçali Barajı, Gömükan Barajı, Çetintepe Barajı için artık gerekli ödeneğin bu yıl gönderilmesini bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kasap, buyurun lütfen.

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli hazırun, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye’den her 5 aileden 1’i çiftçilikten geçinmekte, pardon, geçinememekte. Ailelerimiz çağın şartlarına uygun refah seviyesinde değil. Diğer yandan da politik yaklaşımlar tezatlarla dolu. “Nasıl?” mı diyeceksiniz? Meraları yok ediyorsunuz, tek bir manda birliği var idi Kütahya’da, o kaldırıldı; meraya mucur döküldü belediye tarafından, Mera Kurulu tarafından mera vasfı yitirildi.” diye rapor tutuldu ve arkasından Sayın Bakanım, bu “maden müzesi” denilen uyduruktan bir şey yapıldı. Arkasından, yine aynı araziye bu TOKİ binaları kondu. TOKİ yapmada meşhursunuz, Bursa gibi mübarek. Bu, Kütahya’da. Kütahya merkezde 1.500’ün üzerinde manda olan “Dombey Çayırı” diye geçen araziye bu yapıldı ve buna ilave olarak da 3 bin dönüme yakın yer yine “Mera niteliği yitirildi.” diye şu anda imara açılmak üzere parsellendi sudan sebeplerle. Şimdi “Farenin geçtiğine yanmam da yol olmasından korkarım.” diyor. Akabinde ne oldu? Sizin bir genel müdürünüz şu anda bir göl kenarında yasaklanmış yerde bir tesis yaptı Sayın Bakanım; sizin genel müdürünüz. Ben daha detayını söylemeyeceğim, siz araştırırsınız.

Ziraat odalarına bağlı çiftçi sayısı düştü, mahalleye dönüştürülen köyler her türlü avantajını yitirdi, şu an ne köy ne şehir hiçbir destekten yararlanamıyor ve şu anda da genel müdürünüz... Şüpheyle baktınız ama araştırın.

“Bu ne perhiz ne lahana turşusu.” diyeceğim, yine, Porsuk Koruma Havzası’nda mesire yeri açıldı. Yine Porsuk Havzası’nda ve Gediz Su Havzası’nda maden ruhsatına izin verdiniz. Cumhurbaşkanlığının 100 Günlük Eylem Planı içinde bir şey var, diyor ki: “Millî parkların ziyaretçi sayısının artırılması...” Sizin Başkomutan Tarihi Millî Park’ında bir tane tesisiniz yok ki nasıl ziyaret edilsin. Oradaki göreviniz Tarım Bakanlığı olarak “anıt ve şehitliklerin onarılması ve çevre düzenlemesi” deniyor; Sayın Bakanım, şunu da özellikle söylemek istiyorum: Siz galiba diğer bakanlıklarla istişare hâlinde değilsiniz ya da Cumhurbaşkanı toplamıyor sizi bir araya, kopukluk var arada, diyalog yok çünkü Çevre Bakanlığı ÇED izni veriyor ama siz diyorsunuz ki: “Millî parkları koruyalım.” Hiç alakası yok. “Gediz, Küçük Menderes Havzalarında sektörel su tahsis planı” diyorsunuz, hiç alakası yok, uygulamada maden ruhsatı veriyorsunuz. Bor madeni çıkarılan Emet, Hisarcık’ta tarım bitti, sülfürik asit 7 bin ton toprağa karıştı, tozlaşmadan dolayı bu ilçede tarım bitti. Ziraat odasına kayıtlı çiftçi sayısı yarı yarıya düştü Sayın Bakanım.

Simav’da dal kanseri yıllardır tedavi bekliyor, kestane verimi düştü, Simav’da bitmek üzere, Bursa kestanesi diye bir kestane, kızmasınlar, ondan daha yoğun rekoltesi olan bir yerdir ama maalesef şu anda düştü. Vişne ve kiraz borsası kurulamadığı için Simav’da, Pazarlar’da, Şaphane’de ve Gediz ilçelerimizde çiftçi tüccarın elinde şu anda.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Özkan.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve Komisyon üyelerimiz, Sayın Bakan, bürokratlar ve çok değerli basın emekçileri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakan, bütçeniz hayırlı olsun. Sabah bütçe sunumunuzu izledim, Sayıştay raporlarının hiçe sayıldığı, görseiliğin ön planda olduğı bir konuşmaydı. Sayıştay raporlarıyla ilgili konuşmanıza devam etmeniz istendiğinde Sayın Komisyon Başkanının “Gelin oturun, siz yönetin.” şeklindeki tutumunu ve sizi böyle bir refleksle savunmasını inanin yadırgadığımı belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan; Tarım ve Orman Bakanlığının 2018 yılı Sayıştay denetim raporlarında, diğer bakanlıklarda da olduğı gibi, çok çarpıcı ihlaller ve bulgular yer almaktadır. Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünce sığır cinsi, koyun ve keçi türü hayvanların kimliklendirilerek kayıt altına alınması işlemi TÜRKVET yani Tarım Bakanlığı Bilgi Sistemi’yle yürütölmektedir. Söz konusu sistemin her yaşta hayvan kaydının açılmasının sisteme sanal hayvan kayıtlarının yapılmasına yol açmıştır. Bu sanal hayvan kayıtlarının destekleme ödemelerinde kamu zararına yol açabileceğı vurgulanmaktadır. Özellikle sınır illerinden kaçak girişleri ile çeşitli hayvan hastalıklarının ve ölkemizde görölmeyen farklı salgın hayvan hastalıklarının yerli hayvanlarımıza bulaşmasına yol açtığı da raporlarda vurgulanmaktadır. Bu durum, ölkemizde gıda güvenliğini ve halk sağlığını tehdit etmektedir. Sayıştayın raporundaki diğer bir not ise Bakanlık tarafından ithalatına izin verilmeyen hayvan ırklarının ölkeye girişine izin verilmesidir. Diğer yandan, 2018 yılı içerisinde Romanya’dan girişı yapılan 13.420 büyükbaş hayvandan 1.637’sinin karantina süresinde ölmüş olması, bu hayvanlarla ilgili yeterli araştırmanın önceden yapılmadığını göstermektedir. Ayrıca, ithal edilen hayvanların bazılarının yirmi bir günlük karantina süresine uyulmadan kaydı yapıldığı görölmektedir. Raporlarda ihlallerden TİGEM sorumlu tutulmaktadır. Hastalıklarla mücadele için yapılan giderler bir yana, 2018 yılında tüberküloz, bruselloz gibi hastalıklar nedeniyle kamu kaynaklarından 115 milyon 538 bin 299 lira hayvan sahiplerine tazminat olarak ödendiğı saptanmıştır.

Yine, hayvan hastalıklarıyla mücadele için satın alınan aşılardan Bakanlığın uygun ve yeterli soğuk zincir altyapısına sahip olmaması, diğer yandan da Bakanlık birimleri arasında aşılardan dağıtımı konusunda ihtiyaçlara göre planlama yapılamamasından dolayı zayı olduğı kaydedilmektedir. Soğuk zincirdeki eksikliklerden dolayı etkinliğini yitirmiş aşılardan yapılan aşılamalardan dolayı hayvanlarda bağışıklığın sağlanamadığı da ifade edilmektedir. Bu durumların hem ekonomik kayıplara yol açtığı hem de hayvan hastalıklarıyla etkin bir mücadelenin yapılamadığı, insan ve hayvan sağlığı için büyük bir tehdit olduğı vurgulanmaktadır.

Evet, Sayın Bakan, bir hekim olarak bu raporları okuduğumda inanin dehşete kapıldım. Özetle, Tarım ve Orman Bakanlığının yanlışlıkları, eksiklikleri ve ihmalleri ciddi kamu zararına yol açtığı gibi, cebimizi yakmaya ve en önemlisi de sağlığını tehdit etmeye devam etmektedir.

Tabii ki bu bütçeye “evet” demek vicdanları sıızlatır ve sorumluluğumuzu yerine getirmemek demektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben kaçırdım, benimle ilgili bir şeyler ifade ettiniz ama ben yine de teşekkür ediyorum, ne dediyse çok önemi yok. Kötü bir şey söylemediğinizi ben düşünüyorum.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Yok, isterseniz açıklayayım.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, İzmir yangınının erken söndürülmemesiyle ilgili üzerinizde ağır bir vebal var. Üç ay önce bir soru önergesi verdim, cevap gelmedi. 3 sorusunu tekrarlıyorum: İzmir’de çıkan yangına neden Türk Hava Kurumu uçakları veya başka uçaklarla müdahale edilmemiştir? Günlük hizmet alım yoluna neden başvurulmamıştır? 2016’da İsrail’de 16 noktada çıkan yangını başarıyla söndüren uçakların İzmir’de 5 noktada çıkan yangında kullanılmamasını hangi gerekçelerle açıklıyorsunuz? Türk Hava Kurumu uçaklarının Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından verilen uçuşa elverişlilik belgeleri varken hangi yetki ve bilgiyle uçuşa elverişli olmadıklarını ifade ettiniz? 24 Temmuz 2018’de “Türk Hava Kurumu yangın söndürme uçakları İzmir’de, Yunanistan yangını için yardıma hazır.” demiş olmanızdan bir yıl sonra bu cümleleri söylemenize kendiniz inanıyor musunuz? Başka bir mevkiadaşınız Bakan “Uçak fabrikası kuracağız.” derken sizin “Uçakların motoru yok, yağ akıtıyor, kuşlar yuva yapmış.” cümleleriniz bahsettiğiniz millî şahısların farklı bir boyutu mudur? Cumhurbaşkanlığının 13 uçaklı dev filosuyla “itibar” diye övünürken 3 tane arızalı uçağı tamir ettirememek nasıl izah edilebilir?

Siz şimdi “Türk Hava Kurumu bakımına güvenmiyoruz.” diyorsunuz. Ya, kusura bakmayın ama havacılık konusunda zayıf cümleler bunlar. Bizi askerî pilot olarak yetiştiren hocalarımız “Sizi bilek değil, bilgi uçurur.” derdi bize. Dolayısıyla, önce bilmek lazım. Yetkili bakım kuruluşlarını siz değil, Ulaştırma Bakanlığına bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü belirler. Bakın, siz diyorsunuz ki: Türk Hava Kurumu Teknik Uçak Bakım Hizmetleri AŞ, verilen yetki... Siz şimdi “Bunu tanımıyorum.” mu diyorsunuz Sayın Bakan?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tanımıyorum.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Tanımıyorsunuz. Bakın, şimdi siz bunu tanımıyorsanız şu da Türk Hava Yolları Teknik AŞ, bunu da tanımıyorsunuz. Dolayısıyla, şu an Türk hava sahasında hiçbir uçak uçamaz size göre, tanımıyorsanız. “Tanımıyorum.” dediniz.

Şimdi “Uçakların motoru yok, yağ akıtıyor.” diyorsunuz. Siz pilotsunuz değil mi? Pilot lisansınız var sanırım, uçuyorsunuz da. Lisansınız ve sağlık sertifikanız da var. Üzerinde... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu nasıl bir tarz ama?

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Bir dakika, bir dinleyin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Çelebi, soru sorma tarzınız doğru değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olun, sakın olun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Otorite Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü mü, siz mi; onu bir belirleyelim de bizim lisansları size verelim, siz imzalayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Bakın, lisansınız ve sağlık sertifikanız da var. Lisansın ve sağlık sertifikasının üzerinde ne yazıyor? Sizin de var bunlardan. “Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü” yazar.

SALİH CORA (Trabzon) – Türk Hava Kurumu ne kadar para istedi biliyor musunuz?

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Siz bunu tanımıyorsunuz. O zaman “Sizin lisansınız ne işe yarıyor?” da derler, biri de çıkar size bunu der.

Dediniz ki: “Bu CL-215, uçuşa elverişli değil bu uçaklar.”

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Soru sorma tarzı...

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olun, Sayın Bakan cevap verecek.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – “Uçuşa elverişli değil.” dediniz.

SALİH CORA (Trabzon) – Ülkede yangın var, kaç lira para istedi biliyor musunuz?

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Bir dakika... “Uçuşa elverişli değil.” dedi Sayın Bakan. “Otoriteyim ben.” diyor burada.

SALİH CORA (Trabzon) – Ne kadar para istediler biliyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Cora, sakın olun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Bir dakika... Onu cevaplar. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Sen misin Bakan!

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Orada ciğerimiz yanıyor, bakın...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Orada ciğerimiz yanıyor, günlük hizmet alımıyla bile uçurabilirsiniz onu.

SALİH CORA (Trabzon) – Orman yangınları vardı, Türk Hava Kurumu ne kadar para istedi? Ayıp değil mi?

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkan, uçuşa...

BAŞKAN – Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Ayıp değil mi?

BAŞKAN – Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Olur mu böyle bir şey!

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen...

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Sen bakan mısın, bakan mısın!

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Sayın Başkan, bu süreyi ekleyelim.

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen... Sayın Bakan cevap verecek, lütfen. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

SALİH CORA (Trabzon) – Rantın peşindeydiler, Bakan orada rantı ortadan kaldırdı.

BAŞKAN – Lütfen devam edin.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Bakana teşekkür etmeniz lazım.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Konuşmanda söylersin onu, konuşmanda.

BAŞKAN – Ya, Sayın Cora, Sayın Bakan cevap verecek.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Orada ciğerimiz yandı, söndürmediniz.

BAŞKAN – İşin içini dışını, her şeyini bilen Sayın Bakan; bir şeyler biliyor ki bu ifadeleri kullandı, lütfen susun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – İhale yapın demedik.

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Bakan cevap verecek bunlara.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Günlük hizmet alımıyla bile o uçakları uçururdunuz ve o yangın da daha erken söndürülebilirdi ama ne dediniz? “Bunlar uçuşa elverişli değil.” Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ne diyor? Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası, bakın. Nerede bunlar? Sivil havacılık “shgm.gov.tr”ye giriyorsunuz -oradaki danışmanlarınız iki dakikada size çıkarır bunu- 2020’ye kadar uçabilir bunlar. Siz bunları, bu sertifikayı kabul etmiyorsunuz. Peki, bunların Airshow’da şov yaptığını izlediniz mi? Yangın söndürme şovunu? Demek ki bunlar uçabiliyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Konuşma şekliniz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya, lütfen...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Demek ki uçabiliyor.

Son sorum şu: Önümüzdeki dönem yetersiz müdahale nedeniyle ormanların yanmasını yine izleyecek misiniz, yoksa Türk Hava Kurumu olsun başka kurum olsun, yeni uçak alımı, kiralama planınız var mı?

Teşekkür ediyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Ormanları siz yakıyorsunuz. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, lütfen, sakın olun.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Ne biçim laf öyle, ayıp değil mi?

BAŞKAN – Sakın olun arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar “Yangınları neden söndürmedin?” dersiniz böyle cevap da alırsınız. “Niye söndürmedin?” diye suçlama yaparsanız böyle de söylenir.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Bakan cevap verir.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

SALİH CORA (Trabzon) – Ormanları PKK yaktı, ona bir şey demiyor musunuz?

BAŞKAN – Bir müsaade edin ya, bir müsaade edin.

SALİH CORA (Trabzon) – PKK’ya bir tepki verin.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Ben PKK’yla mücadele eden adamım.

SALİH CORA (Trabzon) – Ama ormanları da PKK yaktı. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sen kimsin ya! Kimsin sen! Sana mı soracak!

BAŞKAN – Evet... Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın...(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Bizi tahrik ediyor.

BAŞKAN – Müsaade edin arkadaşlar ya!

Bakın, arkadaşlar, siz Sayın Çelebi’yi dinlemediniz. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

Bir saniye... Bir saniye ya...

Siz Sayın Çelebi'yi dinlemediniz herhâlde. Sayın Çelebi öyle bir ithamda bulundu ki “Ormanları siz yakıyorsunuz, orman yangınlarını engellemiyorsunuz.” imasına gelen bir ifade kullandı. Belki dili sürçtü. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Söndürmüyorsunuz, söndürmede gecikiyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye ya...

Ya, hiçbir bakan, hiçbir Orman Genel Müdürlüğü bürokratu “Ya, bırakın yansın ormanlar.” der mi arkadaşlar? Demez ya. Haa, birtakım eksiklikler görüyorsanız bunları ifade edebilirsiniz ama sizin kullandığınız ifade de -kusura bakmayın- doğru bir ifade değil. O biraz gerdi.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, lütfen sakın olun.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bakanımızın şahsında bütün heyete saygı sunuyorum.

Güzel Başkanım, bu hırçınlık niye biliyor musunuz? O kadar negatif kavramlarla konuşuyorlar ki bir müddet sonra burada hakikaten zihinler alabora oluyor. O yüzden, pozitif yönelmek lazım. Muhalefete çok söz -tabii söz istedikleri için mecburen- veriyorsunuz, onlar da mütemadiyen... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değil mi Hazreti Mevlâna...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, bir tespit.

BAŞKAN – Güzel şeyler söylemek lazım cancağızım...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sevgili Genel Başkan Yardımcım, bir tespit yaptım, bir tespit. Yani amandır, bana bir şey demeyin lütfen. Bir tespit yaptım sadece.

Şimdi, bakın, arkadaşlar, ontolojik bir hakikat var. Kozmik zemini ifade eden çok esaslı bir kavram, çok esaslı bir mefhum, konsept, toprak. Toprak, bizim için vatan hükmünde, biz böyle bakıyoruz. Bakın, biraz da böyle lezzet katmak için muhteşem bir ifadeyi özellikle dikkatinize sunacağım. “Havaya bakarsam hava alırım, toprağa bakarsam dua alırım, topraktan ayrılısam nerede kalırım?” Ne güzel bir sual açmış. Bunu kim söylemiş? Rahmetle yâd ediyoruz, Âşık Veysel, vatan kavramını en iyi tarif edenlerden birisidir. Öyleyse toprağa bu gözle bakarız, AK kadronun tamamı bugüne kadar hep bu zaviyeden hadiseye baktı. O yüzden de tarım zemini, orman zemini bereket saçtı arkadaşlar.

Arkadaşlar, ben hemen vatan demişken -sevgili Genel Başkan Yardımcım- vatan için can verme sırrına eren şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Toprak aynı zamanda arkadaşlar, ana hükmünde ana. Tohum, evlat, toprak ana. Ana dediğimizde de bugün Diyarbakır’da yetmiş üç gündür yürekleri yanan bir ana kesimi var değil mi? Onların önünde temennayla duruyorum, saygıyla duruyorum. Burada her gün, her sabah gelip heyete bakıp “Niye kadın yok?” diyenlerin orayı görmemelerini de esefle kınıyorum. Bu vesileyle oradaki anaları yüreğimize gömüyorum yeniden. İşte onlar topraktır, onlar vatandır, onlar hakikattir. Lütfen biraz da bu zaviyeden bakalım hadiselerle.

BEKİR BAŞEVİRGİN (Manisa) – Tarımda sorun yok mu tarımda?

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Bütün anneleri böyle görmek lazım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir de arkadaşlar, AK anlayışın, AK bakışın tarıma, toprağa bakışını tarif eden çok berceste, çok belîğ ifadeler var, onları da paylaşmak istiyorum. Biz, Âşık Veysel’in ifadesiyle “Benim sadık yârim kara topraktır.” diyen, toprağa sevdalı, toprağa gönülden bağlı bir milletiz. Onun için dikkat edin bizde toprak nedir? Anadır, ana, toprak ana. Kaldı ki biz topraktan geldik, tekrar toprağa gideceğiz, toprak bu kadar önemli. Bin yıldır onca saldırıya, onca ihanete rağmen Anadolu’da tutunmamızın sırrı işte buradadır, bu sevdadadır. Kim bu kaydı düşünüyor arkadaşlar? Zirve bir isim düşünüyor, siyaset tarihimize esaslı mühür basmış ve on yedi yıldır Türkiye’ye yüz yetmiş yılda yapılmayanın önünü açmış Sayın Cumhurbaşkanımız düşünüyor. İşte biz bu kadar berrak, bu kadar net bakıyoruz hadiseye. O yüzdendir ki arkadaşlar, biz neyi yaparsak özel yapmışsınız, güzel yapmışsınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Uzayda yaşıyoruz biz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, ağaçlandırma yaptık değil mi? Siyasette ezberle yürümüyoruz, ezberleri bozarak yürüyoruz, bugüne kadar hep böyle yaptık. 11, 11, 11 milyon, kavram koyuyoruz, özellikle zihinleri berrak hâle getirmek için bunu yapıyoruz. Onun için de aforizmalarla, vülgarize ederek, zihinleri temizleyerek yürüdük bugüne kadar.

Tarım Bakanlığı, bizim en esaslı başarımızı ifade eden kurumdur, bugüne kadar hep böyle oldu. Keşke bu konuşmalarda şurada -bütün muhalefet cenahına söylüyorum, dahası bizimkilere de söylüyorum, onu da söyleyeyim- ben muhalefetten şunu duysaydım: Arkadaşlar, şu ülkede bundan bir iki ay önce bir imansız güruh, bir vatan haini güruh çıktı, ormanları isim isim, adres adres vererek “Biz yakıyoruz” dedi. Kınayanı duydunuz mu arkadaşlar? Bu nasıl bir vicdandır ya, bu nasıl bir vatanseverliktir ya, bu nasıl mahlukata muhabbetle yaklaşmaktır? Orada yanan, ormanların içerisinde yanan canlıları düşünüyor musunuz? Onlar hepimize lanet okuyarak gittiler. Onun için arkadaşlar, biraz bu zaviyeden bakalım hadiseler. Ezbere konuşmayalım, ezber yapmayalım, hakikatleri konuşacağız biz.

Biz Tarım Bakanlığı olarak hep özgün işler yaptık “genç çiftçi” kavramı, hususi bir ıstılah, bu zemine konulmuş esaslı bir kavram. Bizden önce yoktu bunlar. Bugüne kadar yani bize kadar, daha önce ne yapılmış onu alıp taklit ettik hep; biz değiştirdik bunları. Değiştirdiğimiz içindir ki arkadaşlar...

Bakın ben Erzurum’da yaşıyorum, hayatının tamamını Erzurum’da geçirmiş bir kardeşinizim ben. Yani askerliğin dışında yaşadığım başka bir yer olmadı.

BAŞKAN – Vilayeti şahane diyorsun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Vilayeti şahanelerin şahanesi, muhteşem.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Erzurum’dan öyle görünüyor, Türkiye’nin geneline bakmıyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, ben Türkiye’nin her yerini mübarek biliyorum, her tarafı...

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Tarımla ilgili bir şey çıkmadı ağzınızdan.

BAŞKAN – Lütfen...

Sayın Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte, bak ezberlerle yürümek böyle bir şey.

AYHAN BARUT (Adana) - Sen cevap makamı mısın?

BAŞKAN – Evet arkadaşlar sakın olalım, tamam.

Lütfen tamamlayınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen tanıyor musunuz bizi, biliyor musun, bilmeden konuşuyorsun.

Ben hep şunu söylüyorum arkadaş: Bu toprağın her zerresi, her tarafı ve bizim insanlarımızın hepsi mübarektir. Biz şöyle bakıyoruz: Bakın, ben kaç defa söyledim, altını çizdim, şu zeminde çizdim, kaç bakanlıkta “Hangi yana baksan benim vechimi görürsün.” buyuruyor Cenab-ı Hak. Bırakın insanı, bırakın yaratılmış başka canlıyı, eşyaya bile mübarek vasfı atfediyoruz biz. Dolayısıyla Erzurum elbet şahane ama her yer bizim için öyle. İlini, memleketini sevenler benim başımın üstünde yer alıyor kardeşim.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Tarım ne tarım, tarım?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunu yaptığımız için zaten şu kadro bunun için ayrım gözetmeden her tarafa hizmet götürüyor, elhamdülillah, ayrı gayrı yok bizde. Bize yönelen düşman oklarına bile biz yüreğimizi açıyoruz, sevgiyle muhabbetle yaklaşıyoruz. Öyle olduğu içindir ki arkadaşlar, bugüne kadar tribünlere oynamadık, yüreklere yöneldik, yüreklerde yer bulduk ve Allah’ın izniyle göreceksiniz bakın, şimdi böyle bir kısmı, mevzi bir başarı gibi görünen halden sonra... Ben görüyorum, ben 6’ncı bütçedeyim.

BEDRİ SERTER (İzmir) - Halk uyandı, halk.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dolayısıyla burada önceki terennümleri biliyorum, şimdiki o yüksek perdeden konuşmaları da görüyorum. Hayal görüyorsunuz arkadaşlar, bu millet Allah’ın izniyle şu AK kadroya 2023’ü de gösterecek, ondan sonraki yılları da gösterecek ve biz ne olacağız biliyor musunuz arkadaşlar?

BEDRİ SERTER (İzmir) – İhya olacağız!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Samimi söylüyorum zirve ülke olacağız yeniden. Türk milletinin haşmetini yeniden zirvelere taşıyacağız bu AK kadroyla.

AYHAN BARUT (Adana) – Konuşmakla olmuyor bunlar.

BEDRİ SERTER (İzmir) - Tarımla ilgili bir şey söylediniz mi?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sevgili Bakanım, Değerli Bakanım, canını yerim, kadro, herkes, şuradaki kadronun hepsi, yüreğini bu millete hasretmiş bir kadro. Dolayısıyla millet adına, milleti temsil eden birisi olarak size sevgimizi, saygımızı sunuyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Erzurum’a özel yatırım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Cenab-ı Hak muininiz olsun, yolunuzu açık etsin, başarı dört bir yandan sizi kuşatsın. Bütçemiz hayırlı olsun, hepinize saygı sunuyorum.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) - Bu süslü sözler yerine toprak ananın yüzde kaçını sattınız yabancılara onu söyleyin.

ORHAN SARIBAL (Bursa) - İki dakika Başkan, iki dakika...

BAŞKAN – Lütfen, veremem, izin veremem.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İki cümle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, kuralları delemem.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Hangi Aydemir?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Lütfen ciddi olalım arkadaşlar, lütfen. Çok ciddi bir mesele konuşuyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - 2 Aydemir var Sayın Beştaş.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Her sabah ben gelip burada bütün bakanlıklarda –iki haftadır aralıksız geliyorum- burada kadın temsiliyeti yok diyorum, bu, erkek bir bütçe diyorum, toplumun yarısını temsil etmeyen bütçe adil olamaz diyorum, vicdansızdır diyorum ve bu sözlerimi her gün tekrar etmeye devam edeceğim, bu birincisi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben de Diyarbakır Anaları diyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İkincisi, siz bizi kınadınız Sayın Aydemir. Ben seni bir konuda değil, birkaç konuda kınayacağım.

Bir kere, anneleri ayırıştıran, anneler arasına ayırım koyanları esefle kınıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Asla, bizde kınıyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Cumartesi Annelerini ve Barış Annelerini yerde sürükleyip, Galatasaray Meydanı'nda yirmi yıldır oturan anneleri bir sokağa mahkûm edenleri esefle kınıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Anaları ayıranları kınıyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O anneler bizim annelerimiz biliyor musunuz? Algı yaratmaya çalışıyorsunuz, başaramadığınız için burada durup durup gündem yapıyorsunuz. Biliyor musunuz Muşlu anneleri... (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Lütfen dinleyin, ben sizi dinledim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama ben sizi kastetmedim.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben sizi dinledim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben sizin isminizi söyleyerek konuşmadım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz, orada...

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama ben sizi itham etmedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir dinle ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Benim adımı söyleyerek konuşuyorsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama siz, beni kınadınız.

BAŞKAN – Sayın Aydemir... Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Beni kınadınız, beni.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Senin ismini vermedim ben.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Her gün ben söylüyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kim yapmışsa onu kınıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Her gün ben geliyorum buraya. Bir dinleyin ya! Bir dinlemeyi öğrenin ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Benim adımlı verme kardeşim! Allah Allah!

BAŞKAN – Tamam, lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, bir kere, burada, orada anneleri korumak barış siyasetiyle olur. “Gelin, Mecliste bir komisyon kuralım.” diyoruz, tekrar o talebimizi ve görüşümüzü yineliyoruz. Bu işin çözüm yeri Meclistir, barış siyasetidir, savaş değildir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Savaş yok zaten, ne savaşı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Annelerin ağlamasına sebep olan, iktidar partisinin savaş politikasıdır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Siz o şanslı kullanamadınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şu anda, siz orada anneleri oturturken gidip diğer yandan operasyonda evlatlarını öldürüyorsunuz. Orada oturan Muşlu annenin evladını öldürdükten sonra...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evlatları dağa götürenler utansın! Evlatları dağa götürenler utansın!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - ...bir hafta sonra onun evladının öldüğü bilgisini verdiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O anaları ağlatanlar utansınlar!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ve taziyesine hiç kimsenin gitmesine izin vermediniz. İşte, ben gerçekten bunu söyleyenleri esefle kınıyorum. O anneler bizim, o anneleri ayırıştıramayacaksınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söyleyenleri esefle kınama, onları götürenleri esefle kına!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Siz kimi savunuyorsunuz ya! Neyi manipüle ediyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O anneleri ayırıştıramayacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Kimi savunuyorsunuz?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

Yalnız, burada şunu ifade etmem lazım: Sayın Aydemir isminizi kullanmadı. Belki siz üzerinize alınmış olabilirsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kimsenin ismini kullanmadım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tek kadın temsilci benim ve her gün ben söylüyorum.

BAŞKAN – Yok yok, açmayalım. Dolayısıyla, böyle bir ifade kullanmadı.

(AK PARTİ ve HDP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar... Arkadaşlar, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar, böyle bir usul yok ama.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir müsaade ederseniz...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Biz de söyleriz ama bize müsaade etmediniz.

BAŞKAN – Yok arkadaşlar, böyle bir usul yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sataşma var, sataşma var.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, sataşma var, direkt ismine sataşma var yani.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Meral Hanım, samimi söylüyorum, sizi kastetmedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Her gün ben söylüyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

Evet, kimseye söz vermiyorum, müzakerelere devam ediyoruz arkadaşlar.

Sayın Çelebi, sizin talebiniz var, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Bakan Yardımcıları, çok değerli milletvekilleri, çok değerli bürokratlar ve çok değerli basın mensupları; ben, Tarım ve Orman Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Konuşmama da başlamadan önce, belki de daha önce bu sıralarda oturan, Sayın Bakanımızın da babası Profesör Doktor Ekrem Pakdemirli'ye ben Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Bakanım, daha önce iki ayrı bakanlık olarak bu arkanızda bulunan bürokratlar ile siz şu anda aslında bir bakanlığın değil Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi gereğince birleştirilen iki bakanlığın işini yürütüyorsunuz. Dolayısıyla Bakanlığa atandığınız 2018 yılından bugüne kadar da gerçekten -bütün Türkiye'deki insanlarımız da benim gibi bunu düşünüyor- sizin şahsınızdaki donanım, naiflik ve çalışkanlığınızla Türkiye'mize ve özellikle ilimize de vermiş olduğunuz desteklerden dolayı ben burada herkesin huzurunda sizlere şükranlarımı arz ediyorum.

Ben, özellikle küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık konusunda Plan ve Bütçeye bilgi sunmak istiyorum. Anadolu'muz küçükbaş hayvan yetiştiriciliği için çok uygun verilere ve meralara sahiptir. Küçükbaş hayvan sayımız 2000'li yıllarda 32 milyon baştan 2018 yılında yüzde 44 artışla 46 milyona; 2019 yılında 50 milyon başa ulaşmıştır. Toplulaştırmada ise tarım arazilerinin korunması, ekonomik tarım yapılması, birim alanından daha fazla gelir elde edilmesini sağlayan arazi toplulaştırması ve sulama hizmetleri 2018 yılından itibaren Devlet Su İşleri tarafından yürütülmektedir. Ülkemizde toplulaştırma yapılmaya uygun 14,3 milyon hektar alanın 8,2 milyon hektarında toplulaştırma çalışmaları devam etmektedir. Bugün itibarıyla toplulaştırması tamamlanan alan 4 milyon hektar olup 2023 yılında da inşallah 8,5 milyon hektara ulaşılacaktır.

Değerli milletvekilleri, 2002-2018 yılları arasında arılı kovan sayısı 4,1 milyondan 8,1 milyona, bal üretimi ise 74,5 bin tondan yüzde 45 artışla yaklaşık 108 bin tona yükselmiştir.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, şunu söyleyeyim, bitireceğim hemen, fazla da uzatmak istemiyorum.

BAŞKAN – Lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Tabii, “Şehri Nuh” dediğimiz Ağrı, dağların başkenti Ağrı ve balın başkenti Ağrı... Özellikle, 2018'de Sayın Bakanımız ilimize teşrif etti, ilk kez bal festivalini bir Tarım Bakanımızla açtık. Gerçekten burada, huzurlarınızda kendilerine de teşekkür ediyoruz. Bal miktarımızda geçen sene ve bu sene yüzde 400 oranında bir artış sağlandı. Ben burada da huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Bu vesileyle de özellikle Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Atakan Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNER (Karaman) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan sunumunda Cumhurbaşkanına atfen “Tarım bir millî güvenlik meselesidir.” dedi. Aslında meselenin esası burası. Bunu söylemek önemli ama bunu ne için söylediğiniz daha önemli. Eğer millî güvenliğe dair bu konuda millî güvenliğin korunmasına yönelik adımlar atıyorsanız ve bunun için bunu söylüyorsanız amenna ama bunu, yürüttüğünüz yanlış politikaların eleştirilmesini engellemek için söylüyorsanız o zaman bu yaklaşımda samimi değilsiniz demektir. Hemen arkasından söylediğiniz cümlede “Yediğimiz içtiğimiz, her gün boğazımızdan geçen yiyeceklerin üzerinden siyasi istismar yapmak doğru değil.” diyerek yanlış politikalarınızın eleştirilmesinin önüne geçmek için bu cümleyi sarf ettiğinizi maalesef ki sunumunuzdan anlıyoruz. Eğer tarım ve hayvancılığın millî güvenlik meselesi olduğu konusunda samimi olunsaydı dünyada sınırlı olan doğal kaynakları, dolayısıyla gıdayı ve gelirlerini zenginden yana, güçlü devletlerden yana aktarmaya çalışan, yoksullarla paylaşmayı istemeyen, hatta sağlıksız ve kalitesiz gıda tüketirerek yoksul nüfusun azalması için çaba sarf eden dünya tekellerinin, dünya tarımıyla birlikte ülke tarımını ve hayvancılığını oyuncak hâline getirmelerine izin verilmezdi.

Bunu elbette siz başlatmadınız, bu süreç ülkemizde 1980’lerden itibaren başlayan bir süreç ama siz de devam ettiriyorsunuz. Meseleyi gerçekten bir millî güvenlik sorunu olarak görseydiniz tarımı, hayvancılığı, dolayısıyla gıdayı Cargill’lere, Monsanto’lara, Bayer’lere, Pioneer’lara, DuPont’lara, Unilever’lere, Barilla’lara, Kuveyli NBK Capital’lere, Philip Morris’lere, BAT’lara, İsrail, Amerikan, Fransız, İngiliz, Alman sermayesine ve diğerlerine teslim edilmesine vesile olmazdınız.

Sunumda birtakım rakamlar veriyorsunuz. İhracatı yapan “sertifikalı tohum” adı altında yerelde tohumu üreten firmalar, tarımsal ve hayvansal üretimi yapan firmalar, işlenmiş gıdayı üreten firmalar, ilacı, gübreyi üreten yabancıysa bu rakamlar neyi anlatır? Bana göre hiçbir şeyi. Şimdiki tarımda yabancılaşmayı konuşmadan tarım, hayvancılık ve gıdayı konuşmanın hiçbir anlamı yok. Bunları konuşuyor muyuz? Hayır. O zaman, tarıma, hayvancılığa ve gıdaya dair ne konuşursak konuşalım var olan sorunların hiçbirini çözemeyiz.

Bunun için bir konuya değineceğim. Çiftçimizin tarımsal girdi maliyetleri artmıştır. Bunlar arasındaki en önemli kalem, bölgem Karaman’ın yanında Konya ve Orta Anadolu çiftçisi için tarımsal sulamada kullanılan elektrik maliyetidir. Bölge çiftçisi bu konuda bir adım atılmasını beklemiş fakat beklediğiyle kalmıştır. Buralarda elektriği desteklemiyorsunuz ama 30 Mayıs 2018 tarihinde aldığınız 2018/11844 sayılı ve Resmî Gazete’de yayınlanmayan Bakanlar Kurulu kararıyla 6 ilde, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Siirt, Şırnak ve Batman illerinde tarımsal sulamada kullanılan elektriği destekliyorsunuz, hem de nasıl? Faturanın 2018’de yüzde 65’ini, 2019’da yüzde 55’ini, 2020’de yüzde 45’ini, 2021’de yüzde 35’ini, 2022’de yüzde 25’ini yani beş yıl süreyle Bakanlık bütçesinden karşılayarak destekliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

İSMAİL ATAĞAN ÜNER (Karaman) – Tamam Sayın Başkanım.

Desteklemeyi de doğrudan tarım şirketinin hesabına yapıyorsunuz. Aslında çiftçiyi değil dağıtım şirketini destekliyorsunuz. Peki, bu ürünlerde bunu yapıyorsunuz da bir ayda 300 bin-500 bin ya da sezonda milyon düzeyinde elektrik faturası ödeyen, Türkiye’nin tahıl ambarı, Türk tarımının lokomotif Karaman’da, Konya’da, suya hasret Orta Anadolu’da tarımsal elektriği neden desteklemiyorsunuz? Karaman’ın, Konya’nın çiftçisi ve dahi bu 6 il dışında kalan çiftçiler üvey evlat mı? Neden Türk çiftçilerinin tarımsal elektriğini desteklemiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz efendim, sağ olun.

İSMAİL ATAĞAN ÜNER (Karaman) – Ben teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, artık daha tecrübeli bir Bakansınız. Geçen yıl geldiğinizde birkaç aylık bir Bakanınız yalnızca, şimdi hesabını vereceğiniz bir yıl da var.

Açıkça söyleyeyim Sayın Bakan, ben bu sunumu dinlediğim zaman... Evet, biliyorum, yorulduunuz ama ben sabah sunumunuzu dikkatlice dinledim, hani Sayın Cumhurbaşkanının şöyle bir hayali vardı “Türkiye’yi bir şirket gibi yönetmek istiyorum.” diyordu. Maalesef referandumda o hayali gerçek oldu. Kendisi bir şirket gibi yönetme hayaline kavuştu ve bu şirketin de alt şirketlerini kurmaya başladı. İşte Sağlık AŞ’yi kurdu, başına bir sağlık kurumunun patronunu getirdi, Eğitim AŞ’yi kurdu, eğitim konusunda bir patron getirdi, turizm konusunda Turizm AŞ’yi kurdu, bir turizm şirketinin patronunu Turizm AŞ’nin başına getirdi. Ben bu sunumu dinlediğimde de Tarım AŞ’nin bir CEO’sunun sunumunu duydum. Yani hep rakamlardan bahsettiniz, işte şu kadar tavuk olacak, şu kadar inek olacak, şu kadar koyun olacak, şu kadar milyon ton buğday olacak, şu kadar milyon ton şu bakliyat olacak ancak insanı göremedim Sayın Bakan sunumunuzda. Gerçekten insanlarımız yok yani çiftçilerimiz yok. Köylü Hüseyin amcanın derdine dokunan herhangi bir şey duymadım veya mevsimlik işçi Ayşe teyzenin derdine dokunan herhangi bir cümle duymadım. Rakamlar, rakamlar, rakamlar ama rakamlar soğuktur Sayın Bakan. Oysa biz insanımızı öne alan, çiftçimizi öne alan, orman köylüsünü öne alan bir sunum duymalıydık. Orman köylüsünün dertlerini duydum, biliyorum, şu dertleri var orman köylüsünün, onları çözmekle ilgili şöyle bir master plan geliştirdim diye herhangi bir vizyon konuşması duymadık. Oysa çiftçimiz dertli, orman köylümüz dertli, mevsimlik işçimiz dertli.

Bakın, sunumunuzda fotoğraflar var, orada bazı çalışanlar var. Onlar sigortasız çalışıyorlar, güvencesiz çalışıyorlar, gelecek güvenceleri yok. Vallahi traktör römorklarına gidip oradan oraya gidiyorlar, traktör römorklarında hayatlarını kaybediyorlar. Onların dertlerine dokunan herhangi bir cümle duymadık Sayın Bakan. İnanın, geçen sene de benzer eleştiriler yapmıştım, bu yıl daha insana dokunan, çiftçiye dokunan, orman köylüsüne bir sunum beklerdim ama daha da bir CEO mantığıyla, CEO bakışıyla bir sunum yaptınız. Bu anlamda benim için bir hayal kırıklığıydı.

Sayın Bakan, bakın, tarımı da bir endüstri olarak gören, büyük sermayenin oraya girmesi gerektiğini düşünen bir anlayış var. Ancak biliyorsunuz, köy bir habitattır. Yani köy oradaki yaşamla, insanla, etrafındaki üretim alanlarıyla, hayvanıyla, doğasıyla bir habitattır. Eğer o habitata canlı tutmazsanız, o habitata yalnızca bir fabrika gibi görürseniz ve o habitattan en çok buğdayı nasıl alırım diye bakarsanız, en çok koyun nasıl üretilir diye bakarsanız işte insanı es geçmiş olursunuz, orada gerçek bir habitat kurulamaz.

Avrupa’daki tarım politikalarına bakın, mesela, kır-kent ilişkisi çok güçlüdür Sayın Bakan. Kentlerin çok büyümesine izin verilmez, kentlerin etrafında köyler vardır, kır vardır. Köyler son derece güçlüdür, köyde üretim o anlamda son derece güçlüdür. Neden? Çünkü kırdaki üretim yapan köylüler orada ürettikleri ürünleri kente taşırlar, “farmers marketler”deki yani oradaki doğal ürünler satılan marketlerde satarlar, gelire kavuşurlar veya oradaki marketler o ürünleri, kentin etrafındaki ürünleri almak zorundadır, belli regülasyonlar vardır ve o anlamda o köyler ayakta kalırlar. Ama baktığımızda “Bu kır yaşamını nasıl ayakta tutacağız?”la ilgili herhangi bir cümle duymadım sizden.

Bakın, ben köylere gidiyorum. İstanbul'un köylerine benim çocukluğumda babamla giderdik. Ya, köyde insanlar vardı, gençler vardı, üretim yapıyorlardı. Şimdi gidiyorsunuz, hepsi rant bekliyor. Efendim işte şuradan imar geçecek, buradan Kanal İstanbul geçecek, buradan üçüncü köprü geçmiş, bu araziler, 10 liralık tarla bin lira olacak... Bütün köylüler emlakçı olmuş. Ve hepsi rant bekliyor, maalesef üretim yok, tarlayı ekecek insan yok, tarlayı süren yok. Niye? Herkes bekliyor ki oradan bir imar geçsin, 10 liralık tarla bin lira olsun onu alayım... Gençler ne yapıyor, çiftçilikte bir gelecek görüyorlar mı oralarda? Hayır.

Sayın Bakan, bir şey daha var; bakın, ben Diyarbakır'ın bir köyüne gittim. Diyarbakır'ın köylüsü Mehmet amca gene, aynen şöyle dedi: "Oğul, çocukluğumda benim herhangi bir maliyetim yoktu. Ben tarlamı ekerdim, biçerdim, ne kalırsa bana kalırdı. Sıfır maliyetim vardı, sıfır. Neden? Çünkü o yılın ürününden kendi tohumumu ayırırdım, tohum maliyetim olmazdı çünkü tohumumu kendim ayırıyordum." Ata tohumu diyoruz ya. "Yerli ve milli" dediğiniz tohumu kendim ayırırdım. Biz ilaç kullanmazdık çünkü doğal, biyolojik ilaçlar vardı yani uğurböceği ve diğer böcekler diğer zararlıları yerd. Evet, bir bölüm hasar olabilirdi ama onu da öyle görürdük ve ilaçlama geldiğinde de kısmi bir ilaçlama yapıp kurtarırdık ürünümüzü. Çünkü biyolojik, kendi kendine, sonuç olarak uğurböceği diğer böceği yerd ve biyolojik bir ilaçlama vardı, ilaç maliyetim yoktu. Gübre maliyetimiz yoktu çünkü hayvanımız da vardı. Hayvandan gelen gübreyi toprağa atardık, gübre maliyetimiz de yoktu. İşçi maliyetimiz de yoktu çünkü köy genç doluydu. Hep beraber imece usulüyle çalışırdık, tarlamızı ekerdik, biçerdik. Ne biçersek bize kalırdı. Ama şimdi ne oldu? Bir şirket geldi 'Al bak, bu tohum yerine bu tohumu kullan, 300 kilo yerine 500 kilo alırsın.' dedi, bizi o tohuma mahkûm etti. Sonra başka bir şirket geldi 'Bak bu gübreyi atarsan 300 kilon 400 kiloya çıkar.' dedi, bizi o gübreye mahkûm etti. 'İlaçlama' dediler. 'Bak bu ilacı atarsan ürünün yanmaz' dediler, ilacı mahkûm ettiler. Ama ne oldu biliyor musunuz? Ben ilk yıl bir kere ilaç attım, a, baktım, hayvanı kuruttuk, böceği kuruttuk. İki yıl sonra baktım, 1 kere ilaç atmak yetmedi, 2 kere ilaçladım. Üç yıl sonra 3 kere ilaçlamak zorunda kaldım. Beş yıl sonra da 4 kere ilaçlamak bile yetmiyordu. Çünkü doğal olarak biyolojik mücadele eden diğer böcekler de ölmeye başladı, o böcekleri yiyen kuşlar da ölmeye başladı ve biz ne kadar ilaç atsak da pamuğu kurtaramadık." dedi Sayın Bakan.

İşte çiftçiyi böyle bir noktada mahkûm ettik, uluslararası sermayenin elinde oyuncak ettik. Kurlar arttıkça çiftçinin ilacı, gübresi, bütün tohum maliyetleri çiftçinin üzerine kaldı, çiftçiyi borçlandırdık. "Eskiden benim borcum da yoktu." dedi Sayın Bakan. "Sonra dediler ki: 'Git, borçlan. Madem gelirin yetmiyor, git borçlan.' dediler. Ziraat Bankasına, Denizbanka, şu bankaya bu bankaya borçlandık, bir baktık ki borcu ödeyemeyip yalnızca faizini ödüyoruz. Ondan sonra siyasetçiler geldi, onlara ricacı olduk, yılda bir borcumuzu yapılandırmaya başladılar. Biz onlara ricacı olmak bağımlılığı altında kaldık." dedi. İşte böyle bir şekilde çiftçileri bağımlı kıldık. "Ne oldu, bizim geçinemediğimizi gören gençler ne yaptılar? Büyükşehirlere göç ettiler. İşçi bulamadık, işçi yok." dedi.

Sayın Bakan, bakın, köylere gidin şimdi... Ya kahveye gidiyorsunuz, yaş ortalaması 50, 60, 70, çiftçiler. Bakın, çiftçilerin yaş ortalaması 53, 54 değil mi, bunu biliyorsunuz. Ya beş yıl sonra çiftçimiz yok. Üstelik de geri dönüşümü olmayan bir noktaya doğru gidiyoruz yani genç kuşaklar eğer ki çiftçiliği bilmezse, toprağa dokunmayı bilmezse, hayvanı nasıl güdeceğini bilmezse, öğrenemezse yani kuşaklardan geçen bu ilişki yok olursa geri dönüşü olmayan bir noktaya doğru gidiyoruz. Sayın Bakan, büyük bir vebal üzerinizde, acil bir mastır palana ihtiyaç var. Yani kır nasıl kalkındıracağız? Yalnızca tohum desteği vermekle, para vermekle olmaz bu işler. O köyü topyekûn kaldırmamız gerekiyor, beşerî noktada kırın bütün imkânlarıyla, köyün bütün imkânlarıyla kalkındırmamız lazım.

Bir de size şunu söyleyeyim: Akşam dizileri hepiniz izliyorsunuz, değil mi? Ben izlemiyorum da izleyenler izliyordur. Hep ne kutsanıyor Sayın Bakan? Efendim, lüks arabaya binen gençler, AVM'lere giren gençler, lüks rezidanslarda yaşayan gençler; hep bu kutsanıyor. Köylü olmak ne? Hakir, köylü oldun mu hakir görülürsün. Oysa Hollanda'da bir köylü kendini böyle hissetmiyor, Fransa'da bir köylü kendini böyle hissetmiyor çünkü orada kır yaşamı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Paylan, tamamlayalım lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Gittiğinizde bir köye imreniyorsunuz, gıpta ediyorsunuz, öyle bir habitat kurmuşlar ki bakın, yalnızca tarımdan kaynak sağlamıyorlar Sayın Bakan “köy turizmi” diye bir şey var yani “agro-turizm” diyorlar. Bir bakıyorsunuz, kentte sıkılan insanlar köyde o yaşamı tatmak için oraya gidiyorlar, gecelik dünya paralar vererek oradaki o yaşamı paylaşmaya çalışıyorlar. İşte, böyle köyler kalkınıyor, kır kalkınıyor ama bizim böyle bir planımız yok; varsa yoksa “endüstriyel tarım” diyoruz, büyük sermaye oraya girsin diyoruz ama küçük köylü, çiftçi yok olsun diyoruz.

Son olarak şunu söyleyeyim Sayın Bakan: Bakın, gıda güvenliği hayati bir konu. Ispanak meselesini gördünüz, nardan bir çocuğumuz hayatını kaybetti, pek çok vatandaşımız zehirlendi. Sayın Bakan, büyük bir kısır döngü altındayız. Bakın, marketlere gidin, şöyle bir durum var: En parlak olan sanki en güzeliymiş gibi bakılıyor. Elmaların en parlağı en pahalıya satılıyor. Portakal da öyle, mandalina da öyle. Onların nasıl parlak hâline geldiğini, hangi kimyasallar katılarak o hâle geldiğini sizler bilmeniz lazım. Çocukluğumuzda şöyle bir şey vardı: Elma o kadar parlak değildi, kurt delikleri de vardı ama biz onu yiyorduk ve son derece aroması vardı, lezzeti vardı. Şimdi, değer ne getirdik? O elmada kurt deliği yoksa, eğer ki parlaksa çok değerli gördük, böyle gösterdik. Maalesef Anamur muzunu ikram etti Sayın Komisyon Başkanımız, ya, eskiden bir parmak kalınlığındaydı Anamur muzunu, şimdi bakıyorsunuz, sanki yabancı Chiquita muzları gibi olmuş. Hâlbuki o Anamur muzundan bir tane yersen aromasından damağın çatlardı ama böyle bir durum yok. Bu değerler eğitimi konusunda... Sayın Bakan, bakın, organik markete gidiyoruz, fiyat diğer ürünlere göre 2 misli, öyle değil mi? Çiftçinin de bu organik ürüne yönelmesi için tüketicinin de bu bilinçte olması lazım yani kurtlu elmanın daha değerli olduğunu bilmesi lazım yani aslında parlamayan mandalınanın -hani parlaması için kimyasallar kullanılıyor ya- parlamayan portakalın daha değerli olduğunu bilmesi lazım. Sayın Bakan, bu konularda nasıl bir değerler eğitimi yapmayı planlıyorsunuz? Ben sizden böyle herhangi bir şey duymadım.

Bakın, gıda denetimi konusunda ne yapıyorsunuz? Baharatlarımıza gıda boyası katılıyor. Sayın Bakan, sizler çoğunuz Müslüman'sınız, ben Hristiyan'ım; ben iddia ediyorum, bu salonda domuz eti yemeyen kimse kalmamıştır, bütün et ürünlerine domuz eti katılıyor, başka ürünler karıştırılıyor; bunlarla ilgili denetimlerde raporlar çıktı ama siz fark etmeden domuz eti de yiyorsunuz, başka etler de yiyorsunuz, kanatlı ürünler de katılıyor o etlere. Denetimlerde bunlar çıkıyor, şirket güya ceza alıyor, başka bir adla devam ediyor Sayın Bakan. Ya, 1 milyon 124 bin denetim yapılmış, büyük çoğunluğunda sıkıntı çıkmış, yalnızca 6.825 denetçinin var Sayın Bakan. Laboratuvarlarınız eksik. Ya, bizim vatandaşımız da hak etmiyor mu güvenli bir gıdaya ulaşmak? Bu konuda bir değerler eğitimiyle, bu kadar ilaçla, bu kadar parlaklıkla bu ürünleri yetiştirmesek de gerçekten organik tarımla o küçük çiftçimiz ürünlerini yetiştirse, doğal ürünler marketlerinde satsa, bu aracı karteller, büyük marketler oyunun içinde olmasa. Bunu Ticaret Bakanıyla görüşmeniz lazım Sayın Bakan. Bu marketler en kılcal damarlara kadar giriyor. Ne yapıyor? Gidiyor Antalya'dan bin ton, 10 bin ton, 100 bin ton domates bağlantısı yapıyor, o domatesler de lezzetsiz çıkıyor, küçük çiftçi herhangi bir şekilde o marketlere ulaşamıyor. Oysa yapmamız gereken kır-kent ilişkisini sağlayıp şehir etrafındaki köylülerin o doğal

bakkallara, çiftçi marketlerine ulaşmasını sağlamak, böyle bir habitat yaratmak. Ancak böyle çiftçimizi kalkındırırız, ancak böyle, vatandaşımız güvenli gıdaya, organik gıdaya, doğal gıdaya ulaşabilir. Sayın Bakan, bununla ilgili inanın bir vizyon belgesi duymak isterdim. Umarım soru-cevapta bununla ilgili görüşlerinizi söylersiniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzdan dolayı teşekkür ediyorum.

Türkiye’de tarımın en önemli lokomotif hububattır. 7,5 milyon hektar alanda yüz binlerce çiftçimiz buğday tarımı yapmaktadır. Türkiye’nin tahıl ambarı da biliyorsunuz Konya’dır. Üreticilerimizin hasada kadar en büyük endişesi hava durumu dolayısıyla kuraklık, sel, afet gibi risklerin emeklerini heba etmesidir. Nitekim, bugünlerde Konya’da buğday eken çiftçimiz umutla yağış beklemekte ve dua etmektedir.

Üreticimizin diğer bir endişesi de hububat fiyatlarının ne olacağı, ne zaman açıklanacağı, beklediği fiyatı zamanında alıp alamayacağı hususudur. Bakanlığınızca 2019 yılında güzel bir uygulama başlatılmıştır, hububat alım fiyatları hasat döneminden önce, 2 Mayıs’ta Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından açıklanmıştır. Açıklanan fiyatlar serbest piyasada da aynı tutarda şekillenmeyi sağlamıştır. Üreticilerimiz bu uygulamadan memnundur. Bu uygulama, inşallah bundan sonra da devam etmelidir. Sayın Bakan, bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımıza, şahsınıza, Bakanlığımıza ve sorunsuz bir alım dönemi yürüten Toprak Mahsulleri Ofisine teşekkür ediyorum. Aslında iyi bir planlama yapılarak tarımsal fiyatlar ve desteklerin daha ekim yapılmadan önce açıklanması, çiftçinin, ülkemizin ihtiyacı olan ürünlere yönlendirilmesi daha güzel olacaktır. İnşallah o günleri de görürüz.

Sayın Bakanım, teşekkür etmekle birlikte bazı tespitlerimi ve eleştirilerimi de dile getireceğim. Konya’da –ki genelde de aynı- çiftçimizin yüksek girdi maliyetleri belini bük müştür ve banka kredi borçları giderek artmaktadır. Çiftçi kredi borçları, BDDK verilerine göre, 2019 Eylül ayı itibarıyla, balıkçılık dâhil, 104,6 milyar liraya çıkmıştır. Bu kredilerin yüzde 4,8 oranında yaklaşık 5 milyar liralık kısmı takiptedir. Çiftçimiz bankadan bankaya kredi kuyruklarında kredi alma çabasıdadır, ipoteksiz arazi maalesef yoktur. Üreticilere borçlarını ödeyebilecekleri bir yapılandırma yapılarak çiftçiler borçlarını ödeyip tekrar kredi çekebilecek duruma getirilmelidir.

2018 yılında tarımsal üretimde yüzde 1,9 oranında büyüme gerçekleşmiştir. Ekonominin genelinde görülen daralmanın aksine, 2019 yılında da tarımsal üretim ilk çeyrekte yüzde 1,3; ikinci çeyrekte yüzde 3,4 büyümüş olup sektörün yıl sonu büyüme oranının yüzde 2 olacağı beklenmektedir. Gayrisafi yurt içi hasıla içindeki tarım sektörünün payı 2002 yılında yüzde 12 iken 2018 yılında yüzde 5 seviyesine kadar gerilemiş, 2019 yılında bu oranın yüzde 6,1’e yükselmesi beklenmektedir. Çiftçimizin milli gelirden aldığı payın görece olarak düşük olması ve bunun yarattığı yoksulluk olgusu tarımda kalmayı desteklemeyerek kırdan kente göçü tetiklemektedir.

Tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı 2018 yılında yüzde 18,4’e gerileyerek istihdam 5,3 milyon kişiye inmiş, 2019 yılında yüzde 19,8’e çıkarak 5,6 milyon kişi olması beklenmektedir.

Ülkemizin tarım alanı varlığı çayır ve mera arazisi hariç 2002 yılında 26,5 hektarken 2018 yılında 23,2 milyon hektara kadar gerilemiştir. Çayır ve mera arazisi 2001’de belirlenen 14,6 milyar hektar bugüne kadar yeni bir sayım yapılmadığından istatistiklerde aynen devam ettirilmektedir.

Sayın Bakan da yok ama Sayın Bakan Yardımcımıza söyleyeyim, Bakanlığımıza söyleyeyim: 2020 bütçemizde bütçe ödeneği yüzde 19,4; artmış görünüyor. Ağırlıklı olarak da tarımsal desteklemedeki yüzde 36,7 artıştan kaynaklanmakta. Bu, tabii, olumlu bir gelişme. İnşallah bu desteklerle çiftçimizin içinde bulunduğu sıkıntılardan çıkması bir nebze olsun sağlanır.

Bütçede dikkatimi çeken bir husus var: Devlet Su İşlerinin bütçesine de baktım, 2018 yılında sermaye giderleri, yatırım ödenekleri 13,8 milyar lirayken 2019 yılı bütçesinde -malum, tasarruf amaçlı, yatırımlarda bir budama oldu- 6,3 milyar liraya düşürüldü. 2020 bütçesine baktım, burada da 6,3 milyar lira. Aslında çok önemli hizmetlere imza atmış bir kurumumuz, yatırım ödeneklerinin ihtiyaçları doğrultusunda artırılması gerektiğini düşünüyorum açıkçası. Bu konuda, bilmiyorum, Komisyon olarak gereken düzenlemeyi de yapabiliriz. 2020 yılında yaklaşık 22 milyar liralık tarımsal destekleme ödemesi öngörülmekte olup gayrisafi yurt içi hasılanının binde 4,5'ine karşılık gelmekte. Dolayısıyla Tarım Kanunu'ndaki hükmü desteklerin artırılmasına rağmen 2020 yılında da karşılayamıyoruz.

Tarımsal desteklemeler “havza bazlı destekleme” diye nitelendirilse de hatta 1 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe giren Millî Tarım Projesi'nin en önemli ana başlıklarından biri olsa da hâlen ürün bazlı destekleme olarak devam ediyor. Bu destekler istediğimiz katkıyı vermiyor. Yani desteklemeler üreticiyi yönlendirme amacı gütmeli. Tarımsal destekler üretici refahını artıran, girdi maliyetlerini azaltan, üretim maliyeti ve ürün fiyatı dengesini gözetken, üretimde verimliliği artıran bir anlayışla belirlenmeli ve uygulanmalıdır.

Havza Bazlı Ürün Destekleme Programı bölgesel avantaj ve dezavantajları göz önüne alınarak yeniden düzenlenmeli. Destekleme programına göre ülke genelinde bitki pateni yeniden şekillendirilmelidir. Şimdi, bakıyoruz, illerde, ilçelerde hemen hemen aynı ürünler var. Yani her yerde her şeyi desteklemek aslında hiçbir şeyi desteklememektir. Yani illerin, ilçelerin destekleneceği ürünlerde daha seçici olunması daha doğru olur diye düşünüyorum.

Hayvancılık destekleri daha da artırılmalı. Hayvan ıslahı, kaliteli yem ve bitkilerin üretimi artırılmalı. Hayvan hastalıkları ve zararlılarıyla etkin mücadele devam ettirilmelidir. Tarımsal işleme, pazarlama ve depolamayla ilgili yatırımlar için uygun finansman sağlanmalı ve bu yatırımlar ile sözleşmeli üretim ilişkilendirilerek teşvik edilmelidir. Yeni teknolojiler, üretim sistemleri, pazarlama sistemleri, teşvikler ve mevzuat konusunda üreticilerimiz bilinçlendirilmeli. Genç nüfus tarımsal üretime özendirilmelidir.

Sayın Bakanım, bizim küçüklüğümüzde radyo vardı. Radyoda da bir çiftçi programı olurdu. Hatta “Gözünüz aydın, toprağınız bereketli olsun çiftçi kardeş, köylü kardeş.” derdi. Aslında bir devlet kanalında, televizyon kanalında, TRT'nin bir kanalında...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama tam yaygın değil Sayın Bakanım.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – İstiyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ha, istiyorsunuz.

Yani “web”de var bildiğim kadarıyla da yani bunun yapılması çok önemli. Mutlaka bu yayının yapılması sağlanmalı.

Organik, nitelikli tarımsal üretim daha da teşvik edilmeli.

Et Süt Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi piyasayı düzenleyecek bir müdahale kurumu olarak daha etkin bir şekilde yapılandırılmalı.

Tarımsal üreticilerin en kısa zincirle pazara ulaşımı sağlanmalı. Üreticiler daha çok kazanmalı ve tüketicilerin daha ucuza gıda tüketimi temin edilmeli.

Gıda güvenliği sağlanmalı. Bu konudaki spekülasyonlar karşısında vatandaşlarımız doğru bilgilendirilmelidir.

Tohum en önemli konulardan birisidir. Türkiye gelecek yıllara ve nesillere aktarabileceği bir millî tohum politikası ortaya koymalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Artan nüfus ve yükselen hayat standartları karşısında milletimizin gıda ihtiyacının karşılanması ancak tarımsal verimliliği artırmakla mümkündür. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki verimlilikteki artışta en büyük faktör tohumdur. Sertifikalı tohum kullanımı verimde yüzde 20-30, hibrit tohum kullanımı ise normal tohuma göre 2-3 kat artış sağlamaktadır. Güçlü bir bitkisel üretim sektörü güçlü bir tohumculuk sektörüyle mümkündür. Bu nedenle Türkiye’de tarımın güçlenmesi için tohumculuk sektörünün desteklenmesi gerekmektedir.

Çiftçilerimize ödenen sertifikalı tohum kullanımı ve tohumcularımıza ödenen sertifikalı tohum üretim destekleri artırılmalı, zamanında ödenmeli. Tohum sanayicilerimize sanayi sicil belgesi verilmeli. Tohumcularımıza çeşit ıslahı konusunda daha fazla AR-GE desteği verilmelidir.

Sayın Başkanım, son olarak, bize yoğun bir şekilde oluşan 2 talebi burada dile getireceğim. Birincisi, herhâlde tüm milletvekillerimize geliyordu, bu, atamayı bekleyen ziraat, orman ve gıda mühendisleri, veteriner hekimler; gıda, tarım, orman ve hayvancılıkla ilgili teknikler. Daha önce söz verildiğinden bahsediyorlar. Bilmiyorum, onlara bir müjde verebilecek misiniz Sayın Bakanım?

Yine, Doğa Koruma ve Millî Parklar ile DSİ’de taşeron işçisi olarak çalışırken geçici işçi kadrolarına alınan arkadaşlarımız yılda üç, beş, altı ay gibi sürelerde çalıştıklarını ifade ediyorlar. Birçok kurumda olduğu gibi, geçici işçilerin de dokuz ay yirmi dokuz gün çalıştırılmasını talep ediyorlar. Ben sizlere ileteyim Sayın Bakanım.

Bakanlığımız bütçesinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum. Sizlere başarılar diliyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, Sayın Başkan, Değerli Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şu ana kadar yapılan görüşmeler sırasında değerli milletvekillerimiz farklı görüşler beyan ettiler. Özellikle muhalefet milletvekilleri tarım sektörünün ve ormancılığın içinde bulunduğu sorunları ayrıntılı bir şekilde dile getirdiler. Ancak iktidar kanadına mensup milletvekillerimiz sanki her şey güllük gülistanlıkmış gibi tozpembe tablolar çizdiler. Sanki Türkiye’de yaşamıyorlar ve çiftçinin hiçbir derdinden, sıkıntısından haberleri yokmuşçasına davrandılar veya çiftçi kan ağlarken bayram yapıyor gibi mesajlar verdiler. Bu sorumlu bir iktidar tavrı değildir. Hükûmet etmek, yetkili olmak aynı zamanda sorumlu olmayı gerektirir. Türkiye’yi sorumsuz yetkililer ülkesine çevirmek hiç kimsenin hakkı değildir.

Değerli arkadaşlar, şunu bir kere herkes kabul etmelidir: Şu anda tarım kesiminin çektiği sıkıntı, acı bundan önceki krizlerde dahi görülmemiştir. Benim otuz yıllık siyasi hayatım boyunca çiftçinin böylesine perişan olduğunu, mahvolduğunu, kan ağladığını, feryat ettiğini gördüğüm hiçbir dönem olmamıştır. Gerçekten tarımı mahveden, perişan eden, çiftçiye feryada sevk eden bir hükûmet vardır ve burada bu eleştirilmelidir. “Yok.” dediğiniz zaman çiftçiyle alay etmiş olursunuz. Değerli arkadaşlar, on yedi yıllık devri iktidarınız sonrasında 3 milyon hektar tarım alanı ekilemez hâle gelmiştir, 3 milyon hektar mera meralık vasfını kaybetmiştir. Yani her şey bu kadar iyi de tarım kesimi hâlden memnun da ekim alanları niçin daralıyor acaba? Veya bakıyorsunuz, bu sezon seçim bölgesi Konya’da köy köy, kasaba kasaba dolaşıyorum, gerçekten büyük sıkıntıları var. Bu sıkıntıların kaynağı, birincisi, tarım girdilerinin fiyatı ikiye katlanmış vaziyette, mazot fiyatı katlanmış, gübre fiyatı katlanmış, elektrik fiyatları artmış, tohum fiyatı artmış, yem fiyatı artmış ve tarım ilaçlarının fiyatları artmış hem de enflasyonla kıyaslanmayacak derecede bazıları yüzde 100 olmak üzere büyük zamlar yemiş. Bu kadar yüksek maliyetler altında çiftçinin tarlasını ekebilmesi ve işine devam etmesi imkânsız hâle gelmiştir bazı ürünler açısından özellikle ama başka bir boyut da var: Hükûmet ranta çalışan bir Hükûmet. 2 milyon çiftçinin -aile efratıyla birlikte 8 milyon- durumuna bakıyorsunuz, “İşte tarım destekleri.” diyorsunuz, 22 milyar Türk lirası tarım desteği var. Kamu-özel iş birliği anlaşmaları bağlamında yapılan işlerle ilgili olarak devletin sadece bu sene bütçesinden verdiği para ne kadar? Toplasanız bir elin avuçları kadar olan yandaş firmalara akıtılan para 8 milyon çiftçiye verilen para kadar. Bunda bir adalet var mı? Hükûmet ranta dayalı olarak çalışırsa, hazineyi emme basma tulumba gibi rantçıların cebine boşaltılırsa elbette çiftçiye verilecek para olmaz. Kanun diyor: “Millî gelirin yüzde 1’ini vereceksiniz.” Bir bakıyoruz ki binde 4 veriyor Hükûmet, binde 4.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sen ne vereceksin? Aynısını.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kanun ne zaman çıktı? Atma kafadan!

O zaman bir prensip kararı alınmıştı, “Bu ülkede çiftçinin desteklenmesi lazım. Gerekli, yeterli desteği verebilmek için ne lazım? Millî gelirin yüzde 1’i kadar da çiftçiye doğrudan tarım desteği yapmak lazım.” denilmişti. Bu, uzun hesaplar sonrasında ortaya çıkmıştı ve böyle bir kanuni düzenleme yapıldı ama şimdi tabloya bakıyoruz, vahamet. Bir avuç yandşa verilen para kadar 8 milyon çiftçi ailesine para vermiyorsunuz ya. Çiftçinin durumu nasıl iyi oluyor, bana bir söyleyin bakayım.

Sonra, sadece bu kadar değil, lüzumlu, lüzumsuz bir ton ithalat var. Geliyor bir yandşa diyor ki: “Efendim, falan ülkeden...”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ne konuşuyorsun ya! Sabahtan beri aynı şeyleri söylüyorsunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Biraz saygınız olsun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sana mı soracak!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, saat kaç oldu? Soru-cevaba geçeceğiz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ne demek “Soru-cevaba geçelim.” ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kardeşim, benim konuşup konuşmayacağıma karar verme yetkisi sende değil, sus.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Haddinizi bilin!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Siz de haddinizi bilin!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sus be! Sen mi yetkilisin benim konuşup konuşmamam konusunda!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Cemal Bey, hiç yakışmıyor size.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bizi itham ediyorsunuz!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sen konuştun da ben niye konuşmuyorum, söyle bakayım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sabote etmeyin.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sen mi müsaade edeceksin!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sabahtan beri konuşuyorsunuz, rakamları söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen... Arkadaşlar...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sen konuşuyorsun da ben niye konuşmuyorum, söyle bakayım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Gündüz konuştunuz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Konuşmadım, ilk defa konuşuyorum.

BAŞKAN – Konuşmadı, Sayın Öztürk.

Evet, Sayın Şener... (Gürültüler)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kullandığı zamanımı istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bilerek sabote ediyorlar...

BAŞKAN – Ya, lütfen arkadaşlar sizde, tamam...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, bilerek yapıyorlar.

BAŞKAN – Tamam arkadaşlar, tamam...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sıkıntıya girdiğiniz yerde sabote etmeyin.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne sıkıntısı be!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Değerli arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne sıkıntısı var, ne sıkıntısı var!

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sabote ediyor! Sabote ediyor!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sabote ettirmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İkisinin muhabbeti var, ikisi konuşuyor, niye giriyorsunuz araya! (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen sakın olun ya. Bakın, günün sonuna geldik. Arkadaşlar, lütfen ya. Siz susun lütfen ya, Sayın Şener'le konuşuyorlar, eğer varsa bir şey ben müdahale ederim lütfen.

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Oraya söyle, oraya!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Başkan, oraya söyle!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nereye dediğini nereden biliyorsun sen! Bize de söylüyor, size de söylüyor!

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kime dediğini nereden biliyorsun! Niye onlara söylemiyorsunuz! Hepimize söylüyor ya! İsim mi verdi! İsim mi verdi de oradan karıştırıyorsunuz burayı!

NAZİR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Ya, o kesti sözünü. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İkinin kendi arasında bir münasebeti var! İkisi kendi arasında atışıyor! Sayın Şener’le bir muhabbeti var, niye karıştırıyorsunuz! Onların bir diyalogu var.

BAŞKAN – Ya, Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Aydemir...

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, tamam, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, ben geç kaldım diye konuşmamdan feragat ettim, lütfen ya. (Gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hâlâ konuşuyorsun!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yapmayın bunu lütfen, Sayın Şener’le Sayın Öztürk’ün bir muhabbeti var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sen konuşmandan feragat edebilirsin, biz istersek sabaha kadar konuşuruz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne diyorsun sen! Anlamadım, bir daha söyle!

EDNAN ARSLAN (İzmir) – “Feragat ettim.” diyorsun da...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, geç kalıyoruz! Sabah 10.00’den beri buradayız biz beyefendi! (Gürültüler)

BAŞKAN – Ya, Sayın Şener, lütfen ya...

Arkadaşlar...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Aydemir konuşmasından benim adıma feragat ettiğini söyledi, onun zamanını da kullanmak istiyorum izninizle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Eyvallah.

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar, bakın, bugün sabah saat 10.00’den bu saate kadar son derece güzel bir ortamda tartışmalarımızı gerçekleştirdik. Lütfen şu huzurumuzu bozmayalım, güzel bir şekilde bu çalışmamızı tamamlayalım.

Sayın Şener, siz de lütfen konuşmanızı tamamlayın.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Öztürk benim sabah konuştuğumu...

BAŞKAN – Ya, lütfen Sayın Şener, isim kullanmayalım, lütfen konuşmamızı tamamlayalım efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Zamanımı ilave ederseniz...

BAŞKAN – Ben ilave edeceğim.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani benim daha önce konuştuğumu zannetmiş de onun için itiraz ediyormuş, anlaşıldı mesele.

BAŞKAN – Olabilir yani unutmuş, ben de hata yapıyorum, zamanı geliyor, yanlışlıklar yapıyoruz, olabilir arkadaşlar ya. Biraz daha hoşgörülü olmamız lazım birbirimize karşı.

Buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani Hükümetin rantı özendiren politikaları tarımı da berbat etmiştir, perişan etmiştir, işin özeti bu. Bir taraftan tarım desteklerine bakıyoruz, bir taraftan yandaşa aktarılan paraya bakıyoruz, emme basma tulumba gibi hazine yandaşın cebine aktarılıyor ama 8 milyon çiftçi ailesi bundan nasibini yeterince almıyor, alamıyor. Kanunun emrettiği miktarda destek de verilmiyor ama iş bu kadar değil, geliyor yandaş bir iş adamı, diyor ki: “Falan ülkede mısır ucuzmuş, falan ülkede buğday ucuzmuş. Şu kadar ithal edersek, bir kararname çıkarırsanız, gümrük vergisinden muaf yaparsanız şu kadar kazanacağız.” Gemilerle dayanıyor, geliyor, buğdaydır, mısırdır, diğer ürünlerdir, saptır, samandır, buradaki çiftçiye mahvediyor. Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanın buna sahip çıkması lazım yani tarım politikalarının sağlıklı yürümesi açısından, kendi faaliyet alanını aşan ama tarım sektörünü etkileyen bütün konulara nezaret etmesi, diğer bakanların taleplerinin de tarımı ilgilendirdiği boyutuyla Tarım Bakanlığının kontrolünden geçmesi lazım diye düşünüyorum.

Bakın, soğan üreticisi perişan olmuştur. Soğan geçen sene tüketiciyi mahvetmiştir, bu sene de üreticiyi mahvetmiştir. Havuç üreticisi -yine Konya’da gezdiğim köylerde, kasabalarda söyledikleri- zarar etmiştir; 1,1 maliyetine ürettikleri havucu 50 kuruştan satmak zorunda kalmışlardır. Domates fiyatları, çiftçinin teslim ettikleri fiyatlar toplama için çalıştırdıkları işçilerin ücretlerini karşılayamaz düzeyde kalmıştır. Buğday ve ayçiçeği üreticisi perişan olmuştur, açıklanan fiyatların çok altında satmak zorunda kalmışlardır. Besiciler perişan, hayvanlarını kesime götürmek zorunda kalıyorlar beslemekten dolayı, yem fiyatlarının yükselmesinden dolayı. Bu sefer Et Balık Kurumu iki ay, üç ay gecikmeyle gün verdiği için fazladan beslemek zorunda kalıyorlar ve zarar ediyorlar. Yumurtacılıkta Konya 1’inci sıradadır, il düzeyinde en fazla yumurta üreten bir ilken bugün Konya’da bu seneki politikalar yüzünden yumurta üretimi bitmiştir, yumurtacılık yapanların hepsi iflasın kapısına dayanmıştır özellikle yem maliyetlerinden ve en büyük ihracatçı olduğumuz ülke Irak’tı, Irak kapısının kapanmasıyla hepsi zor durumda kalmıştır ve bütün çiftçiler banka borçları yüzünden perişandılar. İpotek altındaki varlıkları nedeniyle endişeye düşmüşlerdir. Bir taraftan da bazı iş adamları türemiştir, yavaş yavaş çiftçinin elindeki tarlalar satın alınmak suretiyle ne yapıldığı bilinmeyen bir serüvene doğru gidilmektedir. Bu mantıkla, bu politikalarla –açıkça söyleyeyim- tarımın geleceği felakettir Türkiye’de. Tarımı felaket olan bir ülkenin diğer sektörlerinin de aynı şekilde olumsuz etkileneceği açıktır ve bu gidiş sağlıklı bir gidiş değildir, sürdürülebilir bir gidiş değildir. Hem sosyal politikalar açısından son derece tehlikeli bir noktadayız hem de ekonomik politikalar yüzünden tehlikeli bir noktadayız.

Bir kere tarımsal yatırımlar doğru düzgün yapılmıyor. Türkiye’de Konya Ovası’nı sulamadığınız takdirde Konya çöle dönecek Anadolu’nun ortasında. Bir Mavi Tünel Projesi vardı, 2004 yılında yatırım programına ben aldım, 2012 yılında bitecekti, hâlâ sulama başlanamamıştır. Konya Ovası’nın bir kısmı sulanacaktı. Üretilen malların pazara taşınması lazım, uzak pazarlara gidebilmesi için deniz ulaşımından yararlanmak lazım. Konya’yı Mersin Limanı’na ulaştırmak için bir demiryolu hattı projesi yine benim dönemimde yatırım programına alınmıştı, hâlâ başlanmamış. Böyle bir yatırım anlayışıyla Türkiye’nin tarım sorunu çözülemez. Ne yapıp edilmesi lazım, artık çölleşmeyle yüz yüze olan, yer altı sularının kullanılması nedeniyle sürekli obrukların açıldığı Konya Ovası’nın sulanması lazım. Tarım Bakanının da bana kalırsa birinci görevi, birinci sorumluluğu her ne kadar yatırımlar kendi alanında değilse bile diğer yatırım kararını veren birimleri zorlamak suretiyle, her ne pahasına olursa olsun Konya’yı sulanabilir, yer altı sularından kurtulan ama yer üstü sularıyla sulanan bir il hâline getirmesi lazımdır. Bu yapılmadığı takdirde önce orası çölleşir, sonra bir başka köşe çölleşir ve Türkiye’de maalesef tarım tamamıyla çöker.

Bir taraftan da gürültüler arttı, araya girmeniz faydalı olmuş sizin açınızdan ama başka bütçelerimiz de var, acısını diğer bütçelerden çıkarırım.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Şener, peki teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru-cevap işlemlerine geçeceğim.

Yalnız Sayın Şener bir hususu ifade edeyim: Ben de Ulaştırma Bakanlığı yaptığım için, belki yanlış hatırlıyor olabilirsiniz. Bu Konya-Mersin Hızlı Tren Hattında Konya-Karaman kısmı tamamlandı, herhâlde bu ay veya önümüzdeki ay açılacak. Karaman-Mersin arası da tüneller bitmek üzere, o çalışma devam ediyor. Sadece açıklık getirmek açısından söyledim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Aynı şeyi söyledim aşağı yukarı, aşağı yukarı söyledığım aynı.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru-cevap bölümüne geçiyorum.

Bu bölümde Komisyon üyelerimiz için on dakika, Komisyon üyesi olmayan üyelerimiz için beş dakika süre vereceğim toplam. Ancak çok sayıda Komisyon üyesi olmayan arkadaşımız olması nedeniyle tabii beş dakikaya sadece 10 arkadaşımız sığabiliyor, onun için Komisyon üyesi olmayan her arkadaşımıza otuz saniye süre vereceğim, Komisyon üyelerine de birer dakika süre vereceğim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – On saniye olsun.

BAŞKAN – Çünkü çok sayıda arkadaşımız var.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Benim sorum yok.

BAŞKAN – Sizin sorunuz yok mu? Eğer süre artarsa tekrar söz vereceğim efendim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir dakika verin.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Başkanım otuz saniyede nasıl yetişecek? On saniye yapıyorsunuz, on saniye.

BAŞKAN – Evet, Komisyon üyesi olan arkadaşlarımızla başlayacağım.

Sayın Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, özellikle Patnos Şekerova Barajı, Eleşkirt Aydıntepe Barajı, Tutak Karahalit Barajı fizibilite çalışmaları bitti, acaba bunları 2020 yılındaki planlamaya alabilir miyiz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erim, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – 1993 yılında yüzde 28’den tarlalarım vardı, pamuk ekiyordum; bir gecede yüzde 120 oldu zirai faiz, bütün tarlalarımı sattım, çiftçiliği bırakmak zorunda kaldım. Şu anda yüzde 5’le, yüzde 8’le çiftçi kredi alıyor.

BAŞKAN – Evet, sorunuzu alalım Sayın Erim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, kenevir başta olmak üzere lifli bitkilerin endüstriyel kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla nasıl bir düzenleme planlanmaktadır. Bu süreçte Trabzon ili çalışma kapsamına alınacak mıdır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakan, Muğla Belediyesi 2008 yılında Muğla üst platosunda yer alan tüm yerleşkelerini kapsayan ana su temini, 1053 sayılı Kanun'a göre DSİ Genel Müdürlüğünden talep edilmişti. Çiçek Baba Dağı'ndaki su kaynaklarının Muğla'ya kazandırılması için ortak bir çalışma yapılmış ve şu an bu kaynakların projelendirildiği bilinmektedir. Fakat üst platodan gerek merkez nüfusun artması, gerek üniversite etkisiyle su ihtiyacı artmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bir de 2014 yılında ilimiz büyükşehir belediye statüsüne kavuşmuştur. Muğla üst platosu ana su temin projesinin günün güncel koşullarına göre güncellenmesi, uygun bütçeyle uygulanabilir seçeneklerin değerlendirilip değerlendirilmediğini ve 2020 yılında bu projeye ödenek ayrılıp ayrılmadığını öğrenmek istiyoruz.

Bir de Bodrum ana su temini projesinin 1.400 kez patlayan cam elyafı boru ve polietilen boru hatlarının yenilenmesi için bir planlama var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, atama bekleyen ziraat mühendisi, veteriner hekim, gıda mühendisi, su ürünleri mühendisi, balıkçılık teknolojileri mühendisleri sizden müjde bekliyor. Daha etkin bir hizmet verebilmek adına kadro ihdasını düşünüyor musunuz?

Orman yangınlarıyla mücadelede en önemli unsurlardan birisinin de olası yangın bölgesini karış karış orman mühendisleri ve teknik kadronun rotasyona tabi tutulmadan bölgelerinde kalmalarıdır. Bu konuda önlem almayı düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 2018 yılı Faaliyet Raporu'nuzun 166'ncı sayfasının sonunda bahsedilen 8 adet maden sahasının rehabilitasyonunu neden kamu olarak, Bakanlık olarak siz üstlendiniz? Özel sektör müdür, kamuya ait midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, hazırlanan Sektörel Su Tahsis Planı'nda havza bazlı su planlamasının esas alındığı doğru mudur? Eğer bu doğruysa Konya Kapalı Havzası'nın bitişi demektir yani havzalar arasında su transferini de mutlaka dikkate alan bir plan hazırlamak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir de bu Güneydoğuda elektrikle ilgili verilen desteği tarımsal sulamayı pompayla yapan Konya çiftçisi, İç Anadolu çiftçisine de verecek miyiz enerji maliyetlerini düşürmek açısından?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Bakanım, Giresun ili Tirebolu ilçesi Harşit Çayı üzerinde yapımı planlanan Kuşkayası Barajının yapım ihalesini ne zaman düşünüyorsunuz, ne durumdadır, 2020 yatırım planına alma planınız var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyesi arkadaşlardan Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, şu anda Meclis Genel Kurulunda görüşülen torba yasada Toprak Mahsulleri Ofisine kamu ihale yasasını baypas ederek ithalat yapma yetkisini içeren bir madde var. Bundan haberdar mısınız? Bu madde sizin onayınızla mı geçti? O zaman büyük bir hata yaptığınızı düşünüyorum ama bunu açıklar mısınız? Çünkü yani bu ithalat bir planlama işi Sayın Bakan yani planlamayı iyi yaparsak niye son dakikada bir ithalat meselesine girişelim ki?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok kısa, bitiriyorum.

Diğer bir mesele, çiftçiler borç altında, elektrik borçları ciddi sıkıntı, elektrikler kesiliyor. Bunları yapılandırma ile ilgili, faizlerini silme ile ilgili bir plan var mı? Bu yapılandırma ile ilgili herhangi bir müjdeniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy...

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, sertifikalı tohumluk buğday ve arpa desteklemede her sene ocak ayında ödenmesine rağmen 2018 yılında ekilen ürünler için henüz çiftçilerimize ödeme yapılmamıştır. Ödemeler ne zaman yapılacaktır?

İkinci sorum: IPARD desteklerinin 81 ilde uygulanması sağlanacak mıdır?

Üçüncü sorum: Tarım Kredi Kooperatifleri ve kamu bankalarından alınan çiftçilerimizin kredi borçlarının faizleri silinip tekrar yapılandırma yapılacak mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Barut...

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Bakanım, bu yıl pamuk verimleri ve fiyatları çok düşük oldu. 80 kuruş olan primi artırmayı düşünüyor musunuz? 2018 yılında narenciyedeki DFİF desteklemesi ödenmedi. Ne zaman ödenecek? Ayrıca, biraz önceki meslek gruplarındaki atamaya ilgili net bir tarih ve gün verecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Karaman...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakan, Erzincan Ovası'nı sulamak için yapılan çalışmalarınıza önce teşekkür ederim. Sayın Bakanım, Turnaçayırı Barajı bu yıl bitiyor inşallah, emeklerinize de teşekkür ederim. Sulama kanallarının yapımını hızlandırabilir miyiz? Ballı Barajı'nın ihalesini yaptınız, onun için de teşekkür ediyorum. Ballı Barajı'nın yapımını hızlandırabilir miyiz?

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Kültür mantarcılığında özellikle Antalya ili Korkuteli ilçesinde çok önemli bir potansiyel bulunmaktadır. Kültür mantarcılığının yüzde 60'ı ve kompostun yüzde 80'i Korkuteli'de üretilmektedir. Mantar üretimi tarımsal faaliyet kapsamındadır ancak üretimdeki en önemli girdiyi oluşturan elektrik hâlen sanayi elektriği olarak ücretlendirilmektedir. Bu konuda bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

Ayrıca, ülkemizin tarım arazisi varlığı 2010 yılında 24,4 milyon hektar iken 2018 yılında 23,2 milyon hektara gerilemiştir. Bu gerilemede kontrolsüz bir şekilde verilen HES izinleri, taş ocakları, mermer ocakları ve imar barışının etkisi bulunmakta mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

CAVİT ARI (Antalya) – Son sorum: Özellikle “Büyüksün Reisim.” diyen bir mühendisin Muğla Tarım İl Müdürü olarak atanmasında bu “Büyüksün Reisim.” beyanı etkili olmuş mudur?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakanım, hayvancılıkta özellikle bu aş meselesi çok önemli bir konu. Geçmiş dönemlerde kampanyalarla bu ücretsiz yapılıyordu, şimdi bir ücrete tabi ve ciddi bir ceza da var. Bununla ilgili tekrar ücretsiz bir çalışma yürütülüyor mu veya böyle bir düşünceniz var mı?

Bir diğer konu, özellikle mera yasaklarıyla ilgili hep dile getirdik, yıllardır sürekli uzatılıyor. Orada mağdur olan ve hayvancılık yapamayan, tarımla uğraşamayan kesimlerle ilgili bir çalışmanız var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bunlara yönelik bir prim, destek -az önce söyledim- bu cezaların affedilmesi ve onların özendirilmesi için bir çalışma var mı?

Bütün arkadaşlar değişti, mevsimlik işçi konusunda Bakanlığınız bugüne kadar... Hangi illerden hangi illere göç var, demografik yapı kadın-erkek yaş oranı nedir, bunların sayıları ve illere göre dağılımı var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) - Son olarak, ben Batman Vekiliyim, Hasankeyf'le beraber hem sazlık hem balıklar hem doğa hem tarım arazileri... Buna yönelik bir özel çalışma var mı, yapıyor mu? Bunların yanıtlanmasını istiyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kuzey ve doğu Suriye’de el konulan alanlarda buğday silolarındaki buğdayın Türkiye’ye aktarıldığı iddiası doğru mudur? 2019 yılında Afrin’den kaç ton zeytin, patates ve buğday Türkiye’ye aktarılmıştır?

Bir de, Hakkâri’de ve birçok Kürt ilinde çok ciddi askerî yasak bölgeleri ilan ediliyor ve hayvancılık neredeyse bitme noktasına gelmiştir. Hakkâri’den bugün de arandım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

Valiliğin yasakladığı alanlar nedeniyle vatandaşların hayvancılık yapması için bir planlamanız var mıdır yani nasıl bunun önünü açacağız? Çünkü ciddi bir şekilde hayvancılık âdeti askerî yasak bölgelerle yasaklanmış durumdadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Cinisli...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Bakanım, Erzurum Pasinler Ovası’nın sulanması için çok önem taşıyan Alvar Barajı, ayrıca Narman Şehitler, Söylemez, Hınıs Başköy Barajlarının bitirilme tarihleriyle ilgili bize bir tarih ve bilgi verebilir misiniz? Alvar Barajı, Narman Şehitler Barajı, Söylemez Barajı, Hınıs Başköy Barajı; yaklaşık on beş senedir yapımı süren veya “Yapılacak.” denen barajlardır bunlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim.

3 sorum var Sayın Bakan.

Bir: Başarı öyküsü olarak söylediniz, 2018 yılında Mecliste yüzde 10’dan yüzde 5’e düşürülen, daha sonra Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yüzde 2,5’a düşürülen NBŞ üretim meselesine bakmak isterim. 2 milyon 700 bin ton şeker, bunun yüzde 2,5’u yaklaşık 70 bin ton, bir de ihracat amaçlı olduğunu düşündüğümüzde aşağı yukarı en fazla 300-350 bin ton gibi bir NBŞ üretim söz konusu olması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen sorunuzu sorun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sorum şu: 10’dan 5’e, 5’ten 2,5’a düştüğü günden itibaren bugüne kadar 5 tane, 6 tane üretim firmasında 1 tek kilogram üretim eksikliği olmuş mudur? Şu anda ne kadar üretilmektedir? Bu gayriresmî olarak üretilen ve kamuya yansımayan fazla üretim yapanlar için bir yaptırım düşünüyor musunuz? Halkın kötü gıda kullanmasının önündeki tutarlılığınız nedir, duymak isterim.

İkincisi: İyi tarım uygulamaları ve organik tarımla ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Önemli bu Değerli Komisyon Başkanım.

BAŞKAN – Bunu da alalım ama zaman kalırsa tekrar vereceğim efendim. Doğrudan sorunuzu sorun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Birleşik olduğu için söylüyorum. İyi tarım ve organik tarımla ilgili geçen yıl bugünkü bütçenizde yani 2019 bütçesinde kaynak ayrıldı. Bu kaynağa göre de çiftçiler iyi tarım ve organik tarımla ilgili çalışmalar yaptılar, masraflar ettiler, buna göre program uyguladılar. Bugün, 8 Kasım'da alınan karar gereği 2016'dan itibaren üç yıl üst üste organik tarım ve iyi tarım uygulaması yapıp dördüncü yıl olan 2019 yılında bu tarımı yapanlara destek verilmeyeceği anlamını taşıyan bir karar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bu kararın ne kadar doğru olduğuyla ve bununla ilgili var mı herhangi bir düşünceniz? 2019 yılında bu masrafı yapanların ne olacağını duymak isterim.

Son olarak da...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Vakit kalırsa vereceğim efendim son sorunuz için.

Sayın Sürücü...

AYŞE SÜRÜCÜ (Şanlıurfa) – Sayın Bakan, Suruç'ta binlerce dekar tarım alanları ve pamuk yanlış sulama projesinden dolayı sular altında kalmış. Taban suyu yüzeye doğru yukarı çıkmaktadır. Asırlık ağaçlar bile kuruyor. Çiftçi DSİ'ye başvuruda bulunarak bunu bir çözüm üretilmesini istemiş fakat maalesef DSİ çiftçiye hiçbir şekilde ne olumlu ne de olumsuz bir cevap vermemiş. Bununla ilgili bir çalışmanız olacak mı?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Orman muhafaza memurlarını teknik hizmetler sınıfına almayı planlıyor musunuz? Bu memurları fiili hizmet kapsamına dâhil edecek misiniz? Bakanlığınızın temsil ağırlama harcamaları ne kadardır?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakan, Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün, Çölleşme ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğünün, Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün kapatılarak daire başkanlığına dönüştürülüp Orman Genel Müdürlüğüne bağlanması için Cumhurbaşkanlığına sunulmuş bir tezkere, çalışma olduğu biliniyor. Bu doğru mudur? Bakanlığınız veya Cumhurbaşkanlığı nezdinde yapılmakta olan böyle vahim bir çalışma var mıdır? Cumhurbaşkanlığı tarafından görüşünüz alınmış mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Özkan...

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Bakan, Bursa ve bölgesindeki zeytin üreticilerinin bankalara olan toplam borcu nedir? Neden tarım üreticilerinin faiz borçlarını silmiyorsunuz? Zeytin üreticilerinin borçları karşılığında bankalara verdikleri ipoteklerin değeri nedir? Kredi borcunu ödeyemeyen kaç zeytin üreticisinin tarlalarına, mallarına el konmuştur?

BAŞKAN – Sayın Bakırhoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Geçtiğimiz Kurban Bayramı öncesinde sahte veteriner sağlık belgesiyle İspanya'dan ülkemize 2.939 baş canlı hayvanın ithal edildiği bilgisini belgeleriyle birlikte kamuoyuna duyurmuştuk. Bu olay münferit midir? Geçmişe dönük işlemler kontrol edilmiş midir? Edilmişse herhangi bir ceza uygulanmış mıdır? Yaşanılanlardan yeterli ders aldık mı? Bence alınmamış çünkü söz konusu usulsüzlüğü yapan firmaya ait 2 bin baş hayvanın Omega Star adlı gemi içerisinde üç günden beri İskenderun açıklarında beklediği iddia edilmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın efendim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İddialar doğruysa bu gemi üç gündür neyi beklemektedir? Eksik belgeleri mi var? Varsa hangi belgeleri eksik? Bu konuda bizleri bilgilendirir misiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, neye göre kesiyorsunuz sözün son kısmını?

BAŞKAN – Kimin sözünü kestim efendim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim sözümü kestiniz.

BAŞKAN – Siz sorunuzu sordunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, sorum devam ediyor, bir cümle daha var.

BAŞKAN – Hayır efendim, sordunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bunu nasıl takdir ediyorsunuz, ben anlamıyorum gerçekten.

BAŞKAN – Ben takip ediyorum, sorunuzu sordunuz. Bakın, arkadaşımızın sorusu yarım kaldı, bitirmesini istedim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, ben itiraz ediyorum, böyle bir uygulama olur mu?

BAŞKAN – Peki efendim.

Sayın Başevirgen, buyurun lütfen.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Sayın Bakan, bugün binlerce ziraat, gıda, su ürünleri ve orman mühendisleri ile veteriner hekimler bu bütçe görüşmelerini takip ediyor ve sizden duyacakları bir atama müjdesi için umutla bekliyorlar. Yaklaşık otuz ay önce verilmiş sözlerin tutulmuyor olması ve atamaların hâlen yapılmaması nedeniyle büyük mağduriyet içindeler. KPSS puanlarının geçerlilik süresi de dolmak üzere. Bu konuyla ilgili sizden net bir sayı ve tarih duymak istiyoruz.

Sayın Bakan, bir de Suriye'den gelen zeytinyağı konusunda gizli kararname olduğu iddia edilmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Bu iddialar doğru mudur?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şeker...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Bakan, termik santraller tarım alanlarını ve insanları zehirliyor. Jeotermal santraller tarım yapılmasını imkânsız kılıyor.

Bülent Şık pestisit ve ağır metallerin ne kadar yüksek oranda tarım topraklarında olduğunu tespit etti, bununla ilgili ceza aldı. Siz ödül vermeyi düşünüyor musunuz?

Yurt dışından uygun olmadığı için Türkiye'ye geri gönderilen ürünler halkın kullanımına sunuluyor mu, yoksa imha mı ediliyor?

Yangın uçaklarını niye siz kendiniz almak yerine üç günlük firmalara ihale ediyorsunuz?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Altıntaş...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Bakanım, arazi toplulaştırılması doğru bir yaklaşım ancak uygulamada sorunlar var mı? Biz çok şikâyet alıyoruz, siz de şikâyet alıyor musunuz, çözüm önerileriniz var mı?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Tek başına içim özelliğine sahip tütünlerin yetiştirildiği alanların tespitini ne zaman yapacaksınız? Adıyaman'da yapımı devam eden barajlar ve sulama projeleri için gerekli ödeneği gönderecek misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arslan.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Sayın Bakan, Orman Genel Müdürlüğüne bağlı İzmir'de bulunan Orman Yangınları İşçi Eğitim Merkezi neden kapatılmıştır. Bu personeli nerede eğitmeyi düşünüyorsunuz? Orman yangınlarıyla mücadeleyi özelleştiriyor musunuz?

Geçtiğimiz ay, gıda ürünlerinde taklit, tağşiş yapan firmaları açıkladınız. Yurt genelinde gıda üreten firmalar ve gıda güvenliği kaç personelle denetlenmektedir, illere göre dağılımı nedir, bu sayı yeterli midir?

BAŞKAN – Sayın Ünver...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Karaman'da kapalı sistem sulamaya geçilmiş baraj bulunmamaktadır. Karaman'da tarımsal sulama amaçlı kullanılan İbrala, Gödet, Ayrancı ve diğer barajlarda kapalı sistem sulamaya ne zaman geçeceksiniz?

Toplulaştırma uygulanan bölgelerde yeni arazi durumu geçmişte kullanılan kanalları genellikle işlevsiz hâle getirmektedir, tarlalar ekilememektedir. Mesela, Ayrancı ilçemizde DSİ ödenek yokluğundan bu kanalların yapılamayacağını ifade etmektedir. Bu kanalları bu sene yapacak mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – İnek sayısı artıyor ama süt üretimi düşüyor. Tarım Bakanlığına göre hayvan sayısı ve inek başına süt verimi arttı, TÜİK ise süt üretiminin düştüğünü açıkladı. Sizce hangisi doğru?

İkinci soru: Ispanak krizinden etkilenen üreticilere yönelik bir desteğiniz oldu mu?

BAŞKAN – Evet değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi soruları, görüş, öneri ve eleştirileri cevaplandırmak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Otuz dakika süre vereceğim. Lütfen, bu süre içerisinde cevaplandırırsanız çok memnun olurum.

Buyurun Sayın Bakan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz on bir saat konuştuk, Sayın Bakan nasıl yarım saat içinde cevap verecek?

BAŞKAN – Cevaplandıramayacağı soruları yazılı olarak zaten alacağım. Her birinize de teker teker göndereceğim efendim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) – Efendim, yazılı soruyoruz, cevap yok, sözlü soruyoruz...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar bakın, bu Komisyonun bir çalışma usulü var. Biz Bakanlıktan bunların cevaplarını alacağız ve -arkadaşlarımız bilirler- arkadaşlarımızın her birine göndereceğiz. Anlaşıldı değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yarım saatte Sayıştay raporlarına mı girecek, bizim sorularımıza mı cevap verecek...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani otuz saniyede sordurmayın Sayın Başkan. Biz bir dakika sorsak da herkes sonra evine gitse ne olur?

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerim; çok teşekkür ediyorum.

Ben gün boyunca hakikaten faydalandım. Çok ateşli arkadaşlarımız var ama çok naif, çok tatlı şekilde bu işleri götüren arkadaşlarımız var.

Tabii ki burası demokrasinin beşiği, burada herkes konuşacak. Bizler de senede birer defa buraya geliyoruz. Tabii ki her şeyi sormakta herkesin hakkı var. Ancak tabii ki burada seviyeyi düşürmeden ve olabildiğince diyalog çerçevesi içerisinde, bir de rakamları çarpıtmadan işi götürmemiz lazım. Ben esas itibarıyla analitik bir adamım ve rakamlarla konuşmayı tercih ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Bakanım, buranın seviyesini belirlemek size düşmez.

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ben sizin lafınızı kesmedim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sözüünüzü toparlayın.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Şener.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ben sizin sözüünüzü kesmedim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Özür dileyin.

BAŞKAN – Lütfen.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Ne demek “seviyesiz” ya, ne demek o?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne demek?

BAŞKAN – Lütfen Sayın Şener.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Özür dilenecek bir şey yok. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, ne dedi ya, ne dedi?

Sayın Şener, ne dedi?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Buranın seviyesinin düşmesinden bahsediyor, böyle söyledi.

BAŞKAN – Yok efendim, böyle bir şey demedi ya, böyle bir şey söylemedi efendim, lütfen ya. Dinliyorum ben, siz yanlış anladınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Kayıtlar gelsin, düzeltsin Sayın Başkan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Herkesin konuşacağı bir yerde Bakanı konuşurmuyorsunuz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin. (Gürültüler)

Evet, lütfen buyurun Sayın Bakan.

Arkadaşlar, lütfen ya.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Seviyesini kabul mü ediyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, benim partim, tabii ki Bakanımı savunacağım.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Milletvekiline hakaret edecek, sen de Bakanımı savunacaksın.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne söyledi ki Bakan Bey ya, nedir bu bağırta ya?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Seviyesiz” dedi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Komisyonunda konuşanların seviyesinden bahsediyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hiç öyle bir şey söylemedi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Onu takdir etmek onun hakkı değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Şener, arkadan parmak sallayarak konuşuyorlar. Parmak sallanır mı?

CAVİT ARI (Antalya) – Kayıtları isteyelim.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, sakın olun ya, sakın olun arkadaşlar ya. Sayın Bakan açıklık getirecek zaten.

Buyurun.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Arkadaşların seviyeyle ilgili dertleri olmayabilir ama bizim var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, sakın olun ya, sakın olun. Bugün bir gerginlik var sizlerde ya. Lütfen sakın olun.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Bakan germesin.

BAŞKAN – Yok efendim.

CAVİT ARI (Antalya) – Dalga geçmeden konuşun Sayın Bakan.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

Buyurun Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Aslında o kadar yumuşak bir girişle girdim ki ama galiba tabii, herkes, hepimiz de yorulduk, biraz da tersten anlama potansiyelimiz de var. Aslında çok yumuşak bir giriş, tatlı tatlı bu işleri konuşalım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi, el ele bu işi...

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Keşke zamanında babanızın konuşmalarını izleyseydiniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Arkadaşlar...

BAŞKAN – Lütfen Komisyona hitap ediniz efendim.

Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Arkadaşlar, el ele bu işi götürmek zorundayız. Yani sadece devlet, sadece Tarım ve Orman Bakanlığı değil, tüm paydaşlar bu işin içerisinde var, toplumun her kesimi var, Meclis var. Bizim Meclisten her zaman destek almamız lazım ve sağ olun, özellikle son birkaç şeyde, işte, Su Ürünleri Kanunu’nda olsun, diğer işler olsun, Meclis hakikaten hep yanımızda oldu. Yani burada inanın, başta biz olmak üzere, hiç kimse tarım kötü olsun istemiyor ama bunları da hakikaten konuşurken sorumlu bir şekilde konuşmamız lazım. Türkiye’de bir defa üretici kesimin moralini bozacak şekilde yürümememiz lazım.

CAVİT ARI (Antalya) – Gerçekleri konuşuyoruz Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – “Tarım bitti, öldük, bittik, çatladık.” dediğiniz zaman... Yani bu işleri bir sorumluluk bilinci ve anlayışı içerisinde götürmemiz lazım diyorum.

Sayıştayla ilgili konularda yazılı ne varsa biz cevap verelim ama...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – “Seviye”yle ilgili kısmı düzeltmeden mi devam edeceksiniz siz?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Allah Allah!

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Hayır, düzelterek.

BAŞKAN – Ya, lütfen arkadaşlar ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen niye üstüne alındın ki o kadar kardeşim ya?

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sen niye almadın üstüne? Ben alıyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Almadım çünkü ben seviyesizlik yapmadım. Niye üstüne alınıyorsun sen? (Gürültüler)

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Biz mi yaptık? Düzeltsin, devam edelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yapmayın ya. Arkadaşlar, lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yorulduk ya, yeter ya! Allah Allah.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Bakan.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sizi tutan mı var?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya Orhan Bey, ne alakası var?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – “Yorulduk, yorulduk...” Gidin arkadaşlar, sizi tutan mı var? Allah Allah! İktidarsınız, elbette yorulacaksınız, üzüleceksiniz.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Böyle saçma şey olur mu? “Yorulduk, gidelim.” Kapıları açın gitsinler arkadaşlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu nasıl bir üslup böyle ya!

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ayıp ya! “Saat, geciktik...” Allah Allah ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz gidersek oylamayı siz mi yapacaksınız?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yaparız ya, yaparız, niye yapmayalım.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Böyle saçma şey mi olur? Olacak şey değil.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Böyle bir üslup olur mu ama ya?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, sakın olalım. (Gürültüler)

Sayın Bakanım, sakın bir şekilde soruları cevaplandıralım.

Buyurun lütfen.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Bakan sözlerini düzeltsin o zaman.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Düzeltme talep ediyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, seviyeyi düşürme, sen düşürüyorsun şu an.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Arkadaşlar, baştan alalım.

Dediğim gibi, bakın, bizim hepimizin sizlere ihtiyacı var ama şundan emin olun bir defa: Burada ben dâhil, başta bütün Bakanlık personeli olmak üzere son derece iyi niyetliyiz. Tüm parti grupları, tüm Meclis, herkes son derece iyi niyetli yani bununla ilgili bir şey yok. Benim demeye çalıştığım şey şu: Diyalog seviyesini açık tuttuğumuz sürece, diyalogu açık tuttuğunuz sürece burada hiçbir sakınca yok. Şu var: Ben milletvekillerimden özellikle muhalefet milletvekilleri beni aradığı zaman telefona çıkıyorum. Aklınıza bir şey takıldığı zaman sorun.

NAZIR CİHANGİR İSLAM (İstanbul) – Allah sizden razı olsun Sayın Bakan.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Üç ay randevu alamadık sizden Bakan Bey.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Benim cep telefonum herkeste mevcut. 80 milyon kişi, tüm Türkiye’deki muhtarlar beni ararken milletvekillerim arayacak da ben milletvekilimin telefonuna çıkmayacağım!

Geçenlerde Kamil Hocamı aradım, dedim ki: “Ya, bir soru önergesi göndermişsin, İzmirliyiz, hemşehriyiz.” Hem de kendisinin de merak ettiği bir konu. Dedim ki “Gel beraber...” “Bakanlığı teşrif ederseniz -tarzımız da bu- sizinle bu konuyu görüşmek isteriz.” O da çok sağ olsun, çok kibar bir şekilde, naif bir şekilde “Tabii ki.” dedi. Yani şunu söylüyorum: Diyalog kapısını açık tutmamız lazım.

SALİH CORA (Trabzon) – Hocam hep kibardır.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Arkadaşlar, özür dilerim, bize söylüyorsunuz ama Bakanınıza saygınız yok ya!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Seviyeyi senden mi öğreneceğiz? (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Orhan Bey burada haklı.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal, siz de gerginsiniz ya bugün. İnanın, gerginsiniz ya, sakın olun ya, sakın olun ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hocam, sizi kıskanıyor bak.

BAŞKAN – Sakin olun, sakın olun arkadaşlar ya, lütfen ya, lütfen...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi, Sayıştayla ilgili konular... Tabii ki vakit kısıtlı. Yani Sayıştayla ilgili konularda genelinde şöyle bir prensip söyleyebilirim: Elbette çok büyük bir teşkilatta ve geçiş döneminde problemler olacaktır ancak bu problemlerin de önümüzdeki sene bu seviyede olması benim için kabul edilemez. Eğer bu problemler bu seviyedeysen ben arkamdaki ekipteki Genel Müdür arkadaşlarımla çalışma şartlarını tekrar gözden geçiririm, onu söyleyeyim. Yani

şu an bir geçiş dönemi, evet, iki büyük bakanlık bir araya geliyor. Bazı yerlerde eksiklik olabilir ama tüm Genel Müdür arkadaşlarım, birim başkanı arkadaşlarım bu işlerle ilgili eksikleri tamamlamak durumunda.

Tabii ki Sayıştay çok değerli, çok kıymetli, çok mukaddes bir görev yapıyor. Aynı zamanda siz de bundan faydalaniyorsunuz ve açıp diyorsunuz ki: “Bakın, burada bakanlığımızla ilgili bir ayna.” Bütün her şeyi bugün çok rahatlıkla saydınız. Hepsinin cevapları var, çoğunun da yani yüzde 90’ın üzerinde de çok makul cevapları var ama Sayıştayın da hatalı olduğu yerler de olabilir. Bunları da çok normal kabul etmek lazım.

Ancak, bakın...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayıştay mı hata yapmış? Sayıştayın tespitlerinde mi hata var?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hatayı bulduysa hatalı tabii.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yo, şöyle söyleyelim: “Sayıştayın hatalı olduğu” demeyelim...

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen dinleyelim arkadaşlar.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – ...yaptığı yorumun fiiliyatında karşılığı aslında ve cevabı bizim tarafımızdan çok açık ve sarıh olan konular var arkadaşlar.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yorum değil, tespit.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Olabilir, tespit olabilir arkadaşlarım. Ancak, bakın otuz dakikam var. Bu otuz dakikayı sürekli keserek gidersek inanın, ben söylemek istediklerimi söyleyemeyeceğim ve şunu da unutmayın: Gerçekten konuşacağım. Bakın, gün boyunca, bir saniye bile sizleri boş bırakmadım ve dinledim, hepsinin notlarını aldım. Mümkün mertebe bunların hepsini bitirmek isterim. Yazılı olarak zaten size döneceğiz ama mümkün mertebe bunları bitireyim, eğer müsaade ederseniz.

Çok teşekkür ediyorum anlayışınız için.

Tarımda tabii ki hiçbir şey güllük gülistanlık olmadığı gibi, sizlerin, muhalefet milletvekillerimizin anlattığı kadar da işler kötü değil. Yani marifet de iltifata tabi. Yani biraz da sizlerin de bizi teşvik edip “Ya, hadi, bak, şunu da yapalım.” diyebilmeniz lazım. Yani hakikaten her birinizle otursak, karşılıklı yemek yesek, çay içsek hepimizle çok iyi arkadaşlık yapabileceğimizden eminim ama bunu da siyasi bir mesele hâline getirmeden meseleleri, karşınıza gelen şeyleri de “Ya, bu karşı partinin adamıdır, karşı mahallenin adamıdır, karşı kaldırımın adamıdır.” değil, “Ya, böyle bir şey var Sayın Bakanım, ne diyorsun...” Çünkü birçok şeyin aslında tahmin ettiğinizin ötesinde çok basit cevapları olabiliyor, inanılmaz derecede basit cevapları olabiliyor.

Mesela Orhan Bey 300 tır meselesi anlatıyor. Fox TV’de çıkan tamamen uydurma, yalan bir hikâye. Yani 300 tır et değil, 300 tır karşılığında bir gümrük hizmet alım ihalesi, 100 bin liralık, arkadaşlar yapmışlar. Varsa yanlış yapan cezasını çeker ama o dönemde öyle bir köpürtüldü ki inanın bizim partiden insanlar da bana onu sormaya başladılar.

Yani aslında birçok meselenin, birçok şeyin de çok basit Bakanlığımızda veya bende cevapları var. Yani biz konulara da hâkimiz. Yani o yüzden, tabii ki her sektör ne kadar etkileniyorsa genel konjonktürden, tarım sektörü de o kadar etkileniyor. Çok güzel ve iyi bir zamanda, belki, Bakanlık görevini devralmadık ama 65 tane ile gittim ben ve hiçbir zaman üreticimin karşısına çıkmaktan da ne utandım ne de sıkıldım ve onlara da her zaman umut verdim çünkü hepimizin üreticiye umut

vermesi lazım. Dedim ki: Bakın, dikin, buğday dikin, arpa dikin, desteklerinizi artırıyorum. Kimseye sormadım. Haddimi de aştım çünkü benim sormam gereken Hazine-Maliye var, diğer bakanlıklar var, Cumhurbaşkanlığı strateji ofisi var. Tam 900 milyon lira bütçeye maliyeti, binde 1’dir kabaca bütçenin. Dedim ki: “Buğday ve arpayı dikin. Ben ne yapıp ne edip size bunun parasını vereceğim. Ne yapacağım? 4 lira olan gübre desteğini 8 liraya çıkartıyorum, yüzde 100 artırıyorum. Ondan sonra, 5 kuruş olan prim desteğini 10 kuruş artırıyorum -yani kabaca 1,5 milyara denk geliyor bunların hepsi- ama ekin. Ve size söz veriyorum, ben bunu dünya fiyatlarıyla alacağım.” Allah’a şükürler olsun dünya fiyatlarıyla alma sözümüzü tutabildik çünkü bugün dünya fiyatları 1.100-1.200 lira, biz 1.350 liradan buğdayı alabilmeyi ve bu işten de zarar etmemeyi başarabildik.

Toprak Mahsulleri Ofisi olarak başındaki değerli arkadaşım ve ben tabii ki piyasaların içinden geliyor olmamız ve emtiayı nasıl yöneteceğimizi biliyor olmamızdan dolayı iki tane şey yaptık. Bakın, eski dönemlerde hükümetler şunu yapardı: Toprak Mahsulleri Ofisi üzerinden fiyatı açıklardı, destek yoktu. Bugün, bakın, hem destek var, iki tane yastığımız var. Bir tanesi de Toprak Mahsulleri Ofisinde... Bakın, çok aktif girdik bu sene. İncirde girdik, düşünün, fındıkta girdik, üzümde girdik, buğdayda girdik, arpada girdik, birçok yerde, seneye depolar hazır olursa kayısıda da gireceğim işte, stratejik ürünler diyoruz ya, Türkiye’nin birinci olduğu ürünler. Bugün sadece fındıkta girmemizden dolayı 1,5 milyar liranın üzerinde Türkiye’nin bilançosuna bu işin artışı ve katkısı vardır arkadaşlar. Yani üreticinin lehine olan her işte -hepsinde başarılı olamayabiliriz- en nihayetinde bizim Bakanlığımızda birilerine hesap veren ve çeşitli bakanlıklarla konuşması gereken bir kurum ama üreticinin lehinde olan her bir şeyde biz daha üretici harekete geçmeden önce elimize çantamızı alıp yolumuza çıkmış oluyoruz. Fındığı söyledim, fındıkta 16 lira fiyat açıkladık ve herkes memnun. Bu sene özellikle Toprak Mahsulleri Ofisinde şunu yaptım: “Hasattan önce fiyatları açıklayacağız.” dedik ve hakikaten hasattan önce fiyatları da açıkladık.

Şimdi, burada bu ürünleri de düzgün yönetiyor olmamızdan dolayı Toprak Mahsulleri Ofisin de bu işleri yaptırırken 1 lira da zarar ettirmedik yani. Ha, zarar edip etmemek o kadar umrumda değil belki ama en nihayetinde hem üreticiye kazandırıp hem de devletin kurumuna zarar ettirmesenziz bu çifte bir memnuniyet oluyor. Yani bakın, fındıkta girdik, 70 küsur bin ton fındık aldık. Şu an artık fındık gelmiyor çünkü piyasa yükseldi. Üzümde girdik, 10-15 bin ton aldık, piyasayı yükselttik; incirde girdik, 1.500-2.000 ton incir aldık, piyasayı yükselttik ve bunlar sırtımıza da yük olacak emtialar değil.

Tabii ki Kamu İhale Kurumu dışında kalması konusu kafalarda bazen soru işareti yaratıyor mu? Bakın, şunu da yapmamız lazım: Şimdi, Garo Bey bizi CEO olmakla suçluyor ama şöyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Suçlamıyorum.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – “Suçlama” demeyelim de böyle bir terennümde bulundunuz. Yani Kamu İhale Kurumu dışında şundan dolayı kalması lazım: Çok basit, bakın, biz 200 bin ton patates ithalatı yapılması gerektiğini düşündük. Seçim zamanıydı ve Türkiye’de patates kalmamış. Ve hasada da daha var. Bakın, TMO’yla ilgili şunu da söyleyeyim: Hasat dönemi asla TMO’ya ben ithalat yaptırmam. Ben burada olduğum sürece hasat dönemi asla TMO ithalat yapmaz ama tüketici eğer bir şeyi pahalıya yiyorsa o zaman biz orada regülatif kuruluş olarak devreye gireriz. Bizim iki tane görevimiz var. Ana görevimiz üreticiyi korumak ama hep başlangıçtan beri şunu söyledim: Yanında tüketiciyi de kollayacağız. Yani üreticiyi koruyorum, üreticiye o gün zararım yoksa, ithal etmem gerekirse, stokçunun elinde mal varsa o zaman kusura bakmayın, stokçuyu koruyamam.

Geçen sene soğanda ve patatesten bunun eline düştük. Yani bunları daha önceden tahmin etmek ve bu işleri izlemek için de ürün takip masalarını kurduk yani bu işler aslında görevimiz değil -dediniz ya- tohumdan çatala olan zincirde görevimiz olsun olmasın her yere müdahale ediyoruz, etmeye de

çalışıyoruz. Bakın, bizim işimiz tarlada başlar, tarlada biter. Ama diyoruz ki bizim karna kadar giden yolda mutlaka işlere müdahale etmemiz lazım. Bu yüzden Hal Yasası'nda dedik ki: "Hal Yasası olmalı ama burada örgütleri, kooperatifleri öne çıkarmalıyız." Perakende Yasası olmalı, evet, Perakende Yasası bugün belki değişmeli ama Perakende Yasası'nda da coğrafi işaretli ürünler olmalı, benim küçük üreticimin o dediğiniz marketlere mal satabiliyor olması lazım. Evet, zor bir şey belki o marketlerin yapısında ama Ankara'nın Bala ilçesindeki arka tarlada sebzesini üreten vatandaşımız öndeki ulusal zincir mağazanın reyonuna ürününü eğer koyabiliyorsa biz aradaki lojistiği de çözeriz, diğer işleri de çözeriz. Yani aktif olarak Türkiye'de görevimiz olsun veya olmasın özellikle tohumdan çatala kadar olan zincirin hepsini takip ediyoruz ve edeceğiz. Tabii ki gönül ister ki Bakanlığın görevleri içerisine girsin, en nihayetinde biz gıdadan sorumlu Bakanlık isek gıdadan sorumluluk tarlada başlayıp tarlada bitmez diyoruz, işin açıkçası bu ama bugün itibarıyla bir Gıda Komitemiz var, o Komitemizde Hazine ve Maliye Bakanımız ve Ticaret Bakanımızla mümkün mertebe bu işleri en iyi şekilde koordine etmeye çalışıyoruz ve her zaman yüzde yüz anlaştığımızı da söyleyemem ama herkes birbirine yardımcı olmaya da çok çalışıyor.

Şimdi, ithal et... Arkadaşlar, benim dönemimde ben 1 kilogram ithal et imzası atmadım, bin ton Bosna hariç. Onun dışında, benden evvelki gelen bağlantıların bir kısmı ithal edilmiştir, onların da mümkün mertebe hepsini iptal ettim. Ama bakın, tarımda hem kolay çözülebilecek işlerimiz var, bir de yapısal problemlerimiz var; bunları da kabullenmemiz lazım. Yapısal problemleri çözerken de belli bir zamana yaymamız gerektiğini biliyor olmanız lazım yani herhangi bir şekilde büyükbaş hayvanla ilgili bir problemi bugün ele aldığımız zaman, doğum aralıkları ve diğer şeyleri düşündüğünüz zaman üç, üç buçuk senedir çözüm. O yüzden, inanın 2023 yılında ben Türkiye'de ithal et işini bitireceğim. Bundan emin olabilirsiniz. Bu, 2022 de olabilir, inşallah 2021'e de yetiştiririz.

Bugün itibarıyla benim bir ihtiyacım yok. Bakın, bugün itibarıyla Türkiye'ye et nasıl girer? Ya et olarak ithal eder ESK... ESK dışında kimsenin ithalat yetkisi yoktur, bunu zaten kopardık attık ben Bakan olduğumdan beri. Canlı hayvan iki türlü girer, ya kasaplık girer, onun da şu an fonu yüksek, fizibil değil, ötekisi de besilik hayvan girer, Türkiye'deki şartlarda besi olur, beslenir ve bu besilik hayvanlar da kesime girer. Bugün itibarıyla besilik hayvanlarla ilgili de frene komple basmış durumdayız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Daha önce niye uygulandı Sayın Bakan?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – İhtiyaç olursa şey yaparız.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Hâlâ Macaristan'dan kamyonlarla et geliyor, Kapıkule'de gördüm bir hafta önce; Macaristan'dan kamyonlarla getiriyorlar.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, lütfen.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Böyle bir şey yapamazsınız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lütfen dinleyelim.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Lütfen...

BAŞKAN - Sayın Vekilim, karşılıklı konuşursanız olmaz

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Ben karşılıklı konuşmuyorum, bir tespiti söylüyorum.

BAŞKAN – Biz size söz verdik, şimdi söz sırası Sayın Bakanda.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Burası kışla değil Sayın Başkan!

BAŞKAN – Ya "kışla" falan demedik zaten.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sabahtan beri azarlıyorsunuz!

BAŞKAN – Ya, ben de milletvekiliyim, siz de milletkilisiniz; dinleyeceksiniz!

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – O zaman öyle davranalım lütfen.

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Bakanda.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Ben kötü ne dedim ki, bir tespiti söyleyeyim, bir hafta önce Kapıkule’den...

BAŞKAN – Ya, her bir milletvekili birer soru sorsa bu işin sonu alınmaz ki.

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Allah Allah!

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Başkanım, vaktimden yediniz.

BAŞKAN – Vakit veririz Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Tabii ki biz bu konuda tamamen frene bastık, 26 Ekim itibarıyla yeni kontrol belgesi vermiyoruz. Ne zamana kadar? Onu bize bırakın, onu biz yönetelim ama şu an itibarıyla yeni kontrol belgesi vermiyoruz, mümkün mertebe ihtiyaç olmadıkça da vermeyeceğiz ama kontrol belgesini eskiden almış olanlar dört ay evvel bunu alıyor, belli bir süreci var, bunların gelişleri de hâlâ devam ediyor ama yeni kontrol belgesi almaya kapımızı çalanlara şu an için “evet” demiyoruz. Mümkün mertebe içerideki besicinin kendini daha rahat hissetmesi, fiyatların bir miktar artması için bu ayarlamaları da yapmak durumunda kalıyoruz. Et ve Süt Kurumu olarak da özellikle mart ayında bir miktar da stoklarımıza mal çektik, bunları da bilerek piyasaya vermek istemiyorum ki et fiyatları da ucuzlamasın. Besiciye zarar vermeyelim diye bunu yapıyoruz. Mümkün mertebe Et ve Süt Kurumu bu ürünleri yurt dışı pazarlara satmak için müşteri arıyor yani etle ilgili konuları genel itibarıyla böyle anlatabilirim.

Tabii ki traktörden bahsettik, Kamil Hocamla da uzun uzun konuşacağız traktörü ama traktör hakikaten... Geçen gün John Deere’in CEO’sunun bir röportajını gördüm, inanın, traktörle ilgili bizden on-on beş sene gerideler en az, inanın. Böyle bir şey olma ihtimalini ben dahi düşünmüyordum ama adam diyor ki: “Ben bunu ancak kırk beş dakika çalıştırırım.” TAGEM denemelerini yapıyor, yedi saat diyorlar ama bakın, beş saat çalışsın; tarlayı sökerek giden ve elektrikle çalışan bir traktörümüz var. Bu, her şekilde sizin, benim, başkasının başarısı değil; bu, Türkiye’nin başarısıdır. Türkiye birçok konuda trene ilk atlama lüksüne sahip olmadı ama Türkiye bu konuda trene ilk atlama lüksüne sahip olabilir. Çalışan, tamamen testleri bitirilmiş, prototipi yapılmış bir traktör elimizde var. Bugün itibarıyla biz bu işin seri üretimi için de hakikaten Cumhurbaşkanımızın deyişiyle delikanlı birilerini arıyoruz çünkü mevcut traktör üreticileri de mevcudu yapmaya alıştıkları için bu işe de pek yanaşmıyorlar ama inşallah bu konuda birilerini de cesaretlendirebilirsek biz bu işi yaptıracağız ama bu prototipi yapan firmaya da “20-30 tane kadar biz alabilir miyiz?” diye TİGEM bir ihale yapacak, bir ihale de planlıyoruz orada. “İçten patlamalı motorlu aynı büyüklükteki traktörün paralarına biz bunları nasıl alabiliriz?” diye planını yapıyoruz. Yani ötekinden daha ucuz değil ama yakıt parası ödemiyorsunuz. Bu, hem Türkiye için hem de gelecek için, ihracat imkânları için son derece önemli bir şey. Yani burada Allah yardım etti. “Sayın Bakan, bu konuları çok mu biliyorsunuz?” Doğru bir adamı tanıyordum, yaptırdım diyebilirim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Uzel Makine battı, biliyorsunuz değil mi? Dünyanın en büyük 10’uncu traktör üreticisi Türkiye’de battı.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi, arkadaşlar, elektrikli traktörü konuşalım, şu dijitalleşmeyi konuşalım mümkün mertebe.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Cengaver arıyoruz.” diyorsunuz ya, onun için söyledim.

TARIM VE ORMAN BAKANİ BEKİR PAKDEMİRLİ – Dijitalleşme ve bilgi, bu işlerin hepsi çok önemli. Yani bizim, bir defa, planlamaya dair bir şeyler yapıyor olmamız lazım. İşte Tarım Şurası’nda bunları konuşuyor olacağız, planlamayı konuşuyor olacağız, bundan sonra lojistik zinciri konuşuyor olacağız, ölçeği konuşuyor olacağız, birlikleri ve kooperatifleri konuşuyor olacağız.

Ben tabii ki -yani Mecliste bütçe görüşmeleri var ama- ayın 18’i ile 21’i arası milletvekillerinden... Türkiye’de herkes meraklı bu konuya yani herkesin futbol kadar konuştuğu bir konu. O yüzden mümkün mertebe gelin, oralarda katılım yapın isterim. Böyle bir çalışma yaptık. İşte bunu gece yatarken ben düşündüm. Bugün itibarıyla bizim planlamaya hizmet etmek için vatandaşla da yüzde yüz, tam barışık olmamız gerekiyor. Çünkü bazen vatandaş bizden veriyi saklıyor veya devletin koyduğu regülasyonun dışında işler yapıyor.

Küpe takıyoruz hayvana, ondan sonra diyor ki: “Küpeyi ayrı satıyor, hayvanı ayrı satıyor. Küpeleri bir yerde buluşturuyorlar, veterinerleri ayarlıyorlar, bir şeyler yapıyorlar.” Bunların önüne mümkün mertebe geçmeye çalışıyoruz, çok sıkı denetimlerimiz var. Ama ben şöyle bir hayal kurdum, dedim ki: Ya, her hayvanın kulağında bir tane cep telefonu olsun, üç dört günde bir uyansın -çünkü beş sene pilinin dayanması lazım- ondan sonra desin ki: “Merhaba, ben suyum, şu lokasyodayım.” Şimdi aranızda veteriner olanlar var mı bilmiyorum ama “Şu lokasyodayım.” demek çok önemlidir, karantina şartları için mesela, bir yerde karantinada da olabilir veya bir ari bölgedesiniz. Ondan sonra hayvanın kızgınlığını derecesinden ölçebiliyorsunuz. Burada hayvanın doğum aralıklarını veterinerlere SMS’le bildirme şansınız var. Yani bizim bir şekilde tarımın içerisine teknolojiyi ve mekanizasyonu da katmamız lazım.

Garo Bey’e tamamen katılıyorum, diğer tarafta, aile işletmelerini de yaşatmamız lazım. Çünkü büyük yatırımcılar da şunu yapıyorlar: Uçağa biniyorlar gidiyorlar hafta sonu, buzağının başını okşuyorlar, ondan sonra geriye dönüyorlar. Ondan sonra müdür diyor ki: “Ya, bu iş olmadı.” Çünkü eli taşın altında değil. Ondan sonra adamın da tekstil fabrikası, başka fabrikası var; dükkânı kapatıyor üç sene sonra. Ama aile işletmesi mücadele ediyor, sonuna kadar o işin içerisinde kalıyor. Aile işletmesi de olmalı bu modelin içerisinde ama tabii ki büyüklerin de olması gerekiyor. Ama bugünkü destek sisteminde de bazen bakıyorum, milyonlarca lira bizden destek alan büyük işletmeler de var. Bunları da tekrar bir sorgulamamız lazım. Yani bizim küçüğe biraz daha fazla verip büyüğü biraz daha azaltıp veya üç dört sene sonra, belki büyükteki o destekleri de geriye çekecek bir destekleme modeline geçmemiz lazım. Şimdi, tabii ki benim amacım ve isteğim, bir destekleme modeliyle ilgili Tarım Şurası’ndan mutlaka bir revize karar çıkacaktır diye düşünüyorum. İşte destekleme modelini de iyi revize edip aile işletmelerini daha sıkı tutabileceğimiz, kooperatifleri biraz daha ayağa kaldırmaya çalıştığımız bir şeyler yapabilirsek, tahmin ediyorum, Türkiye’nin buradaki, tarımdaki vuruşu çok daha güçlü olacaktır çünkü Türkiye’nin bir ölçek problemi var, bunu hepimiz biliyoruz. Bizim ortalama işletme büyüklüğümüz 6 hektar veya 60 dönüm. Fransa’da bu 420 dönüm, İngiltere’de 940 dönüm. Sebeplerine gelebiliriz ama biz buna rağmen Avrupa’da değişen dövizle göre ya 1’inci ya 2’nci oluyoruz üretimde. İşte pazarlamayı çok daha iyi yapmamız lazım. Köye gidiyorum -işte “İnsan yok.” diyorsunuz ya- en keyifli zamanı muhtarların arasında, insanların arasında geçiriyorum ve onlarla muhabbet dünyanın en güzel şeyi. Bana diyor ki: “Sayın Bakanım, salatalık ürettim, 50 kuruşa sattım. Allah bin bereket versin. Ama ne zaman ben pazardaki tezgâha onu getirdim, tezgâhın üstüne çıkardılar, 2 liraya sattı. Kimsenin kazancında gözüm yok, asıl bu işte emeği olan üreticim mutlaka daha fazla kazanmalı.” Yani aynı zamanda 2 liraya da tezgâha çıkmamalı ki, bir buçuğa çıkmalı, tüketici de buradan parayı kazanmalı. Yani bütün çabamız bu, inşallah, Hal Yasası’nı da düzgün bir yere getirebilirsek ama bir yandan da birlik ve kooperatiflerimizi... Biz kendimizi musalla taşına yatırmış, ondan sonra bütün “inefficiency” yani verimsizliklerimizi, şunu da değiştirelim, bunu da değiştirelim derken birlik ve kooperatiflerimizin

de mutlaka kendilerini musalla taşına yatırmaları lazım. Henüz o çalışma grubundan -21 çalışma grubundan biri de birlik ve kooperatifler- ne çıktığını görmedim ama bu hafta sonu tabii ki onların hepsini çalışıyor olacağım ama mutlaka bir revize çıkıyor olacaktır. Orada da bizim birlik ve kooperatiflerde iyi iş yapanları mutlaka ayıracağımız bir sistem yapmamız lazım. Onlarla bizim Bakanlıkça yan yana yürüyüp bizim de bu kadar büyük teşkilat yapısından zaman içerisinde daha zayıf bir teşkilat yapısına ve birliklerin ve kooperatiflerin yönettiği bir ülkeye doğru gitmemiz gerekiyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Bakanım, önünüze bir soru bıraktım, lütfen bunu cevaplırsanız. Doğa ve Millî Parklar Daire Başkanlığını mı...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Böyle bir usul yok Başkanım.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen devam edin.

AYHAN BARUT (Adana) – Atamaları konuşmadınız Sayın Bakanım.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Benim insicamımı bozmayın, lütfen.

Sorulara cevaplara gelmedik daha.

Şimdi, gıdayla ilgili, tağşişle alakalı müteakip defalar bu konu bana sorulduğu zaman, her zaman ben açıklayın dedim. Bizim, Türkiye’de yanlış iş yapana nefes aldırılmamız lazım. Belki bu konuyla ilgili, kanunla ilgili tekrar karşınıza geleceğim. İşte en büyük yardım sizden gelecek çünkü bugün ben cezaları artırdım, 20 bin lira ceza ama bazen tağşiş o kadar fazla kâr getiriyor ki 20 bin lira adam için önemli olmayabiliyor yani. Adam gidip aynen Garo Bey’in dediği gibi başka bir isim altında, başka bir işletmeyle işini yapmaya çalışıyor ve...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Caydırıcı olmalı.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Bir de şu var: Bu tamamen sürekli bir mücadele, sürekli bir kavga çünkü siz bir gün bir metodu buluyorsunuz -bizim Yenimahalle’de, hepinizi davet ederim, çok güzel laboratuvarlarımız var- ertesi gün onlar o metodu alt edecek başka bir şey buluyorlar. Balın içerisine başka bir şey koyuyor, ondan sonra başka bir aroma koyuyor senin tespit edemeyeceğin. Onu tespit ekmen iki ay, üç ay alıyor, tam onu yapıyorsun, başka bir şey katıyor.

(Oturum Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ilave süre verdim.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Yani gıda güvenliği, tabii ki Türkiye için, ülkemiz için son derece önemli. Bu konuyla ilgili ne yapmamız gerekiyorsa gerekli adımları atıyoruz, atmaya da devam edeceğiz.

İspanakla ilgili konu; tabii ki ne yazık ki böyle bir şey oldu ama şunu da unutmayın: Biz büyük bir teşkilat olmamıza rağmen her tarlada, her kökün başında olma şansımız yok. Tarlada karışan bir ürün. Kesinlikle gıda ilaçlarıyla bu işin alakası yok. Tamamen yabancı otların bu işin içerisine karışmasından kaynaklı bir durum ama açıkçası bir soruşturma da açtık, bu soruşturma da devam ediyor. Neticelerini de istenirse paylaşırım.

Şimdi, sorulara ucundan girebilirsek...

AYHAN BARUT (Adana) – Atamalar, atamalar.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Atamalardan önce -tabii ki bugün gün boyunca da konuştuk- kısaca yangınlara da bir değinmek isterim. Ondan evvel, gerçekten tüm Türkiye’nin katıldığı 11 Kasım günü 11 milyon fidanı toprakla buluşturduk. Bizim orman teşkilatımız

çalışkan bir teşkilat. Yani onlar milyonlarca fidanı her sene diyorlar zaten ama buradaki anlam ve ifade bütün vatandaşın katıldığı, bütün vatandaşın bu işin bir parçası olduğu bir şey yapabilmektir. Allah nasip etti. Ben bu kadar da büyüyeceğini tahmin etmedim. Ama 7'den 77'ye herkes tüm Türkiye'de eline kazmayı küreği aldı ve bu işe girdi. Hep diyoruz ya işte ortalama yaş artıyor çiftçilikte, tarımda, ormanda. İşte ortalama yaşın artmamasının en önemli şeylerinden bir tanesi -hepimiz ana ve babayız- evlatlarımızı ilk on beş senelerinde toprakla buluşturmamız gerekiyor yani ilk on beş yıl mutlaka toprakla buluşmaları lazım. Toprağı eğer severlerse ondan sonrası devam ediyor ama sevmezlerse de devam etmiyor. Bu sebeple evlatlarımızın toprakla buluşması çok önemli. Ben, Bakanlığımın en mutlu günlerinden bir tanesini de 11 Kasım'da, evvelsi gün yaşadım. Bundan dolayı da herkese, tüm paydaşlara, Meclisimize, herkese teşekkür ediyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yangın uçaklarıyla ilgili...

AYHAN BARUT (Adana) – Atamalar...

CAVİT ARI (Antalya) – Yangınları anlatın Sayın Bakan. Söndüremediniz yangınları.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi yangınlarla ilgili...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Bakan, fidan meselesi üzerinden okullara herhangi bir talimatınız var mı “Öğrencilerden 10 lira fidan başına para toplayın” diye?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Hayır. Şöyle, biz sahiplenme...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bunu yapanlarla ilgili bir tutumunuz var mı?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Şimdi, bizim okullara herhangi bir talimatımız olmadı. “gelecegenefes.com.” diye bir site açtık, burada bağış imkânını da koyduk ama bizim için önemli olan fidanların sahiplenilmesiydi. 1,5 milyon adet fidan bağışı oldu ama 14 milyonun üzerinde fidan sahiplenildi ve hiçbir zaman bu işin pazarlamasına da girmedik. İleride bir pazarlama yapar mıyız? Çok da düşünmüyorum ama işin açıkçası bağış yapmak isteyen de yapabilir diye bıraktık ama hiçbir zaman ne televizyondan ne başka bir yerden ne bir iletişim kanalından bağış yapın demedik. Önemli olan, vatandaşın bu işi sahiplenmesiydi. Gerçekten sahiplendiler. Şimdi yangınlar bir şeyin sebebi değil, bir şeyin sonucu arkadaşlar. Yani hepimiz insanız ve insan olduğumuz sürece hastalıklarımız olacak. Yangın da ormanın bir hastalığı. Öyle düşünün. Yani yangınlar ormanın hastalığı. Yangınlar olacak. Yangınlar olduğu sürece... Tabii ki muhalefet tasvip etmeyebilir, bunu çok olumlu da karşılamak lazım ama diğer taraftan rakamlarla da konuşmak lazım. Yani EFFIS diye bir teşkilat var, European Forest Fire Information System. EFFIS diye bakarsanız şu an cep telefonlarınızdan ulaşabilirsiniz. Türkiye, açık ara, yangınlarla mücadelede dünyada 1'inci, 1 numara. 2 değil, 3 değil, 5 değil, 10 değil. Türkiye bu konuda hakikaten başarılı bir ülke arkadaşlar. Yani işte inanın, inanmayın EFFIS diye bir site var. Buraya girdiğiniz zaman, orman yangınlarıyla ilgili Türkiye'nin durumu şudur: Portekiz'in her yıl yüzde 3,3'ü yanar, Türkiye'nin on binde 4'ü yanar. Orman alanlarına oranıdır bu. Fransa bizden başarılı değildir, on binde 7'si yanar. Bizim 30 tane hava aracımız var, Fransa'nın 60 tane hava aracı var. Gerçekten orman Türkiye'de -veya dünyada- eşi benzeri olmayan bir teşkilattır, 40 bin personelle gerçekten bir dal için, bir yeşil için ölen bir teşkilat. Ben özellikle teşkilatımın o dönemde de arkasında durdum çünkü teşkilatım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Bir iki dakika daha süre veriyorum, lütfen tamamlayınız.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Soruların cevaplarına gelsek...

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Uçak alacak mıyız Sayın Bakan?

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Geleceğim. Lütfen...

Rize’deyim, Sayın Cumhurbaşkanımızla beraberim, Orman Genel Müdürümüz aradı. Yaz. Dedi ki: “7 ayrı noktada aynı anda yangın çıktı. Ben bu işi bırakıyorum.” Aman, hiçbir yere bırakma, neredeyse geliyor dedim. Uçağa bindim ve akşam iki üç saat içerisinde Keşan’a ulaştım ve Keşan’da da yangının arasına girdik. Yani yangınlarda sadece havada olduğumu sanmayın, hem İzmir’de hem Çanakkale’de hem Muğla’da hem Keşan’da hem Türkiye’nin her tarafında, Antalya’da yangınlarda bire bir sadece teşkilatımın yanında olmak için de...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bir Cizre’ye gitmediniz Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Gerekirse oraya da gideriz.

Teşkilatımın yanında olmak için çaba sarf ettim ve bu işin içerisinde oldum ve bundan da gurur duyuyorum. Bakın, bizler ben de dâhil olmak üzere 2 defa helikopterde 45 knotta vadinin arasına girdik ve düşüyorduk ama bir an için “gık” demedik. Çünkü yanan ağaçlara karşı bir savaş veriliyordu. O savaşın verilmesi gerekiyordu ve ben de bu teşkilatın lideri olarak arkadaşlarımın yanından bir saniye ayrılmadım. Tepemize küller yağdı ama bir saniye bu işten vazgeçmedik.

Orman yangınları, dediğim gibi... Bakın, Kaliforniya, bir yangında 60 bin hektar yanıyor ama kimse “Dünyanın en gelişmiş ülkesi kardeşim, bu 60 bin hektarı neden yaktı?” filan demiyor. Çünkü oldu mu olabiliyor. Türkiye’de bu orman yangınlarıyla mücadele gerçekten müdahale süratimizi çok iyi bir noktaya getirdik.

Şimdi uçak kullanmama meselesine gelince: Ormanın hangarları var Etimesgut’ta. Bütün kamuoyu biliyor -yani ben genelde kendim için yaparım bu özel işleri ama- pilotluğum da var. Bir gün Ormanın oraya gidince dedim ki arkadaşlara: Ya, şu uçaklarla bizi bir uçurun. Bir, bir buçuk sene evveldi. “Efendim, olmaz.” dediler. Nasıl yani dedim. “Efendim, olmaz.” dediler. Neden dedim. “Efendim, biz emniyetli bulmuyoruz o uçakları.” dediler. Nasıl yani dedim. “Emniyetli bulmuyoruz.” Orman Genel Müdürü, kendisi söylüyor, burada, arkamda.

CAVİT ARI (Antalya) – Onu bindirseydiniz.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Peki, arkadaş, emniyetli bulmadığınız...

CAVİT ARI (Antalya) – Uçuşa hazır tutmayan Genel Müdürü bindirip gönderecektiniz o zaman.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Sivil Havacılık emniyetli buluyor.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Bir dakika... Lütfen geleceğim oraya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Bütün gün boyunca herkes her söyleyeceğini söyledi, ben tek kelime etmedim.

Şimdi, peki, arkadaş, madem emniyetsizdi, benim uçmadığım bir şeyle siz nasıl personel uçurursunuz dedim. Cevabı yok.

İhale zamanı geldi, ihale yenilenecek. Şunu söyledim ben arkadaşlar, Garo bunu biraz daha iyi bilir: “Primus inter pares” Eşitler arası birinci. Dedim ki: Türk Hava Kurumu eşitler arası birincidir. Neden? Ben sertifikamı buradan almışım. Atatürk’ün kurduğu kurum. Buna rağmen Türk Hava Kurumu son derece haksız bir şekilde kamuda 2 tane kurumdan beslenir: Biri Sağlık Bakanlığıdır, biri Tarım Orman Bakanlığıdır.

Biz Muğla yangınına gittik. Muğla yangınına Saint Petersburg'dan gittim. Gecenin yarısında döndüm, oraya geldim ve iki gün boyunca bir saniye ayrılmadım. Üzerimde kıyafetim yoktu, ormancı kıyafetiyle de iki gün yattım kalktım orada. Ondan sonra bir açıklama: “Efendim, biz olsaydık her daha iyi olurdu.” Biz 24 tane olan helikopter sayımızı 30 taneye çıkarmışız. Helikopterle 1 ton su atma maliyetim 1.300 lira, Türk Hava Kurumunun uçaklarıyla 1 ton su atma maliyetim 8 bin lira. Buna rağmen, hepimiz alicenaptık. Benden evvel de Türk Hava Kurumuna alicenaplık yapılarak “Ya Türk Hava Kurumudur bu. Yirmi yıldır çalışıyoruz.” denmiş. Yirmi yılda 130 milyon euro para vermişiz Türk Hava Kurumuna ve bir yıl sırtımızdan indirdik. Size öyle birisi yapsa ne yaparsınız? Bir yıl sırtımızdan indiler diye bir de aradan kafa çıkartıyorlar, diyorlar ki: “Efendim, biz olsaydık çok daha iyi olurdu.” Bir çıkartın bakalım ya şu Türk Hava Kurumunun ne kadar faydası var bize? Bize yangınlardaki etkisi yüzde 8. Yüzde 8, yirmi yıl boyunca aldığımız hizmet. Ama ne yazık ki Türk Hava Kurumu hem Muğla yangınında hem de İzmir yangınında bu şekilde aradan kafa çıkartıp “Arkadaş, biz olsak şöyle olurdu böyle olurdu...” dedi.

İşin diğer tarafı, uçakların hakikaten uçmayla ilgili problemi var. Sertifikaları olabilir.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Ona Sivil Havacılık Kurumu karar verir, siz değil.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Ona karar verir. Çok güzel. Çünkü Sivil Havacılık...

Arkadaşlar, bu detayları bilmeyince yorumlar gereksiz uzuyor.

Sivil Havacılık üç yıllığına vermiş Türk Hava Kurumuna. Yani üç yıl boyunca ben bir daha uğramayacağım sana diyor. Sivil Havacılık da aynı biz nasıl alicenap davranıyorsak Türk Hava Kurumunun da bugünkü mali durumunu bildiği için üzerine gitmiyor. Başka bir kurum olsa dışını söker.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Yanlış bilgi bu da.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ - Bakın, medyada, Türk Hava Kurumunun uçaklarıyla ilgili teknisyenler çıktı. Ben size söyleyeyim: Bakın, detayını veriyorum şimdi. Teknisyen çıktı, “Hocam, bu ne?” diyor, “Efendim, bu faal uçak.” diyor. “Bu ne?” diyor, “Bu da hurda. Ben bunu yedek parça yapıyorum.” diyor. O içinde motoru olmayan uçaklar işte. “Peki, bunu ne yapıyorsun?” diyor, “Yedek parça yapıyorum.” diyor. Dünyada böyle bir usul yok havacılıkta arkadaşlar. Sanayiden uçak toplanmaz.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Yanlış bilgi, yanlış.

TARIM VE ORMAN BAKANI BEKİR PAKDEMİRLİ – Hayır efendim.

Uçak için alırsın servis etiketini, “logbook”una bir tanesini yapıştırırsın, bir tanesini de taktığın parçanın üstüne yapıştırırsın. Öyle bir iş yapmadıkları ortada. Kendileri ikrar ediyorlar orada zaten.

Yani sıkıntı bugünkü şartlarda... Türk Hava Kurumuna kayyum atandıktan sonra bana geldiler, dediler ki: “Biz kurum olarak size çok büyük bir ayıp yaptık.” Dedim ki: Hayır, ayıbı bana kurum yapmaz, ben Türk Hava Kurumunu çok severim. Ancak bugünkü şartlarda bu uçaklar pek uçulacak gibi gözüküyor. Ya bunlara bir yenileme lazım veya yeni bir uçak alın veya eğer biz envantere bir uçak alacaksak, biz uçak alalım, biz işletmeyelim, Türk Hava Kurumu işletsin, size verelim.

Benim bir kurum kavgam filan yok. Ama teşkilatım ve başarılı bir teşkilatımı arkama almışken ve yanında dururken teşkilatımı örseleyecek bir hareket olduğu zaman ben orada devreye girerim. Yoksa benim ne siyasetle alakam var o anlamda ne de başka bir şey.

Yani Hava Kurumu, uçak, yangınlar bundan ibaret arkadaşlar.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakan. (Gürültüler)

AYHAN BARUT (Adana) – Atamalar vardı Sayın Bakan. Atamalarla alakalı net bir cevap “evet” veya “hayır” desin.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kaç kişi sordu, kaç kişi?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sayın Başkan, sorulara cevap versin.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, Sayın Bakana çok teşekkür ediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) – Atamalarla ilgili Sayın Bakanım, rica ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bakan, milletvekillerimiz tarafından sorulan soruların tamamının cevabını, teker teker, 20 Kasım 2019 Çarşamba gününe kadar lütfen -bugün ben imzaladım yazımızı da, size gönderdim- bizlere aktarın.

Çok teşekkür ediyorum.

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, on beş saat toplantı yaptık, yüzlerce soru soruldu.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Tarım ve Orman Bakanlığının 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Tarım ve Orman Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum.

(Tarım ve Orman Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Orman ve Su İşleri Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Orman ve Su İşleri Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN - Orman Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Orman Genel Müdürlüğünün 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Orman Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Orman Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Meteoroloji Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Meteoroloji Genel Müdürlüğünün 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye Su Enstitüsünün bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Su Enstitüsünün 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye Su Enstitüsünün 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Su Enstitüsünün 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Tüm katılımcılara, Sayın Bakana, bürokrat arkadaşlara, milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum.
Değerli arkadaşlar, 14 Kasım Perşembe günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.42

